

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Beoordelingstraject experiment leeruitkomsten

Bachelor Social Work (deeltijd en dual)

Associate degree Sociaal Werk (deeltijd en dual)

Bachelor Leraar 1^e graads Lichamelijk *Opvoeding* (deeltijd)

Bachelor Leraar VO 2^e graads Gezondheid en Welzijn (deeltijd)

Associate degree Onderwijsondersteuner Gezondheid en Welzijn (deeltijd)

Bachelor Management in Zorg en Dienstverlening (deeltijd en dual)

Associate degree Coördinator in Zorg en Dienstverlening (deeltijd en dual)

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In april 2019 zijn vier deeltijd/duale hbo-bacheloropleidingen (Ba) en drie deeltijd/duale Associate degree-opleidingen (Ad) van de Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij (FGGM) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) bezocht door een visitatiepanel van NQA.

Het betreft de hbo-bacheloropleidingen:

- Leraar 1^e graads Lichamelijke Opvoeding (ALO, deeltijd),
- Leraar Voortgezet Onderwijs, 2^e graads Gezondheid en Welzijn (LGW, deeltijd),
- Management in de Zorg en Dienstverlening (MZD, deeltijd/duaal),
- Social Work (SW, deeltijd/duaal),

en de hbo Associate degree opleidingen:

- Onderwijsondersteuner Gezondheid en Welzijn (OGW, deeltijd),
- Coördinator in Zorg en Dienstverlening (CZD, deeltijd/duaal),
- Sociaal Werk (Ad-SW, deeltijd/duaal).

Deze opleidingen nemen deel aan het Experiment Leeruitkomsten. Tijdens deze visitatie zijn de zeven opleidingen beoordeeld conform het Protocol *Beoordeling Bestaande Experimenten Leeruitkomsten* van de NVAO (april 2018). Het experiment leeruitkomsten is gestart in 2016 en zal volledig worden beoordeeld in 2023. Huidige visitatie is onderdeel van een tussenbeoordeling.

Het panel beoordeelt alle opleidingen als **positief**. Inhoudelijk voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit de NVAO aan accreditatiewaardige Ba- en Ad-opleidingen worden gesteld. De beoogde leerresultaten zijn op hbo-bachelor c.q. hbo-Ad-niveau. De faculteit GGM van de HAN heeft een rijke leeromgeving gecreëerd voor de GGM-deeltijd/duaal opleidingen, die studenten in staat stelt om het door hen gewenste diploma te behalen. Het panel stelt tevens vast dat de HAN haar visie op flexibilisering heeft vertaald in een waardevol didactisch concept en deze heeft geïmplementeerd in een flexibel onderwijsprogramma dat tegemoet komt aan de uitgangspunten van het *Protocol Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten*. De HAN-GGM studenten zijn in staat om regie te nemen over hun eigen leerweg en worden daarbij leerwegaafhankelijk getoetst onder meer aan de hand van beroepsproducten die zij in een geschikte praktijkleeromgeving ontwikkelen. Het panel heeft veel waardering voor de ontwikkeling die de HAN-opleidingen in korte tijd hebben doorgemaakt.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten – Voldoet, voor alle beoordeelde opleidingen.

De HAN-opleidingen streven naar 'standaardisatie op maat': standaardisatie in leerroutes en toetsing waar het kan en maatwerk waar het moet. Studenten expliciteren hun opleidingsvraag en leerbehoefte samen met studieloopbaanbegeleiders. De individuele student staat centraal, volgt het onderwijs leerwegaafhankelijk en volgt een gepersonaliseerde leerroute via keuzes uit het rijke onderwijsarsenaal.

De visie en veel kaders en werkwijzen zijn HAN-centraal ontwikkeld. Per opleiding wordt daar specifieke kleuring aan gegeven. De Faculteit GGM is binnen de HAN voorloper in het experiment en heeft veel ondersteuning ontvangen om het flexibele deeltijdonderwijs te ontwikkelen. Daartoe is een stevige projectstructuur neer gezet vanuit een centrale stuurgroep.

Alle opleidingen hebben vanuit landelijke beroeps- en opleidingsprofielen de beoogde leerresultaten afgeleid en vertaald naar concrete leeruitkomsten gericht op integratie van kennis, vaardigheden en inzicht in specifieke beroepscontexten. De opleidingen hebben hiervoor de Tuning-methodiek gevolgd. De leeruitkomsten zijn gegroepeerd in eenheden van leeruitkomsten (minimaal 2,5 EC), die de bouwstenen vormen voor modules met een standaardomvang van 30 EC. In de digitale omgeving Onderwijs Online zijn de modulebeschrijvingen en leeruitkomsten verder uitgewerkt in leerresultaten, onderwijsactiviteiten en beoordelingscriteria. Dit is bij de meeste opleidingen inzichtelijk en traceerbaar. De leeruitkomsten voldoen bij alle opleidingen aan de eisen: herkenbaarheid voor het werkveld, leerwegaafhankelijkheid, representativiteit voor de leerresultaten, specificiteit en meetbaarheid, transparantie, samenhangendheid en duurzaamheid.

De mate waarin het werkveld is betrokken bij het opstellen van leeruitkomsten en de inrichting van het nieuwe deeltijdconcept varieert. Bij de opleidingen Social Work, MZD en LGW en aanverwante Ad-opleidingen is de betrokkenheid groot en daarmee een sterk punt binnen het experiment. Bij de ALO-opleiding is men nog zoekende naar een goede vorm om tot samenwerking te komen met het diverse werkveld.

Het panel is van mening dat de opleidingen een prestatie van formaat hebben geleverd in de afgelopen periode en laten zien dat zij tot realisatie van doelstellingen komen. Dat er sprake is van een overgangsfase voor parallel lopende processen, zoals de invoering van HILL of de vernieuwing van het ALO-onderwijsprogramma, is volgens het panel redelijk logisch gegeven de timing van de audit in relatie tot het doorlopen proces. De opleidingen tonen een lerende en verbetergerichte houding en geven aan dat zij vanuit de opgedane ervaringen het flexibele onderwijs verder zullen ontwikkelen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving – Voldoet, voor alle beoordeelde opleidingen.

De opleidingen bieden een per student passende onderwijsleeromgeving die het mogelijk maakt dat studenten de leeruitkomsten realiseren. Studenten hebben ruime mogelijkheden om eigen leerroutes te kiezen en via leerwegaafhankelijke routes de leeruitkomsten te behalen. Studenten worden daar tijdens de intakefase en tijdens de studie op zeer persoonlijke wijze in begeleidt. Dit is een sterk punt binnen het onderwijsconcept, mede vormgegeven door gedreven docententeams. Studenten kunnen hun studieroute versnellen of juist vertragen, passend bij hun persoonlijke en werkomstandigheden. Dit is aantrekkelijk voor studenten, wat ook blijkt in de stijgende studentenaantallen. Afspraken over studieroutes worden vastgelegd in onderwijsleer- en praktijkovereenkomsten. Voor studenten die vanuit een werkomgeving de studie doorlopen worden tripartite overeenkomsten opgesteld.

Uitgangspunt in het flexibele onderwijsconcept is de onderlinge uitwisselbaarheid van modules. Uit de wijze waarop de opleidingen hun programma's hebben ingericht blijkt dat er grenzen zijn aan het vrijstellen van volgordeafhankelijkheid. Een logische opbouw in kennis, niveau en complexiteit leidt toch vaak tot een redelijk optimale studieroute. In praktijk blijkt dat studenten modules kunnen switchen binnen een niveau of een studiejaar, maar niet tussen niveaus (Ad-Ba, niveau 1-2-3) of tussen studiejaar. De modules uit afstudeerfase/vierde studiejaar zijn toch meest logisch het afsluitende niveau. De opleidingen SW lijken het verst gevorderd met het werkelijk invoeren van vrije uitwisselbare modules.

In praktijk blijkt dat veel studenten de optimale studieroute volgen. Bijkomend voordeel vinden studenten dat zij dan goed in de onderwijsgroepen kunnen participeren tijdens contactonderwijs en niet steeds aan wisselende groepssamenstellingen moeten wennen. Overigens is ook duidelijk dat studenten die op basis van eerder verworven kennis en ervaring vrijstellingen aanvragen, wel mogelijkheden benutten om de studie te versnellen.

Het onderwijs is bij alle opleidingen ontwikkeld aan de hand van de 'student journey'. De opleidingen werken vanuit het onderwijsconcept blended learning met combinaties van online leren, werkplekleren en contactonderwijs. In interactieve contactmomenten vindt verdieping en toepassing plaats.

Het panel is van mening dat de opleidingen veel werk hebben verzet met de ontwikkeling van het flexibele onderwijs en de inrichting van de onderwijsprogramma's. Vanuit de huidige ervaring met maatwerkroutes en aansluiting op instromende studenten is het een logische stap om de persona-beschrijvingen verder uit te werken en op die wijze de keuze van de studieroutes nog efficiënter te organiseren. Dit kan vanuit een digitaal registratiesysteem beter worden ondersteund. De stevige organisatiestructuur bij het experiment leeruitkomsten biedt heldere kaders en steun. Het panel is van mening dat er daarbij sprake is van een goed gestructureerde aanpak en kwaliteitsborging.

Standaard 3: Toetsing - Voldoet, voor alle beoordeelde opleidingen.

De opleidingen werken alle volgens het principe van leerwegaafhankelijke toetsing. Ongeacht welke leerroute doen alle studenten dezelfde toets om de leeruitkomsten aan te tonen. Bij de opleidingen SW en LGW worden stappen gezet om dit door te ontwikkelen naar meer vormvrije toetsing, waarbij studenten de leeruitkomsten kunnen aantonen met beroepsproducten die passen bij de werkomgeving. Dit vergroot de variëteit aan toetsvormen en vereist een andere definitie en omgang met toetscriteria, waarbij bijvoorbeeld ook meer recht kan worden gedaan aan de creativiteit en het vermogen om tot maatwerkoplossingen te komen. Het panel heeft mooie vernieuwende beroepsproducten gezien bij de opleidingen SW en LGW. Dit kan een voorbeeld zijn voor de opleiding ALO die op zoek is naar meer creatieve manier van toetsing in de praktijk.

De procedures voor aanvraag en toekenning van vrijstellingen zijn helder beschreven en vereisen een stevige bewijsvoering van de studenten. De opleidingen kunnen verder investeren in het duidelijker registreren van de screening van instromende studenten op aanwezige kwalificaties, zodat het toekennen van vrijstelling meer inzichtelijk wordt. De verdere uitwerking van persona-beschrijvingen kan hier van dienste zijn.

De toetspraktijk is veelal transparant, valide en betrouwbaar. Docenten delen veel toetservaring en werken aan verbetering. Feedback krijgt een belangrijker rol in het leerproces. De opleidingen verschillen in de mate van vernieuwing in toetsvormen en omgang met feedback, vormvrijheid in toetsproducten en het toetsen met rubrics. Dit levert voldoende stof om onderlinge ervaringen verder uit te wisselen en te leren van elkaar. Het verder ontwikkelen van de toetsing is een logische volgende stap nu de eerste studenten de gehele studie hebben doorlopen en de studentenaantallen groeien.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties – Voldoet, voor alle beoordeelde opleidingen.

Een selectie aan eindwerken van de Ad- en van de Ba-opleidingen toont aan dat de studenten de gewenste leerresultaten en het gewenste niveau bereiken. De werkstukken zijn passen voor de beroeps- en opleidingsprofielen en vaak van meerwaarde voor de werkpraktijk. Veel afstudeerprocedures zijn gelijk aan die van de voltijdopleidingen, wat een extra borging geeft dat studenten vergelijkbare eindniveaus behalen. Voor alle opleidingen geldt dat studenten in hun werkpraktijk al voordelen bemerken van het volgen van de deeltijd flex opleidingen, wat leidt tot functie- en taakwijzingen en het opklimmen naar Ad- en Ba-niveau. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit met toekomstige lichten afstudeerders verder zal worden bevestigd.

Conclusie

Het panel is van mening dat de opleidingen in korte tijd veel en grondig werk hebben verzet bij de ontwikkeling van de flexibele deeltijdopleidingen. Het management en de docententeams zijn sterk gemotiveerd, tonen een hoge betrokkenheid, hebben een warm hart voor studenten en aandacht voor het werkveld. De opleidingen spelen goed in op de veranderingen en behoeften in de maatschappij en de beroepenvelden, wat wordt bevestigd in de stijgende studentenaantallen. De opleidingen concentreren op de goede zaken en ontwikkelpunten en kunnen nog winst behalen in de validering van eerdere kennis en ervaring van studenten. De opleidingen zien de dilemma's en de aandachtspunten en werken daar gericht aan vanuit een verbetergerichte en lerende houding. Daarmee is een goede vooruitgang in het experiment zichtbaar met de juiste aandacht voor borging van de kwaliteit van het onderwijs.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleidingen en werkwijze panel	11
Generiek deel (standaard 1 - 4)	21
Specifiek deel Leraar Lichamelijke Opvoeding	36
Specifiek deel Leraar Gezondheidszorg en Welzijn (LGW) en Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn (OGW)	59
Specifiek deel Management in Zorg en Dienstverlening en Coördinator in Zorg en Dienstverlening	77
Specifiek deel Social Work en Sociaal Werk	99
Eindoordeel over de opleiding	118
Aanbevelingen	119
Bijlagen	120
Bijlage 1: Beoogde leerresultaten en leeruitkomsten	121
Bijlage 2: Voorbeeld modulebeschrijving SW	150
Bijlage 3: Bezoekprogramma	153
Bijlage 4: Bestudeerde documenten	156

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande experimenten leeruitkomsten voor vier deeltijd/duale hbo-Ba-opleidingen en drie deeltijd/duale hbo-Ad-opleidingen van FGGM van de HAN. Het betreft de Ba-opleidingen:

- Leraar 1^e graad Lichamelijke Opvoeding (ALO, deeltijd),
- Leraar VO 2^e graad Gezondheid en Welzijn (LGW, deeltijd),
- Management in Zorg en Dienstverlening (MZD, deeltijd/duaal),
- Social Work (SW, deeltijd/duaal),

en de Ad-opleidingen:

- Onderwijsondersteuner Gezondheid en Welzijn (OGW, deeltijd),
- Coördinator in Zorg en Dienstverlening (CZD, deeltijd/duaal),
- Sociaal Werk (Ad-SW, deeltijd/duaal).

Qua onderwijsleerplan is er geen onderscheid tussen de deeltijd- en de duale variant, behalve dat deeltijdstudenten de praktijkelementen in de eigen werkomgeving of een stage-omgeving volgen, waar duale studenten moeten beschikken over een leerwerkplek om de praktijkonderdelen te kunnen vervullen.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 24 en 25 april 2019. Tijdens dit bezoek zijn alle opleidingen tegelijkertijd beoordeeld. Dit beoordelingsrapport is de resultante van de beoordeling en is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* (NVAO, september 2018), het *Protocol Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten* (NVAO, april 2017) en het *NQA-protocol 2019 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de HAN en in overleg met de opleidingen. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het visitatiepanel bestaat uit zeven panelleden.

In het visitatiepanel hadden zitting:

- De heer drs. K. Boonstra, voorzitter, deskundige MZD en CZD-Ad
- Mevrouw drs. J. Bolding, deskundig LGW en OGW-Ad
- Mevrouw A.H. van Meggelen MC, deskundige SW en SW-Ad
- Mevrouw C.L. van Doodewaard MSc, deskundige ALO
- Mevrouw drs. M.E. Jansen, deskundige MZD en CZD-Ad
- Mevrouw C.M. Veenman-Verhoeff MSc, deskundige LGW
- De heer W.J.M. van Heerebeek, studentlid, ALO

Mevrouw ir. M. Dekker-Joziase (MZD en CZD), mevrouw C.M.F. Bomhof MOC (SW en Ad-SW), mevrouw drs. A. de Klerk (ALO) en de heer P. van Achteren (LGW en OGW), auditoren van NQA, hebben de visitatie begeleid, waarbij mevrouw Dekker-Joziase optrad als lead-auditor.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Gekozen is om de beoordelingen van alle opleidingen in één rapport te beschrijven. Daarin wordt de reguliere beperkte opleidingsbeoordeling gecombineerd met de beoordeling volgens het experiment leeruitkomsten van de pilot flexibilisering van het hoger onderwijs. Het rapport is opgebouwd uit

een generiek deel met beschrijving van gemeenschappelijke visie en uitgangspunten. Dit wordt gevolgd door specifieke delen per opleidingsvakgebied, waar de oordelen per standaard per opleiding worden vermeld, gebaseerd op de generieke en specifieke informatie. Aan het einde van het rapport heeft het panel enkele aanbevelingen voor de opleidingen, zowel generiek als specifiek geformuleerd.

Bij de aanvraag heeft de instelling een generiek Zelfevaluatie-rapport (ZER) aangeboden met generieke informatie over HAN-uitgangspunten en –kaders en het facultair (GGM) beleid. Daarbij zijn vier ZER's aangeleverd gericht op de specifieke inhoud van de opleidingen met daarin combinaties van de vakinhoudelijk verwante bachelor- en Ad-opleidingen. In de ZER's is de weg van de 'student journey' gevolgd. Dit is ook het pad waarlangs de HAN het deeltijdonderwijs heeft ontwikkeld in het kader van Leven Lang Leren en de experimenten Leeruitkomsten. De 'student journey' beschrijft de fasen die de student doorloopt als hij/zij een modulaire en flexibele opleiding volgt:

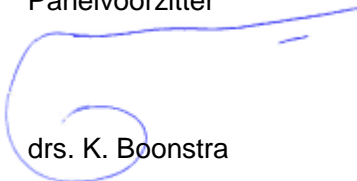
- Oriënteren: advies- en/of intakegesprek en validatie van eerder verworven competenties;
- Afspraken maken: invulling van de individuele opleidingstrajecten;
- Leren: het onderwijs volgens blended learning onderwijsconcept afgerond via leerwegaanpakelijke toetsen;
- Waarderen: certificeren en diplomeren.

De ZER's voldeden naar vorm en inhoud aan de eisen van de desbetreffende NVAO-beoordelingskaders en aan de eisen van het *NQA-protocol 2019*. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie (zie bijlage 4) heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

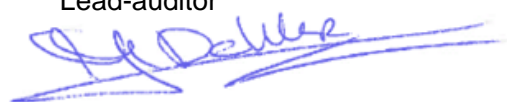
Utrecht, september 2019

Panelvoorzitter

drs. K. Boonstra

Lead-auditor

Mevrouw M. Dekker-Joziase

Schets van de opleidingen en werkwijze panel

Experiment Flexibilisering Leeruitkomsten

De HAN, Faculteit GGM neemt sinds 2016 met vier bachelor-deeltijd/duaal-opleidingen en drie Ad-deeltijd/duaal-opleidingen deel aan het Experiment Leeruitkomsten. Het experiment is gericht op (werkende) volwassenen met een verschillende opleidingsachtergrond en loopbaan met als doel om hen in staat te stellen hun vak op Ad-niveau of op bachelorniveau te kunnen uitvoeren. Opleidingen sluiten aan bij de kennis en vaardigheden waarover studenten al beschikken en begeleiden hen naar het gewenste eindniveau met leeractiviteiten en toetsvormen die bij hen passen. De deelnemende opleidingen laten de vaste lineaire en aanbodgerichte curricula los, formuleren leeruitkomsten passend bij de inhoud van het vak op verschillende niveaus en ontwikkelen daarbij behorende leerwegaafhankelijke toetsen. In 2016 zijn acht hogescholen begonnen met projecten gericht op flexibilisering; in 2017 zijn daar nog eens dertien hogescholen bijgekomen¹. Het experiment loopt tot 2023. Dan zullen de experimenten in hun totaliteit op de voor- en nadelen worden beoordeeld.

Flexibilisering bij de HAN

De HAN neemt deel aan het experiment flexibilisering om het deeltijd- en duale onderwijs aantrekkelijker te maken voor volwassenen en de individuele student een modulaire, gepersonaliseerde opleiding te kunnen bieden. De student en het werkveld zijn daarbij meer partner in leren en ontwikkelen. Er wordt gestreefd naar standaardisatie op maat: studenten expliciteren samen met studieloopbaanbegeleiders hun opleidingsvraag en leerbehoefte (*Visie op flexibel vraaggericht onderwijs*). De individuele student staat centraal met zijn/haar modulaire, gepersonaliseerde opleidingstraject. Het onderwijs is leerwegaafhankelijk, wat inhoudt dat een student het onderwijsaanbod niet per se moet volgen om de leerwegaafhankelijke toets met goed gevolg af te sluiten. Er zijn geen tussentijdse activiteiten, oplevermomenten of –producten die voorwaardelijk zijn voor het afleggen van (deel)tentamens. Studenten kunnen op meerdere momenten instromen, de studie versnellen of juist meer tijd nemen.

Vanuit deze visie heeft de HAN één gemeenschappelijk blended onderwijskundig concept ontwikkeld voor alle deeltijdopleidingen, met uitwerking naar instrumentarium, kaders en randvoorwaarden. Het concept stuurt aan op een samenhangende en afgewogen combinatie van afstandsleren, werkpleklernen en intensief en interactief contactonderwijs. Daarbinnen kunnen opleidingen zelf keuzes maken om de visie en het onderwijskundig concept meer specifiek in te vullen en kleur te geven. Om dit goed vorm te geven is samenwerking gezocht met het werkveld, dat nauw is betrokken bij de onderwijsontwikkeling.

Het onderwijsconcept vereist goede ICT-voorzieningen die een rol spelen in de didactiek, het gebruik van leerbronnen, interactie tussen studenten, docenten en de beroepspraktijk en in de toetsing. Daarbij worden ook eisen gesteld aan de werkplek van studenten: voldoende leerpotentieel, passend bij de opleiding en met voldoende verbinding tussen werken en leren.

¹ Uit het artikel 'Flexibilisering zorgt voor taakverzwaring' HO-management, december 2017

De modules zijn de bouwstenen van een opleiding. Een module is een herkenbare en betekenisvolle eenheid die is opgebouwd rond herkenbare taakgebieden uit de beroepspraktijk. Elke module heeft een omvang van 30 EC en bestaat uit één of meer leeruitkomsten, die zijn gegroepeerd in eenheden van leeruitkomsten (EVL), met een minimale omvang van 2,5 EC. Het bereiken van de leeruitkomsten staat centraal, niet de weg er naar toe. Iedere student kan gebruik maken van onderwijs- en begeleidingsactiviteiten die worden aangeboden en staan beschreven in het onderwijsarsenaal, of kan een eigen invulling geven aan de wijze van leren. Een leeruitkomst beschrijft de inhoud en het niveau van kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn om een aantal studiepunten binnen de opleiding te behalen.

Studenten kunnen vrijstellingen krijgen voor onderdelen van het curriculum, als zij via een getuigschrift of een portfolio kunnen aantonen over de benodigde kennis en vaardigheden te beschikken. Vrijstellingen moeten worden aangevraagd bij de examencommissie. In het assessment bij de start van de studie kunnen eerder verworven leeruitkomsten worden aangetoond en gewaardeerd.

Bij de ontwikkeling van het deeltijdonderwijs heeft de student centraal gestaan. In het kader van Leven Lang Leren, de experimenten leeruitkomsten en de vernieuwing van het deeltijdonderwijs werken alle opleidingen van de HAN aan de hand van de 'student journey', met vier onderscheiden stappen:

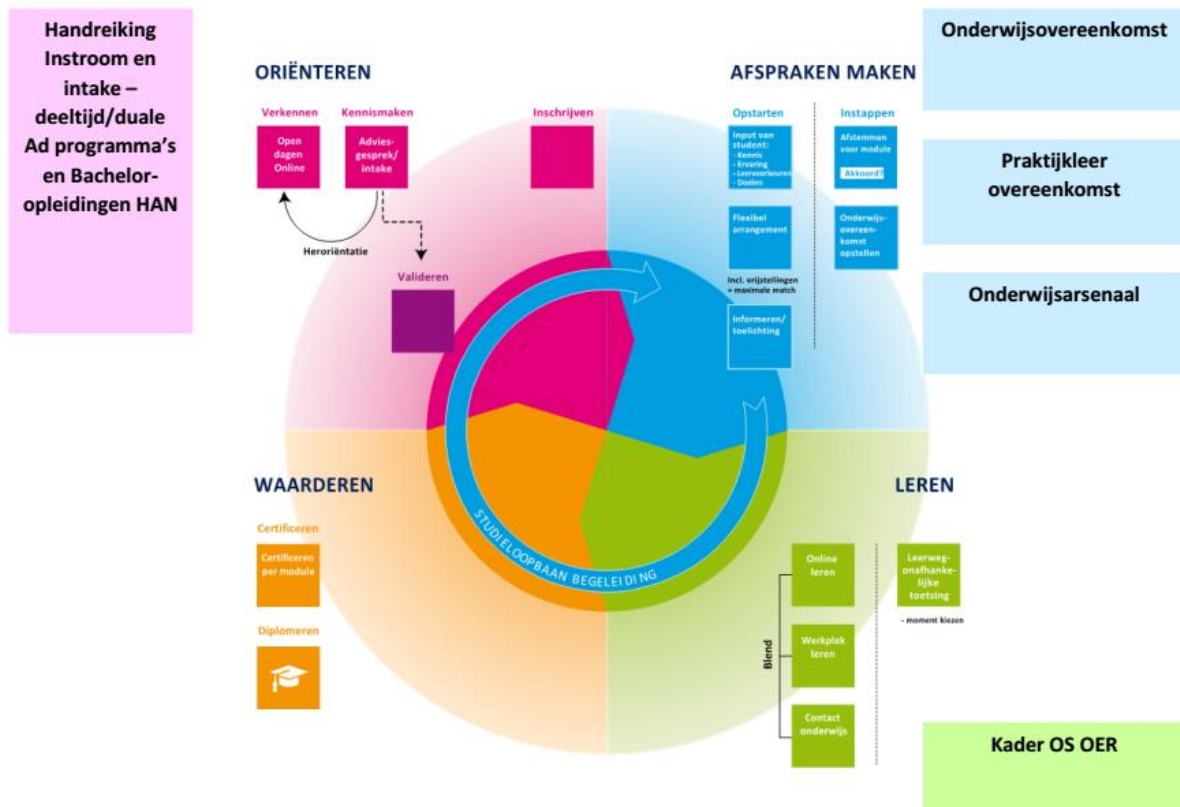
Fase 1: Oriënteren: kennismaking met de opleiding, intake en mogelijke validering van al verworven competenties;

Fase 2: Afspraken maken: vastlegging van afspraken over het individuele opleidingstraject;

Fase 3: Leren: studenten volgen modules en tonen via leerwegaafhankelijke toetsen aan dat zij de leeruitkomsten beheersen;

Fase 4: Waarderen: studenten ontvangen een certificaat of diploma voor de verkregen leeruitkomsten.

De kaders en werkwijzen om dit vorm te geven in de opleidingsprogramma's zijn HAN-centraal vastgelegd in onderwijskundige handleidingen.

Organisatie

Alle beoordeelde opleidingen zijn onderdeel van de Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij (FGGM). Omdat FGGM zo intensief betrokken is bij de ontwikkeling van de HAN-uitgangspunten en –kaders, heeft FGGM geen eigen deeltijdbeleid meer willen en hoeven ontwikkelen. Het HAN-beleid is FGGM-beleid. FGGM faciliteert de ontwikkeling van de flexibilisering en de kwaliteit van het onderwijs en faciliteert de verbinding en ervaringsdeling tussen de opleidingen. Voor de invoering van het flexibele onderwijs is op HAN-niveau het *Programmplan Groene Boek* (2016) opgesteld als opmaat naar en leidraad voor de ontwikkeling van flexibel onderwijs voor werkenden. Dit plan vormde de basis voor de aanvraag Subsidieregeling flexibel hoger onderwijs voor volwassenen.

Binnen GGM is een stuurgroep flexibilisering opgesteld om de flexibilisering van de deeltijdopleidingen te coördineren en aan te sturen. In deze stuurgroep hebben vertegenwoordigers van alle opleidingen zitting en wordt ondersteuning voor de opleiding gecoördineerd. De stuurgroep biedt mogelijkheden tot kennis- en ervaringsdeling tussen de opleidingen. Binnen de HAN en GGM is een stevige projectorganisatie neergezet met doorzetting van de resultaatverantwoordelijkheid naar de opleidingsteams. Maandelijks is er afstemmingsoverleg tussen de opleidingscoördinatoren. Onderwijskundige ondersteuners zorgen voor crossovers tussen de opleidingen. Op thema's zijn er gerichte kennisdelingssessies, ook op HAN-niveau. HAN-breed zijn er regelmatig workshops georganiseerd, bijvoorbeeld over het formuleren van leeruitkomsten. GGM-opleidingen werken samen tijdens open avonden bij de voorlichting aan potentiële studenten en organiseren gezamenlijk interne audits om de voortgang en de resultaten te monitoren.

De HAN heeft gericht budget en ondersteuning ter beschikking gesteld voor de flexibilisering. De opleidingen worden centraal ondersteund door regisseurs leeruitkomsten en op facultair niveau door onderwijskundigen.

De betrokken opleidingen

Opleiding	Deeltijd	Duaal	Experiment Leeruitkomsten	Experiment Vraagfinanciering	Startdatum experiment	Curriculum in experiment
Ba Leraar 1 ^e graad Lichamelijke Opvoeding (ALO)	x		x		sep 2016	jaar 1, 2 en 3
Ba Leraar Gezondheidszorg en Welzijn (LGW)	x		x		sep 2016	volledig
Ad Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn (LGW)	x		x		sep 2016	volledig
Ba Management in Zorg en Dienstverlening (MZD)	x	x	x		feb 2017	volledig
Ad Coördinator in Zorg en Dienstverlening (MZD)	x	x	x		feb 2017	volledig
Ba Social Work	x	x	x		sep 2016	volledig
Ad Sociaal Werk	x	x	x	duale variant	feb 2018	volledig
Ba Sportkunde	x		x		feb 2018	jaar 1
Ba Verpleegkunde	x		x		sep 2017	volledig

De lichtblauw gearceerde rijen geven de opleidingen weer die op 24 en 25 april 2019 zijn gevisiteerd. Sportkunde en Verpleegkunde worden in 2020 gevisiteerd.

Omvang opleidingen

In totaal zijn in 2016-2017 1452² studenten ingeschreven bij de te beoordelen deeltijd- en duale opleidingen: 1342 deeltijd en 110 duaal. In 2018 is dit aantal gestegen naar 1569 studenten: 1447 deeltijd en 122 duaal. In 2017 is de instroom van duaal studenten toegenomen met 19 procent. De instroom van deeltijdstudenten is gedaald met 17,5 procent in 2017. In 2018 heeft de groei doorgezet met 27 procent meer deeltijd en 19 procent meer duaal instromers. De FGGM telde in 2018 1.053 medewerkers.

Voor de Ba-opleidingen geldt dat het aantal ingeschreven deeltijdstudenten bij de ALO is gestegen van 59 in 2016 naar 75 in 2018, waarbij de instroom varieert tussen 20-25 studenten per jaar. Het aantal ingeschreven studenten LGW is stabiel rond 155 studenten per jaar met een instroom rond de 73 studenten per jaar. Het aantal ingeschreven studenten MZD is gestegen van 135 studenten in 2016 naar 168 studenten in 2018 en de instroom is gestegen van 58 naar 79 studenten per jaar.

Bij de bacheloropleiding SW is het aantal ingeschreven studenten gestegen van 401 studenten in 2016 naar 515 studenten in 2018. Gezien de sterke stijging in de instroom (van 177 studenten in 2016 naar 423 studenten in 2018) zal deze groei nog verder doorzetten. Bij de Ad-SW is het aantal inschrijvingen sterk gestegen van 63 studenten in 2018 naar 177 studenten in 2019.

² HAN Jaarverslag 2017

Voor de Ad-opleidingen geldt dat het aantal ingeschreven studenten bij OGW in 2016 en 2018 20-25 studenten bedraagt, met een piek in 2017 van 56 studenten. Eenzelfde patroon is zichtbaar bij de jaarlijkse instroom van circa 15 studenten met een piek van 20 studenten in 2017. Bij CZD varieert het aantal inschrijvingen van 16 tot 28 studenten en varieert de instroom van 27 tot 39 studenten. De opleiding Ad-SW is gestart in 2018 en telde toen 63 studenten.

Bachelor ALO

De bacheloropleiding Leraar Lichamelijke Opvoeding (ALO) leidt professionals op die passie hebben voor sport en bewegen en die passie willen doorgeven door middel van sport- en bewegingsonderwijs. Per 2014 richt de ALO zich meer op de doelgroep van lerend werkenden en de ontwikkeling van een visie op flexibilisering. Een kernteam van docenten/onderwijsontwikkelaars heeft, met ondersteuning van onderwijskundigen, deze visie verder ontwikkeld. De opleiding is in september 2016 gestart met het leerwegaafhankelijke onderwijs en heeft nog geen afgestudeerden van de leerwegaafhankelijke leerroutes. De verst gevorderde studenten hebben modules uit de eerste drie studiejaar doorlopen (tot en met module 5).

Het totale aantal deeltijdstudenten ALO is gestegen van 59 in 2016 en 2017 naar 75 in 2018. De instroom varieert van 20 tot 25 studenten per jaar.

Bachelor LGW en Associate degree OGW

De opleidingen LGW en OGW leiden veelal professionals op die leraar willen worden in het mbo, het vmbo of in de praktijk van zorg en welzijn. In 2016 is men gestart met de ontwikkeling van procedures om eerder verworven competenties te erkennen en waarderen. In 2016-2017 zijn de overige modules/studiejaar ontwikkeld. De studenten zijn vrij snel overgestapt van het oude naar het nieuwe onderwijs, waarbij conversietabellen voor erkenning van eerder verworven modules zijn gehanteerd. Het Ad-leerplan is identiek aan de eerste vier modules van de bacheloropleiding. Studenten volgen dezelfde leerstof en dezelfde toetsen en zitten gezamenlijk met bachelorstudenten in de studiegroepen. Na twee keer draaien van het flexibele onderwijs lijkt de uitval van studenten te dalen.

De bacheloropleiding LGW heeft een stabiele studentenpopulatie van circa 155 studenten per studiejaar, met een jaarlijkse instroom van ruim 70 studenten per jaar. Het aantal afstudeerders is in de laatste drie jaar gestegen van 50 naar 67 per studiejaar.

De Associate degree opleiding OGW had in 2016 en 2018 een studentenpopulatie van 21-24 studenten. In 2017 was er een piek met 56 ingeschreven studenten. De jaarlijkse instroom bedraagt 14-20 studenten per studiejaar. Het aantal afstudeerders is gestegen van 6-9 per studiejaar in 2016 en 2017 naar 38 in 2018.

Bachelor MZD en Associate degree CZD

De opleidingen MZD en CZD participeren sinds september 2017 in het experiment leeruitkomsten. Beide opleidingen hebben een deeltijd- en een duale variant. Ten tijde van de visitatie hadden de opleidingen alleen instroom van deeltijdopleidingen.

Het Ad-leerplan is identiek aan de eerste vier modules van het Ba-leerplan. Ook de leeruitkomsten van de Ad-opleiding zijn gelijk aan de leeruitkomsten die bachelorstudenten moeten behalen in de eerste vier modules. In de twee studiejaar bereiken de Ad-studenten daarmee het niveau 5 vanuit het NLQF-raamwerk. Bachelorstudenten behalen na vier jaar het NLQF-niveau 6. De opleiding wil de komende tijd onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om

meer differentiatie aan te brengen tussen het Ad- en het Ba-leerplan, zonder de aansluiting tussen beide opleidingen te verliezen.

De opleidingen tellen in totaal circa 260 studenten, met circa drie onderwijsgroepen van achttien studenten per instroommoment (september of februari). Het merendeel van de studenten schrijft zich bij de start in als Ad-student. Circa dertig procent rond de studie af met een Ad-diploma. Zeventig procent studeert door in de bacheloropleiding.

Van 2016 naar 2018 is het aantal ingeschreven MZD-studenten gestegen van 135 naar 168 studenten. Ook de jaarlijkse Ba-instroom steeg van 58 naar 79 studenten. Voor de CZD geldt dat de aantallen ingeschreven studenten varieert van 16 in 2017 tot 22 in 2016 en 28 in 2018. De instroom in 2016 was gelijk aan de instroom in 2019: 38 om 39 studenten. In 2017 was de instroom lager met 27 studenten.

Bachelor Social Work en Associate degree Sociaal Werk

De opleidingen Ba-SW en Ad-SW zijn opnieuw vormgegeven. In februari 2018 is de nieuwe Ad-SW gestart en in september 2018 is de Ba-SW officieel gestart. De Ad-SW kent vanaf de start de flexibele inrichting conform het experiment leeruitkomsten. De Ba-SW komt voort uit een conversie van de opleidingen SPH, MWD en CMV, conform landelijke ontwikkelingen. Daarvoor bestond de Ba-opleiding uit de deeltijdopleidingen MWD, SPH en Pedagogiek en werd Sociale Studies voor de deeltijdopleiding gebruikt. Deze opleiding is in 2016-2017 gestart volgens de kaders van het experiment leeruitkomsten en borduurde daarmee voort op de ontwikkeling van een nieuwe deeltijd sociale studies, die zijn oorsprong kent in 2013. Bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum zijn werkveld en lectoraat betrokken. Ook is er gebruik gemaakt van kennis en visie vanuit de voltijdsopleidingen SPH, MWD en CMV. De Ba-SW telde in september 2019 515 deeltijd studenten verdeeld over de profielen Jeugd, Welzijn & Samenleving en Zorg (laatste in combinatie met de specialisatie GGZ-agoog). In september 2019 telde de Ad-SW 177 studenten.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen ter beschikking gesteld aan het panel en is een paneloverleg gepland ter voorbereiding van de visitatie. Dit vooroverleg heeft circa twee weken voor het visitatiebezoek plaats gevonden. De panelleden zijn geïnstrueerd over de werkwijze via de NQA-handleiding en het NVAO-kader. Vervolgens heeft het panel de aanpak, rolverdeling werkwijze voor het visitatiebezoek besproken. Het panel heeft gesproken over de indrukken en observaties die zijn verkregen vanuit het zelfevaluatie rapport en de bijlagen. Daarbij is plenair gesproken over de generieke informatie en in subgroepen over de opleidingsspecifieke informatie. Ook zijn de meningen over de geselecteerde eindwerken gedeeld³. Conform de richtlijnen van het NVAO-kader is er bij twijfel over het niveau of de beoordeling van een eindwerk een tweede panellid als lezer ingeschakeld.

Informatie uit het vooroverleg is uitgewerkt naar een agenda met vraagpunten voor de bezochtdag. Waar nodig is contact opgenomen met de opleidingen om de organisatie van de bezochtdag verder te stroomlijnen.

Tijdens de bezochtdag heeft het panel gesproken met diverse groepen (zie bijlage 3) en ter inzage gelegd materiaal bestudeerd. Laatste betrof met name onderwijs- en toetsmateriaal, de

³ Voor geselecteerde aantallen zie de beschrijvingen bij standaard 4 in de specifieke delen van deze rapportage

online leeromgeving en notulen van verschillende commissies, waaronder de examen-, de opleidings- en de werkveldadviescommissie

Aan het einde van de bezookdag is in de deelpanels en door het gehele panel alle verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel de voorlopige eindoordelen en belangrijkste bevindingen meegedeeld aan de opleidingen.

Na het visitatiebezoek heeft de secretaris op basis van alle informatie en de meningen van de panelleden een conceptrapportage opgesteld die is voorgelegd bij alle panelleden. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleidingen. De panelleden hebben kennis genomen van de reacties van de opleidingen en waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Leeswijzer

De HAN FGGM heeft er voor gekozen om de beoordelingen van alle opleidingen in een rapport samen te voegen vanwege de samenhangende benadering van de opleidingen in het experiment flexibilisering leeruitkomsten.

In het rapport is er voor gekozen om generiek te beschrijven wat voor alle opleidingen geldt en specifieke zaken per opleiding te beschrijven. De beoordeling van de opleidingen is vermeld in de specifieke beschrijving per opleiding, met in acht neming van de generieke uitgangspunten.

Daarbij houdt het rapport bij alle standaarden dezelfde volgorde aan:

- (1) Leraar 1^e graad Lichamelijke Opvoeding (ALO, Ba, deeltijd)
- (2a) Leraar 2^e graad Gezondheid en Welzijn (LGW, Ba, deeltijd)
- (2b) Onderwijsondersteuner Gezondheid en Welzijn Ad (OGW, deeltijd)
- (3a) Management in Zorg en Dienstverlening (MZD, Ba, deeltijd en duaal)
- (3b) Coördinator in Zorg en Dienstverlening Ad (CZD, deeltijd en duaal)
- (4a) Social Work (SW, Ba, deeltijd en duaal)
- (4b) Sociaal Werk Ad (SW-Ad, deeltijd en duaal)

De deeltijdopleidingen HBO Verpleegkunde (HBO-V) en Sportkunde zijn in 2017 ook aangesloten bij het experiment flexibilisering. Zij zullen in 2020 worden gevisiteerd.

Administratieve gegevens

Naam opleiding in CROHO	Leraar 1^e graad Lichamelijke Opvoeding
Type en soort	hbo; Bachelor
Variant	Deeltijd
Sector	Onderwijs
Graad	Bachelor of Education
Studielast	240 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	35025
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	01-05-2021

Naam opleiding in CROHO	Leraar VO 2^e graad Gezondheid en Welzijn
Type en soort	hbo; Bachelor
Variant	Deeltijd
Sector	Onderwijs
Graad	Bachelor
Studielast	240 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	35388
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	01-05-2019

Naam opleiding in CROHO	Onderwijsondersteuner Gezondheid en Welzijn
Type en soort	hbo; Associate degree
Variant	Deeltijd
Graad	Ad
Sector	Onderwijs
Studielast	120 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	80045
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	31-12-2019

Naam opleiding in CROHO	Management in Zorg en Dienstverlening
Type en soort	hbo; Bachelor
Variant	Deeltijd en duaal
Sector	Gezondheidszorg
Graad	Bachelor
Studielast	240 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	34538
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	01-05-2021

Naam opleiding in CROHO	Coördinator in Zorg en Dienstverlening
Type en soort	hbo; Associate degree
Variant	Deeltijd en duaal
Sector	Gezondheidszorg
Graad	Associate degree
Studielast	120 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	80011
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	06-02-2020, verlenging 31-12-20121

Naam opleiding in CROHO	Social Work⁴
Type en soort	hbo; Bachelor
Varianten	Deeltijd en duaal
Sector	Gedrag en Maatschappij
Graad	Bachelor
Studielast	240 EC
Afstudeerspecialisatie	Professionele profielen: Zorg, Jeugd, Welzijn&Samenleving (laatste in combinatie met de specialisatie GGZ-agoog)
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	34116
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	N.v.t.
Inleverdatum	01-05-2015

⁴ Sociaal Work bestaat sinds 1 september 2018 en is een conversie van de samengevoegde opleidingen Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV), Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH).

Naam opleiding in CROHO	Sociaal Werk⁵
Type en soort	hbo; Associate degree
Varianten	Deeltijd en duaal
Sector	Gedrag en Maatschappij
Graad	Ad
Studielast	120 EC
Afstudeerspecialisatie	geen
Locatie	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT-code CROHO	Deeltijd 80140 en duaal 80907
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	Niet van toepassing
Inleverdatum	18-12-2023

⁵ De Ad-opleiding Sociaal Werk is voor het eerst gestart in 2018.

Generiek deel

Dit generieke deel geeft een beschrijving van de uitgangspunten en concepten in het HAN-beleid en in de uitvoering van het onderwijs en de flexibilisering van de deeltijdopleidingen die voor alle opleidingen gelden. Daarbij is de ordening van de standaarden aangehouden. De oordelen per opleiding worden in de specifieke delen vermeld.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant (generiek deel);*
- *De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren (per opleiding in specifiek deel);*
- *De leeruitkomsten zijn (a) leerwegonafhankelijk, (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding, (c) herkenbaar voor het werkveld, (d) specifiek en meetbaar, (e) transparant, (f) samenhangend en (g) duurzaam (per opleiding in specifiek deel).*

Onderbouwing

Visie op flexibilisering, doelgroep en onderwijsconcept

De HAN ziet het als haar opdracht om startende en werkende professionals te kwalificeren, socialiseren en te vormen voor hun beroep en wereldburgerschap in een veranderende samenleving. De HAN wil samen met het werkveld de kwalificaties van personeel ontwikkelen en innoveren. Dat vraagt om onderwijs op maat voor volwassenen die binnen de werkcontext willen leren met de ambitie om een diploma te halen. Dit betreft zowel opscholers als omscholers die met en van elkaar en elkaars beroepspraktijk leren. Werkplekleren is een belangrijk onderdeel, wat een relevante werkplek vereist om goed invulling te kunnen geven aan het werkplekleren. De studenten zijn onderdeel van een netwerk waarin een leven lang geleerd kan worden. Dat vereist ook investering in de samenwerking met werkgevers en binding aan grotere werkgevers.

Centraal in de visie op flexibilisering en in het onderwijsconcept staat het gepersonaliseerd leren op basis van 'standaardisatie op maat'. In 2013 is een Raamleerplan Commissie gestart met het ontwerp van een nieuw inhoudelijk onderwijsconcept om flexibel onderwijs te ontwikkelen. Uitgangspunt in het onderwijsconcept is een modulaire opbouw, waarbij modules zonder vaste volgorde zijn te volgen en er onderlinge uitwisselbaarheid is. Daarmee is maatwerk en gepersonaliseerd leren mogelijk. Een student kan een module afronden met een certificaat. Aan het behalen van een Ad- of Ba-diploma zijn vereiste modules gekoppeld. De modules zijn stapelbaar.

Door de modules te standaardiseren is geborgd dat studenten de benodigde kennis, inzicht en vaardigheden kunnen ontwikkelen. Maatwerk en gepersonaliseerd leren krijgt vorm in de persoonlijke leerroutes per student en de mogelijkheden tot leerwegaafhankelijk studeren. Studenten hebben de mogelijkheid om zelf te kiezen hoe, waar, wanneer en hoe snel zij studeren. Om enig houvast te bieden zijn studentprofielen opgesteld (persona's) die representatief zijn voor (potentiële) deeltijd/duaal-studenten, met daarbij een schets van de processtappen die mogelijk zijn om de student journey te kunnen doorlopen.

In 2016 heeft GGM besloten om deel te nemen aan het experiment leeruitkomsten om het onderwijs beter te laten aansluiten bij de behoeften van werkenden en het werkveld. Alle GGM-opleidingen werken met het onderwijsconcept blended learning: een combinatie van online leren, werkplekleren en contactonderwijs. De HAN ziet het contactonderwijs als belangrijke factor voor het studiesucces. In interactieve contactmomenten vindt verdieping en toepassing plaats en kunnen studenten eigen ervaring en vragen inbrengen. Positief effect is dat studenten tijdens het contactonderwijs veel van elkaar leren via kennis- en ervaringsdeling en elkaar ook motiveren. Voor alle opleidingen geldt dat studenten het contactonderwijs zeer belangrijk vinden voor ervaringsdeling en voor het eigen leerproces.

Het panel vindt dat de HAN en de opleidingen met de gewijzigde opzet voor de deeltijd/duaal opleidingen goed inspeelt op de veranderingen en behoeften in de maatschappij en de beroepenvelden. Dit past bij het experiment flexibilisering leeruitkomsten dat beoogt dat werkende professionals zich verder kunnen ontwikkelen en met op-maat-onderwijs zich verder kunnen bekwamen tot een Ad- of een Ba-gediplomeerde.

HAN-breed is een sterke visie en organisatie neergezet om dit te bewerkstelligen. Binnen GGM wordt de visie en missie duidelijk doorleefd en uitgedragen en is de HAN-visie één op één geadopteerd. De uitgangspunten en kaders zijn helder en bieden opleidingen de ruimte om daar zelf in hun context invulling aan te geven.

Leeruitkomsten

Voor alle Ba-opleidingen geldt dat de beoogde leerresultaten gelijk zijn voor alle opleidingsvarianten (voltijd, deeltijd, duaal). Immers de studenten worden voor hetzelfde werkveld en dezelfde beroepen/funcities opgeleid. Ook bij Ad-opleidingen zijn de leerresultaten gelijk voor de varianten deeltijd en duaal.

De beoogde leerresultaten zijn inhoudelijk afgeleid van de landelijke beroeps- en opleidingsprofielen. Ze zijn vertaald naar concrete leeruitkomsten die de vereiste inhoud en het niveau van kennis, inzicht en vaardigheden beschrijven om studiepunten te behalen. Het gaat daarbij om de integratie van kennis en vaardigheden in de beroepscontext. De leeruitkomsten zijn door alle opleidingen opgesteld volgens de Tuning-methodiek en met de volgende stappen doorgezet in de opleidingsprogramma's:

- a) de eenheden van leeruitkomsten beschrijven,
- b) deze koppelen aan EC's,
- c) de leeractiviteiten beschrijven die mogelijk/nodig zijn om de leeruitkomsten te realiseren en hoe de opleiding de student daarin faciliteert,
- d) de wijze van leerwegaafhankelijke toetsing (LOT) beschrijven,
- e) beschrijven hoe validering vorm krijgt van de leerresultaten, het werkplekleren en van het tijd- en plaats onafhankelijk leren.

Tuning methodiek voor het opstellen van leeruitkomsten:

Verb	Type	Subject	Standard	Scope / context
Werkwoord	Type / soort	Onderwerp	Standaard	HBO niveau / Omvang / reikwijdte / context
Wat wil je iemand zien <u>doen</u> ? Gebruik hiervoor actieve werkwoorden gekoppeld aan taxonomieën (<i>methoden van indeling, zoals cognitief, psychomotorisch of affectief</i>), NLQF descriptoren of Dublin-descriptoren.	<u>Type</u> leeruitkomst / aard van de competenties: Welke opleidings- of generieke competentie(s) betreft dit? Aan welke eindkwalificatie levert deze leeruitkomst een bijdrage?	Over welk(e) <u>onderwerp(en)</u> uit de Kennisbasis / BoKS gaat het? Denk hierbij ook aan belangrijke actualiteiten. Hier kan ook verwezen worden naar literatuur.	Welke <u>richtlijnen, standaarden, methodiek, benaderingen</u> moet of mag iemand hanteren? (bijvoorbeeld een door de beroepsgroep erkend model). Wat is de indicatie van het niveau van het beoogde leerresultaat?	Hoe breed moet de scope zijn waarbinnen iemand de leerresultaten toe kan passen en/of hoe complex de context? Op welk <u>niveau</u> is de leeruitkomst? Deze zaken komen naar voren in de NLQF descriptoren waar per niveau (Ad, Ba, Ma) een toelichting staat over context, kennis, vaardigheden en verantwoordelijkheid en zelfstandigheid of in de Dublin descriptoren.
De inhoud van deze vier kolommen beschrijven we op het niveau van de leeruitkomst .				De inhoud van deze kolom beschrijven we op het niveau van de EVL .

De modules zijn de bouwstenen van een opleidingsprogramma. Een module is een herkenbare en betekenisvolle eenheid die is opgebouwd rond herkenbare taakgebieden uit de beroepspraktijk. HAN-breed is bepaald dat er wordt gewerkt met modules met een omvang van 30 EC. Iedere module bestaat uit één of meer leeruitkomsten, die zijn gegroepeerd in eenheden van leeruitkomsten (EVL, van minimaal 2,5 EC).

Leeruitkomsten en indicatoren

Iedere opleiding heeft in het opleidingstoetsbeleid en in het OS-OER⁶ per module weergegeven welke EVL-en en leeruitkomsten leidend zijn en welke toetsvormen en –criteria daarvan zijn afgeleid.

In de modulebeschrijvingen in de digitale omgeving Onderwijs Online zijn de leeruitkomsten verder uitgewerkt in leerresultaten, onderwijsactiviteiten en beoordelingscriteria, die vaak in rubrics zijn beschreven.

⁶ Opleidingsstatuut-OnderwijsExamenReglement

Bijvoorbeeld voor de MZD-Ba-opleiding:

Module 6 Teaminterventie door actieonderzoek		Leeruitkomsten	Toetsen
EVL 1	Het verbeteren van teams door participatief actieonderzoek	<p>Het ontwerpen van een voorstel participatief actieonderzoek t.b.v. teamverbetering</p> <p>Het uitvoeren en verantwoorden van de onderzoekscomponent van een participatief actieonderzoek t.b.v. teamverbetering</p> <p>Het uitvoeren en verantwoorden van de actiecomponent (=teaminterventie) van het participatief actieonderzoek t.b.v. teamverbetering</p>	<p>Ontwerp participatief actieonderzoek</p> <p>Verslag participatief actieonderzoek t.b.v. teamverbetering</p>
EVL 2	Ontwikkelen van persoonlijk leiderschap	Reflecteren op het leren in de praktijk en de theorie	Portfolio praktijkleren

In de OS-OER is per module aangegeven wat de omvang en de weging tussen de EVL-en is:

Code module 6	Naam Module: Teaminterventie door actieonderzoek		
Onderwijsperiode			
Overzicht van EVL'en waaruit de module is opgebouwd	#	Naam eenheid van leeruitkomsten	Aantal studiepunten
	1	Het verbeteren van teams door participatief actieonderzoek	25
	2	Het ontwikkelen van persoonlijk leiderschap	5

Het panel is van mening dat de opleidingen de leeruitkomsten en indicatoren zodanig definiëren dat ze beroepsgericht en leerwegaafhankelijk zijn. De formuleringen zijn transparant voor studenten, docenten en herkenbaar voor werkveldvertegenwoordigers. Het panel vindt de lijn van landelijke eindkwalificaties naar leeruitkomsten, leerresultaten, beoordelingscriteria en toetsvormen voor het merendeel helder beschreven en goed traceerbaar in de modulebeschrijvingen in de OS-OER⁷ en overzichtsschema's die de opleidingen hebben gepresenteerd, inclusief de dekking van de Dublin descriptor en NLQF⁸-niveau indicatoren.

Het panel constateert dat de opleidingen vaak het eigen onderwijsprogramma goed en consequent hebben uitgewerkt naar de leeruitkomsten tot aan de toetsing (zie bijlage 3 voor voorbeeld uitwerking in modulebeschrijving). Deze werkwijze wordt consequent door alle opleidingen gebruikt. Het panel ziet mogelijkheden om in de komende jaren te inventariseren waar er crossovers bestaan tussen opleidingen en modulen/leeruitkomsten gemeenschappelijk zijn op thematiek of algemene kennis en vaardigheden. Daar ziet het panel kansen voor

⁷ OS-OER: OpleidingsStatuut – Onderwijs- en Examen regeling per opleiding

⁸ NLQF: Netherlands Qualification Framework: niveau 5 voor Ad-niveau en niveau 6 voor Ba-niveau

gemeenschappelijke modules voor meerdere opleidingen, die het opleidingsprofiel van de student kunnen verbreden. Tevens kan dit de student mogelijkheden bieden om meer te shoppen bij of te switchen tussen de GGM-opleidingen.

Leeruitkomsten en betrokkenheid werkveld

Beoogde leerresultaten zijn altijd in samenspraak met het beroepenveld gedefinieerd en komen vaak voort uit de landelijke beroeps-/competentie profielen die ook samen met het werkveld zijn opgesteld. Uitgangspunt is dat samen met het werkveld duurzame leeruitkomsten worden ontwikkeld die meerdere jaren bruikbaar zijn, goed aansluiten op ontwikkelingen in het werkveld en herkenbaar zijn in de beroepspraktijk met een juiste mix aan kennis, inzicht en vaardigheden. Daarmee wordt aangesloten bij de regionale context van de opleidingen. Voor alle opleidingen geldt dat het werkveld nauw is betrokken bij de vernieuwing en flexibilisering van de opleidingsprogramma's.

Visie op internationalisering

In het document *Strategische Agenda Internationalisering 2016-2020* (HAN Interfacultaire overleg Internationalisering, dec 2016) is beschreven dat de HAN studenten wil opleiden vanuit een internationaal en intercultureel perspectief. Het werkveld vraagt immers om werknemers met internationale en interculturele competenties. Studenten leren in multidisciplinaire teams samen te werken aan maatschappelijke uitdagingen vanuit een internationaal perspectief, samen met het werkveld. Internationalisering wordt vervlochten in alle onderwijs- en onderzoeksactiviteiten. Op instituuts- en opleidingsniveau wordt invulling gegeven aan deze opdracht, passend bij het werk- en beroepenveld met oog voor lokale invulling. De HAN is kaderscheppend, de realisatie van internationaliseringsdoelen vindt vooral decentraal plaats in de faculteiten, instituten en opleidingen. HAN breed is er ook aandacht voor de internationale positionering en het realiseren van een internationale campus en organisatie.

Eisen experiment leeruitkomsten

Bij alle opleidingen blijkt dat de leeruitkomsten vaak zodanig zijn opgesteld dat maatwerk per student mogelijk is en studenten leerwegaafhankelijke studieroutes kunnen opstellen. De leeruitkomsten zijn bij de meeste opleidingen in nauwe samenwerking met het werkveld opgesteld en sluiten goed aan bij landelijk beroeps- en opleidingsprofielen. Daarmee is de herkenbaarheid voor het werkveld en voor studenten duidelijk. Door de koppeling aan beroepstaken zijn de leeruitkomsten vaak samenhangend en duurzaam opgesteld. In de uitwerking naar mogelijk onderwijsactiviteiten en prestatie-indicatoren en toetscriteria worden leeruitkomsten specifiek en meetbaar beschreven. In het algemeen gelden deze zaken voor alle opleidingen. Optimalisaties in de formulering van leeruitkomsten en de doorvertaling tot aan toetsingsindicatoren zijn vaak mogelijk of worden al ingezet. De opleidingen tonen in deze een lerende en verbetergerichte houding. De leeruitkomsten zijn en blijven in ontwikkeling en zijn niet eens en voor altijd vastgesteld.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment Leeruitkomsten:

De leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten. De opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden.

Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten.

De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake-assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. Onvolledige opleidingen bepalen op grond van toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de student in aanmerking komt.

De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartite overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Onderbouwing

Kenmerken flex leeromgeving HAN FGGM

In het onderwijskundig concept van geflexibiliseerde deeltijdopleidingen binnen de HAN staat het blended learning concept centraal met een combinatie van afstandslernen, werkpleklernen en intensief en interactief contactonderwijs. Kenmerkend is het betekenisvol leren binnen professionele leergemeenschappen. Dit vereist ook participatie van de studenten in activerende en interactieve leerwerkvormen. Om de mogelijkheden van het werkpleklernen goed te kunnen benutten, worden er eisen gesteld aan het werkpleklernen: er moet voldoende leerpotentieel zijn op de werkplek, de werkplek moet passen bij de opleiding en het vakgebied en er moet een stevige verbinding zijn tussen werken en leren bij de opleiding.

Het bereiken van de leeruitkomsten staat centraal en niet de weg er naar toe. Iedere student kan een eigen invulling geven aan de wijze van leren en daarbij gebruik maken van de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten die worden aangeboden en staan beschreven in het onderwijsarsenaal.

De onderwijsarsenalen zijn beschreven in de OS-OER van iedere opleiding. Het onderwijsarsenaal beschrijft welk onderwijsaanbod er beschikbaar is per module; telkens onderverdeeld naar contactonderwijs, online leer mogelijkheden, werkplekleren, begeleidingsvormen en aanbevolen literatuur.

Het onderwijsconcept gaat uit van betekenisvol leren binnen een professionele leergemeenschap. ICT zal in toenemende mate een rol spelen in de didactiek, het gebruik van leerbronnen, interactie tussen studenten, docenten en de beroepspraktijk en in de toetsing.

Modulen zijn opgebouwd rond herkenbare taakgebieden uit de beroepspraktijk. Blended learning biedt mogelijkheden tot personalisering binnen een module. De leeropbrengsten van een module bevatten voor de beroepspraktijk relevante resultaten die bijdragen aan de ontwikkeling van de werkpraktijk.

De MZD/CZD en ALO-opleidingen onderschrijven in hun didactiek de principes van High Impact Learning that Lasts (HILL) zoals beschreven door Dochy (2017) en High Impact Teaching (HIT). Dit betekent onder andere dat er wordt uitgegaan van authentieke leervragen en sociaal leren, met (peer-) feedback als essentieel onderdeel van het (samenwerkende) leerproces van de student. Zo werken de opleidingen aan betekenisvol onderwijs waarop de student zelf invloed kan uitoefenen en zijn ontwikkeling kan delen in het werkveld. Het panel constateert dat de opleidingen MZD/CZD en ALO bezig zijn met de invoering van HILL. Het onderwijsconcept van SW is gebaseerd op het 4c-id model van Van Merriënboer en op het didactisch ontwerpmodel van Dick Carey&Carey.

Het panel is van mening dat de opleidingen een prestatie van formaat hebben geleverd in de afgelopen periode en laten zien dat zij tot realisatie van doelstellingen zijn gekomen. Dat er sprake is van een overgangsfase voor parallel lopende processen, zoals de invoering van HILL of de vernieuwing van het ALO-onderwijsprogramma, is volgens het panel redelijk logisch gegeven het moment van de audit in relatie tot het doorlopen proces. Uit gesprekken blijkt dat de opleidingen op basis van de tot nu toe opgedane ervaringen het flexibele onderwijs verder gaan ontwikkelen.

Niveaus leeruitkomsten

De leeruitkomsten zijn bij alle opleidingen gekoppeld aan indicatoren om het Ad-, respectievelijk het Ba-niveau te duiden. Dit betreft enerzijds de Dublin descriptor (ba-ma niveau) en anderzijds de NLQF-niveauomschrijving met niveau 5 voor de Ad-opleiding en niveau 6 voor de Ba-opleiding. Bij alle opleidingen geldt dat de eerste vier modulen/twee studie jaren op Ad-niveau (NLQF niveau 5) zijn gericht. Met het behalen van alle vier modulen; in totaal 120 EC, behalen studenten het Ad-niveau. Met het behalen van alle acht modulen, in totaal 240 EC, behalen studenten het Ba-niveau. De Ad-modulen komen overeen met de eerste vier modulen van de Ba-opleiding.

Het panel ziet dit consequent uitgewerkt in de toetsbeleidsdocumenten per opleiding en in de OS-OER-documenten per opleiding.

Flexibiliteit

De flexibiliteit van de onderwijsprogramma's komen met name tot uiting in de mogelijkheden die studenten hebben om de studie te temporiseren. Studenten kunnen de studie versnellen door gerichte aanvraag van vrijstellingen of door twee modulen tegelijk te volgen. Studenten die

vanwege werk- of persoonlijke omstandigheden minder tijd aan de studie kunnen besteden, hebben de mogelijkheid om leeruitkomsten over een langere tijdsperiode te spreiden of een tijdelijke pauze in te lassen. Modulen zijn, indien mogelijk, in willekeurige volgorde te doorlopen en onderling uitwisselbaar. Volgordelijkheid blijft aanwezig bij strikte niveau- en fase-eisen. De flexibiliseringsmogelijkheden worden door studenten zeer gewaardeerd en met name de mogelijkheid dat dit goed bespreekbaar is bij de start van de studie en tijdens coachingsgesprekken met docentmentoren.

Studenten kunnen binnen de mogelijkheden van de in de OER opgenomen toetsvorm zelf bepalen met welke beroepsproducten zij de leeruitkomsten willen aantonen en daarmee optimaal de aansluiting zoeken met hun werkzaamheden en de ontwikkelingen op hun werkplek. Zo kunnen studenten de volgorde van modulen wijzigen (binnen de Ad-modulen of binnen de Ba-modulen) als een bepaalde EVL in een andere periode beter passen binnen de werkomgeving.

In praktijk blijkt dat studenten vaak toch de beschreven volgorde van de modulen aanhouden, aangezien er een logische opbouw in complexiteit en niveau aanwezig is. De meeste studenten vinden het vaak ook prettig om bij de eigen onderwijsgroep te blijven en daar het onderwijs mee te volgen. Studenten geven aan veel van elkaar te leren doordat zij ook de eigen expertise kunnen inbrengen.

Studenten ervaren flexibiliteit ook in de keuzes die zij kunnen aken binnen de blend van leeractiviteiten en de mate waarin zij hier gebruik van maken voor het verwerven van de leeruitkomsten.

Maatwerk: instroom en persoonlijk studiepad

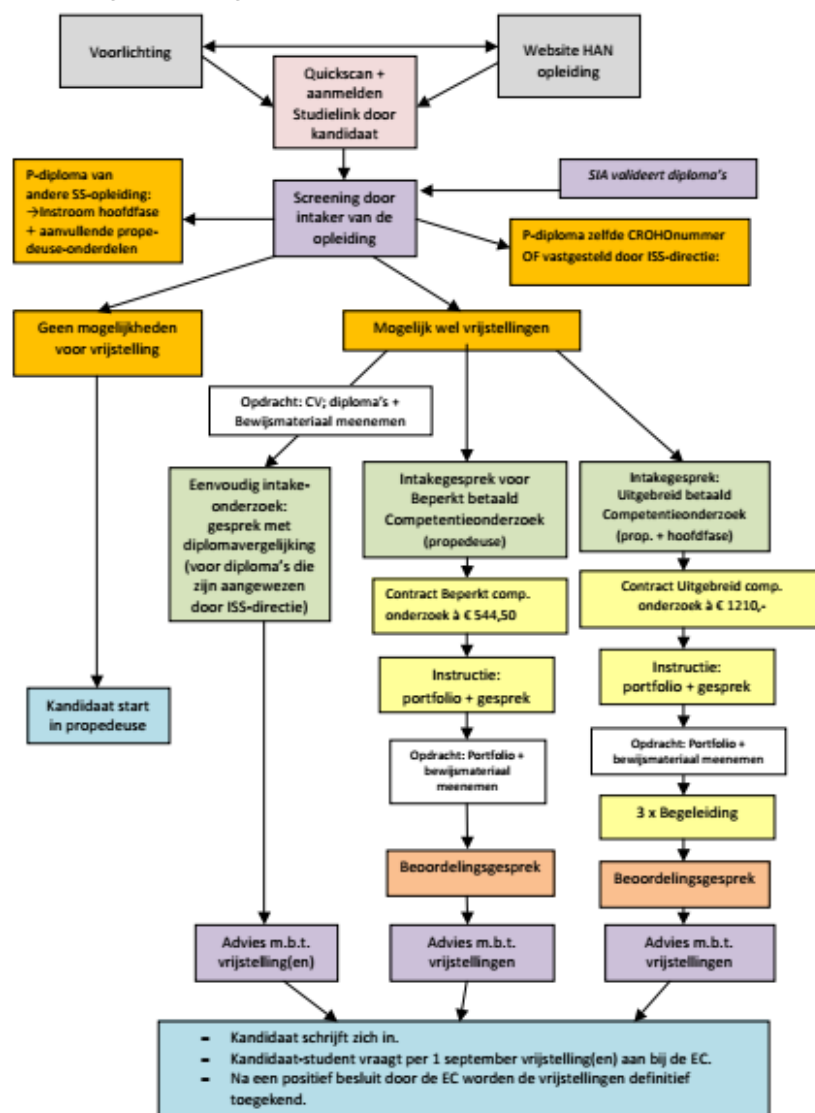
Het panel constateert dat de processen en het instrumentarium voor de intake-fase en het vastleggen van studieroutes in onderwijsleerovereenkomsten voor het merendeel zijn gestandaardiseerd (*HAN-Handreiking instroom en intake*). Dit betreft de fasen van verkennen, kennismaken, valideren en inschrijven. De fasen verkennen (website, brochures, open avonden) en inschrijven (via Studielink) zijn identiek voor alle opleidingen. De fasen kennismaken (quickscan, intake/adviesgesprek) en valideren (vrijstellingen, LOT en onderwijs volgen) worden per opleiding specifiek ingevuld. Dit mondt uit in een persoonlijk studiepad per student. Aanvragen voor vrijstellingen worden voorgelegd bij de Examencommissie.

De opleidingen werken aan de beschrijving van specifieke doelgroepen in persona's en bijbehorende mogelijke studieroutes. Bij de intake wordt besproken welke persona en mogelijke studieroutes het beste passen bij de student. Per module/semester wordt met elke student een intakegesprek/afstemmingsgesprek gehouden, waar wordt besproken hoe de student de leeruitkomsten wil gaan behalen en welk leerarrangement vanuit het onderwijsmateriaal daar bij past. In een onderwijsovereenkomst per module/semester wordt vastgelegd hoe de student de leeruitkomsten wil gaan behalen. De opleidingen hanteren daarbij de HAN-brede model onderwijsovereenkomsten. Binnen de HAN is een digitaal systeem in ontwikkeling voor het vastleggen, goedkeuren en archiveren van de onderwijsovereenkomsten. De studieloopbaanbegeleider coacht de student bij het maken van de juiste studiepadkeuzes. Op deze wijze kunnen studenten verschillende leerroutes doorlopen en verschillende leeractiviteiten ondernemen. De student heeft daar vanaf de start van de studie een zelfsturende rol. Bij de start van iedere module wordt de student gekend in hetgeen hij/zij reeds meeneemt aan kennis, inzicht

en vaardigheden. De bewijsstukken hiervoor worden door de opleiding gevalideerd of studenten nemen deel aan een instaptoets per EVL.

Aspirant-studenten zijn verplicht om na aanmelding deel te nemen aan de studiekeuzecheck van een opleiding. Aspirant-studenten kunnen voor inschrijving laten onderzoeken via intake assessments of zij in aanmerking komen voor vrijstellingen. Na inschrijving kunnen studenten de eerder verworven competenties laten valideren via vrijstellingen of het afleggen van een leerwegaafhankelijke toets. Vrijstellingsverzoeken moeten worden onderbouwd met bewijsmateriaal en worden met een oordeel van intakers/examinatoren voorgelegd bij de examencommissie. Alle procedures zijn uitgewerkt in de *HAN Handreiking instroom en intake*.

De HAN hanteert de volgende mogelijke onderzoeken voor de poort:

Het doorontwikkelen van de intake- en adviesgesprekken naar nog meer gesprekken op maat en het nog vroeger opstellen van onderwijsleervereenkomsten en praktijkleervereenkomsten zijn aandachtspunten in de gezamenlijke flexibiliseringsagenda van de GGM-opleidingen.

Cocreatie met het werkveld

De cocreatie met het werkveld blijkt uit enerzijds de wijze waarop het werkveld is betrokken bij het opstellen van leeruitkomsten en anderzijds uit de wijze waarop het werkveld/de werkgevers zijn betrokken bij het werkplekleren. Studenten wordt geadviseerd zo spoedig mogelijk na de start van de opleiding te beschikken over een relevante praktijkleeromgeving. Een praktijkbegeleider vanuit de werkplek coacht en geeft feedback op het leren en functioneren van de student. De GGM-opleidingen screenen de praktijkleeromgeving op geschiktheid door middel van een werkplekscan. Bij duale opleidingsvarianten wordt altijd een tripartite praktijkleerovereenkomst afgesloten, bij deeltijdopleidingsvarianten wordt deze overeenkomst ook gehanteerd om praktijkleerafspraken vast te leggen, maar bij deeltijd is er geen verplichting tot het hanteren van de praktijkleerovereenkomst. In de praktijkleerovereenkomst noteert men afspraken over de duur van opdrachten, de begeleiding van de student op de werkvloer, eventuele vergoedingen, verzekeringen et cetera. Vanuit de HAN zijn meerdere standaardovereenkomsten opgesteld voor (afstudeer)stages en werkplekleren voor duale en deeltijdopleidingen. Via een handig doorstroomschema kunnen coaches snel bepalen welke overeenkomst van toepassing is (*Modellen en toelichting van praktijkleerovereenkomsten 2018-2019*). De stageovereenkomsten worden gebruikt voor deeltijdstudenten die geen (relevante) werkkring hebben en voor studenten met een relevante werkplek die de stage bij een andere werkgever gaan volgen. De stageovereenkomst is een drie-partijen-overeenkomst tussen de student, de HAN en de stage verlenende organisatie. De praktijkleerovereenkomst is een drie-partijenovereenkomst tussen de duale student, de HAN en de werkgever van de student. De praktijkleerovereenkomst geldt ook voor deeltijdstudenten die een stage volgen bij de eigen werkgever. Voor de afstudeerfase zijn specifieke modellen afstudeerovereenkomsten opgesteld.

Werkvormen en community-leren

De wijze waarop het onderwijsaanbod en de gehanteerde werkvormen zijn vastgelegd, komt voor alle opleidingen overeen. In de opleidings specifieke OS-OER-en zijn de onderwijsarsenalen beschreven op identieke wijze. Per module en per onderwijsleeruitkomst vinden studenten de beschrijving van het onderwijsaanbod waar zij uit kunnen kiezen binnen de blend van contactonderwijs, online/afstandsleren en werkplekleren. De student heeft hier een zelfsturende rol in en kiest zijn eigen pad. De standaard persona-beschreven studieroutes bieden daarbij een leidraad.

In de onderwijsvisie staat het community leren in professionele leergemeenschappen centraal, met daarbij gericht samenspel tussen studenten, docenten en het werkveld. Het contactonderwijs op ingeroosterde momenten heeft een grote rol in de 'sociale studies'. Deze onderwijsdagen richten zich op verdieping, verrijking, integratie en verbreding van de lesstof in bijvoorbeeld verdiepingscolleges, werkgroepen, trainingen of intervisie. Studenten leren daarbij ook veel van en met elkaar. Studenten koppelen de lesstof aan de eigen werkervaring en delen dit met elkaar. Dit biedt vaak platform om de lesstof vanuit meerdere vakinhoudelijke perspectieven te belichten. Dit is ook de reden dat veel studenten er bewust voor kiezen veel gebruik te maken van de contactmomenten.

Persoonlijke begeleiding

Iedere student binnen de 'sociale studies' krijgt een studieloopbaanbegeleider/coach toegewezen. Deze coach speelt een rol bij de intake (mogelijkheden vrijstellingen en het bepalen van de persoonlijke leerroute per module/semester) en voert tussentijdse gesprekken met de

student over de studievoortgang, het werken met leeruitkomsten en helpt bij het ontwikkelen van zelfsturing. Tijdens het werkplekleren is er begeleiding vanuit school en vanuit de werkomgeving. De manier waarop daar invulling aan wordt gegeven, is aan de opleidingen.

Uit de gesprekken met studenten blijkt bij alle opleidingen dat de studenten de persoonlijke begeleiding zeer waarderen. Zij voelen zich gehoord en gezien en ervaren veel ondersteuning van de coaches. Studenten geven aan dat zij als gelijkwaardig worden gezien en daarmee als (startend) professional worden aangesproken op hun eigen regie. Studenten oordelen hier positief over.

Internationalisering

Het panel constateert dat de meeste opleiding in onderwijsactiviteiten aandacht besteden aan internationalisering en diversiteit. Hoe dit in de onderwijsprogramma's is vervlochten is vaak niet helder. Het panel adviseert de opleidingen dit te inventariseren en per opleiding te bepalen wat het belang is van internationalisering en welke activiteiten daar aan gekoppeld kunnen worden. Gezien het deeltijd karakter van de opleiding lijkt focus op 'internationalisation at home' eerder haalbaar dan grotere uitwisselingsprogramma's voor studenten en/of docenten. Maar dit laat onverlet dat ook aan andere vormen van internationalisering aandacht kan en moet worden besteed. En zeker in een regio op twee stappen van de grens!

Docenten

De docenten van de GGM-opleidingen hebben de flexibilisering vroegtijdig omarmd om het onderwijs beter te laten aansluiten bij de doelgroepen. De opleidingen en docententeams hebben als het ware een koploperpositie binnen de HAN. De docententeams zijn in de ontwikkelingen ondersteund vanuit de HAN en GGM met gerichte scholings- en professionaliseringsactiviteiten. Het concept blended learning vraagt andere vaardigheden van docenten, zowel didactisch als voor het gebruik van ICT-voorzieningen. Daarom is een intensief deskundigheidsbevorderingsprogramma ingericht, onder andere vormgegeven vanuit het lectoraat 'Leren met ICT'. Het panel is van mening dat er goede implementatiebegeleiding en mogelijkheden voor scholing zijn ingezet gericht op de kennis en vaardigheden die nodig zijn om het nieuwe onderwijsconcept uit te kunnen voeren. Dit heeft een doorgaand effect door de onderlinge ervaringsdeling. Er zijn gerichte momenten en overlegplatforms ingericht voor het delen van ervaringen.

Van de docenten wordt verwacht dat zij feeling hebben voor volwassenonderwijs, recente werkervaring hebben, didactisch bekwaam zijn in het onderwijs en streven naar cocreatie met het werkveld. Docenten moeten competent zijn met het werken met leeruitkomsten en de studenten daar ook op kunnen coachen. Bij de Basis- en de Senior Kwalificatie Examinering (BKE en SKE) is daar gerichte aandacht voor.

Het panel constateert dat er bij de opleidingen aandacht is voor gerichte deskundigheidsbevordering voor docenten gericht op de veranderende taken en functies in het kader van de flexibilisering. Er zijn bijvoorbeeld bij MZD gerichte scholingsbijeenkomsten georganiseerd voor slb-coaches en bij ALO is gemeld dat er twee 'flexibele mindset' bijeenkomsten zijn geweest voor docenten. Bij SW voelen docenten zich gesteund door ruime scholingsmogelijkheden en regelmatige intervisiebijeenkomsten waar docenten ervaring uitwisselen en casuïstiek bespreken.

Voorzieningen en elektronische leeromgeving

De opleidingen worden verzorgd op drie locaties in Nijmegen. LGW en MZD op de locatie aan de Groenewoudseweg, de ALO op de locaties Gymnasium en Papendal dicht bij de sportfaciliteiten en SW op de hoofdlocatie Kapittelweg. Het panel constateert dat alle locaties beschikken over de standaard voorzieningen om het onderwijs te verzorgen. Specifieke zaken zijn beschreven in de specifieke delen per opleiding.

In 2016 is gestart met een speciaal ontwikkelde ICT-omgeving voor online leren. Studenten melden in de gesprekken dat één centrale digitale omgeving een verbetering zou zijn, aangezien zij voor verschillende informatieonderdelen steeds ergens anders moeten zoeken in drie verschillende systemen.

Kwaliteitszorg

Specifiek voor het deeltijdonderwijs heeft de HAN het HANboek Kwaliteitszorg aangevuld met een *Leidraad voor kwaliteit en borging in het Experiment Leeruitkomsten*. Vanuit de PDCA-cyclus evalueert men de constructiekwaliteit (het curriculum) en de uitvoeringskwaliteit. De kwaliteitszorg wordt daarbij meer gekoppeld aan de output, de leeruitkomsten en de leerwegaafhankelijke toetsing. Ook evaluatie van de juridische kaders (OS-OER, onderwijsovereenkomsten, beleid examencommissie) maakt deel uit van de evaluatiecyclus. Uit de gesprekken tijdens het visitatiebezoek blijkt dat de studenten en het werkveld nauw zijn betrokken bij de onderwijsontwikkelingen en bij de borging daarvan.

Het panel constateert dat de implementatie van het flexibeler deeltijd onderwijs ver is gevorderd en nog verder zal ontwikkelen. De HAN-GGM-opleidingen hebben met de opgedane ervaringen en de input vanuit studenten, docenten en het werkveld gerichte stappen gezet en stellen nog voortdurend bij waar nodig. De stevige organisatiestructuur bij het experiment leeruitkomsten biedt heldere kaders en steun. Het panel is van mening dat er sprake is van een goed gestructureerde aanpak en kwaliteitsborging.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment Leeruitkomsten:

De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegaafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Onderbouwing

Systeem van toetsing bij HAN deeltijd GGM

In het flexibele deeltijdonderwijs gaat de HAN uit van leerwegaafhankelijke toetsing (LOT). Dat betekent dat de student het onderwijsaanbod niet per se hoeft te volgen om de leerwegaafhankelijke toets (LOT) toch met een goed gevolg af te kunnen sluiten. De toetsen zijn gericht op het beoordelen van de door de student gerealiseerde leeruitkomsten, waarbij de gehanteerde methoden en instrumenten voor tentaminering zijn afgestemd op het specifieke opleidingstraject van de student.

Studenten kiezen zelf het passende moment om een LOT te doen. In (deel)tentamens worden de leeruitkomsten getoetst, die onafhankelijk van de gekozen leerweg kunnen worden behaald. Er zijn geen tussentijdse activiteiten, oplevermomenten of –producten die voorwaardelijk zijn voor het afleggen van het (deel)tentamen. Op deze wijze kan de werkende student bij iedere module opnieuw gekend worden in de reeds aanwezig kennis, inzicht en vaardigheden.

Ten tijde van de visitatie blijkt heel duidelijk dat het bereiken en tentaminering van de leeruitkomsten centraal staat in de toetsing. Daarbij is de leerweg die de student volgt open en moeten studenten voldoen aan de criteria per leeruitkomst. Het valt het panel op dat de LOT per module wel een vastgestelde vorm heeft. Alle studenten moeten dezelfde LOT doen om de leeruitkomsten aan te tonen en de studiepunten van een module te verkrijgen. Daarmee wordt gegarandeerd dat alle studenten aan dezelfde eisen voldoet, ongeacht de leerweg. Binnen de LOT kunnen studenten een variatie aan beroepsproducten inzetten, passend bij hun eigen werkomgeving. In de specifieke opleidingsbeschrijvingen wordt daar nader op ingegaan, aangezien het toetsbeleid en het toetsinstrumentarium grotendeels op opleidingsniveau wordt ingevuld.

Toetsvormen en toetsproducten

Vanuit de leeruitkomsten worden passende toetsvormen en –criteria gekozen. In voorgaande jaren hebben de opleidingen het toetsstelsel en het toetsarsenaal doorgelicht en waar nodig aangepast of doorontwikkeld. Ook zijn er nieuwe LOT's ontwikkeld die beter passen bij de leeruitkomsten.

De HAN signaleert dat de variatie in toetsvormen per leeruitkomst nog beperkt blijft. Het panel pleit voor verdere ontwikkeling van de LOT's met meer variatie in toetsvormen per leeruitkomst. Mogelijke integratie van indicatoren die voor meerdere modules/opleidingen gelden, biedt mogelijkheden tot verdere flexibilisering van de toetsvormen. Op die wijze kan de toetsing beter aansluiten op de leerweg van de student en kan verdergaand worden aangesloten op de leerweg en werkomgeving van de studenten.

Het panel heeft inzicht gekregen in de producten die studenten vanuit de modules met praktijkopdrachten en vanuit het werkplekleren opleverden. Het panel vindt de producten passend voor de beoogde beroepsprofielen, bijvoorbeeld middenmanager bij de opleiding MZD. De werkstukken passen bij de leeruitkomsten en zijn creatief van aanpak. De onderwerpkeuze en uitwerking zijn contextgebonden en geven blijk van adequate toepassing van theoretische concepten in de praktische context. Het panel was positief onder de indruk van het niveau en het vermogen om abstractie en concreetheid te combineren. Het panel heeft mooie vernieuwende

beroepsproducten gezien bij de opleidingen SW en LGW. Dit kan een voorbeeld zijn voor de opleiding ALO die op zoek is naar meer creatieve manier van toetsing in de praktijk.

Leerwegonafhankelijke toetsing door vrijstellingen en assessments

De HAN-GGM-opleidingen hebben een uitgebreid systeem van vrijstellingen en assessments. Studenten kunnen eerder verworven competenties laten valideren en omzetten in vrijstellingen voor bepaalde leeruitkomsten. Docenten en studenten geven aan dat studenten een stevige bewijslast moeten opbouwen in een portfolio om voor vrijstellingen in aanmerking te komen. De validatie vindt altijd plaats door twee assessoren. De examencommissie neemt een besluit mede op basis van de inbreng van de assessoren. Aangezien het opbouwen van een portfolio bijna net zoveel tijd en energie kost als het nogmaals volgen van onderwijseenheden, kiezen veel studenten er voor om de modules toch te volgen en hun ervaring in te brengen in de onderwijsgroepen.

Het panel is van mening dat de procedures voor het aanvragen van vrijstellingen via assessments helder zijn beschreven. Aandacht vraagt het panel voor de onderbouwing voor vrijstellingen voor studenten die met een andere hbo-diploma instromen. Het vastleggen van een diepgaande vergelijking van kwalificaties verdient aandacht, zodat het toekennen van vrijstelling meer inzichtelijk wordt.

Toetspraktijk

Het panel heeft een positief beeld van de toetspraktijk. Toetscriteria, -vorm, gewenste (tussen)producten en beoordelingsformulieren zijn consistent uitgewerkt en daarmee duidelijk voor de student. Studenten bevestigen dat ook. De beoordelingen zijn veelal uitgebreid en persoonlijk met gerichte feedback. De student kan daar verder mee en doet dat ook als je een definitief beroepsproduct ziet. De opdrachten en bijbehorende toetsen/bewijsstukken zijn passend bij het gewenste niveau (Ad of Ba). Kortom, een goed en rond systeem met her en der aandachtspunten. Bij de ALO mag soms wat meer concrete feedback omschreven worden. Andere opleidingen kunnen weer meer met rubrics werken, wat bij de ALO en SW weer meer gangbaar is. Het gebruik van criteria en de relatie tussen feedback en becijfering kan worden aangescherpt, evenals de wijze waarop input van praktijkbegeleiders wordt ingezet. Laatste is bij SW wel duidelijker ingebed. Afstemming tussen beoordelaars heeft de aandacht in kalibratiesessies om tot eenduidiger beoordelingen te komen.

Borging

Om de kwaliteit van de leerweg onafhankelijke toetsen te borgen is binnen GGM een screeningsinstrument voor LOT opgesteld. Dit instrument kan gebruikt worden door docenten, toetsontwikkelaars en de toets- en examencommissies om de kwaliteit van toetsen en tentamens te monitoren.

In de BKE- en SKE-scholing is meer aandacht ingebracht voor het leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen. Elke examinerator moet het BKE-certificaat behalen, uiterlijk in het studiejaar 2021-2022.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment Leeruitkomsten:

De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

Onderbouwing

Het panel is er van overtuigd dat de deeltijdopleidingen met de onderwijsprogramma's en met de bijpassende toetsing aantonen dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Daartoe heeft het panel van iedere opleiding een selectie aan tussenproducten en waar mogelijk al eindproducten ingezien. De producten bevestigen de te bereiken Ad- en Ba-niveaus en passen bij de leeruitkomsten en de beroeps- en opleidingsprofielen. De afstudeertrajecten komen qua opzet en toetscriteria voor een groot deel overeen met de afstudeertrajecten van de verwante voltijdopleidingen. Daarmee wordt de afstudeerlat gelijk gelegd voor de deeltijdopleidingen en de voltijdopleidingen. Het ultieme bewijs dat eenzelfde eindniveau wordt nagestreefd.

Voor alle opleidingen geldt dat studenten in hun werkpraktijk al voordelen bemerken van het volgen van de deeltijd flex opleidingen, wat leidt tot functie- en taakwijzingen en het opklimmen naar Ad- en Ba-niveau. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit met toekomstige lichten afstudeerders verder zal worden bevestigd.

Specifiek deel opleiding ALO-deeltijd

Schematisch overzicht leerplan ALO:

**BACHELOROPLEIDING LERAAR LICHAAMELIJKE
OPVOEDING IN DE EERSTE GRAAD DEELTIJD
OVERZICHT MODULES PER LEERJAAR**

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

WWW.HAN.NL/ALO-DEELTIJD

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;*
- *De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;*
- *De leeruitkomsten zijn:*
 - (a) leerwegonafhankelijk: ze stellen student in staat een eigen leerweg te bepalen,*
 - (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding,*
 - (c) herkenbaar voor het werkveld,*
 - (d) specifiek en meetbaar: ze bieden een eenduidig beoordelingskader bij leerwegonafhankelijke toetsing,*
 - (e) transparant: de relatie tussen eindkwalificaties, eenheden van leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing is duidelijk,*
 - (f) samenhangend: ze vormen een samenhangende eenheid en zijn te onderscheiden van andere eenheden van leeruitkomsten,*
 - (g) duurzaam: ze zijn op zo'n manier geformuleerd dat ze een aantal jaren gehanteerd kunnen worden.*

Conclusie

De deeltijdopleiding ALO ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoet**.

De deeltijdopleiding ALO is er naar mening van het panel in geslaagd om leeruitkomsten te ontwikkelen die goed recht doen aan de beoogde leerresultaten en die een mooie uitwerking zijn van het HAN-brede doelen voor blended learning en leven lang leren. De beoogde leerresultaten zijn afgestemd op de landelijk vastgestelde opleidingsprofielen en eindkwalificaties. Daarmee voldoen de beoogde leerresultaten van deze deeltijdopleiding aan de eisen die nationaal en internationaal aan het hbo-bachelorniveau worden gesteld. Zowel de voltijd- als deeltijdopleiding moeten aan dezelfde eindkwalificaties voldoen. Het panel vindt het positief dat hierdoor kruisbestuiving mogelijk is, hetgeen in de praktijk al z'n vruchten heeft afgeworpen. De flexibilisering van het deeltijdonderwijs blijkt een inspiratie te zijn voor het voltijdonderwijs.

Het panel stelt daarnaast vast dat de opleiding voldoet aan de eisen die bij standaard 1 gesteld worden aan het Experiment Leeruitkomsten. De deeltijdopleiding ALO is erin geslaagd om het reguliere deeltijdonderwijs in een flexibel en leerwegonafhankelijk onderwijsconcept te vertalen. De beoogde leerresultaten zijn vertaald in leeruitkomsten van 10 EC en vervolgens geclusterd in acht modulen van 30 EC, opgebouwd uit generieke en opleidingsspecifieke leeruitkomsten. De leeruitkomsten zijn uitgewerkt in indicatoren. Het panel heeft de modulen, EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en getoetst aan de eisen die het experiment aan de leeruitkomsten stelt. Die eisen hebben betrekking op (a) leerwegonafhankelijkheid, (b)

representativiteit voor de beoogde leerresultaten van de opleiding, (c) herkenbaarheid voor het werkveld, (d) specifieke en meetbare formuleringen (e) transparantie, (f) samenhang en (g) duurzaamheid.

Het werkveld is volgens het panel positief over de flexibilisering van het onderwijs, maar het panel vindt dat het werkveld nog meer (direct) betrokken kan worden bij de ontwikkeling ervan. Het panel erkent dat dit lastig is aangezien de ALO met haar deeltijdonderwijs een instroom vanuit het hele land kent. Dit maakt het lastig om goed contact te houden met het brede en diverse werkveld variërend van mbo, vo tot defensie. Het panel adviseert wel te bouwen aan die relatie bijvoorbeeld door te starten vanuit de lijn van een alumnivereniging en zo via de eigen afgestudeerden de contacten te leggen.

Onderbouwing

Beoogde leerresultaten

Binnen de beleidskoers van HAN Sport en Bewegen is 'een leven lang leren en werken' een belangrijk thema. Het instituut wil het voor iedereen mogelijk maken talent te ontwikkelen binnen het domein sport en bewegen. Vanuit deze droom is koers gezet richting een *domeinbrede* deeltijdafdeling waar het deeltijdonderwijs wordt verzorgd voor de opleidingen ALO en Sportkunde wat mogelijk maakt om relevante samenwerking te zoeken tussen deze opleidingen. De deeltijdopleiding ALO is in 2014 gestart met de ontwikkeling van een bij de deeltijdsstudent passend en toekomstbestendig onderwijsprogramma. Inmiddels is per februari 2018 ook de deeltijdopleiding Sportkunde Deeltijd gestart in het experiment leeruitkomsten.

De ALO wil kwalitatief, hoogwaardig, flexibel en gepersonaliseerd onderwijs aanbieden met leerroutes voor studenten die leren en werken willen combineren. Het behalen van een diploma dient zowel voor zowel omscholers als opscholers mogelijk te zijn.

De ALO onderscheidt zich door uit te gaan van de bewegingsmotieven. De actuele verschijningsvormen (wedstrijd, show, spel, avontuur, gezondheid en recreatie) dienen als uitgangspunten bij het ontwerpen en uitvoeren van het bewegingsonderwijs. Het doel is dat de ALO-student een blik naar buiten ontwikkelt en dat hij/zij samenwerkingsverbanden kan initiëren en organiseren buiten de gymzaal, in de school, tussen scholen en in samenwerking met externe (lokale) partijen, zoals sportverenigingen en gemeentes. Het onderbouwen van het eigen professioneel handelen op basis van onderzoek speelt hierbij een belangrijke rol. De ontwikkeling van het onderzoekend vermogen heeft de opleiding verankerd in de eindkwalificaties.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten van de opleiding bestudeerd en kunnen vaststellen dat de huidige ALO-opleiding wat betreft haar eindkwalificaties goed aansluit bij de eisen die vanuit het landelijke profiel (2017), vanuit het NLQF-raamwerk en vanuit de Dublin descriptoren aan het bachelorniveau worden gesteld. De leeruitkomsten van de opleiding ALO zijn ontleend aan de actuele beroepspraktijk en afgeleid van het landelijk *Beroepsprofiel Leraar Lichamelijke Opvoeding* (2017) en het *Landelijk Opleidingsprofiel Eerstegraadslereenopleiding Lichamelijke Opvoeding* (2018). De leeruitkomsten gelden voor zowel de voltijd- als deeltijdvariant van de opleiding ALO. Hierdoor is gewaarborgd dat beide varianten opleiden voor dezelfde eindkwalificaties, zij het via een andere route. De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn

opgenomen in bijlage 1. Daarmee stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten van de opleiding voldoen aan hetgeen op nationaal en internationaal niveau gesteld worden.

Leeruitkomsten conform eisen experiment

Het panel stelt vast dat de opleiding heeft gelet op het leerwegaafhankelijk formuleren van leeruitkomsten en beoordelingscriteria en de kwaliteitseisen die de NVAO stelt aan leeruitkomsten. Leeruitkomsten beschrijven wat de student geacht wordt te weten, te begrijpen en te kunnen toepassen. De opleiding heeft de Eenheden van Leeruitkomsten (EVL-en) ondergebracht in modulen van 30 EC. De leeruitkomsten zijn in zeven modulen (plus een minor) ondergebracht en werken toe naar het eindniveau. Een module is gericht op een betekenisvolle taak zoals deze in alle complexiteit in de werkelijkheid door een beroepsbeoefenaar wordt uitgevoerd. De modulen zijn los van elkaar te volgen, maar er is wel sprake van een zekere samenhang en opbouw in complexiteit. De eenheden van leeruitkomsten vormen de basis voor de inrichting van het toetsprogramma tot aan het niveau van de concrete beoordelingscriteria. Het panel heeft de modulen, EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en constateert dat deze voldoen aan de eisen die het experiment aan de leeruitkomsten stelt. Die eisen hebben betrekking op (a) leerwegaafhankelijkheid, (b) representativiteit voor de beoogde leerresultaten van de opleiding, (c) herkenbaarheid voor het werkveld, (d) specifieke en meetbare-formuleringen (e) transparantie, (f) samenhang en (g) duurzaamheid.

Leerwegaafhankelijkheid

Het panel constateert dat de opleiding goed op weg is het onderwijs stapsgewijs te flexibiliseren en leerwegaafhankelijk aan te bieden. De opleiding is gestart met een zekere mate van standaardisering van mogelijke leerroutes en vrijstellingen met behulp van persona's. Daarbij is er gekeken naar de mogelijke overeenkomsten en verschillen tussen de ALO en Sportkunde en de mogelijkheid om een deels gezamenlijke set van leeruitkomsten te ontwikkelen in combinatie met opleidingsspecifieke leeruitkomsten. De opleiding wil daarmee professionals in het domein van sport en bewegen bedienen vanuit beide deeltijdopleidingen met flexibele leerroutes, met wederzijdse vrijstellingen en overlap in het onderwijsarsenaal. De eindkwalificaties van beide opleidingen zijn met elkaar vergeleken en thematisch geclusterd. Per thema zijn vervolgens leeruitkomsten voor niveau 3, 2 en 1 geformuleerd (zie bijlage 1).

Het panel ziet dat de opleiding daarnaast serieus inspeelt op specifieke wensen van deelstudenten die een flexibele leerroute willen volgen. De opleiding zoekt waar mogelijk samen met de student naar een passende flexibele oplossing, mits toegestaan door de examencommissie. De achtergrondopleiding, werk- en levenservaring verschillen (soms sterk) per deeltijdstudent en vormen het vertrekpunt voor het bieden van maatwerk. In de praktijk blijkt dat de flexibele leerroutes voornamelijk (nog) bestaan uit vrijstellingen en in beperktere mate uit een leerwegaafhankelijk traject. De opleiding is van plan om op basis van de ervaringen die zij de afgelopen jaren heeft opgedaan meer flexibele leerroutes op maat te standaardiseren. Dit wil de opleiding doen aan de hand van persona's.

Representativiteit voor de beoogde leerresultaten

De opleiding heeft in het moduleoverzicht zorgvuldig de relatie tussen de EVL-en en beoogde leerresultaten beschreven (zie bijlage 1). Het panel stelt vast dat de leeruitkomsten in samenhang studenten in staat stellen om de beoogde leerresultaten te realiseren. In de omzetting van eindkwalificaties naar leeruitkomsten en blended learning zijn de onderwijseenheden van zowel

het voltijd- als deeltijdonderwijs als basis gehanteerd. Deze waren al beoordeeld als representatief, samenhangend en duurzaam, zoals bleek uit de eerdere accreditatie (2016). De ALO-docenten zijn betrokken bij het formuleren van de EVL-en en zijn daarbij begeleid door onderwijskundigen van binnen en van buiten de HAN.

Duurzaamheid en herkenbaarheid voor werkveld

De docenten die betrokken zijn bij het deeltijdonderwijs verzorgen ook onderwijs voor de voltijdvariant. Het panel vindt het positief dat de flexibilisering van de deeltijdopleiding nu ook de innovatieve broedkamer is geworden voor het voltijdonderwijs, bijvoorbeeld in toetsvormen, werken met flipped classroom en kennisclips. Deze verbondenheid geeft ruimte voor innovatie en vernieuwing die ook vertaald wordt naar de voltijd, wat past bij de beleidskoers van HAN Sport en Bewegen. Ook de samenwerking met andere deeltijdopleidingen van de HAN aangaande het experiment benoemt het personeel als een leerzame en positieve factor om tot nog scherpere leerresultaten te kunnen komen. Het panel constateert dat hiermee het flexibiliseren van de deeltijd ALO een goede inbedding kent. Aandachtspunt hierbij is volgens het panel is de validering aan het werkveld en het betrekken van het werkveld (zie paragraaf Betrokkenheid werkveld).

Samenhang, transparantie, specifieke en meetbare formuleringen

Het panel heeft het geheel van EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en vastgesteld dat er een goed navolgbare samenhang bestaat tussen deze drie elementen. Leeruitkomsten zijn goed te relateren aan EVL-en. Het proces van formuleren van leeruitkomsten met leerwegaafhankelijke beoordelingscriteria en ontwikkelen van blended learning heeft gemaakt dat het docententeam elkaar continu kritisch bevraagd hebben op de “why” en “how” van het onderwijs. Mede daardoor zijn de leeruitkomsten nu praktijkgericht geformuleerd en geconcretiseerd in gedrag, waardoor leerwegaafhankelijkheid, transparantie, specificiteit en meetbaarheid toenemen. Het panel constateert dat de leeruitkomsten hiermee zijn geoperationaliseerd in beoordelingscriteria en dat deze nog verdere doorontwikkeling nodig hebben in bijvoorbeeld rubrics (zie ook standaard 3).

Betrokkenheid Werkveld

Het panel constateert dat er in het kader van het onderwijs contact is tussen de opleiding en het werkveld. Deeltijdstudenten ontwikkelen zelf soms interessante producten voor hun werkcontext, waardoor de opleiding op de hoogte blijft van de vraagstukken die daar spelen. De opleiding signaleert op deze wijze de behoeften en wensen van het werkveld. Op deze wijze is er meer sprake van indirect dan direct contact tussen de opleiding en het werkveld. De opleiding zou het werkveld wel meer willen betrekken, maar geeft aan dat dat lastig is omdat deze fysiek vaak op behoorlijke afstand van de opleiding liggen. Er is wel een werkveldadviescommissie van zowel de ALO-voltijd als deeltijd samen. Het panel constateert dan ook dat de directe invloed van het werkveld op het flexibiliseren van het onderwijs beperkt is geweest. Wel signaleert het panel op basis van de gesprekken dat het werkveld de flexibilisering van het onderwijs positief waardeert. Het panel adviseert de ALO om het eigen alumninetwerk in te gaan zetten als brug naar verdergaande samenwerking met het werkveld. De ALO kan ook bij de zusteropleidingen binnen de HAN te rade gaan om wegen te vinden om het werkveld meer te betrekken bij het onderwijs.

Visie op onderzoek

De onderzoekslaan heeft een bijzondere plek in het curriculum. Onderdeel van de opleidingsvisie is om iedere student een kritische onderzoekende houding bij te brengen en te

leren in de beroepspraktijk onderzoek te doen om daarmee de kwaliteit van het eigen handelen te vergroten. Deze onderzoekende houding komt terug in alle aspecten van het beroep. De onderzoeksleerlijn is verweven in diverse Eenheden van Leeruitkomsten en komt expliciet tot uiting in de EVL Onderzoek in Sport en Bewegen 1 en 2, gedurende de laatste twee studie jaren. De verworven vaardigheden in praktijkgericht onderzoek worden door studenten hoog gewaardeerd.

Visie op internationalisering

Binnen de ALO-deeltijdopleiding komt internationalisering op verschillende wijzen naar voren, met name in de internationalisering van het curriculum. Er is, conform het landelijke opleidingsprofiel, voor gekozen om in de eenheden van leeruitkomsten niet te veel expliciet te verwijzen naar internationalisering. De activiteiten waren daardoor niet altijd direct inzichtelijk voor het panel. Een team van docenten is gestart om internationalisering meer in te vlechten in het curriculum. Een doorlichting van het curriculum laat zien dat er voldoende gebruik is van internationale literatuur, voldoende aandacht is voor andere culturen en dat studenten Engelstalige minoren kunnen volgen. Studenten kunnen in het vierde studiejaar in het buitenland een stage, minor of afstudeeronderzoek doen. Studenten die 'abroad' willen gaan, krijgen op maat-begeleiding.

Het laatste jaren zijn stappen gezet in het uitbreiden van het internationale netwerk gericht op uitwisseling van studenten en docenten met internationale partners. Voor pedagogisch/didactische aanpak is er samenwerking sinds 2015 met de opleiding leraar lichamelijke opvoeding van de Wilhelms-universiteit te Münster.

Uit NSE-resultaten bleek internationalisering laag te scoren bij studenten. Volgens studenten schortte het met name aan voorlichting. Uit studentcoaching gesprekken blijkt dat studenten vaak weinig behoefte hebben aan internationalisering. Dat neemt niet weg dat de opleiding van mening is dat studenten wel op de hoogte dienen te zijn van internationale ontwikkelingen en mogelijkheden in het vakgebied.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment Leeruitkomsten:

De leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten. De opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden.

Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten.

De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake-assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. Onvolledige opleidingen bepalen op grond van toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de student in aanmerking komt.

De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartite overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Conclusie

De opleiding HAN-ALO Deeltijd ontvangt voor standaard 2 het oordeel **voldoet**.

Het panel is positief over de resultaten die HAN-ALO Deeltijd heeft weten te behalen met de ontwikkeling en de implementatie van het nieuwe flexibele onderwijsconcept. Het panel ziet dat het concept groeit, en waardeert het dat de HAN-ALO zichzelf opstelt als een lerende organisatie. HAN-ALO is voortdurend bezig om het concept te evalueren, aan te scherpen en te verbeteren en stelt hierbij de behoeften en mogelijkheden van de studenten centraal. Zij richt zich daarbij op het ontwikkelen van standaarden op maat en verkent de mogelijkheden tot het uitbreiden van persona's. Het panel vindt dit een goede zaak en stelt vast dat de opleiding hiermee voldoet aan een van de eisen van het Experiment Leeruitkomsten, namelijk het hebben van een gestructureerde praktijk van kwaliteitsborging.

HAN-ALO is er in geslaagd om een leeromgeving te creëren, waarin studenten in staat zijn om flexibel en op maat hun eigen leerroute te ontwikkelen eventueel met inbreng van eerder verworven competenties. Daarbij is een leerwegaafhankelijke leeromgeving ontwikkeld, waarbinnen studenten in een blend van contactonderwijs, (online) zelfstudie en werkplekleren zich de leeruitkomsten eigen kunnen maken. Het bevorderen van de transparantie voor studenten over welke leerroutes mogelijk zijn, is hierbij een aandachtspunt.

De koppeling van leeruitkomsten met de BoKS van de opleiding borgt adequaat dat studenten over de benodigde vakspecifieke kennis en vaardigheden beschikken. Het panel vindt het onderwijsprogramma flexibel van opzet: studenten kunnen versnellen of vertragen en delen van modules eerder of later uitwerken, passend bij hun werksituatie. Het panel signaleert wel dat de opleiding te maken heeft met enkele knelpunten bij de flexibilisering van het onderwijs. Zo is flexibiliteit in de volgorde van de modules bijvoorbeeld minder groot dan de intentie is van het flexibel onderwijs. Dat hangt samen met de opbouw van de leeruitkomsten in complexiteit en niveau. Voor andere knelpunten zoekt de opleiding actief naar andere oplossingen om de flexibiliteit voor studenten te vergroten, hetgeen het panel waardeert.

Het panel vindt dat de opleiding adequaat aansluit bij de vooropleidingen en eerdere ervaringen van studenten, door de (persoonlijke) aandacht daarvoor bij de informatiebijeenkomst, het

intakegesprek en het traject daarna. Docenten en begeleiders zijn betrokken op studenten. Het enthousiasme voor het experiment inspireert de voltijdopleiding van HAN-ALO. Per semester stellen opleiding en student een contract op, waarin afspraken worden vastgelegd over het tempo, vrijstellingen en de wijze waarop studenten de leeruitkomsten willen aantonen en de beroepsproducten die daartoe kunnen bijdragen.

Het vakinhoudelijk deskundige docententeam is betrokken op de doelgroep en professionaliseert steeds zich als team steeds meer. Het team wordt daarbij vanuit de HAN begeleid en ondersteund door een team van onderwijsdeskundigen. Eveneens zijn er in het kader van het experiment extra uren beschikbaar voor docenten om te experimenteren en te ontwikkelen.

Onderbouwing

Oriënteren

Het panel vindt dat de opleiding de student zorgvuldig begeleidt in de oriëntatiefase en goed rekening houdt met de verschillende achtergronden en werksituaties van studenten. Studenten die het panel gesproken heeft beamen dit. Er is een grote diversiteit aan studenten qua werkervaring, opleiding, en leeftijd. De redenen om de deeltijdopleiding te volgen zijn divers. Het is daarom van belang maatwerk te leveren en de deeltijd HAN-ALO doet dit volgens het panel goed.

Tijdens de informatiebijeenkomst krijgen aankomende deeltijdstudenten te horen dat er drie mogelijkheden zijn: regulier, vrijstellingen en leerwegaafhankelijk. Na de informatiebijeenkomst kan de aankomende student een adviesgesprek aanvragen. Tijdens dit adviesgesprek verkent een vertegenwoordiger van de opleiding samen met de student de mogelijkheden voor leerroutes en flexibilisering van de opleiding. Dit gebeurt aan de hand van een schematisch overzicht van de modules. Na daadwerkelijke inschrijving voert de opleiding met iedere student een intakegesprek. De gesprekken worden gevoerd door enkele docenten, die coördinator of studentcoach zijn binnen de deeltijdopleiding. Er is een richtlijn opgesteld voor het voeren van deze gesprekken zodat de intakes voor komend studiejaar op een vergelijkbare wijze verlopen. Een belangrijk doel van het gesprek is het beantwoorden van de vragen van de studenten en het bespreken van de juiste randvoorwaarden om de studie te kunnen starten en het scheppen van de juiste verwachtingen. Tevens maakt de student kennis met de docenten en de onderwijsomgeving. Een onderdeel van het intakeproces is eveneens de motorische selectie. Tijdens deze motorische selectie kijkt de opleiding naar de algemene motorische vaardigheden van de student. Indien dit ondermaats is wordt de student niet toegelaten. Studenten dienen in eigen tijd hun motorische vaardigheden te verbeteren/onderhouden .

De opleiding werkt met verkennend waarden van de werk- en opleidingservaring van de student. Hiermee wil de opleiding een juiste inschatting kunnen maken van de leerroute (omvang en volgorde) voor de student. De leeruitkomsten worden algemeen besproken zodat de student een zo duidelijk mogelijk beeld van de opleiding krijgt. De mogelijkheid tot het aanvragen van vrijstellingen of afleggen van leerwegaafhankelijke toetsing wordt in dit gesprek ook besproken. De procedure wordt toegelicht waarmee studenten voor de start van de opleiding al actief aan de slag kunnen met het voorbereiden van bijvoorbeeld portfolio's, zodat bij de start van de opleiding ervaringen gevalideerd kunnen worden. Studenten geven aan dat ze goed op de hoogte worden gebracht van de procedure tot het verkrijgen van vrijstellingen en ook tijdig horen of hun

vrijstellingsaanvraag wordt gehonoreerd of dat er aanvullende bewijslast nodig is. Het aanleveren van bewijslast wordt door de student als tijdrovend ervaren.

Het panel signaleert evenals de opleiding en studenten dat er nog een uitdaging ligt om de transparantie van de diversiteit van leerroutes voor studenten te vergroten. Op basis van de ervaring van de afgelopen jaren krijgt de opleiding steeds helderder in beeld voor welk type student de opleiding aantrekkelijk is, en welke persona's daarvoor ontwikkeld kunnen worden. Te denken valt aan studenten met een andere hbo-opleiding, zoals Pabo-, Sportkunde- of mbo-studenten met veel werkervaring in de sport of in het onderwijs. De opleiding heeft daardoor ook de mogelijkheden voor specifieke routes voor bijvoorbeeld kandidaat-studenten met een (relevante) hbo-vooropleiding beter in beeld. Voorspelbaarheid van de mogelijke leerroutes voor de student kan hiermee verder verbeterd wordt. De opleiding denkt bijvoorbeeld aan standaardisering op maat aan de hand van persona's. Het panel geeft in overweging concrete casussen als voorbeeld te gebruiken en/of een quickscan of online tool te ontwerpen waarmee de student snel zijn/haar mogelijke leerroutes snel in beeld krijgt. Een van de studenten gaf tijdens de gesprekken aan dat een korte kennisclip per module de student inzicht geeft in wat van hem/haar verwacht wordt. Eveneens werd de tip gegeven om leerroutes te visualiseren.

Kiezen en afspraken maken

Keuze in onderwijsvarianten en tempo

Het panel vindt dat de opleiding er goed in slaagt om studenten een leertraject aan te bieden dat past bij hun voorkeuren, praktijkervaringen, werkomstandigheden en persoonlijke omstandigheden. Het panel is positief over het feit dat de student het 'eigenaarschap' heeft over zijn eigen leerroute en dat de opleiding de student helpt bij het bepalen van een passende leerroute. Hierbij zoeken opleiding en student samen naar mogelijkheden voor vrijstelling, leerwegaafhankelijk toetsen (welke producten, welke bewijslast?), versnelling of vertraging van de leerroute. De opleiding zoekt hierbij naar maatwerk voor de student. Hoewel hier nog weinig gebruik van wordt gemaakt, biedt de opleiding daarnaast de mogelijkheid aan studenten om certificaten te verwerven, bijvoorbeeld voor pedagogische vaardigheden of een module gericht op speciaal onderwijs.

Het panel constateert dat de opleiding meer een ontwikkeling voor ogen heeft van 'standaardisering op maat' dan van totale flexibiliteit op maat. 'Standaardisering op maat' kan bijvoorbeeld aan de hand van persona's (HBO-instroom, MBO-instroom, et cetera), waarover ook instituutsbreed gesproken wordt. Het panel vindt dit een goede en logische vervolgstap in het experiment, waarbij het verder vergroten van de transparantie voor studenten in de mogelijkheden voor (leerwegaafhankelijke) leerroutes nadrukkelijk aandacht verdient.

Afspraken maken in onderwijsleerovereenkomst

Het panel stelt vast dat de opleiding afspraken met studenten vastgelegd heeft in een onderwijsleerovereenkomst, conform de vereisten van het experiment.

Bij de start van de opleiding worden voor alle studenten de procedures rondom leerwegaafhankelijke toetsing, vrijstellingen en onderwijsovereenkomsten besproken. Deze overeenkomsten worden door de student samen met zijn studentcoach opgesteld om te bepalen voor het komende (half) jaar op welke manier de student zijn leerroute zal invullen. Hiermee wordt voor de student en de opleiding helder op welke manier de student het onderwijs dat half

jaar zal volgen en na toetsing zal afronden. Een deel van de studenten volgt daarin het standaard onderwijsarsenaal en de reguliere route. Een ander deel gaat in overleg met de studentcoach om een (gestandaardiseerde) op-maat-route samen te stellen. Voor iedere module wordt per leeruitkomst vastgelegd of dit plaats vindt via: contactonderwijs, werkplekleren, online en/of leren buiten het aanbod zoals omschreven in het onderwijsarsenaal. De opleiding merkt dat het gesprek hierover essentieel is waardoor de onderwijsovereenkomst meer en meer als didactisch middel gebruikt kan worden. De opleiding legt de afspraken met de student per semester vast. Doordat studenten hun eigen leerroute kunnen en mogen uitstippelen ervaren studenten eigenaarschap over hun studievoortgang. Het panel constateert dat studenten die op dit moment proactief op zoek gaan naar vrijstellingen en leerwegonafhankelijke mogelijkheden, hiervoor meer ruimte krijgen dan studenten die daarin minder proactief zijn.

Daarnaast constateert het panel dat de onderwijsleerovereenkomst per semester wordt gemaakt, terwijl sommige studenten duidelijkheid willen over het totale traject van de studie. De opleiding geeft aan dat het OER jaarlijks wordt aangepast en vrijstellingen niet voor de lange termijn kunnen worden vastgelegd. Dat staat flexibilisering in de weg. Het panel adviseert te verkennen of ook lange termijnafspraken geborgd kunnen worden, ook als het OER verandert. Op deze wijze zouden studenten een overeenkomst aan kunnen gaan over de totale studieduur. Een ander knelpunt doet zich voor wanneer studenten al aan de slag willen met modules in hoofdfase 2 en 3, terwijl de propedeuse nog niet in voldoende mate is afgerond volgens de regels. De opleiding signaleert dit en het panel is positief dat de opleiding op zoek gaat naar oplossingen.

Afspraken maken in praktijkleerovereenkomst

In het geval van werkplekleren in de vorm van een stage worden er praktijkleerovereenkomsten afgesloten met de student, de organisatie en de opleiding. Daarnaast moeten studenten ook een passende werkring aantonen door middel van de werkringbeschrijving. Dit heeft een informeler karakter dan de praktijkleerovereenkomst en is bedoeld als check/voorwaarde om een continu ontwikkelklimaat voor de student te organiseren.

Leren

Modulaire opbouw opleidingen

Het panel stelt vast dat het onderwijsprogramma van ALO-deeltijd de studenten in staat stelt om flexibel de opleiding te volgen. Studenten kunnen hun opleiding versnellen, vertragen en ervoor kiezen om het onderwijs te volgen dan wel te kiezen voor een leerwegonafhankelijke route waarbij zij alleen toetsen afleggen of producten aanleveren en geen onderwijs volgen. Daarmee kunnen studenten de leerroute volgens het panel goed aanpassen aan hun persoonlijke omstandigheden.

De opleiding is opgebouwd uit modules waarin de in standaard 1 genoemde leeruitkomsten centraal staan. Gedurende een module gaan studenten in het onderwijs en in hun beroepspraktijk (stage- of werkplek) actief aan de slag met de leeruitkomsten die in eenheden van leeruitkomsten een samenhangend geheel vormen. Alle eenheden zijn gericht op het daadwerkelijk functioneren in de praktijk. Studenten maken opdrachten, leggen toetsen af, kortom realiseren hun leeruitkomsten gericht op en binnen het uiteindelijke werkveld.

De basis voor de leerroute vormen de acht bovengenoemde modules. De mogelijke leerroute wordt voornamelijk bepaald op basis van vrijstellingen voor modules of delen van modules. Een leerwegaafhankelijke route vindt voor een beperkter deel plaats.

Naast het overzichtelijke schema van modules en leeruitkomsten is een uitgebreid handboek beschikbaar op basis waarvan de student kan bepalen of hij/zij vrijstelling kan krijgen en/of hoe leerwegaafhankelijk onderwijs vormgegeven kan worden. Het is het panel opgevallen dat de proactieve student (die het complexe handboek kan doorgronden) meer vrijstellingen krijgt, terwijl de afwachende student die vrijstellingen niet (altijd) heeft of aanvraagt.

Bij het verder flexibiliseren van het onderwijs loopt de opleiding daarnaast tegen enkele praktische knelpunten aan. Soms staat de logistiek studenten en docenten in de weg. Het panel constateert dat de opleiding ondanks de praktische knelpunten voortdurend blijft zoeken naar meer mogelijkheden om de volgordelijkheid in het curriculum tot een minimum te beperken. Vertragen is tot op zekere hoogte wel mogelijk, maar wel binnen de regels van geldigheidsduur van de toetsen. Versnellen lukt niet bij alle modules, omdat enige vorm van volgordelijkheid in het aantonen van leeruitkomsten onvermijdelijk is vanwege de complexiteit van het toepassen van vaardigheden in de praktijk. Studenten starten daarnaast vaak in een klas. Veel leeruitkomsten leer je door het samen doen (bijvoorbeeld in een praktijkvakken). Eveneens worden modules niet te allen tijde aangeboden, waardoor een student soms een half jaar moet wachten om een bepaalde module te kunnen volgen. Het panel vindt het positief dat de opleiding daar waar mogelijk haar curriculum- en/of toetsprogramma aanpast, wanneer deeltijdstudenten belemmeringen ervaren. Zo is bijvoorbeeld het aanleveren van producten verschoven van de vrijdagavond naar de zondagavond, omdat veel deeltijdstudenten hun studie zo beter kunnen combineren met werktijden. Er is meer structuur gekomen, waardoor studenten vooruit kunnen werken. Het panel waardeert het positief dat de opleiding zoekt naar middelen om tegemoet te komen aan de student die wil versnellen, bijvoorbeeld door lessen te filmen, zodat studenten dit online kunnen volgen. Op deze wijze kunnen studenten ook meerdere modules tegelijkertijd volgen als ze dat willen. Ook kunnen studenten steeds meer zelf het moment van inleveren van een studieproduct bepalen of een voltijdtoets doen als het tijdstip beter past in hun planning. Het panel vindt dat de opleiding op juiste wijze stap voor stap de flexibilisering van het onderwijs verder vormgeeft. Positief is dat deze ontwikkeling zelfs als voorbeeld dient voor het voltijdonderwijs.

Samenwerking met het werkveld

Het betekenisvol maken van de eenheid van leeruitkomsten specifiek voor de werkplek is een uitdaging waar de opleiding de afgelopen tijd mee bezig is geweest. De opleiding maakt daarbij gebruik van de bouwstenen van High Impact Learning (Dochy et al, 2017) als kijkwijzer. Op deze manier creëert de opleiding een urgentie en daarmee betekenisvol onderwijs waarop de student zelf invloed kan uitoefenen en haar/zijn ontwikkeling kan delen in het werkveld. Dit wordt bereikt middels een ervaren docententeam dat bekend is met de verschillende werkcontexten en in staat is om de dialoog aan te gaan met de student. Het doel hiervan is om op een betrokken en flexibele manier de opdrachten dusdanig vorm te geven dat deze goed aansluiten bij de leeruitkomsten waardoor standaardisatie op maat mogelijk is. Maar ook het gesprek tussen de studenten onderling is van groot belang. Leren vanuit meerdere perspectieven geeft een bredere kijk op belangrijke thema's binnen de opleiding. Door met elkaar in dialoog te zijn, samen te bewegen en werken en op deze gebieden kennis en ervaringen uit te wisselen leren de studenten in en buiten deze opleiding ook met en van elkaar.

Op de werkplek voeren studenten opdrachten uit en leggen zij toetsen af door het maken van beroepsproducten. De opleiding wil middels intervisie, studentcoaching en begeleiding op de werkplek betrokken zijn bij de ontwikkeling van de studenten op hun werkplek. De student wordt door de opleiding gecoacht hieraan zelf vorm te geven en hierover in gesprek te gaan met de werkgever. De opleiding zoekt alleen actief naar een stageplaats als het de student niet lukt om zelf een plek te vinden of een opdracht uit te voeren in zijn eigen werkcontext. Indien nodig helpt de opleiding bij het zoeken naar een plek buitenom het werk. Op deze wijze bouwt de opleiding goede contacten op met het werkveld en kan brainstorm over flexibilisering van het onderwijs plaatsvinden. Het panel constateert op basis van de gesprekken dat er sprake is van een goed contact met het werkveld, dat de opleiding signalen opvangt en er wat mee doet, maar dat dit nog niet proactief en structureel wordt geborgd door de opleiding.

Kennis en vaardigheden

Het panel heeft de kennis en vaardigheden bestudeerd, zoals die in de leeruitkomsten van de verschillende modules zijn benoemd. Het panel vindt dat zowel kennis en theorie als vaardigheden en professionele ontwikkeling goed aan bod komen in de leeruitkomsten en passend zijn voor de toekomstige eerstegraads leraar Lichamelijke Opvoeding. Iedere module bestaat uit een mix van kennis/theorie, vaardigheden/praktijk en professionele ontwikkeling.

Vaardigheden komen aan bod in alle modules en kennen veelal een bepaalde opbouw. Zo is er de vaardigheid lesgeven, die begint met 'basis lesgeven' in de eerste modules gevolgd door 'verdieping in lesgeven' in latere modules. In de eerste en derde module komt het primair onderwijs aan bod; in de tweede en vierde module het voortgezet onderwijs en in de derde module het passend onderwijs. In een groot aantal modules is aandacht voor de ontwikkeling van de eigen sportvaardigheden.

Kennis en theorie krijgen de studenten op het gebied van lesgeven, anatomie, trainingsleer, biomechanica. Eveneens is het verweven in leeruitkomsten als projectmatig werken, beleid rondom de sportieve en gezonde school, ondernemen en innoveren, leefstijl- en gezondheidsadvies, ontwikkelen vakwerkplan, sport en voeding, onderzoek binnen sport en beweging.

De opleiding benut reeds aanwezige vaardigheden en kennis van de deeltijdstudenten door deze te integreren in de lessen aan andere studenten. Zo helpt bij de vaardigheid judo bijvoorbeeld een ervaren judodocent (die tevens deeltijdstudent is) mede de les vorm te geven en ligt bij hem het accent op de ontwikkeling van andere aspecten.

Internationalisering

Het panel heeft internationalisering niet als nadrukkelijk thema gezien binnen de HAN-ALO. De HAN-ALO Deeltijd biedt studenten overigens wel verschillende mogelijkheden op het gebied van internationalisering. Deeltijdstudenten zijn hier echter beperkt van op de hoogte en hebben er bovendien weinig behoefte aan internationalisering. De mogelijkheden die de opleiding biedt zijn:

- Uitwisseling docenten, studenten met oog voor uitbreiding van het internationale netwerk;
- Het volgen van minoren en stage/werkplekken in het buitenland;
- Faciliteren en begeleiding middels studentbegeleiding op maat.

Bij de deeltijd zal vanaf het tweede studiejaar voorlichting worden gegeven vanuit standaardisatie op maat. De opleiding heeft ervoor gekozen om op het niveau van eenheid van leeruitkomsten

niet al te veel expliciete verwijzingen naar internationalisering op te nemen. Dit is conform het landelijke profiel. Het panel vindt dit een logische keuze van de opleiding, met name omdat de interesse van deeltijdstudenten en hun mogelijkheden voor internationalisering beperkt zijn. Tegelijkertijd heeft het onderwijs de opdracht om wel vorm te geven aan deze steeds belangrijker ontwikkeling. En bij de ALO geldt dat zeker sport en bewegen internationale thema's met internationaal onderzoek. Dat kan in het onderwijs gericht worden ingezet. En bovendien, geeft de nabijheid van Duitsland mogelijke ingangen om internationalisering in de grensregio op te pakken.

Onderzoek – Dienstverlening - Onderwijs

Het instituut HAN Sport en Bewegen, waar HAN-ALO onderdeel van is, is naast een opleidingsinstituut, tevens een onderzoeks- en kennisinstituut. Het biedt het studenten de kans om via de onderzoeksleerlijn te participeren in een beroepsrelevant onderzoek. Daarnaast is expertise in huis om studenten te begeleiden tot kritische beroepsbeoefenaren met een onderzoekende houding en een professionele reflectie op hun beroepsmatig handelen. Onderzoek, dienstverlening en onderwijs vormen een belangrijk speerpunt om het contactonderwijs en de praktijk met elkaar te kunnen verbinden op het gebied van innovaties conform de beleidskoers. Dit staat specifiek gepland voor de modules 6 en 7. Aangezien deze modules in het vierde studiejaar zitten, heeft het panel daar nog geen studentproducten van kunnen zien. Het panel constateert dat er in de modules van het derde studiejaar er expliciet aandacht is voor onderzoeksvaardigheden.

Blend werkvormen onderwijsarsenaal

De opleiding beoogt een activerende onderwijsleeromgeving en onderwijsarsenaal te bieden aan studenten. Het panel constateert dat de opleiding bewust bezig is de drie leeromgevingen die een blend vormen verder te ontwikkelen in het kader van flexibel onderwijs. Het gaat om een 'blend' van contactonderwijs, werkplekleren (en stage) en (online) zelfstudie. Over de rol van het werkplekleren is reeds hierboven een toelichting gegeven bij de rol van het werkveld.

Het contactonderwijs vindt wekelijks op dinsdag plaats. Contactonderwijs is nodig omdat de opleiding voor een deel bestaat uit praktijklessen. Denk hierbij aan practicumlessen over didactiek en methodiek en aan lessen waar de ontwikkeling van de sport- en beweegvaardigheid van de studenten aan bod komt. De opleiding zet regelmatig studenten in bij de begeleiding van de lessen (peer-to-peer). Daar waar studenten specifieke expertise hebben, biedt de opleiding ze de kans om extra ervaring op te doen passend binnen hun toekomstig beroepsprofiel. Sinds de start van het experiment leeruitkomsten, komt het vaker voor dat studenten mixen door de jaarlagen heen vanwege hun persoonlijke leerroutes. Hierdoor ontstaat er een nieuw en uitgebreider netwerk tussen de deeltijdstudenten, daar waar de studenten voorheen meer klasgericht waren. Studenten geven aan contactonderwijs belangrijk te vinden omdat ze veel energie halen uit het contact met docenten en andere studenten.

Op onderwijsonline vinden studenten de leeruitkomsten, beoordelingscriteria en toetsinstructies met het daaraan gekoppelde (contact) onderwijs. Het panel heeft gezien dat de opleiding experimenteert met het plaatsen van filmpjes van lessen online, zodat studenten de les thuis kunnen volgen. Het blijft met het oog op flexibel onderwijs volgens de opleiding wel een dilemma op welke manier 'aanwezigheid' een bepalende factor is om de inhoud-overdracht van deze lessen en eenheid van leeruitkomsten te kunnen borgen en toetsen. Het panel constateert dat de

opleiding deze uitdaging graag aangaat om met de studenten, het werkveld en vanuit de eigen visie tot een gedeelde mindset te komen om deze kwaliteit te kunnen borgen.

Docenten

De docenten van de deeltijdopleiding geven eveneens les aan de voltijdopleiding. Het panel constateert dat het hierdoor mogelijk is dat er voor iedere aangeboden beroepscontext voldoende docenten zijn bij de kleinschalige deeltijdopleiding. Daarnaast is het overgrote deel van de docenten inzetbaar binnen meerdere beroepscontexten. Met name voor het deeltijdonderwijs is dit relevant aangezien de studenten in verschillende beroepscontexten werkzaam zijn. In dialoog met de student zal de docent onderwijs betekenisvol koppelen aan de praktijk. Het panel constateert dat docenten hiervoor ook alle aandacht en tijd nemen en dat het persoonlijk contact en de onderlinge betrokkenheid en sfeer goed is. Docenten hebben passie voor hun vak en dit merken de studenten. Docenten geven aan goed gefaciliteerd te worden door de organisatie, ook in het kader van het experiment. Voor de toekomst zullen echter wel slimmere oplossingen moeten komen voor het beoordelen van producten.

Alle HAN-ALO deeltijd docenten beschikken over een masteropleiding of zijn deze momenteel aan het afronden. Docenten zijn hierdoor in staat studenten tot en met hun afstuderen op niveau te begeleiden.

Binnen het instituut HAN Sport en Bewegen is een breed, verplicht aanbod van bijscholing op het gebied van met name didactiek en toetsing. Hiermee wordt geborgd dat iedere docent een minimaal niveau van expertise heeft op deze gebieden. Nog niet alle ALO-docenten hebben dit al afgerond, door bijvoorbeeld het behalen van de BKE. Daar waar noodzaak ligt voor meer centrale aansturing op scholing, organiseert de opleiding dit, bijvoorbeeld scholing op het gebied van blended learning en het werken met leeruitkomsten. Daarnaast is er meer bottom-up gedreven behoefte van docenten voor verdere scholing op specifieke gebieden, waarbij altijd gekeken wordt of de scholing toepasbaar is binnen de opleiding. Het panel heeft enthousiaste docenten ontmoet, met hart voor de studenten en de wil te leren en te ontwikkelen. Studenten ervaren docenten als "gelijken" waardoor een wederzijdse vertrouwensband ontstaat. Eveneens zijn er met het docententeam twee bijeenkomsten georganiseerd waarbij docenten met elkaar in gesprek gaan over de flexibele mindset. In de toekomst wil de opleiding ook studenten bij deze bijeenkomsten betrekken. Het panel vindt dit goed passen bij de informele en betrokken cultuur die er is tussen docenten en studenten.

Begeleiding en coaching van studenten

De studentbegeleiding begint bij de persoonlijke intake, na de toelating zal de student gekoppeld worden aan een studentcoach. In studentcoachingslessen, maar ook in individuele gesprekken, zal de student in gesprek kunnen gaan over zijn persoonlijke leerroute, keuzes en studievoortgang. Een onderwijsovereenkomst ondersteunt de gemaakte keuzes op het gebied van de leerroute, daar waar het studentvolgsysteem Alluris inzicht geeft in de behaalde resultaten. Het panel vindt dat de opleiding vanaf de intake goed persoonlijk contact opbouwt met de student en goed rekening houdt met de verschillende achtergronden van de student. De opleiding gaat invoeren dat de docent die de intake doet, tevens studiecoach wordt. Het panel vindt dit een goede zaak.

Voorzieningen en elektronische leeromgeving

Voor de deeltijd is de thuisbasis het Nationaal Sportcentrum Papendal in Arnhem. Theorie- en praktijkonderwijs zijn op loopafstand van elkaar. Deze locatie wordt door studenten gewaardeerd om de ligging en ruimte en faciliteiten. Studenten spreken zich positief uit over deze locatie. De opleiding geeft aan dat er op Papendal nog een beperkte bibliotheek/mediatheek is en dat de opleidingscommissie zoekt naar een passende oplossing. Om het netwerk en de sfeer binnen de HAN-ALO Deeltijd te stimuleren, organiseert de opleiding sinds dit studiejaar kleinschalig evenementen voor de verschillende jaarlagen, zoals een kerstlunch of een volleybaltoernooi tussen de klassen en docenten.

De online leeromgeving #Onderwijsonline is sinds 2018 in gebruik. Dit platform biedt goede mogelijkheden tot blended learning. Het panel constateert dat hiermee een goede basis ligt en dat de opleiding werkt aan de verdere ontwikkeling ervan. Er is gezocht naar een gestandaardiseerd systeem dat overzichtelijk en handzaam is, waardoor niet alles mogelijk is (bijvoorbeeld peerfeedback). De opleiding heeft er aandacht voor dat zowel studenten als docenten moeten leren om te gaan met de nieuwe digitale middelen. Docenten zijn bijgeschoold en hebben samen met onderwijskundigen stappen gemaakt in het maken van de juiste blend voor het onderwijsgedeelte waar zij voor verantwoordelijk zijn. Waar het gaat om het werken met een digitale leeromgeving, probeert de opleiding de studenten daar zo goed mogelijk in te ondersteunen door voorlichting en instructie door studentcoaches, maar bijvoorbeeld ook door ouderejaarsstudenten. Het panel heeft de online leeromgeving bestudeerd en vindt deze helder weergegeven. Studenten kunnen zo inzicht krijgen in de te volgen modules en toetsen. Alle informatie die je nodig hebt per module is hierop te vinden, bijvoorbeeld videomateriaal van de lessen, powerpointpresentaties, handleidingen en de beoogde leeruitkomsten per opdracht. Het panel is van mening dat hiermee een goede basis ligt om de (online) zelfstudie verder vorm te geven. Eveneens geeft het panel in overweging om online tool te ontwikkelen waarmee mogelijke leerroutes sneller inzichtelijk zijn voor (aankomende) studenten.

Kwaliteitszorg

Het panel ziet dat de opleiding enthousiast inzet op het doorontwikkelen en de kwaliteitsverbetering van het flexibele onderwijs. Bij de ontwikkeling van het experiment vormen onderwijs-evaluaties een belangrijk onderdeel. Dit doet de opleiding door de dialoog aan te gaan met studenten. Eveneens gebruikt ze de resultaten van de NSE en enquêtes per eenheid van leeruitkomsten middels de hbo-spiegel. Uit de evaluaties kwam bijvoorbeeld naar voren dat er teveel nadruk lag op kwantitatieve analyses en dat er meer behoefte was aan kwalitatieve verdieping. Dit heeft ertoe geleid dat nu, naast een veel beperktere enquëtering op het niveau van eenheid van leeruitkomsten, het gesprek aangegaan wordt voor nodige nuancering en verdieping. Studenten en studentcoaches geven aan dat deze kwalitatieve verdieping erg prettig werkt. Op basis van de evaluatie krijgen de modulecoördinatoren feedback. Het panel heeft gezien dat de lijnen kort zijn. Iedere dinsdag hebben docenten overleg en zijn er onderwijskundigen bij het experiment betrokken. Aan studenten wordt jaarlijkse teruggekoppeld wat er is veranderd ten opzichte van het afgelopen jaar.

Studentbetrokkenheid staat hoog in het vaandel en de opleiding beschouwt dit als een sterk punt. In de ALO-cultuur voelen studenten zich serieus genomen en krijgen ze veel ruimte om zichzelf te ontwikkelen. De deeltijdopleiding heeft sinds kort een (eigen) actieve en betrokken opleidingscommissie (OC), bestaande uit studentleden uit elke jaarlaag en docentleden. De OC

doet dit door op open wijze te communiceren met zowel de studenten en docenten als teamleiders en de instituutsdirectie.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment Leeruitkomsten:

De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Conclusie

De opleiding HAN-ALO Deeltijd ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoet**.

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en dat studenten op verschillende manieren hun leeruitkomsten leerwegonafhankelijk kunnen aantonen. Het panel stelt daarmee vast dat HAN-ALO Deeltijd voldoet aan de eisen die bij standaard 3 gesteld worden aan het Experiment Leeruitkomsten. Het panel stelt vast dat de procedure voor het aanvragen van vrijstellingen en leerwegonafhankelijk toetsen helder is omschreven en beknopt is. Studenten kunnen de leeruitkomsten leerwegonafhankelijk aantonen middels bewijslast van ervaring/opleiding en diverse toets- of beroepsproducten.

Het panel stelt vast dat het geheel van toetsen van de leeruitkomsten is afgedekt. De opleiding heeft de afgelopen jaren gewerkt aan het reduceren van het aantal toetsen en aan de transparantie van de toetscriteria. In de beoordelingsformulieren is een koppeling gemaakt tussen criteria en eenheden van leeruitkomsten (EVL-en). Het panel acht de wijze van beoordeling zorgvuldig, maar vindt het een belangrijk ontwikkelpunt dat de resultaten van het kalibreren vastgelegd worden in bijvoorbeeld rubrics. Hiermee wordt het voor studenten nog transparanter hoe beoordeling plaatsvindt. Het panel acht de criteria en thema's als duidelijk, maar op welk niveau wordt afgetoetst is minder duidelijk. Dit is zeker van belang wanneer de opleiding meer studenten zou krijgen.

De borging is op orde. Voor docenten die de rol van assessor en/of examiner vervullen, is het vereist om de BKE te behalen. Nog niet alle docenten hebben deze behaald. Het panel stelt vast dat er een goede samenwerking is tussen assessoren en de examencommissie. De examencommissie laat zien dat ze proactief werkt door regelmatig tijdens de contactdag op dinsdag op de opleiding aanwezig te zijn en mee te denken over vrijstellingsmogelijkheid. Assessoren en examencommissie ontwikkelen zo in gezamenlijkheid het leerwegonafhankelijk toetsen, waarbij ieder zijn rol in acht neemt.

Onderbouwing

Systeem van toetsing

Het panel constateert dat het toetsprogramma en de afzonderlijke toetsen een afspiegeling van de eindkwalificaties zijn en recht doen aan de beroepspraktijk. De opleiding heeft ervoor gekozen om alleen studenten met de geschikte capaciteiten en motivatie hun propedeuse te laten halen. Als een student minder dan 45 studiepunten behaalt, ontvangt hij/zij een bindend negatief studieadvies. In het verlengde hiervan onderscheidt de cesuur binnen en over de toetsen heen een startbekwame docent sport- en bewegingsonderwijs van een docent die nog niet startbekwaam is. Voor alle doelgroepen is het (online) inzichtelijk en transparant wat wordt getoetst, waarom dat wordt getoetst. De gekozen systematiek werkt goed voor studenten en docenten. Toetsen waarbij kennis wordt getoetst zijn over het algemeen gestandaardiseerd. Bij sportvaardigheden worden rubrics gebruikt.

Leerwegaafhankelijk toetsen

Het leerwegaafhankelijke toetsen moet een afspiegeling vormen van de daadwerkelijke leeruitkomsten. De procedure voor het aanvragen van leerwegaafhankelijk toetsen is helder, omschreven en beknopt, vindt het panel. Studenten geven aan binnen zes weken na het indienen van de aanvraag duidelijkheid te hebben. Er is sprake van korte lijnen en de intrinsieke motivatie en inspiratie van studenten voor deze toetsen is volgens de opleiding hoog. Met het experiment wordt ook het flexibel toetsen mogelijk gemaakt waardoor standaardisatie op maat mogelijk wordt.

Het aantal toetsen is sinds 2015 gereduceerd en er zijn transparante toetsinstructies, die het uitvoeren van een leerwegaafhankelijke toets ook beter mogelijk maken. Daarnaast zijn de toetsen betekenisvoller gemaakt, zodat deeltijdstudenten de producten kunnen inzetten op hun werkplek. De opleiding heeft een goede mix van toetsen over de gehele opleiding. Ze hanteert diverse toetsvormen, zoals kennistoetsen, verslagen, presentaties, mondelinge tentamens en demonstraties. De toetsvormen varieert de opleiding zodanig dat deze aansluiten bij de betreffende thema en Eenheden van Leeruitkomsten (EVL-en). De student is vrij om een toets leerwegaafhankelijk te vervullen, waarbij het tijdstip van toetsing wordt vrijgelaten.

Op basis van de uitgangspunten voor toetsing (validiteit, betrouwbaarheid, transparantie, werkbaarheid en flexibiliteit) heeft de opleiding sinds 2016 een aantal verbeteringen doorgevoerd in de beoordelingsformulieren. Ze zijn meer uniform van opzet geworden en er zijn beoordelingscriteria gekoppeld aan de EVL-en. Ook heeft de opleiding, onder begeleiding van een extern deskundige, een kwaliteitsslag gemaakt met het meer betrouwbaar en valide maken van de beoordelingscriteria. Dit traject ging gelijk op met het ontwikkelen van de eenheden van leeruitkomsten. Bij het formuleren van eenheden van leeruitkomsten is de koppeling gemaakt naar de body of knowledge and skills, zoals beschreven in het landelijk opleidingsprofiel. Dit is terug te zien in de leeruitkomsten.

Toetspraktijk

Het panel ziet een duidelijke opbouw in de toetsing van niveau 1 t/m 3. Docenten hanteren een diversiteit aan toetsvormen tijdens de opleiding. Het panel vindt de toetsing voor het merendeel valide, betrouwbaar en transparant. Veel beoordelingen zijn duidelijk en transparant. Soms mag

er wat meer concreet feedback gegeven worden op een product zodat een student er inhoudelijk meer van kan leren. Het vier-ogen-principe wordt toegepast bij diverse toetsen. De beroepsproducten zijn beoordeeld volgens een duidelijk beoordelingsformulier. Het panel is, conform het voornemen van de opleiding, van mening dat de opleiding de beoordelingscriteria bij meerdere opdrachten verder kan ontwikkelen in rubrics. Dat vergroot de betrouwbaarheid van de beoordeling. Niet in alle gevallen was duidelijk waarom er bijvoorbeeld een zes of een acht werd gegeven.

Uit de gesprekken met studenten en docenten blijkt dat het helder is wanneer voor recente diploma's vrijstelling kan worden verkregen. Vrijstelling aanvragen gebaseerd op (ver)oude(rde) diploma's of voor werkervaring (bijvoorbeeld voor projectmatig werken) blijkt in de praktijk nog lastig. Het verzamelen van bewijslast is een tijdrovende bezigheid, waarbij de student zich serieus afvraagt of het niet makkelijker is om het vak gewoon te volgen. Eveneens is het alleen mogelijk om voor het komende semester vrijstelling aan te vragen. Studenten willen graag dat dit eenvoudiger wordt.

Voor het leerwegaafhankelijk toetsen heeft de opleiding getracht de eenheden van leeruitkomsten, beoordelingscriteria en toetsinstructies zo abstract te ontwerpen, dat iedere student het onderwijs en de toetsing goed kan matchen met de werkplek/stage. Studenten kunnen altijd in dialoog met de docent omtrent het interpreteren van deze eenheden van leeruitkomsten wanneer bijvoorbeeld een student een leerwegaafhankelijke toets wil afleggen. De assessorengroep zal bij twijfel advies uitbrengen aangaande de interpretatie van een eenheid van leeruitkomsten en de koppeling naar de invulling van de student.

Het panel heeft zich op basis van de gesprekken met studenten en docenten een beeld gevormd van de toetspraktijk voor het leerwegaafhankelijk toetsen. De opleiding heeft de afgelopen jaren geëxperimenteerd met diverse toetsproducten en steeds verbeteringen doorgevoerd. Het tentamen over de ontwikkeling van het kind was bijvoorbeeld gerelateerd aan een specifiek boek, terwijl er ook andere geschikte boeken zijn. Assessoren voeren dan discussie over welke vragen wel gesteld kunnen worden in de toets. Toetsproducten kunnen los staan van het werkplekleren of niet. Turnvaardigheidsoefeningen kunnen bijvoorbeeld getoetst worden op film. Eveneens valt te denken aan een film op de werkplek om motiverend lesgeven te toetsen. In deze fase van het experiment is het nog aan te raden dat studenten in overleg gaan met assessoren voordat ze een product ter toetsing in dienen. Uiteindelijk wil de opleiding ernaartoe dat studenten hun eigen toetsvorm kunnen kiezen. Producten zijn niet altijd een op een vergelijkbaar met elkaar, waardoor de opleiding het werken met rubrics niet altijd passend vindt en er (vooralsnog) voor kiest om regelmatig met elkaar te kalibreren om de interraterbetrouwbaarheid goed te houden. Het panel adviseert goed te inventariseren waar het werken met rubrics wel mogelijk is met goed gekozen criteria.

HAN-breed is ingezet op programmatisch toetsen, waarbij studenten een dossier of portfolio opbouwen. Hiermee kan ook leerwegaafhankelijk toetsen worden vormgegeven. De opleiding HAN-ALO Deeltijd overweegt in dit kader een 'sportfolio' voor studenten.

Begeleiding op de stage- of werkplek door een vakleerkracht is verplicht. De opleiding bezoekt minimaal een keer de werkplek. De opleiding heeft een studentvolgsysteem stage (SVS) dat in samenspraak met het werkveld is ontwikkeld. Per stage/werkplekfase is geëxpliciteerd wat van de studenten verwacht wordt in 11 hoofdcriteria. Deze weerspiegelen de eindkwalificaties en

eenheden van leeruitkomsten goed. Het is een ontwikkelingsgericht instrument, dat een student gedurende de gehele opleiding meeneemt. Het is voor de stage-/werkplekbegeleider een goed instrument om de voortgang van de ontwikkeling te volgen en een adviesbeoordeling te geven van het eindniveau. Deze adviesbeoordeling wordt overgenomen dan wel aangepast door de begeleidend ALO-stagedocent op basis van een stagebezoek en/of overleg met de werkplekbegeleider. De opleiding is in constante dialoog met het werkveld om de inhoud van het SVS verder te verfijnen. De huidige eerstejaars hebben een vernieuwde versie van het SVS. Als een student tijdens de stage blijkt aan al de criteria te voldoen kan hij/zij vrijstelling aanvragen en/of het oordeelsverslag laten invullen. Het verslag is leerwegonafhankelijk en een beoordelaar van de HAN kan ook eerder beoordelen dan de eerder gestelde tijd voor een stage.

Borging

De opleiding gaat de toetsinstructies en leerwegonafhankelijke toetsen herzien. Dit wordt gedaan met behulp van een screeninginstrument voor leerwegonafhankelijke toetsen, dat HAN-breed werd ontwikkeld voor het experiment. Daarnaast is een assessorenclub samengesteld die in overleg verschillende casussen rondom toetsen en vrijstellingsaanvragen bespreekt en beoordeelt. Op die manier borgt de opleiding de betrouwbaarheid van de leerwegonafhankelijke toetsing en kan de examencommissie onderbouwd adviseren inzake het al dan niet verlenen van vrijstellingen. Er is een korte lijn tussen examencommissie en assessorenclub wat een positief effect heeft op de flexibiliteit van de opleiding in de vorm van verschillende mogelijke leerroutes op maat.

De verantwoordelijkheid voor onderwijs en toetsing ligt binnen de opleiding bij de curriculumcommissie. Deze bestaat uit een groep docenten met daarbij twee vertegenwoordigers van de deeltijd. Op deze manier wordt geborgd dat het deeltijd- en voltijdsonderwijs met behoud van eigen karakter met elkaar verbonden blijft op het niveau van de eindkwalificaties. Eenmaal per jaar wordt door de curriculumcommissie een voorstel voor het opleidingsbouwwerk en het toetsprogramma voorgelegd ter goedkeuring aan het Teamleidersoverleg. Mits geen zwaarwegende bezwaren, worden deze voorgelegd aan de opleidings- en examencommissie die dit formeel vaststellen voor het daaropvolgende jaar.

Op instituutniveau zijn drie commissies die zich afhankelijk van hun specifieke verantwoordelijkheden bezighouden met de kwaliteit van het onderwijs, de toetsing en onderzoek:

- de examencommissie HAN Sport en Bewegen;
- de Kwaliteitscommissie Onderwijs (KCOw) en;
- de Kwaliteitscommissie Onderzoek (KCOz).

De examencommissie heeft vooral een borgende taak en verantwoordelijkheid, met name voor wat betreft het gerealiseerd eindniveau en het daaraan gekoppelde uitreiken van getuigschriften. Het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens is daarom een belangrijke taak van de examencommissie. Waar de examencommissie zich met name bezighoudt met kwaliteitsborging van tentamens en examens, richt de KCOw zich meer op advisering (zowel gevraagd als ongevraagd) van de opleidingen met betrekking tot (de inrichting van) de curricula, onderwijs en toetsing. Ook de KCOz heeft een adviserende taak en rol maar dan met betrekking tot de kwaliteit van onderzoek, altijd in relatie tot het onderwijs en het werkveld. Vanwege de vergelijkbare thematiek zijn de lijnen tussen de examencommissie en de KCOw kort, ook letterlijk door het feit dat een aantal KCOw'ers ook lid is van de examencommissie. Belangrijker is echter dat beide commissies een aantal keer per jaar overleggen. Zorgen worden gedeeld en er wordt

besproken hoe iedere commissie vanuit zijn verantwoordelijkheid kan bijdragen aan de aanpak van gesignaleerde problemen. Beide commissies communiceren met de opleidingen met name via de teamleiders.

Soms hebben studenten eerder resultaten behaald aan een hbo-opleiding en/of werkervaring waarmee een deel van de leeruitkomsten kan worden aangetoond. Op basis daarvan kunnen zij na inschrijving vrijstellingen voor (deel)tentamens aanvragen of een leerwegaafhankelijke toets afleggen. Deze aanvraag verloopt altijd in overleg met de studentcoach. Het aanvragen van vrijstellingen verloopt via de examencommissie. Hiervoor is een procedure opgesteld. In de onderwijsovereenkomst wordt vastgelegd welke toetsen de student leerwegaafhankelijk aflegt, dus zonder gebruik te maken van het onderwijsarsenaal. De student kan zelfstandig aan de slag met het aantonen van de leeruitkomsten.

Het panel constateert dat er een goede samenwerking is tussen docenten/assessoren en de examencommissie. Leden Examencommissie zijn regelmatig aanwezig op Papendal (bij deeltijdopleiding), waardoor regelmatig overleg is over de verdere ontwikkeling van het leerwegaafhankelijke toetsen.

Iedere docent is goed toegerust voor het afnemen van toetsen, getuige de gevolgde scholingen ten aanzien van toetsing. Inmiddels zijn de eerste stappen gezet om, conform landelijke afspraken, examinatoren te certificeren met de basiskwalificering examinering (BKE) en/of seniorkwalificering examinering (SKE). Om de intersubjectiviteit te bevorderen, wordt per toets het beoordelende docententeam geïnstrueerd door de toetsverantwoordelijke en worden - indien noodzakelijk - gezamenlijk toetsen beoordeeld. Bij twijfel kan altijd een extra beoordelaar worden ingeschakeld. Om de objectiviteit te borgen wordt gebruik gemaakt van het principe dat de begeleider van het onderwijs de toets samen met een collega nakijkt. Bij integrale toetsen kijkt een andere docent dan de begeleidend docent de toets na. Daarnaast worden voor verscheidene toetsen kalibratiesessies georganiseerd, met name bij het toetsen van niveau 3 van de leeruitkomsten. De assessorenclub adviseert aan de examencommissie over de vrijstellingsaanvragen en kan ondersteunen bij de leerwegaafhankelijke toetsen. Het panel vindt dat de kwaliteit van examinatoren hiermee in voldoende mate geborgd is.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment Leeruitkomsten:

De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

Conclusie

De opleiding HAN-ALO Deeltijd ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoet**.

Omdat de opleiding nog maar sinds enkele jaren bezig is met het leerwegonafhankelijk onderwijs, heeft zij nog geen (leerwegonafhankelijke) afstudeerders. Het panel heeft daarom alleen (leerwegonafhankelijke) tussenproducten/toetsen kunnen bestuderen en geen eindwerken. Wel heeft het panel een variatie van beroepsproducten gekoppeld aan leeruitkomsten ingezien. Het panel is positief over de opbouw van modules en toetsen naar de afstudeerfase en de kwaliteit van het afstudeertraject zelf. Het traject is zo opgezet dat de afstudeerders volgens het panel de juiste eindproducten kunnen aanleveren en de juiste praktijkervaring en leeruitkomsten kunnen aantonen. Het panel spreekt op basis hiervan het vertrouwen uit dat de opleiding in staat is om studenten op het gewenste bachelorniveau de vakspecifieke eindkwalificaties te behalen.

Onderbouwing

Systeem van afstuderen Bachelorniveau

Het afstudeerdossier is in dit experiment Leeruitkomsten nog niet aan bod gekomen. De eerste studenten die deelnemen aan het experiment zijn klaar met Module 5 en zijn net begonnen aan Module 6. Van Module 4 en Module 5 heeft de opleiding representatieve producten beschikbaar. Het panel heeft daarom de producten van deze modules bestudeerd en constateert dat hiermee een goede basis is gelegd. Het panel ziet met vertrouwen tegemoet dat de opleiding de studenten op voldoende wijze leerwegonafhankelijk kan laten afstuderen.

De HAN-ALO Deeltijd draait op dit moment met de huidige vierdejaars de 'oude variant' van het afstudeerdossier. Het afstudeerdossier gaat instituutsbreed veranderen. Dit heeft ook consequenties voor het volledige deeltijdcurriculum. Met het oog op de toekomst van het afstudeerdossier wil de opleiding een aantal principes rondom toetsing benoemen.

Het afstudeerdossier bestaat op dit moment uit de volgende onderdelen:

- Startbekwame leraar sport- en bewegingsonderwijs: De student is in staat kritisch na te denken over het eigen professioneel handelen. Twee aspecten worden belicht: (1) het kunnen communiceren van een onderbouwde en persoonlijke visie op de toekomst van het vakgebied sport en bewegen; (2) het kunnen aantonen van een autonome regie over de ontwikkeling van eigen professionele bekwaamheid. De Integrale Toets 3 is het eindgesprek, waarin de reflectie op al het geleerde van de opleiding en de toepassing daarvan in de praktijk centraal staat. De student onderbouwt de koppeling tussen theoretische concepten en het handelen in de beroepspraktijk. Hierbij maakt de student gebruik van zijn persoonlijke ontwikkeling en ervaringen uit stages en de werkplek.

- Onderzoek in Sport en Bewegen: Er wordt een onderzoek opgezet en uitgevoerd, waarover professionele verslaglegging plaatsvindt. Op basis hiervan moet de student tijdens de verdediging kritisch en als toekomstig professional reflecteren op de waarde en relevantie van het onderzoek voor de beroepspraktijk. Op deze manier kan de student een onderzoekende houding ontwikkelen binnen de specifieke SBO-context. Tegelijkertijd kan de student een substantiële bijdrage leveren aan de ontwikkeling en innovatie van het werkveld.

Niveau Bachelor eindtoetsen (worden leeruitkomsten aantoonbaar behaald)

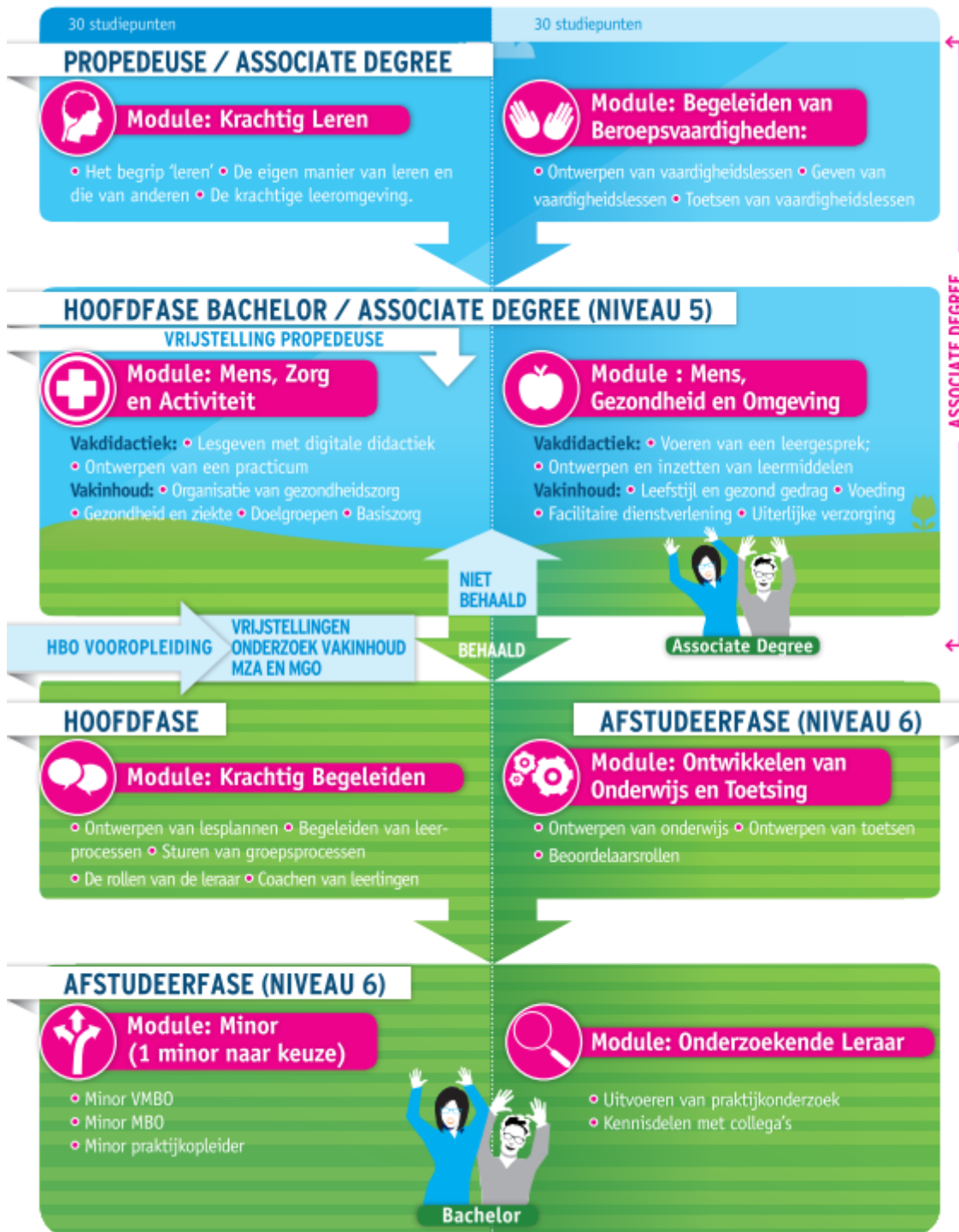
Omdat er nog geen eindwerken zijn, is het nodig eveneens de kwaliteit van het afstudeertraject te bekijken om zodoende te beoordelen of het gewenste eindniveau bereikt kan worden door de student. Het panel vindt dat het afstudeertraject er goed uit ziet en heeft er vertrouwen in dat ook met bovenstaande wijzigingen het afstudeerniveau gewaarborgd is. Het panel vindt dat de opzet van de afstudeerfase en de begeleiding op de verschillende onderdelen van de afstudeerfase goed doordacht is. Het panel constateert dat de modulekaarten een goede vertaalslag maken van de generieke leeruitkomsten van de module 8 naar de vakspecifieke landelijk vastgestelde eindkwalificaties.

Functioneren studenten in de praktijk (voor zover er al afgestudeerden zijn)

De opleiding HAN-ALO Deeltijd heeft nog geen afgestudeerden in het kader van het Experiment Leeruitkomsten.

Specifiek deel opleiding LGW / OGW

Schematisch overzicht opleidingen LGW en OGW:

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;*
- *De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;*
- *De leeruitkomsten zijn:*
 - (a) leerwegonafhankelijk: ze stellen student in staat een eigen leerweg te bepalen,*
 - (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding,*
 - (c) herkenbaar voor het werkveld,*
 - (d) specifiek en meetbaar: ze bieden een eenduidig beoordelingskader bij leerwegonafhankelijke toetsing,*
 - (e) transparant: de relatie tussen eindkwalificaties, eenheden van leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing is duidelijk,*
 - (f) samenhangend: ze vormen een samenhangende eenheid en zijn te onderscheiden van andere eenheden van leeruitkomsten,*
 - (g) duurzaam: ze zijn op zo'n manier geformuleerd dat ze een aantal jaren gehanteerd kunnen worden.*

Conclusie

De deeltijdopleidingen Bachelor Leraar VO 2° graad Gezondheidszorg en Welzijn (LGW) en Associate degree Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn (OGW) ontvangen voor standaard 1 het oordeel **voldoet**.

De opleidingen LGW en OGW hanteren helder gedifferentieerde sets leeruitkomsten die passen bij het bachelorniveau (NLQF niveau 6) en het Ad-niveau (NLQF niveau 5). De leerresultaten zijn afgeleid van de Landelijke Bekwaamheidseisen met geformuleerde leeruitkomsten. De leeruitkomsten zijn in samenwerking met de eigen beroepenveldcommissie opgesteld en het werkveld is structureel betrokken bij de monitoring en bijstelling van de leeruitkomsten. Dit heeft het karakter van voortdurende afstemming. Het panel ziet een goed gestructureerde invulling van het centrale HAN-flexibiliseringsconcept naar de opleidingen LGW en OGW met goede aandacht voor het onderwijskundig concept en leerwegonafhankelijkheid. De landelijke LGW-kennisbasis en de Generieke Kennisbasis voor Lerarenopleidingen zijn duidelijk ingekaderd in de leeruitkomsten.

De opleidingen kunnen het evenwicht tussen de pedagogische bekwaamheid enerzijds en de vakdidactiek en vakinhoudelijke bekwaamheid anderzijds duidelijker in kaart brengen. Ook een duidelijker positionering van de OGW verdient aandacht.

Onderbouwing

Beoogde leerresultaten

De LGW leidt studenten op die al werkzaam zijn of gaan werken als leraar in het mbo, het vmbo of in de praktijk van zorg en welzijn. Het opleiden voor de praktijk is een unieke profilering ten opzichte van andere LGW-opleidingen. Studenten leren zelfstandig beroepstaken uit te voeren, het beroepshandelen te verbeteren en zelfstandig hun loopbaan te ontwikkelen. Alle studenten hebben een beroepsopleiding in de zorg of welzijn gevolgd en hebben ervaring in het werkveld. Deze kennis en ervaring worden ingezet, gekoppeld aan een sterke focus op het leraarschap en het kritisch en onderzoekend reflecteren op het handelen.

De beoogde leeruitkomsten zijn ontleend aan de actuele beroepspraktijk en afgeleid van de landelijke eindkwalificaties van de LGW (Landelijke Bekwaamheidseisen). Daarin staan vijf beroepstaken centraal: ontwerpen van onderwijs, begeleiden van leerprocessen, ontwikkelen van de eigen vakinhoudelijke deskundigheid, onderzoeken van de onderwijspraktijk en ontwikkelen van de eigen leraarsbekwaamheid. Deze beroepstaken lopen als rode draad door de opleidingen. De leeruitkomsten zijn gebundeld in eenheden van leeruitkomsten (EVL). Iedere module van 30 EC omvat twee tot vier EVL-en.

In de Ad-opleiding OGW is er aandacht voor krachtig leren en het versterken van de leeromgeving, aandacht voor ontwerpen, begeleiden en het toetsen van vaardigheidslessen en de eigen beroepsvaardigheden. In de Bacheloropleiding is er eveneens aandacht voor het ontwerpen van onderwijs en toetsing, en voor het begeleiden van groepen lerenden. Het panel ziet bevestigd dat de studenten worden getraind in het verzorgen van lessen over gezondheidszorg en lessen over zorg voor doelgroepen en in hun professionele ontwikkeling in de praktijk. Naast de landelijke LGW-kwalificaties wordt er ook gerefereerd aan de kaders vanuit het Nederlands kwalificatieraamwerk (NLQF), de Dublin descriptor, de Generieke Kennisbasis voor (tweedegraads) Lerarenopleidingen en de kennisbasis Docent GW. In het OS-OER LGW en in het OS-OER OGW is per module aangegeven hoe de EVL-en zich verhouden tot elkaar en tot de bekwaamheidseisen, de generieke basis en de vakinhoudelijke kennisbasis. Andersom is ook aangegeven hoe de kennisbases worden gedekt door de EVL-en.

De leeruitkomsten zijn opgesteld volgens de Tuning-methodiek en gedetailleerd beschreven in de OS-en van de opleidingen. Het panel is van mening dat het docententeam een sterk kwaliteitsperspectief laat zien in de gedegen wijze waarop de leerresultaten zijn uitgewerkt naar leeruitkomsten en eenheden van leeruitkomsten (EVL).

Het panel adviseert de opleiding om in de komende jaren meer aandacht te geven aan een steviger positionering van de OGW-opleiding. Dit biedt voldoende basis om als onderwijsondersteuner werkzaam te zijn, maar dat kan meer bestendigd worden in een afrondende opdracht.

Leeruitkomsten conform eisen experiment

Het panel heeft de modules, EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en getoetst aan de eisen die het experiment aan de leeruitkomsten stelt. Die eisen hebben betrekking op (a) leerwegaafhankelijkheid, (b) representativiteit voor de beoogde leerresultaten

van de opleiding, (c) herkenbaarheid voor het werkveld, (d) specifieke en meetbare-formuleringen (e) transparantie, (f) samenhang en (g) duurzaamheid.

Leerwegaafhankelijkheid

De LGW- en OGW-opleidingen sluiten aan op de GGM- en HAN-visie op flexibilisering en 'standaardisatie op maat'. Studenten kiezen daarbij die onderdelen uit het vaste onderwijsarsenaal die nodig zijn om het eigen studieprogramma goed vorm te geven. Studenten bepalen daarbij zelf welke onderwijsroute zij volgen. LGW heeft op basis van persona's (archetypen van instromende studenten) een aantal leerroutes en begeleiding uitgewerkt. Dit maakt het mogelijk dat studenten de studie versnellen of vertragen en modules per niveau (5 of 6) in willekeurige volgorde kunnen doorlopen. Met de principes van Blended Learning kan iedere student op deze wijze individueel, tijd- en plaats onafhankelijk informatie/kennis tot zich nemen en in interactie met peers, docenten, coaches, collega's en experts komen tot competentieontwikkeling en verwerven van de leeruitkomsten.

Representativiteit voor de beoogde leerresultaten

Het panel vindt de leeruitkomsten duidelijk representatief voor de beoogde leerresultaten. De opleiding heeft de landelijke kaders en kwalificaties nauwkeurig uitgewerkt. De leeruitkomsten zijn volgens het panel passend en dekkend voor de LGW/OGW-beroepscontext. De leeruitkomsten beschrijven duidelijk, kort en krachtig wat een student als professional moet kunnen en kennen. In samenhang stellen de leeruitkomsten de studenten in staat om de beoogde leerresultaten te realiseren, op Ba- en op Ad-niveau. De representativiteit van de leeruitkomsten is breed besproken met studenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers, ook op landelijk niveau.

Duurzaamheid en herkenbaarheid voor werkveld

Het panel signaleert dat de opleidingen de leeruitkomsten duidelijk in samenwerking met het werkveld heeft opgesteld en ook monitort. Leeruitkomsten zijn breed geformuleerd en daarmee toepasbaar in verschillende beroepscontexten. Dit bevordert de duurzaamheid en de aansluiting op de ontwikkelingen in en eisen uit het werkveld. Dit werd tijdens het visitatiebezoek ook duidelijk uit de discussie die de opleidingen al voeren met het werkveld over de veranderingen in het beroepsbeeld van de mbo-leraar. Om dat goed samen met het werkveld op te kunnen pakken organiseren de opleidingen een werkveldconferentie. De opleidingen tonen hiermee een proactieve houding in het duurzaam en herkenbaar houden van de leeruitkomsten.

Samenhang, transparantie, specifieke en meetbare formuleringen

Zoals hiervoor beschreven, constateert het panel dat de opleidingen heldere sets van EVL-en en leeruitkomsten hanteren, waarvan de samenhang in de OS-OER-en duidelijk is beschreven. De opleidingen hanteren rubrics met holistisch toetsen als uitgangspunt. Het panel is van mening dat door de vaak korte en krachtige omschrijving van de leeruitkomsten, deze duidelijk en herkenbaar zijn voor studenten en het werkveld. De relatie met de leeruitkomsten is echter bij het holistisch toetsen niet altijd duidelijk.

Betrokkenheid Werkveld

Het panel is van mening dat de opleidingen LGW en OGW goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen en wensen uit het werkveld. Zowel op landelijk als op regionaal niveau zijn er goede contacten. Alumni en werkveldcontacten zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van de leeruitkomsten en bij de uitvoering van het onderwijsprogramma. Doordat studenten in het eigen

werkveld aan de slag gaan met de leeruitkomsten en werken aan bruikbare beroepsproducten zijn er veel contacten met het werkveld. Het panel ziet dit als een sterk punt van de opleiding.

Visie op onderzoek

Wat betreft onderzoeksvaardigheden leggen de opleidingen en met name de bacheloropleiding een accent op het aanleren van een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden. Studenten schrijven geen separaat onderzoeksverslag, maar werken bij drie modules op afstudeerniveau vanuit een onderzoekende houding aan beroepsproducten rondom praktijkonderzoek en kennisdeling. Studenten leren bewust te zijn van wat er nodig is om een verandering/verbetering tot stand te brengen. Elke module bevat een leeruitkomst die de studenten op dit punt uitdaagt en daarmee is een doorlopende leerlijn aanwezig. Analysevaardigheden zijn in het hele onderwijsprogramma vervlochten. Met de onderzoeksbegeleiders vanuit de praktijk wordt afstemming gezocht om studenten in deze onderzoeksvaardigheden en –houding te begeleiden.

Het panel vindt dit een positieve benadering die past bij de eigenheid van de leerroutes. Ook hier zijn de opleidingen in gesprek met het werkveld om de betekenis van onderzoek voor het vak te versterken. Een project Onderzoeksdoelen en –begeleiding is gestart om de verwachtingen en leerdoelen voor onderzoeksvaardigheden te valideren en begeleiding daarop aan te passen.

Visie op internationalisering

De opleiding wil haar visie op internationalisering verder uitwerken. Internationalisering krijgt aandacht in diverse modules, onder andere gericht op diversiteit. De opleidingen LGW en OGW bereiden studenten voor op het docentschap in een multiculturele samenleving. Studenten moeten internationale vaardigheden verwerven om hun eigen studenten en leerlingen te kunnen begeleiden bij het ontwikkelen van internationale competenties.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment Leeruitkomsten:

De leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten. De opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden.

Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten.

De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake-assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. Opleidingen bepalen op grond van toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de student in aanmerking komt.

De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartite overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen LGW en OGW ontvangen voor standaard 2 het oordeel **voldoet**.

De LGW en OGW opleidingen bieden onderwijsprogramma's die het studenten mogelijk maken om de leerresultaten te bereiken. De leeruitkomsten zijn helder doorvertaald in de onderwijsmodulen. Studenten ontvangen tijdens de intakefase en later per module duidelijke informatie over de opzet en inhoud van het onderwijs en de mogelijkheden die zij hebben om een eigen leerroute te kiezen. Het panel is overtuigd dat het programma de juiste kennis, ervaring en houdingsaspecten adresseert. De blend in het onderwijs is goed vormgegeven en het aanbod is helder. Het raamwerk van de onderwijsprogramma's zit stevig in elkaar.

De intake- en instroomprocessen zijn sterk qua opzet en tonen betrokkenheid van de inhoudelijk deskundige docenten. Met studenten en met het werkveld worden afspraken duidelijk vastgelegd in onderwijs- en praktijkleerovereenkomsten. Studenten ervaren flexibiliteit doordat zij zelf kunnen beslissen aan welke onderwijsactiviteiten zij deelnemen, of dat zij vrijstelling aanvragen of alleen de leerwegonafhankelijke toets doen. De opleidingen kunnen duidelijker omschrijven wat de onderbouwing is van de vrijstelling van de propedeutische fase bij studenten die een vakinhoudelijke hbo/bachelor-vooropleiding hebben en hoe dit wordt opgevangen door de vakdidactische component elders te toetsen. De opleiding werkt daar al aan.

Veel studenten maken gebruik van vrijstellingen voor eerder verworven kennis en ervaring en in toenemende mate zijn er studenten die meer leerwegonafhankelijke routes kiezen door andere volgorde van modulen of EVL-en of door minder gebruik te maken van het onderwijsarsenaal. Het onderwijs is in handen van een capabel en enthousiast docententeam, met een groot kwaliteitsbesef en een open houding naar studenten en naar het werkveld.

De opleiding heeft diverse onderdelen in het onderwijsprogramma gericht op internationalisering en onderzoeksvaardigheden. Het panel moedigt aan om deze meer expliciet aandacht te geven en door te ontwikkelen nu internationalisering een speerpunt is voor de opleidingen.

Overall biedt de opleiding een dynamische en rijke leeromgeving.

Onderbouwing

Oriënteren

De opleidingen hebben een zeer gevarieerde instroom variërend van hbo-verpleegkundigen zonder docentervaring tot een mbo-kapper met ruime docentervaring. Het onderscheid tussen Ad- en Ba-instroom wordt voornamelijk bepaald door de vooropleiding.

Het panel ziet dat de opleidingen hebben geïnvesteerd in heldere intakeprocedures. In het toetsplan is een instroommatrix opgenomen met mogelijke leerroutes gebaseerd op de persona's. Per zes weken kunnen studenten deelnemen aan intakegesprekken met docenten van de intakecommissie. Deze gesprekken zijn individueel, besteden veel aandacht aan de kennis en de kunde die een student al bezit en de voorlichting over mogelijke leerroutes. Na inschrijving vindt per student nadere precisering plaats in een gesprek met de studieloopbaanbegeleider, waarna de best passende leerroute wordt vastgelegd in een onderwijsleerovereenkomst. Per leeruitkomst wordt vastgesteld of de student onderdelen uit het onderwijsarsenaal volgt, een vrijstelling aanvraagt of een leerwegonafhankelijke toets doet. De overeenkomst kan tussentijds worden bijgesteld.

Studenten en alumni zijn positief over de intakefase. Zij geven aan dat er adequate aandacht is voor wat een student al kan en wat een student nog moet leren. Zij ontvangen gerichte adviezen voor te volgen studieroutes en informatie over het onderwijsarsenaal.

De intakeprocedures vergen de nodige inspanning van de intakecommissie. Centraal wordt gewerkt aan optimalisatie van systemen om de informatie over intake en vrijstellingen beter door te laten vloeien naar studiebegeleiders en beter inzichtelijk en beheersbaar te maken.

Het panel stelt wel vragen bij de vrijstelling die studenten met een vakinhoudelijke vooropleiding, bijvoorbeeld verpleegkunde, kunnen aanvragen voor de propedeutische fase. In de ogen van het panel missen deze studenten dan de (vak)didactische elementen in het eerste jaar die voor het leraarschap van belang zijn in de module Krachtig Leren en Begeleiden van Leren. De opleiding toont hier bewustzijn en wil daar wijzigingen in aanbrengen. De opleiding benadrukt dat de studenten deze elementen wel moeten aantonen in vier andere beroepsproducten en voldoen dan toch aan de eisen uit het eerste studiejaar en wordt dat in leerwegonafhankelijke toetsen en stages voldoende geadresseerd. Het panel adviseert de koppeling en de borging van de didactiek en vakdidactiek beter zichtbaar te maken in het programma en de leerroutes.

Aankomende studenten kunnen deelnemen aan een vrijstellingenonderzoek om het beheersingsniveau van de vakinhoudelijke leeruitkomsten te bepalen. Ook kunnen ze via een portfolio met bewijzen uit de werkpraktijk, het beheersingsniveau van de vakdidactische en pedagogische leeruitkomsten aantonen. Dit wordt met een studiebegeleider besproken en beoordeeld, waaruit een advies volgt om wel of niet een vrijstelling aan te vragen bij de examencommissie. Bij positief resultaat kan de student via de examencommissie vrijstelling aanvragen voor deeltentamens. Het panel geeft in overweging om dit voor de poort te laten bepalen, zodat studenten eerder weten waar zij aan toe zijn qua vrijstellingen.

Kiezen en afspraken maken

Keuze in onderwijsvarianten en tempo

Studenten kunnen hun studieroute flexibel inrichten door gebruik te maken van vrijstellingen, wel of niet elementen uit het onderwijsarsenaal te volgen, door alleen een leerwegonafhankelijke toets te doen of door de volgorde van modulen tactisch te laten aansluiten op werkzaamheden. Iedere student kan zijn/haar eigen passende mix kiezen in de onderwijsblend: online leren, leren op de werkplek en contactonderwijs. Student beaamt dat zij zelf de volgorde kunnen bepalen in het programma en keuzes kunnen maken voor thematiek en onderwijsdeelname. Zij ervaren 'een blend op maat'.

Het panel herkent dit in het onderwijsprogramma dat met zorg en aandacht is opgezet. Het komt doordacht over. Het is duidelijk dat de snelheid en volgorde waarin het opleidingsprogramma wordt doorlopen verschillen per student. Ook het moment en de wijze van toetsing varieert, evenals de omgeving waar de student de leeruitkomsten verwerft. Vanuit gesprekken en documentatie krijgt het panel een beeld van een goede balans tussen het sturen vanuit opleidingsverantwoordelijkheid en het vrij laten en ruimte geven aan studenten. De blend is goed ingericht en geeft een helder en overzichtelijk aanbod aan activiteiten. Waar eerst een zwaar accent lag op de aanvraag van vrijstellingen, is er een toename in het aantal studenten dat een eigen keuze maakt qua leerroute.

Voor docenten is de variatie aan leerroutes uitdagend, omdat een groepssamenstelling iedere keer anders is wat verschillen in groepsdynamiek oplevert. Docenten en studenten ervaren het ook als verrijkend door de steeds wisselende inbreng van eerder verworven competenties en praktijkervaring.

Afspraken maken in onderwijsleerovereenkomst

Na de intakefase wordt per module/semester de afgesproken leerroute en leeractiviteiten vastgelegd in de onderwijsleerovereenkomst. In het studentenhoofdstuk en in gesprekken met het panel bevestigen studenten dat bij de bij de intake gemaakte afspraken over maatroutes in de onderwijsleerovereenkomsten worden opgenomen. Tussentijdse bijstelling, bijvoorbeeld na het behalen van de landelijke kennistoets, blijft mogelijk. Docenten en studenten ervaren dit als redelijk veel omslachtig papierwerk. De vraag naar een meer gepersonaliseerd, toegankelijk en overzichtelijk digitaal systeem wordt ondersteund door het panel.

Afspraken maken in praktijkleerovereenkomst

Bij de start van elke module legt de student een stage- of praktijk- leerovereenkomst vast met de stage-instelling (deeltijd) of werkgever (duaal). Daarin staat beschreven aan welke leeruitkomsten de student gaat werken en wat de afspraken zijn over begeleiding en faciliteiten. Uit gesprekken blijkt dat er een goede samenwerking is met opleidingsscholen/werkgevers, wat leidt tot een goede mix aan leer- en werkactiviteiten. Wel merken studenten soms dat de communicatie en de afstemming tussen stage/werkplek en van de opleiding beter kan worden afgestemd bij aanvang van de studie om studenten een betere start te geven.

Leren

Modulaire opbouw opleidingen

Het panel is van mening dat de opleidingen er in zijn geslaagd om een duidelijk modulair onderwijsprogramma te bouwen. De module- / EVL-structuur is helder en consequent uitgewerkt. Modularisering was duidelijk een centrale focus in het docententeam. Met het experiment 'leeruitkomsten' is het hele opleidingsprogramma vernieuwd en afgestemd op behoeften van studenten en het werkveld. De praktijkgerichtheid blijkt uit het werken vanuit authentieke beroepstaken die de basis vormden voor de blauwdruk van het curriculum. Het OpleidingsStatuut biedt heldere informatie over de moduleopbouw, de leeruitkomsten, bundeling in EVL-en, het onderwijsarsenaal en de toetsvormen. Het Toetsplan biedt heldere informatie over de toetswijzen en beoordelingscriteria en welke leeruitkomsten studenten moeten verwerven.

De modulaire opzet en de inhoud wordt tijdens de ontwikkelfasen en uitvoering structureel besproken met de opleidingscommissie en de beroepenveldcommissie voor een optimale afstemming en monitoring

Studenten geven aan dat zij tevreden zijn over het onderwijsaanbod. Tijdens het contactonderwijs ervaren zij een grote variatie aan activiteiten: beeldbegeleiding, collegiaal ondersteund leren en critical friends, door samenwerkend leren, opdrachten, spelvormen en discussievormen. Deze activiteiten zijn in iedere module om een aantal leeruitkomsten gemodelleerd. Iedere module heeft per studentengroep een start-oriëntatiedag waar de vakinhoud en thematiek betekenisvol wordt gemaakt. Studenten krijgen zo een beeld van hetgeen ze gaan leren, hoe ze daar aan bijdragen en wat de verschillen zijn in de studiegroep.

Studenten ervaren een logische opzet van het onderwijsprogramma en de flexibiliseringsmogelijkheden. Zij ervaren dat de praktijkopdrachten geleidelijk voorbereiden op het doen van de eindopdracht.

Samenwerking met het werkveld

Het panel stelt vast dat de opleidingen het werkveld in alle fasen (ontwikkeling, uitvoering en beoordeling) nauw betreft. Er zijn goede relaties met een aantal grote ROC's in de regio. Het werkveld erkent een hechtere aansluiting bij de opleiding doordat studenten opdrachten in de eigen werkomgeving uitvoeren en de producten bruikbaar zijn. Een studentonderzoek uit de EVL Versterken van de Leeromgeving is in een school direct organisatiebreed ingevoerd. Dit benadrukt de praktijkgerichtheid en de waardevolle input die de opleiding met de studenten levert voor het werkveld. Tegelijkertijd levert het werkveld de nodige praktijkomgeving om het onderwijs vorm te geven en leveren werkplekbegeleiders input voor de beoordeling van de professionele houding van de studenten. De opleiding heeft tot doel de samenwerking met schoolopleiders van stagescholen en instellingen verder te intensiveren en zo de begeleiding van de studenten te optimaliseren.

Ook het gezamenlijk oppakken en bespreken van ontwikkelingen in het werkveld is voor de opleidingen en voor het werkveld waardevol, bijvoorbeeld het onderzoek naar de veranderende rol van docenten in het middelbaar beroepsonderwijs. In het contactonderwijs organiseert de opleiding, samen met het werkveld ook workshops, werkveldexcursies of werkbezoeken waarbij studenten bij elkaar in de beroepspraktijk kijken.

Kennis en vaardigheden

Het panel is er van overtuigd dat studenten de benodigde kennis en vaardigheden verkrijgen en dat zij daarmee de leeruitkomsten kunnen behalen. De heldere uitwerking van leeruitkomsten tot aan module-inhoud en toetsing laat zien dat kennis en vaardigheden, inclusief de landelijke kennisbasistoets, worden gedekt. In de opleiding is er veel aandacht voor het lesgeven over gezondheidszorg en zorg voor specifieke doelgroepen, voor het kunnen ontwerpen en begeleiden van vaardigheidslessen en het toetsen van kennis en beroepsvaardigheden. Bestudering van het studiemateriaal en de commentaren van de studenten bevestigen dit beeld. De leeruitkomsten zetten de student aan tot professionele ontwikkeling en verbetering van de beroepspraktijk. De student moet zijn eigen kwaliteiten, overtuiging en drijfveren onderzoeken. Dit creëert een reflectieve en onderzoekende houding. Ervaringen in de beroepspraktijk neemt de student mee naar de contactdag om ervaringen te delen en te bespreken en gerichte feedback te ontvangen.

Het panel is van mening dat de pedagogische component wat impliciet in het programma aanwezig is en meer bewust kan worden benoemd met oog voor de balans tussen pedagogiek, vakdidactiek en vakinhoudelijke modules.

De inpassing van de Kennisbasis G&W is een uitdaging. De hiervan afgeleide Landelijke Kennistoets (LKT) gaat uit van kennisvakken, waar het flexibele onderwijs uitgaat van beroepstaken die in verschillende beroepscontext kan worden uitgevoerd, inclusief aandacht voor vaardigheden en professionele houding. Daarom heeft de opleiding er voor gekozen om de LKT-kennisdomeinen te verbinden aan de vakdidactische competenties. Daarmee leren studenten de vakkennis te integreren met het vakdidactisch handelen. Echter wordt de kennis nog wel separaat getoetst, naast portfolio- en performancetoetsen voor de vakdidactiek. Om vrijstelling voor de G&W vakinhoud te krijgen, kunnen studenten een toets maken vergelijkbaar met de LKT. Indien studenten vrijstelling hebben voor de vakinhoudelijke kennis op basis van de LKT, moeten zij toch de vakinhoudelijke vaardigheden aantonen in vakdidactische opdrachten gericht op ontwerpen en verzorgen van lessen. De resultaten worden opgenomen om de performance te meten. Studenten bevestigen dat de pedagogische aspecten zijn vervlochten met de vakdidactische en dat daarmee beide juist sterk aanwezig zijn in het onderwijsprogramma, bijvoorbeeld de aandacht voor lesgeven en klassenmanagement. Docenten adresseren deze aspecten in de feedback tijdens coaching.

Internationalisering

De opleiding wil haar visie op internationalisering verder uitwerken. Internationalisering krijgt aandacht in diverse modules, onder andere gericht op diversiteit. De focus ligt bij het kunnen begeleiden van leerlingen bij de ontwikkeling van internationale vaardigheden onder andere in het kader van burgerschapsvorming. Studenten leren daarbij hun eigen handelen te onderzoeken in kritische situaties waar diversiteit een rol speelt. Ook leveren zij een bijdrage aan de burgerschapsvorming van hun leerlingen.

De internationaliseringsactiviteiten staan nog in de kinderschoenen en omvatten een werkveldexpeditie 'DWARS' in Rotterdam in samenwerking met BVMBO, een internationale uitwisselingsweek in samenwerking met Fontys, een internationale summerschool waar studenten workshops verzorgen en participatie in de ontwikkeling van de minor 'Onderwijs in internationaal perspectief' samen met de faculteit Educatie. Het panel stimuleert om de visievorming op internationalisering door te zetten en daarbij helder te maken welke elementen al in de onderwijsprogramma's aanwezig zijn. Uit NSE 2018 blijkt dat studenten meer aandacht voor internationalisering wensen.

Onderzoek

Onderzoeksvaardigheden krijgen expliciet aandacht in de eerste module en in de laatste drie modules van de bacheloropleiding. Impliciet werken studenten in andere modules ook aan het verwerven van onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding, bijvoorbeeld door plannen van aanpak bij praktijkopdrachten, bronnenstudies en analysemethoden. Bij de module Ontwikkelen van Onderwijs en Toetsing en de module De Onderzoekende Leraar doen studenten een praktijkgericht onderzoek in de eigen school. Ook alumni geven aan dat dit soort onderzoeken leiden tot implementatie van verbeteringen en veranderingen in de eigen organisatie.

Docenten participeren in onderzoek van drie lectoraten: de kenniskring Beroepsdidactiek van het lectoraat Beroepspedagogiek, een deelproject over modelleren van het lectoraat Student als Partner en het kenniscentrum Publieke Zaak van het lectoraat Kwaliteit van Leren.

Blend werkvormen onderwijsarsenaal

Het panel signaleert in gesprekken en uit evaluaties dat studenten een goed mix ervaren aan onderwijsvormen en -activiteiten in het blended onderwijs met een samenhangende mix van online leren, contactonderwijs en werkplekleren. Studenten waarderen het flexibele onderwijsconcept als uitdagend. Studenten kunnen zelf keuzes maken uit de werkvormen en activiteiten die in het onderwijsarsenaal worden aangeboden. Omdat het leraarschap voornamelijk in de praktijk wordt geleerd, neemt het werkplekleren een centrale plek in. Daarom is 'Professionele ontwikkeling in de praktijk' een aparte leeruitkomst/leerlijn die in iedere module is ingebouwd.

Docenten

Het onderwijs van de LGW en OGW opleidingen wordt verzorgd door een zelfsturend team van dertien docenten (8,7 fte). Binnen het team hebben alle docenten meerdere taken en zijn alle docenten betrokken bij de begeleiding van studenten. Alle docenten zijn masteropgeleid en didactisch geschoold en het team bevat een mix van onderwijskundige en vakinhoudelijke expertise en ervaring. Bij iedere module borgt een module- coördinator de centrale lijn van leeruitkomsten en leerresultaten naar de module-inhoud, -uitvoering en de toetsing en rooster. Het panel heeft het docententeam ervaren als een ontwikkelgericht en lerend team dat kwaliteitsbewust en kwaliteitsgericht is. Docenten voelen zich vanuit de HAN gesteund in de facilitering voor het experiment leeruitkomsten.

Studenten oordelen in gesprekken en in evaluaties positief over docenten. Ze geven aan dat docenten overzicht hebben over het hele opleidingsprogramma en goed informeren over de processen en de inhoud van het onderwijs. Docenten zijn enthousiast en tonen grote betrokkenheid bij de studenten, een sterke drive en gerichte coaching. Docenten zijn laagdrempelig benaderbaar en hebben goede vakspecifieke kennis. Studenten geven aan dat docenten soms wat scherper kunnen zijn in activerend vermogen en in ICT/powerpoint skills.

Begeleiding en coaching studenten

Studenten oordelen zeer positief over de begeleiding door de studieloopbaanbegeleiders (slb'ers) en de stagebegeleiders. Iedere student heeft zoveel mogelijk dezelfde slb'er gedurende de hele studie. Bij de start van iedere module de leerroute bespreken en vastleggen in de onderwijsleerovereenkomst en elke module is er een individueel begeleidingsgesprek met de slb-docent. Een keer per studiefase (Ad en Ba) is er een stagebezoek door de slb-docent. De slb-docent monitort de studievoortgang, adviseert bij studieproblemen en wijst de weg in opleidingsspecifieke organisatorische zaken of meer persoonlijke kwesties.

Voorzieningen en elektronische leeromgeving

In de Onderwijsonline omgeving vinden studenten de benodigde informatie over de leeruitkomsten, module-inhoud en de toetsing, voorbereidings- en praktijkopdrachten, literatuur en kennisclips. Studenten kunnen zich met deze informatie voorbereiden op de groepsbijeenkomsten tijdens de contactdagen. Op de contactdagen diepen de studenten de thema's verder uit. Studenten zijn positief over de beschikbare informatie in de elektronische leeromgeving, de eigen verantwoordelijkheid om zich daarmee goed voor te bereiden en de verdieping die zij verkrijgen in de groepsbijeenkomsten. Het Digitaal Portfolio wordt als minder

gebruiksvriendelijk ervaren. Positief is dat de opleiding instructieclips heeft geplaatst om studenten beter te instrueren in het gebruik.

De opleiding is met zusteropleidingen en de hogeschool bezig met de ontwikkeling van een meer centraal registratiesysteem voor het vastleggen van onderwijsafspraken en voor het monitoren van studieresultaten.

Kwaliteitszorg

Het panel heeft de indruk dat de opleiding in deze ontwikkelfase van het experiment leeruitkomsten goed de vinger aan de pols wil houden. Daarbij betreft men ook de studenten en het werkveld. Binnen het team zijn er regelmatig besprekingen over de vorderingen in het experiment en de geleverde onderwijskwaliteit. In wekelijkse bordsessies werkt men aan tussentijds afstemming en bijstelling, ook samen met studenten. Studenten participeren in kwaliteitszorg via module-evaluaties, via inbreng de opleidingscommissie en via studentlunch besprekingen gericht op specifieke thema's. Daarnaast staan docenten open voor tussentijdse feedback tijdens lessen en groepsbijeenkomsten. Elke module wordt via een digitale vragenlijst geëvalueerd. De resultaten worden standaard besproken met studenten en met de docenten. Uit gesprekken en moduleaanpassingen blijkt dat de verbetercyclus wordt gesloten en korte loops kent. Docenten schakelen snel en zijn verbetergericht.

Studenten ervaren veranderingen veelal als verbeteringen. Dat wordt bevestigd in de studenttevredenheid die tijdens de overgang naar flexibel onderwijs redelijk stabiel is gebleven. Uit NSE 2018 blijkt dat 70 tot 80 procent van de studenten tevreden is over de verworven vaardigheden, de inhoud en opzet van het onderwijs en de docentkwaliteit. Uit gesprekken blijkt dat ook werkveldvertegenwoordigers tevreden zijn en zich gehoord voelen. Uit het studentenhoofdstuk en uit de gesprekken met studenten blijkt dat het commentaar van studenten serieus wordt genomen en snel wordt opgepakt. Terugkoppeling over aanpak en uitkomsten blijft een aandachtspunt.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment Leeruitkomsten:

De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegaafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor LGW en Ad OGW ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Het panel komt tot het oordeel voldoet op basis van het goede toetsstelsel en de goede toetspraktijk. Er is een variatie aan toetsvormen, een goede koppeling aan de praktijk/werkomgeving en daarmee een hoge actualiteitswaarde in de toetsen. Studenten zijn tevreden over de toetsing en de helderheid van de toetsingscriteria en de rubrics. Dit is een sterk punt van de opleidingen. Alle informatie is goed toegankelijk voor studenten, zodat zij weten waar ze aan moeten voldoen. Ook als zij er voor kiezen om geen onderwijs te volgen en alleen de leerwegaafhankelijke toetsing te doen.

Aandachtspunt is de toetsdruk voor zowel studenten als docenten. De opleiding werkt aan het verminderen van het aantal toetsmomenten en meer integrale en formatieve toetsing, zonder de aansluiting op de landelijke kennistoets te verliezen. Dit vergt ook landelijke afstemming. Het panel moedigt de opleiding aan om het motto 'assessment as learning' in de toekomst verder uit te werken en de toetsing meer onderdeel te laten zijn van het leerproces. Het panel adviseert daar ook meer oog te houden voor vormvrijheid in de leerwegaafhankelijke toetsing. De aandacht voor taalgebruik in toetsproducten is een pluspunt. Ook het feit dat de borging formeel goed is geregeld en breed wordt belegd ziet het panel als een positief punt.

Onderbouwing

Systeem van toetsing

De eenheden van leeruitkomsten vormen het uitgangspunt voor zowel het onderwijsarsenaal als de leerwegaafhankelijke toetsing. De visie, procedures en instrumenten voor toetsing zijn vastgelegd in het Toetsplan en het toetsprogramma van de opleidingen. De toetsing is georganiseerd rond de authentieke beroepsproducten en –presentaties die studenten vormgeven en uitvoeren. De validiteit wordt geborgd doordat beoordelingscriteria zijn afgeleid van de leeruitkomsten. De betrouwbaarheid wordt bevorderd doordat beroepsproducten gerelateerd moeten zijn aan de eigen stage- of werkplek van een student en daar ook gevalideerd worden door het oordeel van een praktijkbegeleider. Tevens zijn er beschreven regels voor de punten- en cijferbepaling en de cesuur. Plagiaatcontrole via Ephorus is een standaardprocedure. In geval van twijfel en/of onvoldoendes wordt altijd een tweede beoordelaar ingezet. Beoordeling en begeleiding worden gescheiden door de slb-docent niet in te zetten als examinator. Met beoordelaars worden kalibratiesessies gehouden om beoordelingen onderling af te stemmen. Externe deskundigen uit het werkveld worden betrokken bij de beoordeling van profileringsgesprekken in de minor en bij het afsluitende symposium met presentaties van afstudeerresultaten. Transparantie wordt bevorderd door heldere informatie in de OnderwijsOnline-omgeving en heldere procedures en modulebeschrijvingen in het Opleidingsstatuut en standaardformulieren voor de beoordelingen.

Het panel ziet een helder beschreven toetsstelsel, dat een goede basis biedt aan de toetsuitvoering. Er is een concrete vertaalslag van leeruitkomsten naar beoordelingsdimensies, beoordelingscriteria of rubrics en naar toetsvormen. Dit biedt heldere informatie aan studenten en docenten.

Leerwegaafhankelijk toetsen

Zoals eerder vermeld, maken studenten in toenemende mate gebruik van de mogelijkheden om hun leeruitkomsten te laten valideren en een flexibele leerroute te volgen. Veel studenten doen de vrijstellingstoets na instroom om vanuit eerder verworven kennis en ervaring vrijstellingen aan te vragen voor vakinhoudelijke leeruitkomsten. Dit levert een versnelling van hun leerroute. Bij het

aanvragen van vrijstellingen tijdens het leertraject wordt de bewijslast besproken met de slb-docent. De modulecoördinator keurt de bewijslast en adviseert de examencommissie. De examencommissie beslist uiteindelijk over toekenning. Deze heldere procedure maakt dat de toekenning van vrijstelling nu meer dan voorheen plaatsvindt op (vak)inhoudelijke criteria en minder alleen op eerder gevolgde opleiding of werkervaring.

Bij alle modules en per leeruitkomst geldt dat studenten de toetsen leerwegonafhankelijk kunnen afleggen. Vanuit de rubrics en gesprekken met docenten kunnen studenten helder krijgen aan welke criteria zij moeten voldoen. Ongeacht de gekozen leerweg, volgen alle studenten dezelfde soort eindtoets. Daarmee is gegarandeerd dat alle studenten aan dezelfde criteria voldoen. Studenten kunnen er ook voor kiezen om geen onderwijs te volgen en alleen de leerwegonafhankelijke toets te doen. Studenten kunnen daarvoor zelf hun toetsmoment kiezen uit een aantal van te voren vastgestelde data per studiejaar. Per toets zijn er verschillende toetsmomenten ingepland per jaar. Daarvan mag de student twee momenten per jaar gebruiken per toets.

Het panel vindt de informatie over het leerwegonafhankelijke toetsen helder. Bij de verdere ontwikkeling van het leerwegonafhankelijke toetsen adviseert het panel om ook te denken aan een grotere variatie in toetsvormen passen bij de toenemende vormvrijheid in de wijze waarop studenten de leeruitkomsten aantonen. Daarmee kan een betere aansluiting op de werkpraktijk worden gerealiseerd.

Toetspraktijk

Het panel ziet in de modulebeschrijvingen en in het toetsmateriaal een goede variatie aan toetsvormen, met een goede koppeling aan toetsing in de praktijk en daarmee een hoge actualiteitswaarde. Ook worden studenten gestimuleerd in hun werkpraktijk feedback te verzamelen via peerassessment. Daarvoor zijn observatie- en feedbackformulieren beschikbaar. Positief punt is ook dat er bij toetsen ook wordt gelet op taalgebruik en dat studenten feedback ontvangen over hun taalontwikkelingsniveau. Wel signaleren studenten nog veel toetsing via schrijfproducten en vragen zij ruimte voor andere manieren van toetsing. Het panel is van mening dat de LGW-opleiding ver is met de uitwerking van toetscriteria in beoordelingsformulieren en rubrics. Positief is het feit dat de rubrics jaarlijks worden geëvalueerd en bijgesteld en voor iedereen inzichtelijk zijn, zodat studenten ook goed van te voren weten wat er wordt verwacht. Aandachtspunt is het gebruik van de criteria. De opleiding kan nog duidelijker definiëren wanneer welke score moet worden ingevuld. De regelmatige kalibraties tussen examinatoren kan daar goed aan bijdragen. Schriftelijke toetsen worden aangeleverd en beoordeeld in het Digitale Portfolio, waarmee toetsproducten en beoordelingen automatisch worden gearcheeerd.

Een aandachtspunt, dat de opleidingen ook al zelf aanpakken, zijn de verschillen in de mate waarin de rubrics en criteria worden gehanteerd door de docenten. De studenten krijgen gerichte feedback die gekoppeld is aan hun ontwikkeling. De mate waarin de feedback wordt genoteerd bij de beoordelingen varieert. Het panel moedigt de opleidingen aan om de volgende stap te zetten en het toetsproces meer onderdeel te laten zijn van het leerproces, conform het motto van de opleiding: assessment as learning (formatief toetsen en ontwikkeling naar programmatisch toetsen). Daarmee kan, zoals de opleiding ook nastreeft, een meer samenhangend beeld van het eindniveau van de student worden verkregen. Positief is het feit dat ook in landelijk verband de opleidingen zoeken naar mogelijkheden om dit vorm te geven.

De opleidingen geven aan dat er een hoge toetsdruk is bij studenten en docenten door de vele toetsmomenten en het feit dat er per leeruitkomst wordt getoetst op basis van schriftelijke verslagen, portfoliomateriaal of performances. Vaak is er een scheiding in kennistoetsen en portfolio-, performancetoetsen. Daarbij wordt bij iedere toets gewerkt met een tweede beoordelaar als er cijfers onder een 6,0 of boven een 8,0 liggen. Bij het afstuderen zijn altijd twee beoordelaars betrokken. De opleidingen werken aan een betere spreiding van toetsen en denken aan meer integratieve toetsing en meer via performancetoetsen. Het panel ziet het dilemma van de opleiding. Enerzijds kennis apart toetsen om kennistoetsen te laten aansluiten op de LKT en vrijstellingsaanvragen daarvoor. Anderzijds wil men meer geïntegreerd toetsen om de toetsdruk te verlichten. Het panel adviseert om in de toetsten die niet direct gekoppeld zijn aan de vakinhoudelijke leeruitkomsten, meer te toetsen op een integratie van leeruitkomsten en een maximum aantal toetsen per EVL af te nemen.

Borging

De kwaliteitsborging is belegd bij de examencommissie die het toetsbeleid bewaakt en de procedures vaststelt voor toetsplanning en cesuur. De examencommissie screent het toetsprogramma van de opleiding en stelt examinatoren aan na check of deze bekwaam zijn. Uit gesprekken heeft het panel de indruk dat de examencommissie vanuit een proactieve houding samenwerkt met de opleidingen om het niveau te borgen.

Ieder jaar stellen modulecoördinatoren een overzicht op van alle beoordelingscriteria en rubrics voor het nieuwe studiejaar. Rubrics en beoordelingsformulieren worden na elk toetsmoment besproken met de beoordelaars. Bijstellingen volgen in de volgende OS/OER.

Qua toetspraktijk hanteren de opleidingen meerdere instrumenten om beoordelingen tussen beoordelaars af te stemmen. Geregeld zijn er kalibreersessies voor verbetering van de betrouwbaarheid van toetsen en een betere interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. Deze sessies worden gebruikt om de beoordelingscriteria en rubrics stelselmatig te verbeteren zonder dat ze te voorschrijvend worden. Ook de verplichte BKE-scholing voor beoordelaars en SKE-scholing voor examencommissieleden draagt bij aan de borging van de toetskwaliteit. Specifiek voor het experiment is er extra scholing en ervaringsdeling mogelijk binnen de GGM-faculteit. Bij bachelorafstudeerbeoordelingen zijn externe toezichthouders uit de beroepspraktijk ingeschakeld en worden ook oud-studenten ingezet als externe beoordelaars.

Studenten worden betrokken via jaarlijkse evaluatie van leeruitkomsten en bijbehorende toetsen. De stagebegeleiders zijn betrokken via feedbackformulieren die zij invullen over kwaliteit en bruikbaarheid van toetsproducten waaraan de studenten in de stagepraktijk hebben gewerkt. De opleidingen werken niet met vaste opleidingsscholen of gecertificeerde examinatoren. Wel stellen zij eisen aan het opleidingsniveau van de begeleiders op de stage-/werkplek.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment Leeruitkomsten:

De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor LGW en Ad OGW ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Voor de bacheloropleiding is helder hoe de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd in de afstudeerfase. Uit de eindwerken op bachelorniveau blijkt dat de bacheloropleiding vakinhoudelijke bekwame LGW-docenten aflevert. De eindwerken zijn op niveau en passend voor de studierichting. De praktijkgerichtheid van het opleidingsprogramma en de nauwe aansluiting op de beroepspraktijk zijn duidelijk pluspunten voor de studenten, alumni en het werkveld.

Voor de Ad-opleiding geldt ook dat er bekwame onderwijsondersteuners worden opgeleid. Echter kan de Ad-opleiding worden versterkt met een duidelijker eigenstandige afronding en daarmee duidelijker relatie met de Ad-eindkwalificaties.

Onderbouwing

Systeem van afstuderen Bachelorniveau

Het afstuderen omvat bij de Bachelor LGW de laatste drie modules. Met deze opzet is het handelen in de praktijk meer centraal gesteld in het afstuderen om beter aan te sluiten bij de praktijk van de beroepsuitoefening. Van de drie modules is er één indicatief voor leerplan- en toetsontwikkeling, één voor praktijkonderzoek en kennisdeling en de keuzeminor is gericht op het didactisch handelen. In het geval van een externe minor beoordeelt de examencommissie of de keuze voor deze minor voldoende aansluit bij de leeruitkomsten. Bij elke module is een leeruitkomst gericht op het doorlopen van de onderzoekscyclus vanuit een onderzoekende houding. Studenten werken daarbij aan praktijkvraagstukken in hun eigen stage-/werkomgeving. Het panel vindt de afstudeeropzet representatief voor de beroepspraktijk en wel overdacht. Het eindniveau is ook geborgd door de verplichte Landelijke Kennistoets (LKT), de peerreviews vanuit het landelijk overleg van LGW-opleidingen en de inzet van werkvelddeskundigen bij de eindbeoordelingen. De studenten scoren hoger of gelijk aan het landelijk gemiddelde voor de LKT.

Niveau Bachelor eindtoetsen

Het panel heeft van beide afstudeermodulen Ontwerpen van Onderwijs en Toetsing en De onderzoekende Leraar de eindproducten en beoordelingen opgevraagd en ingezien van twee studenten. Daarnaast is van de drie keuzeminoren telkens het eindwerk van één student opgevraagd. In totaal is dus afstudeerwerk bekeken van zeven studenten.

Het panel signaleert dat de afstudeerwerken en toetsproducten voldoen aan het bachelorniveau. Het geheel van de afstudeermodulen borgt de diversiteit van de beroepspraktijk in combinatie met de gewenste theoretische onderbouwing. Het panel is van mening dat de vakinhoudelijke bekwaamheid van de bachelorafstudeerders adequaat is en dat de opleiding goede leraren LGW levert. De leeruitkomsten worden aantoonbaar behaald. De praktijkgerichtheid en aansluiting op de beroepspraktijk is een sterk punt. De portfolio's kennen een goede opbouw en de beoordeling is helder. De studentproducten zijn passend voor de studierichting en het bachelorniveau.

Systeem van afstuderen Ad-studenten

Ad-studenten behalen het Ad-diploma als zij de eerste vier modulen met goed gevolg afronden. Er is geen specifieke Ad-afstudeerfase met een eigenstandige afronding in de vorm van een studentproduct gericht op de functie onderwijsondersteuner. Wel constateert het panel dat de Ad-ers adequaat voor een afgebakend beroep wordt opgeleid. Het panel adviseert om bij de verdere ontwikkeling van de flexibele deeltijdopleidingen meer aandacht aan te geven aan een meer eigenstandige afronding. De opleiding erkent dat dit een punt van aandacht is. Het onderscheid met de bacheloropleiding kan nader worden beschreven en meer tot uitdrukking komen in een eigen afronding.

Niveau Associate degree eindtoetsen

Uit gesprekken en documentatie concludeert het panel dat de opleiding helder heeft tot welk niveau de Ad-opleiding opleidt. Dit is doorgevoerd in de leeruitkomsten en toetscriteria van de eerste vier modulen. Echter ontbreekt het aan een duidelijke afronding van de Ad-fase waarbij de student integraal de leeruitkomsten aantoont. Studenten ervaren wel een duidelijk niveau verschil met de bacheloropleiding qua kennis, theoretische onderbouwing, handelingspraktijk, zelfstandigheid en onderzoekend vermogen.

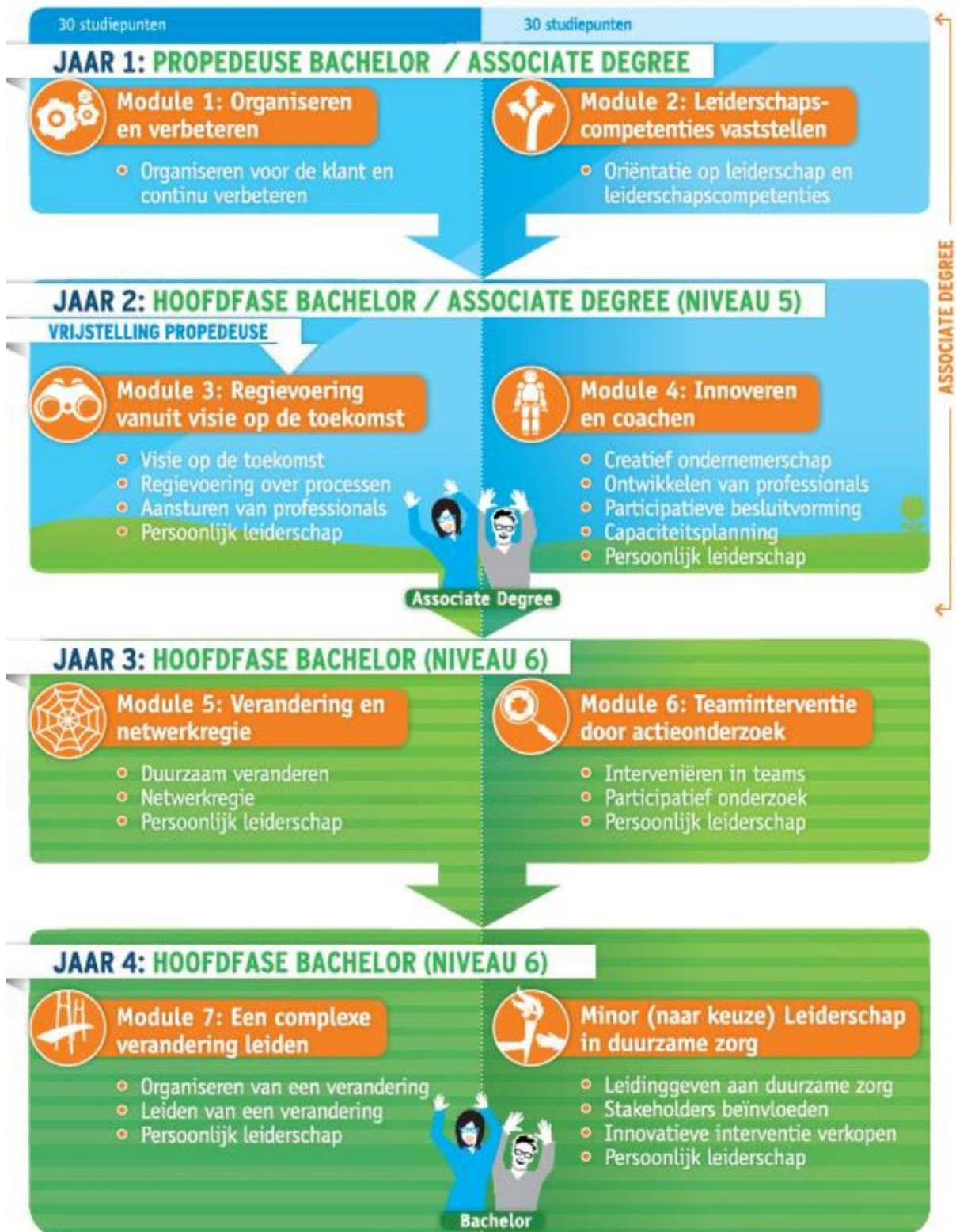
Het panel heeft van vijf studenten de studentproducten opgevraagd verspreid over de vier Ad-modulen en is er van overtuigd dat de opleiding goede onderwijsondersteuners opleidt.

Functioneren studenten in de praktijk

Uit gesprekken blijkt een duidelijk positief beeld over het functioneren van Ad- en bachelor-afgestudeerden in de praktijk. In enquêtes en gesprekken oordelen de studenten, de alumni en het werkveld positief over de aansluiting tussen de opleidingen en de beroepspraktijk, zowel tijdens de studie als na afronding van de studie. De praktijkgerichtheid zorgt ervoor dat veel studentproducten direct gerelateerd zijn aan de beroepspraktijk en dat studenten en alumni daarmee direct de meerwaarde van de studie aantonen en goed hun plaats kunnen vinden.

Specifiek deel opleiding MZD / CZD

Schematisch overzicht Ad- en Ba-opleiding MZD:

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;*
- *De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;*
- *De leeruitkomsten zijn:*
 - (a) leerwegonafhankelijk: ze stellen student in staat een eigen leerweg te bepalen,*
 - (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding,*
 - (c) herkenbaar voor het werkveld,*
 - (d) specifiek en meetbaar: ze bieden een eenduidig beoordelingskader bij leerwegonafhankelijke toetsing,*
 - (e) transparant: de relatie tussen eindkwalificaties, eenheden van leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing is duidelijk,*
 - (f) samenhangend: ze vormen een samenhangende eenheid en zijn te onderscheiden van andere eenheden van leeruitkomsten,*
 - (g) duurzaam: ze zijn op zo'n manier geformuleerd dat ze een aantal jaren gehanteerd kunnen worden.*

Conclusie

De deeltijd- en duaal-opleidingen Bachelor Management in Zorg en Dienstverlening (MZD) en de Associate degree Coördinator van Zorg en Dienstverlening (CZD) ontvangen voor standaard 1 het oordeel **voldoet**.

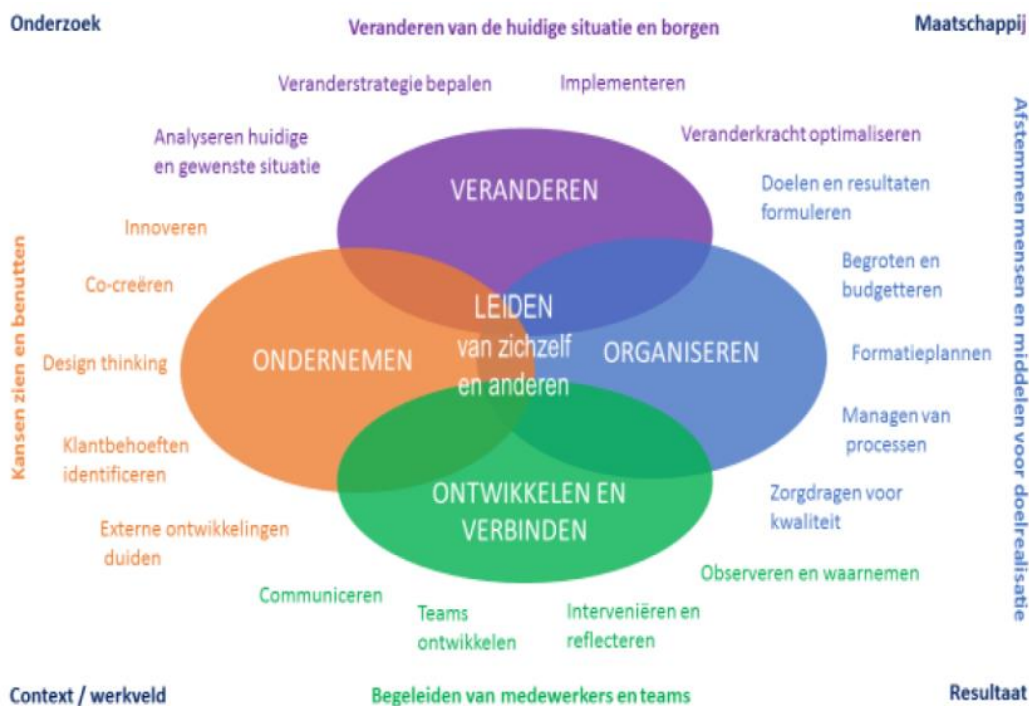
Dit oordeel komt voort uit de constatering dat de opleidingen een heldere en traceerbare lijn hebben neergezet van landelijke eindkwalificaties en leeruitkomsten naar eenheden van leeruitkomsten, de indeling in modulen van 30 EC tot aan de te behalen competenties en beoordelingsindicatoren. De HAN-visie op flexibilisering is daarin een herkenbaar centraal uitgangspunt. De leeruitkomsten zijn rijk beschreven en gericht op wat de student of professional moet kunnen doen. Het panel is er van overtuigd dat studenten met de huidige opzet van flexibel onderwijs en leerwegonafhankelijke toetsing de eindkwalificaties kunnen bereiken. De cocreatie met het werkveld is een sterk punt dat leidt tot een goede aansluiting op de wensen vanuit het werkveld. Dit leidt ook tot een langdurige bruikbaarheid van de leeruitkomsten. Het panel vindt het positief dat de opleidingen ook zelf de nodige ontwikkelpunten benoemen: een strakkere uitlijning van leerresultaten naar beoordelingsindicatoren en aanscherping van de leeruitkomst-beschrijvingen voor het Ad-niveau. Het panel heeft het vertrouwen dat de opleidingen deze lijnen krachtig kunnen doorzetten. Ze vormen immers logisch stappen in het doorlopende ontwikkelproces.

Onderbouwing

Beoogde leerresultaten

De opleidingen leiden studenten op voor leiderschap en managementfuncties in zorg en dienstverlening. De opleidingen baseren zich op het *Landelijke Beroeps- en opleidingsprofiel Management in de Zorg* (2017). De MZD richt zich op managementfuncties (niveau 6 NLQF, operationeel management) en de CZD richt zich op coördinerende functies (tactisch/operationeel niveau, NLQF 5). De richting van de opleiding en de aansluiting op ontwikkelingen in het werkveld worden positief beoordeeld door alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld zo blijkt uit evaluaties en de HBO-Monitor (>80-90% tevredenheid).

Het panel constateert dat de opleidingen met de beoogde leeruitkomsten aansluiten bij het nieuwste *Landelijk Beroeps- en Opleidingsprofiel* (2017). Dat is in samenspraak met de brancheorganisaties opgesteld en bevat een taakbeschrijving van de manager en coördinator in zorg en dienstverlening, een ijking van de geformuleerde leeruitkomsten aan de Dublin descriptoren Bachelor en Short Cycle (Ad-niveau), en een uitlijning volgens de richtlijnen van NLQF niveau 5 en 6. Het opleidingsprofiel benoemt ook de taakgebieden/hoofdthema's waar een MZD-professional zich in moet bekwalen om succesvol te zijn in de beroepspraktijk. De HAN-opleidingen leggen een accent bij Persoonlijk leiderschap en daarnaast voor de bachelorvariant ook bij het Leiden van veranderingen.

Taakgebieden van de manager en coördinator in zorg en dienstverlening (het bollenmodel).

Naast het landelijke model en het eigen accent daarbinnen, hanteren de MZD en de CZD ook vijf kerncompetenties: Sociaal communicatief vermogen, Analytisch vermogen, Doelmatig handelen, Ontwikkelvermogen en Visieontwikkeling. Alle vijf competenties zijn uitgewerkt met indicatoren op Ba- en Ad-niveau en vormen de leidraad voor de toetsing. De dekking van de landelijke

leeruitkomsten en de kerncompetenties in de modules is aangetoond in het toetsprogramma en in het OS-OER. Daaruit wordt duidelijk welke EVL-en, leeruitkomsten, leerwegaafhankelijke toetsen en taakgebieden en competenties centraal staan per module. Per module zijn de leeruitkomsten uitgewerkt en actief geformuleerd naar wat de student moet kennen en kunnen.

Het panel constateert dat de beoogde leerresultaten voldoen aan de gangbare eisen (landelijk en internationaal) voor Ba- en Ad-niveau. De opleiding signaleert daarbij twee ontwikkelpunten, die het panel bevestigt. Ten eerste het feit dat de kerncompetenties geen onderdeel zijn van het landelijk profiel en een 'oude' tussenstap zijn als leidraad naar de beoordelingssystematiek. Het panel adviseert het voornemen door te zetten om het bollenmodel en de leeruitkomsten meer centraal te stellen tot aan de toetsing. De opleidingen zijn deze ontwikkeling inmiddels gestart bij de opzet van beoordelingsrubrics van een aantal modules. Daarbij worden de leeruitkomsten nog meer outputgericht geformuleerd op wat professionals moeten kunnen doen. Het panel vindt dit een gerichte verbetering die de herkenbaarheid van het opleidingsprofiel en de leeruitkomsten verder zal versterken.

Het tweede aandachtspunt is de formulering van de Ad-leeruitkomsten en de herziening van het Ad-programma met meer aandacht voor actualiteit, flexibiliteit en de eigenstandigheid van de opleiding/het beroep. Dit gebeurt in cocreatie sessies met het werkveld en in overleg met studenten tijdens studentlunches. Tijdens scrum-sessies worden de leeruitkomsten en persona's voor de CZD verder uitgewerkt. Het panel vraagt daarbij ook aandacht voor concretere benoeming van het tactische niveau en de mate van complexiteit.

Het panel constateert dat het docententeam actief werkt aan verdere optimalisatie van de leeruitkomsten. Voor modules 7 en 8 heeft dit al geleid tot herformuleringen. Voor modules 5 en 6 zijn verbeterde leeruitkomsten net gereed. De nieuwere leeruitkomsten zijn meer gericht op wat studenten moeten leren en minder op het product dat ze moeten opleveren. Dit bevordert de leerwegaafhankelijkheid en helpt bij het bouwen van beoordelingsrubrics. De herziening van de modules 1 tot en met 4 loopt.

Leeruitkomsten conform eisen experiment

De opleidingen hebben de beoogde leerresultaten omgezet naar leeruitkomsten met gebruik van de Tuning-systematiek. Per module/semester van 30 EC zijn eenheden van leeruitkomsten (EVL) bepaald die passen bij kenmerkende beroepssituaties, zoals visieontwikkeling, ontwikkeling persoonlijke leiderschap, regievoering over processen, capaciteitsplanning, het aansturen van professionals of het leiden van duurzame en complexe veranderingen in zorg en dienstverlening. De EVL-en zijn verder uitgewerkt naar leeruitkomsten en de mogelijkheden in het onderwijsarsenaal. In het toetsprogramma vindt de koppeling plaats aan de toetsing van de competenties die de student moet tonen om de leeruitkomsten te behalen.

Afhankelijk van het type EVL bestaat een module uit één of meerdere EVL-en. Gedurende de acht modules loopt de complexiteit van de EVL-en op.

Het panel heeft de modules, EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en getoetst aan de eisen die het experiment aan de leeruitkomsten stelt. Die eisen hebben betrekking op (a) leerwegaafhankelijkheid, (b) representativiteit voor de beoogde leerresultaten van de opleiding, (c) herkenbaarheid voor het werkveld, (d) specifieke en meetbare-formuleringen (e) transparantie, (f) samenhang en (g) duurzaamheid.

Leerwegaafhankelijkheid

De MZD en CZD sluiten aan op de GGM- en HAN- visie op flexibilisering en 'standaardisatie op maat'. Studenten kiezen daarbij die onderdelen uit het vaste onderwijsarsenaal die nodig zijn om het eigen studieprogramma goed vorm te geven. Studenten bepalen daarbij zelf welke onderwijsroute zij volgen. Flexibilisering komt tot uiting in eventuele versnelling of vertraging van leerroutes en (delen van) modules. De modules zijn in willekeurige volgorde te plannen, waarbij er wel sprake is van een harde knip in niveau; modules op NLQF niveau 5 moeten behaald zijn voor studenten kunnen starten met modules op NLQF niveau 6. Met de principes van Blended Learning kan iedere student op deze wijze individueel, tijd- en plaatsafhankelijk informatie/kennis tot zich nemen en in interactie met peers, docenten, coaches, collega's en experts komen tot competentieontwikkeling en verwerven van de leeruitkomsten. Het panel constateert daarbij dat studenten de leeruitkomsten in verschillende beroepscontexten kunnen verwerven.

Representativiteit voor de beoogde leerresultaten

Het panel is van mening dat de opleidingen sterk geformuleerde en relevante leeruitkomsten hanteert, die passend zijn voor de beroepscontext in zorg en dienstverlening. De leeruitkomsten beschrijven duidelijk, kort en krachtig wat een student als professional moet kunnen doen. In samenhang stellen de leeruitkomsten de studenten in staat om de beoogde leerresultaten te realiseren, op Ba- en op Ad-niveau.

De representativiteit van de leeruitkomsten is breed besproken met studenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers, ook op landelijk niveau. Ook middels een curriculumscan is gekeken in hoeverre de beoogde leerresultaten en leeruitkomsten aansluiten op het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel. Dit heeft geleid tot kleine aanpassingen. Het panel adviseert om meer aandacht voor strategische personeelsplanning in te bouwen, aangezien dat een belangrijk thema is voor de toekomst.

Duurzaamheid en herkenbaarheid voor werkveld

Het panel stelt vast dat de MZD en CZD nauwe samenwerking met het werkveld onderhouden om de opleidingsprogramma's goed te laten aansluiten op de ontwikkelingen in de zorg en dienstverlening. Dit heeft een positief effect op de duurzaamheid en herkenbaarheid van de leeruitkomsten voor het werkveld, studenten en alumni. Leeruitkomsten zijn breed geformuleerd en daarmee toepasbaar in verschillende beroepscontexten. Het panel constateert uit gesprekken en notulen van bijeenkomsten dat dit een 'ongoing proces' is van cocreatie. Dit gebeurt onder andere door het organiseren van openbare bijeenkomsten met actuele thema's die raken aan bijvoorbeeld persoonlijk leiderschap.

Samenhang, transparantie, specifieke en meetbare formuleringen

Zoals hiervoor beschreven, constateert het panel dat de opleidingen heldere sets van leeruitkomsten hanteren, waarbij de lijn naar de beoordelingscriteria kan worden versterkt met een meer directe verbinding tussen leeruitkomsten en beoordelingscriteria. De opleidingen zijn zich hiervan bewust en werken aan verdere ontwikkeling. Het panel is er van overtuigd dat dit de specificiteit en meetbaarheid ten goede zal komen. Door de vaak korte en krachtige omschrijving van de leeruitkomsten, zijn deze wel helder en herkenbaar voor studenten en het werkveld.

Betrokkenheid Werkveld

De opleidingen hebben een sterk contact met het werkveld en werkveldvertegenwoordigers en alumni zijn stevig betrokken bij de opleidingen. Op basis van cocreatie worden professionals en instellingen betrokken bij het opstellen van de beoogde leerresultaten, bij de opzet en inhoud van het onderwijsprogramma en bij de begeleiding van studenten. Het panel ziet dit als een sterk punt van de opleiding. De opleidingen hechten aan een goed contact met het werkveld om de aansluiting op het werkveld sterk te houden. Ook op landelijk niveau is het werkveld nauw betrokken bij de totstandkoming van het beroeps- en opleidingsprofiel.

Visie op onderzoek

Het onderzoek staat ten dienste van het beroep en maakt daarmee onderdeel uit van de visie op het beroep. Onderzoeksvaardigheden hebben een duidelijke plaats in het onderwijsprogramma en in de toetsing. Onderzoek kan explicieter in de leeruitkomsten worden benoemd.

Visie op internationalisering

Het panel constateert dat internationalisering in de vorige visitatie (2013) is benoemd als een aandachtspunt. In haar ZER stelt de opleiding dat men niet tevreden is over de doorvertaling van HAN-internationaliseringsdoelstellingen naar de opleidingen. Tegelijkertijd wordt internationalisering wel op meerdere plekken in de modules geadresseerd, bijvoorbeeld bij organisatie-analyse door studenten vergelijkingen tussen beleid/bedrijfsvoering in verschillende landen te laten uitvoeren. Ook is beschreven dat men in de leeruitkomsten van modules 1 tot en met 4 meer aandacht voor internationale dimensie wil inbouwen. Het panel is, net als bij onderzoeksvaardigheden, van mening dat de doelen voor internationalisering duidelijker kunnen worden opgenomen in de leeruitkomsten

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment Leeruitkomsten:

De leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten. De opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden.

Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten.

De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake-assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. Onvolledige opleidingen bepalen op grond van toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de student in aanmerking komt.

De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van

het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartite overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor MZD en Ad CZD ontvangen voor standaard 2 het oordeel **voldoet**.

Studenten bevestigen dat zij een onderwijsprogramma kunnen volgen dat hen activeert, stimuleert en in staat stelt om de gewenste leeruitkomsten en –resultaten te behalen. De leeromgeving en onderwijsprogramma's passen bij de doelgroep van volwassenenonderwijs en bij de wensen vanuit het werkveld. Het werkveld is nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Ad- en Ba-programma's. Het onderwijs is duidelijk studentgericht met maatwerk-onderwijsroutes en een persoonlijke en gerichte studentbegeleiding. De flexibilisering sluit aan bij de HAN-visie: standaardisatie op maat. Er is een vast onderwijsarsenaal waar studenten eigen regie hebben om een leerarrangement samen te stellen. Studenten kunnen daarbij kiezen uit een rijke blend van onderwijsactiviteiten die door capabele en inspirerende docenten wordt verzorgd. De opleiding toont zich een lerende organisatie, door snel en gericht te acteren op verbeterpunten vanuit evaluaties.

De flexibilisering is gericht op temporisering door te versnellen of te vertragen. Tijdens de voorlichting en intakefase worden per student gericht de opties besproken. Studietoetsafspraken worden vastgelegd in onderwijsovereenkomsten en de afstemming met praktijkorganisaties worden vastgelegd in tripartite overeenkomsten. Er is veel ruimte om de specifieke context van de eigen leerwerkplek te benutten voor het leren en het verwerven van de EVL. Beide overeenkomsten worden jaarlijks vernieuwd en waar nodig tussentijds bijgesteld. Aandachtspunten liggen bij verdere uitwerking van persona's om bij de intake de brede diversiteit aan instromende studenten goed te informeren over vrijstellingsmogelijkheden voor eerder verworven werkervaring.

Aandachtspunten die de opleiding ook zelf signaleert zijn:

- a. de verdere uitwerking van differentiatiemogelijkheden (de persona's) voor beter inzicht in vrijstellingsmogelijkheden bij eerdere werkervaring,
- b. de doorontwikkeling van de onderwijsovereenkomsten,
- d. verbetering van de digitale systemen.

Onderbouwing

Oriënteren

Het panel constateert uit de documentatie en uit de gesprekken met studenten en docenten dat de opleidingen MZD en CZD de studenten goed informeert over de studie en goed begeleidt

tijdens de intakefase. Studenten melden dat zij heldere informatie ontvangen over de opzet en inhoud van de opleiding en dat er aansluiting wordt gezocht bij hun persoonlijke mogelijkheden.

De opleidingen MZD en CZD trekken een brede doelgroep aan van instromende studenten uit het brede werkveld van zorg en dienstverlening. Het betreft zowel opscholers met het doel een hoger diploma te behalen, als omscholers met het doel een diploma te behalen in een nieuw vakgebied om een carrièreswitch te kunnen maken. In praktijk betreft het vooral opscholers, omdat een relevante praktijkervaring vereist is voor het doorlopen van het onderwijs. De opleidingen zijn toelaatbaar voor personen met een havo-, vwo- of mbo-4-diploma. De opleiding kent twee instroommomenten per jaar.

Veel instromende studenten hebben een mbo-4 of hbo-bachelorniveau en de daarmee gepaard gaande variatie in functies die zij al vervullen (professional, coördinator, senior, leidinggevende et cetera). In de voorlichting en intake wordt daar op ingespeeld door te werken met persona's en de daaraan gekoppelde mogelijke leerroutes. De opleidingen werken aan een betere presentatie van deze persona's op de opleidingenwebsite.

Bij de start van de studie vullen studenten een quick scan en volgt elke student een studiekeuzecheck/intakegesprek waar wordt gesproken over de motivatie van de student, de flexibiliseringsmogelijkheden, de impact van de studie naast werk en privé en de mogelijkheden tot vrijstellingen. Daarvoor is een standaardchecklist ontwikkeld die de uniformiteit van de intake bevordert. De intakepersoon blijft de vaste contactpersoon voor potentiële studenten tot aan de start van de studie. Zo is er een warm contact tussen potentiële student en de opleidingen.

Studenten met een bachelor- of masteropleiding kunnen in veel gevallen vrijstelling krijgen voor de eerste twee modules en vaak de minor. Dit is een redelijk standaardprocedure die wel per student bepaald en vastgelegd wordt. Meeste vrijstellingen worden aangevraagd voor eerstejaars vakken door studenten met een mbo-4 of hbo-vooropleiding en voor de minor. Studenten met een mbo-4 vooropleiding kunnen deelnemen aan een vrijstellingsonderzoek voor de eerste twee modules. Aanvragen voor vrijstellingen worden voorgelegd bij de Examencommissie. Deze aanvragen worden behandeld volgens de *Procedurebeschrijving vrijstellingen MZD* (december 2018). Docenten signaleren een lichte toename in de aanvraag van vrijstellingen voor losse leeruitkomsten in de hogere studie jaren.

De opleiding is tevreden over de intakeprocedures, de studiekeuzecheck en de voorlichting. Studenten krijgen eerder een completer beeld van de studie, wat de studie van hen vergt en wat de studie hen kan opleveren. Ze kunnen meer gericht nadenken over de manier waarop ze willen studeren.

Het panel constateert dat de opleiding gericht inspeelt op de diversiteit binnen de studentengroep qua achtergrond, vooropleiding en leervoorkeuren. De validering van eerder verworven kennis en ervaring is op orde en studenten melden dat zij vooraf tijdens de intakefase een reëel beeld krijgen van de studie. Een aandachtspunt is de aansluiting op toekomstige doelgroepen met mogelijk nog meer diversiteit. De opleiding speelt daar al op in door meer gerichte persona's uit te werken. Uit gesprekken met studenten en docenten blijkt dat de ervaring vanuit een vooropleiding makkelijker is te verzilveren dan ervaring vanuit werkpraktijk. De opleiding is volgens studenten strikt in het beoordelen en honoreren van werkervaring. Het panel is van mening dat de intake en de validering van eerdere kennis en ervaring op orde is. Studenten

hebben soms wel de werkervaring maar kunnen deze niet precies bewijzen. Dat bemoeilijkt de opbouw van een portfolio. Daarom kiezen studenten er vaak voor om de standaardstudieroutes te volgen en dan met hun ervaring makkelijker de module te volbrengen. Door de werkervaring in de studiegroepen in te brengen dragen zij ook bij aan de ervaring van groepsgenoten. Het panel is van mening dat de verdere uitwerking van persona's kan helpen om beter in kaart te brengen waar vrijstellingsmogelijkheden liggen voor eerder verworven werkervaring. Dat maakt het mogelijk te concentreren op datgene wat een student al beheerst en datgene wat een student nog moet leren. Dit wordt belangrijker in de toekomst als de instroom van zij-instromers en carrièreswitchers zal toenemen, conform de ontwikkelingen in de zorgsector.

Kiezen en afspraken maken

Keuze in onderwijsvarianten en tempo

Het panel vindt dat de opleidingen er goed in slagen om studenten een leertraject aan te bieden dat past bij hun voorkeuren, praktijkervaringen, werkomstandigheden en persoonlijke omstandigheden. Daarmee komen de opleidingen duidelijk tegemoet aan een grote behoefte onder veelal volwassen studenten. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding een zeer persoonlijke benadering heeft naar studenten in de intake- en begeleidingsgesprekken en van daaruit zoveel mogelijk maatwerk biedt via de onderwijsovereenkomsten.

In lijn met het experiment, bieden de opleidingen studenten diverse keuzemogelijkheden aan om de opleiding op hun persoonlijke situatie af te stemmen. Een student kan via het blended learning concept individueel, tijd- en plaatsafhankelijk studeren en in interactie met peers, docenten, coaches, collega's en experts komen tot competentieontwikkeling.

Studenten waarderen dat ze de studie zo kunnen inrichten dat deze past bij hun levensfasen. De persoonlijke leerroute wordt vastgelegd in de onderwijsovereenkomst. De student is zo eigenaar van het eigen leerproces. In praktijk blijkt dat studenten, zeker in het eerste studiejaar, nog weinig eigen wensen hebben tot flexibel onderwijs. Flexibilisering bestaat vooral uit het versnellen of vertragen van een studieroute en niet zozeer in afwijking van de standaard doorloop van de modulen. Gaandeweg de studie krijgen studenten een beter beeld en ontstaan er meer specifieke wensen. Dit wordt met de coach in de leerlijn Persoonlijk Leiderschap besproken en kan per semester worden vastgelegd. Vrijstellingen kunnen per EVL worden aangevraagd. Uit gesprekken concludeert het panel dat de opleiding werkt aan verdere verduidelijking en specificatie van mogelijke persoonlijke leerroutes via de hiervoor genoemde ontwikkeling van meer persona's. Daarmee kan de opleidingsroute per student nog efficiënter worden ingericht.

Uit gesprekken constateert het panel dat de leerroutes van de Ad-opleiding niet verschilt van de leerroute van de eerste twee bachelor-studiejaren. In praktijk zitten Ad- en Ba-studenten gezamenlijk in de onderwijsgroepen en leren veel van elkaar. Studenten die geen leidinggevende functie hebben of kunnen verwerven, kunnen de studie op Ad-niveau afsluiten. Een leidinggevende functie is verplicht voor het volgen van de bachelorstudie. Tijdens de coachingsgesprekken krijgen studenten advies over de doorstroom van Ad- naar Ba-opleiding.

Afspraken maken in onderwijsleerovereenkomst

Na de intake en inschrijving volgt een startgesprek aan het begin van elk studiejaar. Uitkomsten worden per student vastgelegd in een onderwijsovereenkomst (OOK). Daarin geeft de student per EVL aan welk onderwijs hij/zij zal volgen, hoe en wanneer de leerwegaafhankelijke toets

wordt gedaan of dat hij/zij een vrijstelling aanvraagt. Dit gebeurt in overleg met de studieloopbaanbegeleider/coach. Mocht een student het programma vanuit een bestaande werkring dual willen volgen, gelden dezelfde instroom en vrijstellingsprincipes, met het verschil dat voor duale studenten een tripartite Onderwijs- en Arbeidsovereenkomst wordt afgesloten met de werkgever, de student en de opleiding.

Het panel vindt het een sterk punt dat de processen en procedures rond de onderwijsovereenkomst goed zijn ingericht en gedocumenteerd. Dit wordt goed begeleid in de leerlijn Persoonlijk Leiderschap. De OOK's zijn voor studenten en coaches een goed middel om in gesprek te gaan en te blijven over de te volgen studieroutes. Studenten geven aan dat tussentijdse bijstelling mogelijk is, wat past bij de flexibilisering van het onderwijs. Bijstellingen worden echter niet altijd in de OOK vastgelegd. De coachingsgesprekken zijn hier leidend. Studenten ervaren veel flexibiliteit in de planning van deadlines en toetsmomenten.

Aandachtspunten die de opleiding ook zelf signaleert zijn de verdere uitwerking van differentiatiemogelijkheden (de persona's) en de doorontwikkeling naar een beter leesbare en bruikbare OOK. De huidige OOK's bevatten nog veel juridische en ingewikkelde beschrijvingen van leeruitkomsten en leerwegaafhankelijke toetsen. Om de OOK's beter werkbaar te maken, wordt er op HAN-niveau gewerkt aan digitalisering van de OOK. Daarmee kunnen de tijden voor administratie en het doorlopen van de processen worden ingekort en kan er meer tijd vrijkomen voor het werkelijk coachen en begeleiden van de studenten. Aansluitend zal er aandacht zijn voor verdere ontwikkeling van het studentvolgsysteem voor betere monitoring van leerroutes en studieresultaten. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling die het flexibele onderwijs kan ondersteunen en efficiënter maken.

Afspraken maken in praktijkleerovereenkomst

Het panel is positief over de samenwerking tussen de opleidingen, het werkveld en de studenten om het leren op de werkplek te bevorderen. Er wordt een praktijkleerovereenkomst afgesloten tussen de opleiding, de werkplek en de student met beschrijving van de rechten en plichten van alle partijen. In deze overeenkomst wordt ook geborgd dat de student deskundige begeleiding op de werkplek krijgt van een hbo-gediplomeerde MZD-professional. Met een werkplekscan tijdens de intake kunnen studenten nagaan of hun werkplek voldoet aan de eisen die de opleiding stelt. Tijdens startbijeenkomsten met praktijkbegeleiders en in de praktijkleerovereenkomsten wordt ook gesproken over de meerwaarde die het leren in de praktijk moet bieden en de juiste balans tussen opleidingsdoelen en praktijkdoelen.

Positief is het panel over de bijeenkomsten voor de praktijkbegeleiders waar de leerdoelen en de verwachtingen over begeleiding worden besproken. Uit gesprekken blijkt dat de docenten investeren in een goed contact met de werkbegeleiders onder andere door werkbezoeken. Op die wijze doen docenten ook praktijkervaring op die weer in de lessen kan worden ingezet.

Leren

Modulaire opbouw opleidingen

Het panel is van mening dat de MZD- en CZD-opleidingen een goed opgebouwd en samenhangend onderwijsprogramma voeren. De bachelor- en Ad-programma's zijn modulair opgebouwd. Modulen 1 tot en met 4 in de eerste twee studiejaar zijn vormgegeven op Ad-

niveau (NLQF niveau 5). Modulen 1 en 2 richten zich op oriëntatie op de beroepspraktijk en module 3 en 4 op de beoogde kennis en kunde van een coördinator in de zorg en dienstverlening. Binnen de eerste twee studiejaar kunnen de modulen in willekeurige volgorde worden gevolgd. Module 3 en 4 worden gezien als de afsluiting van de Ad-opleiding. Men is bezig om samen met het werkveld opnieuw invulling te geven aan de Ad-modulen om de eigenstandigheid van de Ad-opleiding meer te benadrukken en nauwer aan te sluiten op actuele thematiek en het nieuwe opleidingsprofiel.

Voor het Ba-niveau volgen studenten aansluitend nog vier modulen, waaronder een minor-module. De MZD-modulen 5, 6 en 7 vormen samen de afronding van de Ba-opleiding, waarbij module 7 wordt gezien als het sluitstuk: het leiden van een complexe verandering. Ook hier kunnen studenten de modulen in willekeurige volgorde volgen.

Uit gesprekken blijkt dat veel studenten de vaste volgorde van de modulen als de beproefde studieroute zien en deze ook volgen. Studenten vinden het ook prettig om bij de vaste onderwijsgroep te blijven en goed voort te bouwen op elkaars expertise. Dit past bij het didactische principe van MZD/CZD dat uitgaat van sociaal leren onder andere met peer feedback tussen studenten en in interactie met coaches, docenten en (vak)experts. Dat vraagt om deelname aan gemeenschappelijke activiteiten in groepsbijeenkomsten.

De opleidingsprogramma's passen volgens het panel goed bij de wensen van het werkveld en het volwassenen onderwijs. Het onderwijs levert toegevoegde waarde voor de werkomgeving en voor de studenten. In iedere EVL staat een thema centraal. Iedere module en EVL start met het doorspreken van de leeruitkomsten en de leerwegaafhankelijke toets zodat studenten weten waar ze naar toe moeten werken. De opleiding heeft goed oog voor de doorontwikkeling van het onderwijsprogramma. De modulen 6 en 7 zijn opnieuw ontwikkeld, inhoudelijk geactualiseerd en afgestemd op de wensen van het werkveld en het nieuwe landelijke beroepsprofiel.

Samenwerking met het werkveld

Het is duidelijk dat de opleidingen hechten aan een goed contact met professionals en managers/bestuurders uit de zorg- en dienstverleningssectoren. Het werkveld is vroegtijdig betrokken bij de opzet van de opleidingen in de flexibele deeltijd vorm. Ook bij de inhoudelijke keuzes is het werkveld nauw betrokken in de cocreatiesessies, ook met name bij de herziening van de Ad-opleiding in januari 2019 gericht op een nieuw Ad-profiel en centrale thema's voor de modulen. Experts uit het werkveld worden geregeld ingezet in gastdocentschappen en een aantal heeft ook een rol in de toetsing en examinering. Ook de eigen alumni leveren vanuit hun werkervaring input voor de opleidingsprogramma's.

Verder constateert het panel uit gesprekken en uit notulen dat er nauw contact is met het werkveld via de beroepenveldcommissie, via praktijkbezoeken bij de studenten, via praktijkbegeleidersbijeenkomsten, via open lessen, werkveldconferenties en de cocreatiesessies.

Kennis en vaardigheden

Het panel ziet een goede aansluiting van de onderwijsprogramma's op de functie-eisen uit het werkveld. Studenten leren wat er nodig is voor het goed kunnen functioneren in het werkveld op Ad- en op bachelorniveau. De studenten zijn al werkzaam als professional en komen met authentieke leervragen, waar goed op wordt aangesloten. In gesprekken geven studenten aan dat zij vaak ook eigen casuïstiek inbrengen en aansluiten op elkaars leervragen. De opleidingen slagen er goed in om de ervaring van de studenten vanuit de werkpraktijk in te passen. De functie

die de student in de praktijk heeft, is bepalend voor de keuze van casuïstiek bij opdrachten en toetsen. Dit levert studenten in een werkgroep een bredere blik op het werkveld en de kennis en vaardigheden die nodig zijn. Uit de modulebeschrijvingen en uit de gesprekken constateert het panel dat er veel aandacht is voor netwerken, zelfsturing, intrapreneurship, duurzaamheid en het lean kunnen organiseren. Een aandachtspunt in het programma vindt het panel de kennis, competenties/vaardigheden voor strategische personeelsplanning. Dat mag meer worden ingebracht in het programma..

Verdere verdieping in de bacheloropleiding is ook mogelijk via de verdiepende minor Leiderschap in duurzame zorg (module 8). Daarbij leren studenten vanuit een duurzaamheidsbril om stakeholders te beïnvloeden en voeren zij een interventie uit in de praktijk. Dit sluit af met een Dragons Den bijeenkomst met vertegenwoordigers uit het werkveld. Deze minor is opgezet in samenwerking met de kenniskring Duurzame Zorg die deel uitmaakt van het /lectoraat Organisatie van de Zorg en Dienstverlening.

Uit gesprekken met studenten en docenten blijkt dat het onderwijsconcept blended learning gericht wordt ingezet. Studenten nemen online kennis tot zich via zelfstudie (tijd- en plaatsonafhankelijk) en de groepsbijeenkomsten en het werkplekleren worden ingezet voor het uitwisselen van kennis en ervaring met medestudenten en voor het aanleren van vaardigheden. Daarmee ontstaat er verdieping van en aansluiting op verschillende beroepscontexten. Het panel is positief over de ontwikkeling dat er meer aandacht is voor het toepassen van kennis en het meer beroepsgericht werken.

Internationalisering

Voor internationalisering constateert de opleiding dat de HAN-doelstellingen nog niet zijn doorvertaald naar de opleidingen. Internationalisering krijgt wel op meerdere momenten aandacht in het programma, met name via organisatie-analyses. De opleidingen hebben het voornemen om internationalisering in de toekomst steviger aan te zetten en daarbij ook gerichte leeruitkomsten te formuleren. Daarmee blijft het advies van de visitatie in 2013 nog geldig om meer aandacht aan internationalisering te geven. Dit is wat achter gebleven door de aandacht voor de flexibilisering en het feit dat dit niet altijd makkelijk is te organiseren met deeltijdstudenten in een flexibele leeromgeving.

Uit het onderwijsmateriaal constateert het panel dat er aandacht voor visieontwikkeling op de toekomst van zorg- en dienstverlening in andere landen. Soms is er in lessen aandacht voor een vergelijking met andere landen binnen Europa, bijvoorbeeld op het onderwerp zorgkosten. Diversiteitsbeleid in personele samenstelling krijgt aandacht in het thema teamsamenstelling, waarbij een gastdocent met een eigen zorgbureau de aansluiting bespreekt op doelgroepen met andere verwachtingen over zorg en dienstverlening. In de minor is er meer aandacht voor de wijze waarop de zorg Internationaal is geregeld. De opleiding heeft tot doel studenten aan te laten sluiten op wat er in de wereld speelt en contact te kunnen maken met personen met andere culturele achtergronden. Docenten geven aan dat zij veel casuïstiek van buiten Nederland hanteren.

Onderzoek

Wat betreft onderzoeksvaardigheden legt de bacheloropleiding een accent bij de vaardigheden voor actieonderzoek. In module 6 focussen de studenten op het werkelijk verbeteren van het functioneren van een (zorg)team op de werkvloer. In voorgaande modules zijn vaardigheden ingebouwd die voorbereiden op het actieonderzoek. Deze vaardigheden worden

toepassingsgericht onderwezen. Uit de Nationale Studenten Enquête blijkt dat studenten tevreden zijn over aandacht voor praktijkgericht onderzoek (82 procent tevredenheid). Het panel is positief over de ontwikkeling dat het leren van onderzoeksvaardigheden en aannemen van een onderzoekende houding sterk is gekoppeld aan teaminterventies in de praktijk.

Het panel adviseert bij de verdere ontwikkeling van een meer eigenstandige Ad-profiel, ook een visie te formuleren op de rol van onderzoek (onderzoekend vermogen en onderzoeksvaardigheden) voor het Ad-niveau.

Blend werkvormen onderwijsarsenaal

De opleidingen werken vanuit een didactische visie die gericht is op het leren in en van de praktijk. Daarbij worden de didactische principes van High Impact Learning that Lasts (HILL) ingezet: uitgaan van authentieke leervragen en sociaal leren, met peerfeedback als essentieel onderdeel van het (samenwerkende) leerproces bij studenten. Dit wordt gecombineerd met de principes van blended learning: online zelfstudie, contactonderwijs en praktijkleren.

Het panel herkent de uitgangspunten van HILL en blended learning in het onderwijsprogramma. De werkwijze met HILL-principes is herkenbaar en kan nog verder doorontwikkelen. Studenten doorlopen telkens cycli waar theorie aan praktijk wordt gekoppeld. Studenten bereiden zich in eigen tijd en tempo voor op de groepsbijeenkomsten via zelfstudie en opdrachten. Daarbij zijn studenten positief over het werken met kennisclips. De contacturen zijn per module geroosterd op vaste dagdelen per week en omvatten een set van samenhangende werkvormen: theorielessen, reflectie tijdens coaching, training praktijkvaardigheden, intervisie et cetera. De bijeenkomsten zijn sterk praktijkgericht met ook een trainingsachtige aanpak. Deze werkwijze sluit goed aan bij de doelgroep. Studenten zijn vrij om te kiezen welke delen van het onderwijsarsenaal zij volgen om de leeruitkomsten te bereiken.

Het panel ziet een rijke variatie aan werkvormen en vindt de didactische vormgeving een sterk punt. De didactische aanpak stimuleert dat studenten veel en goed van elkaar kunnen en willen leren en dat zij elkaars kennis en vaardigheden goed benutten. Studenten oordelen positief over manier van lesgeven en de actieve participatie. Zij melden dat met deze werkwijze alles beter beklijft en direct toepasbaar is in de werkomgeving. Dit blijkt ook uit scores in de Nationale Studenten Enquête: 85 procent tevredenheid over de studie in het algemeen en 89% tevredenheid met verworven vaardigheden. Ook de HBO-monitor toont hoge tevredenheid scores over de actualiteit in de modules.

Docenten

Het hoogopgeleide docententeam telt veertien docenten en twee ondersteuners. Het team heeft een open en lerende houding en vormt volgens het panel een sterke pijler voor de kwaliteit van de opleidingen. Het team is duidelijk bevlogen voor het vakgebied. Docenten brengen veel ervaring in en vervullen een voorbeeldrol in de lijn van 'practice what you teach'. Studenten waarderen de studentgerichtheid van docenten, de leergierigheid, flexibiliteit en het warme contact met de docenten met oog voor hun leerproces. Dit blijkt ook uit studentevaluaties: in de NSE 2018 is 79 procent van de studenten tevreden over inhoudelijke en didactische expertise van docenten. Tachtig procent van de studenten vindt de docenten inspirerend (HBO-monitor 2017).

Het zelfsturende docententeam krijgt veel voor elkaar en is inspirerend voor studenten. Twee docenten zijn gemandateerd voor besluiten op onderwijs-, organisatie- en HRM-gebied. Alle docenten zijn masteropgeleid en vervullen taken rond onderwijsontwikkeling en –uitvoering, toetsing, begeleiding, coördinatie en onderhouden contacten met de beroepspraktijk. Twee docenten zijn ook onderzoeker in een lectoraat, van wie één bezig is met een promotieonderzoek. Het merendeel heeft een rijke praktijkervaring.

De veelzijdigheid in het team levert ook een aandachtspunt: de kwetsbaarheid van een klein team en de vele rollen die docenten vervullen. Dit wordt binnen het team ook zelf gesignaleerd. Het team wil dit aanpakken door, na de huidige investering in de opzet van de deeltijdopleidingen, voor de komende periode meer focus aan te brengen in de doelen en activiteiten. Het panel adviseert daarbij, naast de teamtrainingen gericht op didactiek en persoonlijk leiderschap, ook de BKE-scholing waar veel docenten mee bezig zijn, met kracht door te zetten aangezien dit ondersteunend kan zijn bij de verdere doorvoering van HILL.

Een positief punt vindt het panel de betrokkenheid van studenten bij de werving nieuwe docenten. Studenten nemen deel aan proeflessen van kandidaten en leveren input of een docent geschikt is voor het lesgeven aan volwassen studenten.

Het panel heeft vernomen dat er gerichte deskundigheidsbevordering is voor het team. Er zijn drie scholingsbijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van het team bij de invoering van blended learning en HILL: een basiscursus, het maken van kennisclips en het faciliteren van online samenwerkend leren. Docenten zijn positief over de scholingsmogelijkheden via de HAN Academy. De opleidingen zijn bezig om alle scholingsactiviteiten te verankeren in een jaarplan.

Docenten signaleren dat het opstellen van de onderwijsovereenkomsten met de studenten een arbeidsintensief proces is. Studenten roemen de persoonlijke aandacht van docenten, de grote inzet om mee te denken en maatwerk te leveren. Om dit te vergemakkelijken wordt er gewerkt aan het digitaliseren van de onderwijsovereenkomst en de praktijkleerovereenkomst. Het panel hoopt dat dit snel wordt doorgezet en verlichting kan brengen in de werkdruk.

Begeleiding en coaching van studenten

De studenten worden intensief begeleidt in de leerlijn Persoonlijke Leiderschap. Studenten ontvangen reguliere studieloopbaanbegeleiding en gerichte coaching in groepen van 4 tot 5 studenten. Iedere groep heeft een vaste coach die bij de start van de studie op praktijkbezoek gaat bij de studenten en contactpersoon blijft voor de werkplekbegeleiders. De coach begeleidt studenten ook bij het opstellen van de onderwijsleerovereenkomsten.

De begeleiding wordt unaniem zeer gewaardeerd door de studenten. Zij noemen de begeleiding zeer persoonlijk, met oog voor oplossingen op maat. Studenten melden dat er duidelijk oog is voor een goede balans tussen studie, werk en privé.

Binnen de onderwijsgroepen geven studenten elkaar ook feedback als essentieel onderdeel van het samenwerkend leerproces. De student is de eigenaar van zijn/haar eigen leerproces en bouwt daarbij voort op de feedback van docenten, coaches en de peerfeedback van medestudenten. Daarmee tonen zij persoonlijk leiderschap.

Door het samen optrekken in de onderwijsgroepen blijven de studenten bij elkaar en bij de coaches in het zicht. Er gaat een stimulerende werking vanuit, wat er mede toe leidt dat veel studenten het reguliere onderwijspad volgen om zo bij een vaste onderwijsgroep met medestudenten te blijven.

Voorzieningen en elektronische leeromgeving

Het MZD- en CZD-onderwijs wordt verzorgd op de HAN-locatie Groenewoudeseweg. Dit gebouw biedt voldoende voorzieningen om onderwijs te verzorgen: leslokalen, leer- en werkruimten et cetera. Studenten noemen echter verbeterpunten op het gebied van klimaatbeheersing, de mediatheekvoorzieningen en de elektronische leeromgeving. Het gebouw is in de zomermaanden vaak te warm. De mediatheekvoorzieningen zijn er in de basis; voor meer voorzieningen kunnen studenten gebruik maken van de nabij gelegen hoofdlocatie Kapittelweg.

Studenten oordelen positief over de Onderwijsonline-omgeving waar onderwijsinformatie en kennisclips beschikbaar zijn. De platformfunctie van dit systeem kan volgens studenten meer worden ingezet om snel onderling vragen te stellen en resultaten en feedback efficiënt te delen. Wel wensen studenten één centrale ingang voor de elektronische leeromgeving, waar nu met drie verschillende systemen wordt gewerkt: Alluris voor de studieregistratie en studievoortgang, Onderwijsonline voor onderwijsinformatie en DPF voor het beoordelen van door studenten ge-uploadede tentamenproducten. Studenten wensen een meer gepersonaliseerde omgeving met beter toegankelijke informatie over wat er verder in de studie is te verwachten, zodat studenten hun studiepad nog beter kunnen plannen en afstemmen met de werkpraktijk. Uit gesprekken constateert het panel dat er hogeschoolbreed wordt gewerkt aan een beter centraal digitaal systeem.

Kwaliteitszorg

Het panel is van mening dat de opleidingen goed de vinger aan de pols houden met kwaliteitszorgactiviteiten. Het werkveld en studenten worden nauw betrokken bij de opzet, vormgeving en evaluatie van de nieuwe flexibele deeltijdprogramma's. Studenten zijn nauw betrokken in de opleidingscommissie en leveren gerichte input voor het optimaliseren van processen. Tussen docenten en met studenten worden ervaringen gedeeld in wekelijkse bordsessie waar successen en aandachtspunten worden genoteerd met de benodigde opvolging. Evaluaties vinden plaats na afronding van een module. Ook zijn er jaarevaluaties en opleidingsevaluaties. Meer verdiepende discussies vinden plaats tijdens studentlunches, waar studenten bijdragen aan het op- en bijstellen van leeruitkomsten. Studenten die tussentijds stoppen wordt gevraagd een exitvragenlijst in te vullen. Docenten zijn open naar elkaar, volgen elkaars lessen en bespreken feedback. Iedere nieuwe collega wordt gecoacht door een ervaren collega.

Het panel ziet een slagvaardig team met snelle en informele pdca-cycli die ook worden gesloten. Studenten noemen meerdere voorbeelden van feedback die snel zijn opgepakt door het docententeam: betere tijdsplanning, meer oefeningen met acteurs, bijsturing van gastdocenten of het bijstellen van een niet passend tentamen. Het panel vindt het een sterk punt dat het docententeam scherp is op het sluiten van de pdca-cycli, waar met name op het gebied van de onderwijsleeromgeving en de begroting nog aandachtspunten liggen.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment Leeruitkomsten:

De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor MZD en Ad CZD ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

De opleiding heeft het systeem van toetsing ingericht naar de HAN-uitgangspunten voor flexibel deeltijdonderwijs. De lijn van competenties naar leeruitkomsten, onderwijsinhoud en toetsvormen en – criteria is inzichtelijk. De opleiding ontwikkelt de toetsing verder richting meer geïntegreerde, leerwegonafhankelijke toetsing met meer flexibiliteit in de wijze waarop de student de leerresultaten kan aantonen. Het werken met rubrics is een positieve ontwikkeling die meer ruimte biedt voor integrale beoordeling en daarmee verlaging van de toetsdruk. Docenten zijn capabel om dit vorm te geven en zijn bewust van waar men staat en wat er nog moet gebeuren. De opleiding krijgt het advies om een bredere variatie aan persona's te beschrijven om studenten meer duidelijkheid te bieden bij het aanvragen van vrijstellingen op maat. Feedback heeft een duidelijke rol bij de toetsing en maakt dat de toetsing een belangrijk onderdeel is van het leerproces. Dit blijkt onder meer bij de summatieve toetsing met formatief karakter bij de posterpresentatie in het bachelorafstudeertraject. Dit past bij de invoering van het leren en toetsen volgens High Impact Leren. De opleiding krijgt het advies om ook op Ad-niveau een integrale afrondende toets in te voeren met daarbij aandacht voor het vier-ogen-principe in de beoordeling. De opleiding krijgt de aanmoediging van het panel om vooral door te gaan op de ingeslagen weg en de ingezette versterking van het leerwegonafhankelijk toetsen.

Onderbouwing

Systeem van toetsing

Het panel heeft een positief beeld van het toetsbeleid van de opleidingen. Het *Toetsbeleidsplan* is in 2018 geactualiseerd en aangepast naar de flexibele deeltijdcurricula. Procedures en uitgangspunten zijn helder beschreven en bieden een helder kader. Er zijn afspraken rond de borging van validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. De opleidingen streven naar veel integrale toetsing van kennis, vaardigheden, houding en inzicht. De opleidingen werken aan de ontwikkeling van toetsing volgens High Impact Learning, waarbij toetsing onderdeel is van het leerproces en studenten gerichte feedback op toetsen ontvangen als onderdeel van het leren.

Toetsprogramma's bieden heldere informatie over de relatie tussen competenties, leeruitkomsten en toetsen. Daaruit blijkt dat alle competenties en leeruitkomsten worden gedekt door de toetsen. Het panel is positief over de variatie aan toetsvormen en de goede ontkoppeling tussen begeleiding en beoordeling.

Het panel adviseert de ontwikkeling naar meer leerwegonafhankelijk toetsen verder door te zetten. Bij de doorontwikkeling van module 5 wordt al breder gekeken naar mogelijkheden voor studenten om de leerresultaten via eigen gekozen studentproducten aan te tonen, mits deze voldoen aan de toetscriteria. Daarmee kan de aansluiting op de werkpraktijk van studenten verder worden vergroot. Het panel constateert dat het docententeam zich bewust is van waar men staat op dit punt en wat er verder nog moet gebeuren. Dit schept vertrouwen.

Leerwegonafhankelijk toetsen

Conform het centrale beleid werken de opleidingen met leerwegonafhankelijke toetsen. In praktijk blijkt dat studenten op twee wijzen kunnen voldoen aan de toetsen. Ten eerste kunnen zij vrijstellingen aanvragen op basis van eerder verworven kennis en vaardigheden. Ten tweede kunnen zij de vastgestelde toets doen, of zij nu gebruik maken van het onderwijsarsenaal of niet. De opleidingen bieden toetsopdrachten, maar de student is vrij om de leeruitkomsten op zijn/haar manier eigen te maken. Doordat alle studenten dezelfde toets moeten halen, is geborgd dat studenten de kennis en vaardigheden beheersen. Momenteel is de toetsing leerwegonafhankelijk aangezien studenten vrij zijn in de keuze van het moment van toetsing. Om de toetsing beter beheersbaar en overzichtelijk te maken geeft het panel de optie mee om het aantal toetsmoment in te kaderen en per toets een paar toetsmomenten in het jaarrooster op te nemen.

In praktijk blijkt dat studenten niet vaak vrijstellingen aanvragen, mede doordat het veel inspanning vraagt om gericht een portfolio op te bouwen. Studenten geven wel aan dat het uit de modulebeschrijvingen en toetscriteria helder is waar zij aan moeten voldoen. Dit is behulpzaam bij de keuze welke onderdelen van het onderwijsmateriaal zij willen volgen. De opleiding wil toe naar meer vrijstellingen op maat onder meer door betere beschrijving van een bredere variatie aan persona's.

Toetspraktijk

Het panel constateert dat de opleidingen een breed palet aan toetsvormen en –opdrachten inzetten van werkstukken, performance-assessments, portfolio's, presentaties tot aan professionele dialoog. Uit de gesprekken met docenten en studenten blijkt dat er veel aandacht is voor de leer-, feedback- en feed-forward-functie bij toetsing. De beoordelingen zijn navolgbaar en passend bij de toetscriteria. Docenten zijn open naar elkaar, delen opgedane ervaring en hebben oog voor verdere verbetering van de toetsing. Recent zijn er op basis van opgedane ervaring diverse aanpassingen voorgesteld. Zo moeten studenten per september 2019 eerst module één tot en met vier hebben afgerond alvorens zij in kunnen stromen in module vijf. Dit om meer recht te doen aan de opbouw qua complexiteit en het voorkomen van studievertraging. Verder zijn er voornemens voor het verminderen van het aantal toetsen door meer integraal te toetsen met meer aandacht voor de handelingscomponent en minder nadruk op theorietoetsen. Het panel vindt dit logische stappen, aangezien uit de gesprekken blijkt dat de toetsdruk bij modulen 3 en 4 als hoog wordt ervaren. Het toetsen per leeruitkomst is erg arbeidsintensief. Positief vindt het panel dat ook op dit punt samenwerking wordt gezocht met het werkveld om integrale toetsing goed aan te laten sluiten bij wat studenten in het werkveld moeten kunnen en kennen. De opleidingen zetten actief stappen zo blijkt uit de aanzet die bij modulen 5 en 6 is

gedaan voor het toetsen met rubrics. Dit draagt bij aan een efficiëntere en betrouwbare beoordeling. Het panel vindt dit een duidelijke verbetering.

Het panel is van mening dat de opleidingen in een duidelijk ontwikkeltraject zitten wat betreft de toetsing. Het panel adviseert daarbij om in de toetsopdrachten meer vrijheid te bieden in de toetsvorm en het toetsproduct waarmee studenten hun leeruitkomsten aantonen. Het panel moedigt het plan aan om voor de Ad-opleiding een integrale eindtoets in te voeren aangezien daarmee het eindniveau van de opleiding CZD beter kan worden bepaald. De opleiding ziet de feedback van werkbegeleiders als extra paar ogen bij de beoordeling, waar de werkbegeleiders geen formele beoordelaars zijn. De opleidingen hebben elementen in huis om het 4-ogen-principe in te richten. Docenten van parallelle klassen kijken al mee bij beoordelingen en wisselen ervaringen uit in kalibratiesessies om de interraterbetrouwbaarheid scherp te houden. Van casustoetsen worden regelmatig analyses gemaakt. Ook externen zijn betrokken bij beoordelingen, zoals de lector Organisatie van Zorg en Dienstverlening en docenten van collega-opleidingen. Overigens worden de eindproducten van module 7 (het afstuderen) wel standaard door twee examinatoren beoordeeld, mede op basis van opnames van eindpresentaties. Het panel pleit ook bij de eindtoets Ad en bij eventuele integrale toetsing van de moduleblokken voor meer aandacht voor het vier-ogen-principe.

Het panel is zeer te spreken over de summatieve toetsing met formatief karakter bij het element posterpresentatie in het bachelorafstudeertraject (module 7). Werkveldvertegenwoordigers hebben daar een sterke rol als sparringpartner naar studenten om hun aanpak van het afstudeeronderzoek scherp te krijgen. Afstudeerders leren daar veel van en krijgen veel gerichte feedback om hun afstudeertraject aan te scherpen. Afstudeerders geven aan dat zij deze toetsing waardevol vinden, omdat conform de HILL-principes de toetsing wordt gezien als leermoment: 'leren van toetsen in plaats van toetsen van het leren'. Studenten moeten zelf sturen op het ontvangen van feedback vanuit peers, docenten en opdrachtgevers. Dit past bij de principes van HILL. Module 7 is ook een mooi voorbeeld van de reductie van het aantal toetsen. Door meer accent te leggen op 'het doen' en minder op het schriftelijke toetsen is het gelukt het aantal toetsen te reduceren van vijf naar twee.

Het panel is positief over de aansluiting tussen de toetsing en de beroepspraktijk. Studenten gebruiken de toetsproducten werkelijk in de eigen werkomgeving. Daardoor voelen studenten zich meer gezien in de eigen organisatie en groeien zij in hun leidinggevende/managementrollen. Een voorbeeld is de toetsopdracht Kansrijke Optie, waar studenten een out-of-the-box-idee met het eigen strategisch management moeten bespreken. De praktijkbegeleiders geven feedback op elk toetsproduct wat betreft gericht op de relevantie voor de praktijk. De afstemming met de beroepspraktijk wordt ook gevoed vanuit de gesprekken met de beroepenveldcommissie en in de cocreatiesessies met werkveldvertegenwoordigers.

De opleiding heeft conform centraal beleid de mogelijkheid om certificaten af te geven per afgeronde module/semester. Daar wordt in praktijk geen gebruik van gemaakt. Vrijwel alle studenten sluiten af met een Ad- of een Ba-diploma en vragen geen losse certificaten aan.

Bij de verdere ontwikkeling van rubrics adviseert het panel om de cesuur beter te vermelden bij de rubrics en op de beoordelingsformulieren, zodat studenten beter weten waar zij aan moeten voldoen en wat kritische ondergrenzen zijn voor het behalen van een voldoende. De opleiding

meldt dat dit de aandacht heeft bij de ontwikkeling van rubrics in de benoeming van de voorwaardelijke onderdelen.

Borging

Het panel ziet in de toetsuitvoering grote betrokkenheid van alle betrokkenen, inclusief studenten en het werkveld. Bij ieder onderwijsblok vraagt de opleiding om feedback en gerichte verbeterpunten. Daarbij worden enquêtes en evaluaties ingezet en ook gerichte gesprekken en interviews gehouden. In ieder semester wordt een toets besproken in een kalibreersessie om de interraterbetrouwbaarheid onder docenten te vergroten. Het panel constateert dat de opleiding open staat voor feedback en verbetering en de toetsing goed en werkbaar wil inrichten. Zoals hiervoor vermeld bevindt de opleiding zich in een ontwikkelfase.

De formele borging van de toetsing is belegd bij de examencommissie. Sinds september 2018 is er een gecombineerde examencommissie met de Lerarenopleiding Gezondheid en Welzijn (LGW). Dagelijkse zaken worden besproken in de opleidingseigen kamer van de examencommissie. De twee kamers bieden de opleidingen wederzijds een externe blik. Externe participatie is geborgd met één lid vanuit de opleiding Social Work en één lid vanuit de Hogeschool Rotterdam. Door de vorming van nieuwe academies binnen de HAN gaan MZD/CZD en LGW tot verschillende academies behoren en is het nog niet helder hoe de examencommissies worden ingericht. De examencommissie toont zich bewust van haar taken en verantwoordelijkheden en heeft in het kader van het experiment flexibilisering meer ruimte en faciliteiten gekregen om goede invulling te geven aan de borgingstaken en –activiteiten.

Onder de examencommissie functioneert een toetscommissie die de kwaliteit van de toetsprogramma's bewaakt. De toetscommissie moet akkoord geven op iedere wijziging in het toetsprogramma. Uit de gesprekken concludeert het panel dat de toets- en de examencommissie een gerichte en actieve houding innemen en zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden. De ontwikkeling naar meer leerwegaafhankelijke toetsing staat duidelijk op de agenda.

De kwaliteit van de toetsing wordt ook geborgd door de betrokkenheid van de opleidingscommissie, die ook gezamenlijk opereert met de LGW-opleiding. De opleidingscommissie heeft het Opleidingsstatuut-OER gecheckt en geaccordeerd. Uit gesprekken met studenten blijkt dat de commissie ook actief bespreekpunten inbrengt bij het overleg met de instituutdirecteur.

Ook de scholing van docenten in kader van BKE en SKE draagt bij aan de borging van de toetsingskwaliteit. De BKE- en SKE-scholing wordt ingezet om de toetsing van meerdere modules verder te ontwikkelen, waaronder het toetsen met rubrics in modules 5 en 6 van de bacheloropleiding. Het doel is dat alle examinatoren in 2019 BKE-gecertificeerd zijn. Dat zal de ervaringsdeling en de discussies over de toetsing bevorderen. Tot die tijd wordt er veel geïnvesteerd in interraterbijeenkomsten. Elke module wordt jaarlijks besproken. De bacheloreindmodule (module 7) wordt altijd door twee examinatoren beoordeeld en bij module 6 wordt een steekproef van de beroepsproducten/toetsen door twee examinatoren beoordeeld en vergeleken. Op landelijk niveau vindt er tweejaarlijks een uitwisseling plaats met een zusteropleiding van een andere hogeschool.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment Leeruitkomsten:

De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor MZD en Ad CZD ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Het panel ziet het bachelor- en Ad-niveau bevestigd in de tussen- en eindproducten van de geselecteerde studenten. Bij de bachelor tonen de studenten hun eindkwalificaties aan met een complexe, teamoverstijgend project gericht op gedragsverandering binnen de eigen organisatie. Dit levert actuele en bruikbare adviezen en aanpakken op voor het werkveld.

De Ad-opleiding krijgt het advies om de ontwikkeling van een meer eigenstandige integrale eindtoetsing door te zetten en daarbij duidelijk te refereren aan het gewenste niveau NLQF 5.. De huidige eindopdrachten en studentproducten van module drie en vier zijn gericht op operationeel en tactisch niveau en daarmee meer proces- en taakgericht op teamniveau. Dit is passend voor het Ad-niveau en relevant voor het werkveld.

Over het functioneren van alumni (Ad en Ba) in het werkveld zijn er veel positieve geluiden. Alumni groeien door naar (hogere) leidinggevende posities. Studenten zijn uitgedaagd om gerichte competenties te ontwikkelen en dat levert gemotiveerde professionals.

Onderbouwing

Systeem van afstuderen Bachelorniveau

Het panel ziet met het afstuderen een logische voortbouw op de module zes waar studenten in een participatief onderzoek de stappen van een onderzoekscyclus leren kennen en doorlopen gericht op een interventie in het eigen team. Hiermee worden studenten ook goed voorbereid op het activerend onderzoek.

De bacheloropleiding wordt afgesloten met de integrale opdracht van module zeven: het leiden van een complexe, teamoverstijgende gedragsverandering binnen de eigen organisatie. Met deze opdracht worden vrijwel alle eindkwalificaties getoetst op bachelorniveau. Studenten zoeken een mogelijk onderwerp in de eigen organisatie en werken aan een plan van aanpak. Na acht weken houden studenten een posterpresentatie, waar het plan wordt gepresenteerd in bijzijn van een werkvelddeskundige. Met de verkregen feedback wordt het plan van aanpak bijgesteld en het verandertraject in gang gezet na toestemming van de eigen organisatie. Na twintig weken verzorgt de student een presentatie met de eindresultaten en reflecteert op zijn/haar eigen rol. Bij de presentatie is ook de opdrachtgever uit de eigen werkpraktijk aanwezig.

Het panel is positief over de afronding de bacheloropleiding. De module zeven heeft een heldere opbouw en is sterk beroepsgericht met de tweetrapsopzet: plan van aanpak met

posterpresentatie gericht op de uitvoerbaarheid en de projectuitvoering resulterend in daadwerkelijke verandering in de eigen organisatie. Met de formatieve insteek leren de studenten heel veel van de feedback die zij tussentijds verkrijgen, waarbij naast de resultaten ook de houding en de rol van de student zelf worden belicht. De opdracht is complex met onderzoekselementen, een teamoverstijgend denk- en werk niveau en is ook actie- en resultaatgericht. Het panel ziet daarmee een goede aansluiting op de beroepspraktijk.

Niveau Bachelor eindtoetsen (worden leeruitkomsten aantoonbaar behaald)

Het panel heeft van de laatste twee groepen afstudeerders een cijferlijst ontvangen en daar vier dossiers uit geselecteerd. Het betreft alleen deeltijdstudenten aangezien er geen duale afstudeerders zijn geweest in voorgaande jaren. De studentproducten (poster en eindverslag) en de beoordelingen zijn ingezien. Het betrof de schriftelijke versies van plannen van aanpak en eindverslagen en opnames van presentaties.

Het panel ziet het bachelorniveau bevestigd in de tussen- en eindproducten van de vier geselecteerde studenten. Het betrof uitdagende veranderprojecten, bijvoorbeeld de intensivering van de samenwerking tussen twee ziekenhuizen in de behandeling van patiënten met een acuut hartinfarct of bijvoorbeeld de verplaatsing van zorghandelingen (thuisdialyse of oncologische zorg) van het ziekenhuis naar de thuissituatie van patiënten. Studenten beschrijven het veranderproject waar zij aan hebben gewerkt en reflecteren daarbij op hun eigen rol en leiderschap. Het betrof werkstukken met eindcijfers variërend van zes tot negen. Het panel is ervan overtuigd dat de docenten goed oog hebben voor het eindniveau en dat ook bewaken. Eén werkstuk was een tweede kans, waarbij op essentiële punten verbeteringen waren doorgevoerd.

Het panel ziet een hoge complexiteit in de afstudeerproducten qua vakinhoud, qua leiderschap en organisatiesensitiviteit. Er is een duidelijk onderscheid met het eerder behaalde Ad-niveau door meer accent bij het gebruik van wetenschappelijke artikelen en wetenschappelijk onderbouwde modellen, het werkelijk doorvoeren van verbeteringen, het afdelings-/team-overstijgend werken en de vergelijking tussen organisaties en modellen, ook internationaal. De bacheloropleiding is meer gericht op het doorvoeren van veranderingen op overstijgend niveau en het meer integraal denken en handelen in een bredere context.

Docenten, afgestudeerden en het werkveld zijn trots op het bereikte bachelorniveau en onderstrepen de aandacht voor communicatief vermogen, creativiteit, analyse vaardigheden, bedrijfsmatig handelen, leiderschap, lef en het zelfontwikkelvermogen van studenten. Veel studenten groeien tijdens de studie door naar leidinggevende functies. Het panel adviseert om deze factoren en de beoogde leeruitkomsten meer te relateren aan de beoordelingscriteria. De opgedane ervaring vanuit de herziene modules 5 en 6 kunnen daar behulpzaam bij zijn.

Studenten en afgestudeerden zien goede aansluiting van de bacheloropleiding op het werkveld. 82 procent vindt dat de opleiding een goede basis biedt om opgedane competenties verder te ontwikkelen en 78 procent ziet goede aansluiting op de functie in het werkveld.

Systeem en het niveau van afstuderen Ad-studenten

Ook bij de Ad-opleiding heeft het panel uit een lijst van studenten van de laatste twee cohorten een viertal dossiers opgevraagd met een variatie in becijfering tussen de 5,5 en 9. De Ad-opleiding wordt niet eigenstandig integraal getoetst, maar de combinatie van toetsen van modules drie en vier dekt alle Ad-kwalificaties. Dit omvat onder andere een procesverbeterplan met procesanalyse, een procesontwerp of de opzet van een ontwikkel-/coachingstraject voor een medewerker op basis van een analyse van de competenties van een medewerker. Studenten

tonen resultaten aan via een portfolio persoonlijk leiderschap, een presentatie over een ontwikkeling en beschrijving van en reflectie op 360 graden feedback van opdrachtgever, manager en collega's.

Het panel vindt de studentopdrachten relevant voor het Ad-niveau. De opdrachten en studentproducten zijn gericht op operationeel en tactisch niveau en daarmee meer proces- en taakgericht op teamniveau. Wel mist het panel een meer eigenstandige afronding in een soort Ad-eindmodule. De opleiding ziet dit ook als ontwikkelpunt en heeft plannen om een afsluitende integrale opdracht op te zetten gericht op een verandertraject in het eigen team van een student. Het panel heeft er vertrouwen in dat het docententeam dit goed kan vormgeven, mede vanuit de ervaring die is opgedaan met de opzet van module zeven als afronding voor de bacheloropleiding.

De opleiding geeft aan dat veel studenten tijdens de opleiding al doorgroeien naar meer coördinerende functies en daarmee het in de Ad-opleiding geleerde direct kunnen toepassen. Studenten en alumni geven in gesprekken aan dat zij een goede aansluiting ervaren op de werkzaamheden en de actualiteit in het werkveld.

Een aantal leeruitkomsten bij de Ad-modulen wordt nu mogelijk te hoog aangevlogen. Bijvoorbeeld: 'De student doet bronnenonderzoek in zijn eigen organisatie en daarbuiten. Hij weet in zijn organisatie bronnen te vinden, welke de visie en strategie van de organisatie weergeven.' 'De student verdiept zich in externe ontwikkelingen waar de visie en strategie op is gebaseerd en hoe de visie en strategie merkbaar is in het primaire proces.' De spiegeling aan strategisch niveau is volgens het panel eerder NLQF niveau 6 dan niveau 5.

Een tweede voorbeeld uit module 2 over leidinggeven en de eigen stijl: 'De student formuleert een visie op leidinggeven, op individueel en op groepsniveau. Daarin licht hij toe wat hij verstaat onder teamdoelen; hoe hij vindt dat een leidinggevende hoort te sturen om de teamdoelen te bereiken.' Het panel vindt dit iets te hoog gegrepen voor de coördinatorrol waarvoor Ad-studenten worden opgeleid.

Het panel adviseert bij de niveaubepaling voor de Ad-opleiding om het programma en de leeruitkomsten goed te blijven refereren aan het landelijke opleidingsprofiel en het NLQF-niveau 5.

Functioneren studenten in de praktijk

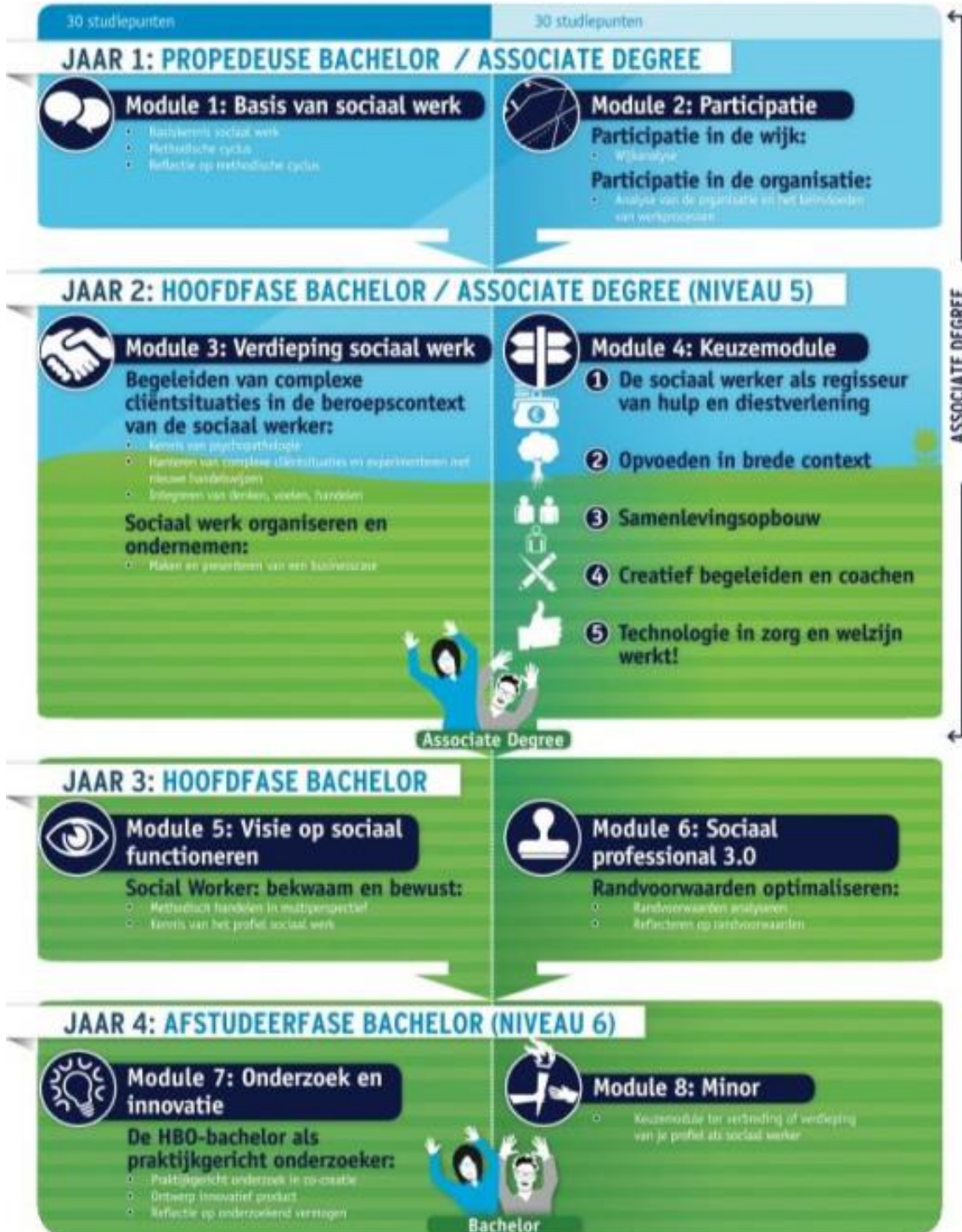
Het panel heeft veelal positieve geluiden gehoord over het functioneren van alumni (Ad en Ba) in het werkveld. Veel alumni komen terecht in (hogere) leidinggevende posities. Veel studenten hebben al een hbo-niveau, worden daar in bevestigd en uitgedaagd om nog meer gerichte competenties te ontwikkelen. Dit levert gemotiveerde professionals. Dat blijkt ook uit diverse monitoren: 86 procent beveelt de opleiding aan bij anderen (NSE 2018 en HBO-monitor 2017), 94 procent is tevreden over de aansluiting tussen de functierichting en de opleidingsrichting (HBO-monitor 2017) en alumni geven een algemeen cijfer 76 (uit 100 punten) voor de opleiding (Keuzegids hbo 2019).

SPECIFIEK DEEL Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk

Schematisch overzicht onderwijsprogramma's Social Work Ad en Ba:

LEERPLANPOSTER SOCIAL WORK DEELTIJD OVERZICHT MODULES

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;*
- *De eindkwalificaties zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;*
- *De leeruitkomsten zijn (a) leerwegonafhankelijk, (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding, (c) herkenbaar voor het werkveld, (d) specifiek en meetbaar, (e) transparant, (f) samenhangend en (g) duurzaam.*

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk ontvangen voor standaard 1 het oordeel **voldoet**.

Bestudering van de leeruitkomsten toont het panel dat de geformuleerde leeruitkomsten passen bij de eindkwalificaties/competenties die in het landelijk profiel zijn neergelegd en bij de niveau-indicatoren voor bachelor- en voor Ad-niveau. Voor het merendeel voldoen aan de leeruitkomsten aan de eisen die het experiment stelt qua visie, doorvertaling en formulering. De samenhang van EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria is transparant, maar kan verder worden versterkt. De omschrijving van de leeruitkomsten is robuuster, maar kan in een aantal gevallen aan helderheid winnen door een andere redactie en vormgeving. De EVL-en zijn uitgebreid en compleet beschreven, maar daarmee zeker voor studenten lastiger te doorgronden. De opleiding is zich dat bewust en zoekt naar andere formuleringen die recht doen aan de samenhang van leeruitkomsten en tegelijkertijd de toegankelijkheid voor studenten. Het panel adviseert in de beschrijvingen meer onderscheid te maken tussen beroepscontext en specifieke en meetbare geformuleerde leeruitkomsten die aan die context gerelateerd zijn. Op die wijze kunnen hoofd- en bijzaken beter onderscheiden worden. Een sterk punt bij de SW-opleidingen is de zeer sterke betrokkenheid van het werkveld en de structurele besprekingen met de werkveld-klankbordgroep over de formuleringen van de leeruitkomsten en de vertaling daarvan naar de inhoud van het programma.

Onderbouwing

Beoogde leerresultaten

De opleidingen leiden studenten op tot sociaal werkers, waarbij de Ad-professionals zich kernmerken door een doordachte aanpak van het primaire hulpverleningsproces en het adequaat kunnen samenwerken met collega's en andere disciplines. Ad-opgeleide professionals zijn in staat delen van een ondersteuningsplan uit te voeren.

De bacheloropleide sociaal werker is daarnaast in staat om het primaire werkproces te overstijgen, en met complexe cliëntproblemen en ethische dilemma's om te gaan. Ook leveren zij een bijdrage aan onderzoek en ontwikkeling van het beroep (ZE 2019).

Er zijn drie uitstroomprofielen voor de bacheloropleiding. Studenten kiezen in hun derde en vierde jaar voor een van de drie uitstroomprofielen: Zorg, Jeugd en Welzijn & Samenleving.

Studenten met het profiel Jeugd kunnen zich na afloop van hun studie laten registreren bij het Stichting Kwaliteitsregister Jeugd als jeugdhulpverlener. Studenten die kiezen voor het profiel zorg en daarbij een minor GGZ-agoog volgen, kunnen zich laten registreren als ggz-agoog.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten van de opleidingen bestudeerd en kunnen vaststellen dat de huidige deeltijd Bacheloropleiding Social Work wat betreft haar eindkwalificaties goed aansluit bij de eisen die vanuit het landelijk profiel (2017), vanuit het NLQF-raamwerk en vanuit de Dublin descriptoren aan het bachelorniveau worden gesteld. De beoogde leerresultaten van de Ad-opleiding voldoen ruim aan het NLQF-5 niveau en zijn qua inhoud goed gerelateerd aan het landelijk profiel. De beoogde leerresultaten van beide opleidingen zijn opgenomen in bijlage 1.

Daarmee stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten van de opleidingen voldoen aan hetgeen op nationaal en internationaal niveau gesteld mogen worden aan het bachelor- en Ad-niveau.

Leeruitkomsten conform eisen experiment

Bij de omzetting van beoogde leerresultaten naar leeruitkomsten hebben de opleidingen gebruik gemaakt van de hierboven beschreven Tuningsystematiek. Begonnen is met de formulering van Eenheden van Leeruitkomsten (EVL) van 15 of 30 EC en groepering in modulen met een omvang van 30 EC. Afhankelijk van het type EVL bestaat een module uit één of twee EVL-en. Er zijn in totaal acht modulen ontwikkeld, die oplopen in complexiteit. De eerste vier modulen komen overeen met het Ad-niveau. Studenten die de bacheloropleiding volgen voltooien alle acht modulen.

De EVL-en zijn gerelateerd aan beroepssituaties, waarmee studenten in aanraking komen, zoals het begeleiden van complexe cliëntsituaties in de beroepscontext van de sociaal werker. In de EVL staat vervolgens omschreven wat een complexe cliëntsituatie kan zijn en over welke kennis en vaardigheden professionals moeten beschikken gegeven deze situatie.

De EVL-en zijn verder uitgewerkt in leeruitkomsten. Aan deze leeruitkomsten zijn beoordelingscriteria verbonden, waarmee de realisatie van leeruitkomsten wordt getoetst. Een voorbeeld van een modulebeschrijving met EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria is te vinden in bijlage 1.

Het panel heeft de modulen, EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en getoetst aan de eisen die het experiment aan de leeruitkomsten stelt. Die eisen hebben betrekking op (a) leerwegaafhankelijkheid, (b) representativiteit voor de beoogde leerresultaten van de opleiding, (c) herkenbaarheid voor het werkveld, (d) specifieke en meetbare-formuleringen (e) transparantie, (f) samenhang en (g) duurzaamheid.

Leerwegaafhankelijkheid

Wat betreft de leerwegaafhankelijkheid stelt het panel vast dat de leeruitkomsten zodanig zijn geformuleerd dat zij in verschillende contexten zijn toe te passen, onafhankelijk van de leerroute van studenten. Daarmee voldoen de leeruitkomsten aan dit criterium.

Representativiteit voor de beoogde leerresultaten

De opleiding heeft in de modulebeschrijvingen zorgvuldig de relatie tussen de daarin opgenomen EVL-en en beoogde leerresultaten beschreven. Het panel heeft op basis van deze beschrijvingen kunnen vaststellen dat de leeruitkomsten in samenhang de studenten in staat stellen om alle beoogde leerresultaten te realiseren. Dit geldt zowel voor de Ba- als voor de Ad-opleiding.

Vanwege komst van het nieuwe profiel in september 2017 heeft de opleiding een commissie bestaande uit twee werkveldvertegenwoordigers, de kwaliteitszorgcoördinator van Social Work deeltijd en een beleidsmedewerker van het instituut Maatschappelijke en Sociaal Culturele studies de opdracht gegeven om in het voorjaar van 2018 een zogenaamde curriculumscan te houden. Daarbij is onderzocht in hoeverre de beoogde leerresultaten van beide opleidingen aansloten op het nieuw vastgestelde landelijk profiel en in overeenstemming waren met het beoogde Ad-niveau van NLQF 5 en het Ba-niveau NLQF 6. Ook is daarbij gekeken naar de eisen die vanuit de Dublin descriptoren aan de eindniveaus worden gesteld. Verder is het curriculum gescand op de aanwezigheid en de bouwstenen en kennisbasis van de drie profielen Zorg, Jeugd, Welzijn en Samenleving.

Conclusie was dat de geformuleerde leeruitkomsten en de beoogde leerresultaten uit het recent vastgestelde landelijk profiel over het algemeen met elkaar in overeenstemming waren. De opleidingen hebben een beperkt aantal onderwerpen aan de leeruitkomsten toegevoegd, zoals de gedragscode praktijkgericht onderzoek en het waarborgen van de veiligheid van kinderen. Daarmee is de aansluiting bij het landelijk profiel volledig gemaakt. Het panel onderschrijft de conclusie vanuit de scan en vindt dat de opleiding de relatie tussen de eigen leeruitkomsten en de eisen vanuit het landelijk profiel goed heeft geborgd.

Duurzaamheid en herkenbaarheid voor werkveld

Het panel stelt vast dat de SW en de Ad-SW het werkveld zeer intensief hebben betrokken en betrekken, zowel bij de input van het onderwijsconcept als bij de uitvoering van het onderwijsprogramma (zie daarvoor verder standaard 2 en 3). Daardoor is een set leeruitkomsten ontstaan die herkenbaar is voor het werkveld. Werkveldvertegenwoordigers hebben bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor ondernemerschap en dat aspect is als onderwerp van een leeruitkomst in het curriculum opgenomen.

Bij de formulering van de leeruitkomsten is gelet op de brede context waarin sociaal werkers hun beroep uitoefenen en de ontwikkelingen die zich daarin voortdoen. Het panel vindt dat daarmee leeruitkomsten zijn ontstaan die breed toepasbaar en toekomstbestendig zijn, waarbij beperkte aanpassingen mogelijk zijn om de leeruitkomsten blijvend te laten aanpassen aan de ontwikkelingen in het werkveld.

Samenhang, transparantie, specifieke en meetbare formuleringen

Het panel heeft het geheel van EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria bestudeerd en vastgesteld dat er een goed navolgbare samenhang bestaat tussen deze drie elementen. Leeruitkomsten zijn goed te relateren aan EVL-en. De leeruitkomsten zijn helder

geoperationaliseerd in specifieke en meetbare geformuleerde beoordelingscriteria. Dit geldt voor beide opleidingen.

Het panel vindt de samenhang van EVL-en, leeruitkomsten en beoordelingscriteria in beginsel transparant, maar ziet ruimte voor verbetering. Studenten vinden het helder wat er van hen verwacht wordt vooral op basis van de beoordelingscriteria op de beoordelingsformulieren. Het panel vindt deze ook het meest specifiek en meetbaar geformuleerd. De omschrijving van vooral de EVL-en is uitgebreid en qua formuleringen weliswaar compleet, maar zeker voor studenten lastiger te doorgronden. De omschrijving van de leeruitkomsten is robuuster, maar kan in een aantal gevallen aan helderheid winnen door een andere redactie en vormgeving. De opleiding is zich dat bewust en zoekt naar andere formuleringen die recht doen aan de samenhang van leeruitkomsten en tegelijkertijd toegankelijker zijn voor studenten. Het panel ondersteunt deze ambitie en ziet mogelijkheden om de inzichtelijkheid voor studenten te vergroten door bijvoorbeeld meer onderscheid te maken tussen beroepscontext en specifieke en meetbare geformuleerde leeruitkomsten die aan die context gerelateerd zijn.

Op basis van het bovenstaande stelt het panel vast de leeruitkomsten van de Bachelor Social Work en de Ad Sociaal Werk aan de criteria van het experiment voldoen.

Betrokkenheid Werkveld

Het werkveld is stevig betrokken bij de opleidingen. Vijf keer per jaar organiseren de opleidingen klankbordgroepbijeenkomsten, waarin allerlei thema's worden besproken. Een voorbeeld daarvan is Sociale Technologie. Werkveld en opleidingen brengen een werkbezoek en bespreken met elkaar nut en noodzaak van dit thema en de gevolgen daarvan voor de formulering van leeruitkomsten.

Het panel is enthousiast over de nauwe samenwerking tussen werkveld en opleidingen. Daarmee blijven de opleidingen goed aangehaakt op wat de praktijk vraagt en blijven de leeruitkomsten actueel passend bij de ontwikkelingen in de beroepspraktijk. Er zijn zo'n vijftig uitvoerend social workers getraind om te participeren bij de beoordeling als tweede beoordelaar.

Visie op onderzoek

De opleiding laat studenten in alle modules kennis maken met delen van onderzoeksvaardigheden, zodat zij als ze bij de module Onderzoek en Innovatie zijn aangekomen voldoende zijn toegerust. Dit geldt het meest voor studenten die de volgorde van niveaus in de bachelor aanhouden. Voor de Ad-studenten zorgt de opleiding ervoor dat zij die onderzoeksvaardigheden aanleren die nodig zijn om een bachelor te kunnen ondersteunen bij het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment Leeruitkomsten:

De leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten. De opleiding kan verantwoorden dat de

leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden.

Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten.

De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake-assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. Onvolledige opleidingen bepalen op grond van toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de student in aanmerking komt.

De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartite overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk ontvangen voor standaard 2 het oordeel **voldoet**.

De opleidingen trekken de beoogde doelgroepen aan: studenten die werk en studeren willen combineren met daarbij een goede aansluiting op eerder verworven kennis en ervaring. De intake en voorlichting zijn goed georganiseerd en zijn passend bij het experiment leeruitkomsten en de brede variatie in doelgroepen. De opleidingen slagen er goed in slagen om studenten een leertraject aan te bieden dat past bij hun voorkeuren, praktijkervaringen, werkomstandigheden en persoonlijke omstandigheden. Studenten kunnen de eigen leerweg inrichten en daarbij het studietempo versnellen of vertragen. Daarmee komen de opleidingen duidelijk tegemoet aan een grote behoefte onder veelal volwassen studenten. De opleiding heeft de onderwijsprogramma's ontwikkeld in nauwe samenwerking met het werkveld. Dit is een sterk punt dat maakt dat studenten in realistische praktijkomgevingen hun leeruitkomsten kunnen aantonen. Voor het werkveld is dit waardevol aangezien studenten via praktijkgericht onderzoek werken aan innovatieve beroepsproducten die bijdragen aan de ontwikkeling van hun beroepspraktijk. Persoonlijke begeleidingsgesprekken en een quickscan helpen de studenten hun eigen leerweg vorm te geven. Op basis van een portfolio met gedegen bewijsvoering kunnen studenten vrijstellingen aanvragen.

Afspraken over de leerarrangementen worden vastgelegd in leerovereenkomsten. Afspraken met werkgevers en stageverleners worden vastgelegd in praktijkleerovereenkomsten. De inzichtelijkheid van deze overeenkomsten kan worden verbeterd door te gaan werken met een digitaal systeem voor het vastleggen en volgen van de afspraken en vordering van de studenten.

De onderwijsprogramma's kennen nog een redelijk vaste structuur waarbij de volgorde qua niveau vastligt; eerst propedeuse, dan Ad- en vervolgens bachelorniveau. Binnen een niveau is het mogelijk de volgorde van modules zelf te bepalen. Het flexibele onderwijs wordt verzorgd door een gedreven en goed toegerust team, dat ook stevig inzet op kwaliteitsverbetering en verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Onderbouwing

Oriënteren

De bacheloropleiding Social Work en de Ad Sociaal Werk trekken een brede doelgroep aan van omscholers, bijscholers en opscholers: studenten, die een carrièreswitch maken, mensen die al werken in de praktijk en hun kennis willen bijspijkeren en studenten die vanwege hun werk een hbo-diploma nodig hebben. Daarnaast ziet de opleiding een steeds grotere groep voltijdstudenten doorstromen naar de deeltijdopleiding, die na een stage blijven werken en tegelijkertijd hun opleiding wensen af te ronden.

De opleiding is toegankelijk voor alle studenten die voldoen aan de wettelijke criteria die voor het instromen op een hbo-opleiding zijn gesteld. Studenten met een mbo-3 achtergrond, die nog een toelatingstoets 21+ moeten doen, hoogopgeleide nieuwkomers en HBO'ers met een afstand tot de studie kunnen een schakelmodule Zorg, welzijn en sport volgen, waarin zij kennismaken met het studeren op een hbo-opleiding. Studenten kunnen twee keer per jaar instromen: in februari en in september.

Het panel vindt de instroom goed georganiseerd en passend bij dit experiment en de brede variatie in doelgroepen die zich voor de opleiding aanmelden. Studenten beginnen de opleiding door zich grondig te oriënteren op de opleiding en het flexibele karakter ervan, via de website en brochures. Vervolgens kunnen studenten open avonden bezoeken met informatie over de opleiding, het praktijkleren en de wijze van studeren. Daarbij zijn ook potentiële werkgevers aanwezig die mogelijk een werkplek kunnen bieden voor studenten die voor de opleiding kiezen.

Na de open avond vindt een adviesgesprek plaats tussen een vertegenwoordiger van de opleiding en kandidaat-studenten. Aankomende studenten kunnen een quickscan invullen, waarmee zij een inschatting kunnen maken op hun kansen voor eventuele vrijstellingen en de mogelijkheid om de opleiding te versnellen/verkorten.

Aankomende studenten die een quickscan hebben ingevuld, worden uitgenodigd voor een voorlichtingsbijeenkomst, waarin hen tekst en uitleg wordt gegeven over de mogelijkheden om eerdere diploma's of werkervaring te laten verzilveren als vrijstellingen.

Voor de definitieve inschrijving kunnen studenten eerdere werkervaringen laten valideren, door een portfolio op te bouwen met bewijsmateriaal, gevolgd door een beoordelingsgesprek (zie ook standaard 3). In de praktijk blijkt dit voor studenten niet eenvoudig te zijn, reden waarom de opleiding een nieuwe module ontwikkelt om studenten onder begeleiding een portfolio op te bouwen, ervaring op te doen met (leerwegaafhankelijk) toetsen en zo de start van de opleiding beter te faciliteren. Het panel vindt dat een goed initiatief.

Studenten en docenten zijn tevreden over de instroomprocedure, die thans gevolgd wordt. De opleidingen bieden ruim informatie aan aankomende studenten en bieden hen begeleiding bij de start van de opleiding en bij het zoeken naar een passende werkplek, waar studenten hun opdrachten kunnen uitvoeren.

Kiezen en afspraken maken

Keuze in onderwijsvarianten en tempo

Het panel vindt dat de opleidingen er goed in slagen om studenten een leertraject aan te bieden dat past bij hun voorkeuren, praktijkervaringen, werkomstandigheden en persoonlijke omstandigheden. Daarmee komen de opleidingen duidelijk tegemoet aan een grote behoefte onder veelal volwassen studenten.

In lijn met het experiment bieden de opleidingen studenten diverse keuzemogelijkheden aan om de opleiding op hun persoonlijke situatie af te stemmen. Alle toetsen zijn leerwegonafhankelijk. Studenten kunnen kiezen om wel of niet het onderwijs ter voorbereiding op een leerwegonafhankelijke toets te volgen. Studenten die het onderwijsarsenaal volgen, volgen contactonderwijs, aangevuld met online leeractiviteiten. In totaal volgen studenten zes dagen onderwijs per tien weken, bereiden zij lessen online voor en maken zij gebruik van voorgescreven literatuur en ander onderwijsmateriaal.

Studenten die kiezen voor een leerwegonafhankelijke route, maken alleen de toetsen. Daarvoor kunnen zij gebruik maken van literatuursuggesties dan wel hun ervaringen op de werkplek inzetten om toetsen te maken waarmee zij de leeruitkomsten aantonen. Een combinatie tussen beide kan ook: het onderwijsarsenaal volgen bij een module terwijl studenten toetsen afleggen behorende bij een andere module.

Het tempo waarmee studenten de opleiding volgen, kan eveneens variëren: van versnellen (door twee modules tegelijk te doorlopen, zoals hierboven geschetst) als vertragen, vanwege persoonlijke omstandigheden.

Ervaring leert dat de meeste studenten kiezen voor het onderwijsarsenaal. Het panel heeft studenten gesproken die een hele bewuste keuze hebben gemaakt voor deze opleiding en graag alle kennis en inspiratie willen opdoen die in het onderwijsarsenaal geboden wordt. Ook het onderlinge contact is voor veel studenten een doorslaggevende factor om te kiezen voor het onderwijsarsenaal. Andere studenten zijn blij met de structuur die 'de gewone leerroute' met het onderwijsarsenaal biedt.

Daar tegenover staan studenten die juist blij zijn met de mogelijkheid om leerwegonafhankelijk toetsen te kunnen afleggen en daar in hun eigen tijd en tempo aan te werken. Studenten die bijvoorbeeld al uitgebreide werkervaring hebben, kiezen voor deze weg en zetten hun praktijkervaring in om leeruitkomsten aan te tonen, al dan niet gecombineerd met een versnelling van de opleiding.

Afspraken maken in onderwijsleerovereenkomst

Het panel stelt vast dat de opleidingen afspraken met studenten vastleggen in een onderwijsovereenkomst, conform de vereisten van het experiment.

Ieder jaar maken studenten en opleiding afspraken over de te volgen leerroute, hoe hij/zij de leeruitkomsten gaat aantonen, de keuzemodulen en het profiel. Deze afspraken maakt een student met zijn leercoach: een door de opleiding toegewezen docent-begeleider die de student begeleidt bij zijn studieloopbaan. De opleiding streeft er naar om studenten uit jaar 1 en 2 zoveel mogelijk door dezelfde leercoach te laten begeleiden. In jaar 3 en 4 is de leercoach meestal gekoppeld aan de inhoudelijke modules die studenten volgen.

De afspraken worden vastgelegd in een onderwijsovereenkomst (OOK). Hoe belangrijk het ook is om afspraken vast te leggen, in de praktijk blijkt de onderwijsovereenkomst een weinig werkbaar statisch instrument te zijn.

Het panel vindt het belangrijk dat er een handzaam en effectief studentvolgsysteem wordt ontwikkeld dat recht doet aan de flexibiliteit in leerroutes om daarmee de grote variëteit in studenten in een sterk groeiende opleiding in beeld te houden. Nu ligt er vooral een belangrijke taak voor de leercoach en dat maakt het volgsysteem kwetsbaar. De opleiding is zich daarvan bewust en zoekt naar passende oplossingen, waarbij gebruik gemaakt wordt van digitalisering.

Afspraken maken in praktijkleerovereenkomst

Essentieel onderdeel van de Bachelor- en Ad-opleiding is het leren op de werkplek. Studenten moeten vanaf het begin van de opleiding over een geschikte werkplek beschikken, waarbinnen zij kunnen werken aan leeruitkomsten, of zij nu onderwijsarsenaal- of de leerwegaafhankelijke route volgen. Door het doen van een werkplekscan voorafgaand aan de opleiding kunnen studenten nagaan of hun werkplek voldoet aan de eisen die de opleiding stelt.

Social Work nodigt ook potentiële werkgevers uit voor de open avonden en dat leidt vaak tot een sollicitatiegesprek tussen werkgever en aankomend student. Mocht een student bij aanvang van de opleiding niet over een werkplek beschikken, dan bemiddelt de opleiding tussen studenten en werkgevers.

De afspraken tussen werkplek, opleiding en student worden vastgelegd in een Praktijkleerovereenkomst, waarin de rechten en plichten van alle partijen staan vermeld. Met de praktijkleerovereenkomst weet de student dat hij/zij kan werken aan zijn of haar leeruitkomsten en dat er deskundig begeleiding wordt geboden op de werkplek door een hbo-gediplomeerde bachelor in het sociaal agogisch domein. Deze overeenkomst geldt voor zowel deeltijdstudenten als voor duale studenten. Duale studenten worden tijdens hun opleiding door de werkgever betaald om een opleiding te volgen. Inhoudelijk zijn er geen verschillen tussen het duale en het deeltijdprogramma.

Het panel is positief over de samenwerking die werkveld, opleidingen en studenten aangaan om het leren op de werkplek te bevorderen en vindt het verstandig dat dit in een formele overeenkomst wordt vastgelegd.

Leren

Modulaire opbouw opleidingen

Het panel stelt vast dat het onderwijsprogramma van de Ad- en Bacheloropleiding studenten in staat stelt om studenten flexibel de opleiding te volgen. Studenten kunnen hun opleiding

versnellen, vertragen, en er voor kiezen om onderwijs te volgen dan wel te kiezen voor een leerwegaafhankelijke route waarbij zij alleen toetsen afleggen, maar geen onderwijs volgen. Daarmee kunnen studenten de leerroute naar mening van het panel goed aanpassen aan hun persoonlijke omstandigheden.

De basis van de opleidingen Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk bestaat uit dezelfde opbouw van het modulaire onderwijsprogramma. In principe doorlopen alle studenten dezelfde modules.

In het eerste jaar (propedeuse) maken studenten kennis met de brede basis van Social Work. Het werken met cliënten staat centraal, maar ook de actuele ontwikkelingen in het vak, zoals participatie.

In het tweede jaar volgen studenten een module Verdieping Social Work, en een keuzemodule. Bij de eerste module volgen studenten supervisie. Bij de keuzemodule kunnen studenten kiezen tussen vier programma's; regie van hulp- en dienstverlening, creatief begeleiden en coachen, opvoeden in een brede context, samenlevingsopbouw en technologie in zorg en welzijn. Ad-studenten ronden na het volgen van de vier modules hun opleiding af of stromen door naar het bachelorprogramma.

In het derde jaar kiezen bachelorstudenten voor een van de profielen Jeugd, Zorg of Welzijn & Samenleving en volgen twee modules (Sociaal functioneren en Sociale professional 3.0) door leeruitkomsten aan te tonen in de context van hun gekozen profiel.

Het vierde jaar tot slot is het afstudeerjaar. Studenten volgen de module Onderzoek en Innovatie en voeren daar een afstudeeropdracht uit. Ook volgen studenten een minor.

De modules kennen een zekere opbouw in niveaus en complexiteit. Die opbouw bepaalt ook de volgorde van de modules. Binnen de niveaus (propedeuse-, Ad-niveau, hoofd- en afstudeerfase) is het mogelijk om de volgorde van modules aan te passen. Door de niveaus heen is dat in uitzonderlijke gevallen mogelijk, bijvoorbeeld bij veel vrijstellingen.

Het panel vindt de opleiding helder vormgegeven aan de hand van de modules en de opbouw die daarin is vormgegeven. Het panel herkent de opbouw bijvoorbeeld in de aandacht die aan de ontwikkeling van onderzoekend vermogen in de verschillende leeruitkomsten wordt besteed. De opbouw in complexiteit maakt het eveneens mogelijk om Ad-studenten een zelfde programma in de eerste vier modules te laten doorlopen als een bachelorstudent. Het voordeel daarvan is dat beide programma's goed op elkaar zijn aangesloten. Daardoor kunnen studenten gaande weg de studie besluiten om of voor een Ad-opleiding of voor een bacheloropleiding te kiezen.

Er zit echter ook een nadeel aan: de niveau-opbouw in modules maakt het voor studenten lastiger om een andere volgorde te kiezen in het doorlopen van modules ook als dat hen qua werkervaring beter past. Het panel geeft de opleidingen de overweging mee om te bezien welke mate van flexibiliteit zij uiteindelijk nastreven en op basis daarvan, indien gewenst en nodig de opbouw van het onderwijsprogramma aan te passen.

Tussen propedeusemodules en de daaropvolgende module geldt voor bachelorstudenten een BSA van 45 punten. Dit advies wordt uiterlijk twee jaar na inschrijving afgegeven.

Het panel geeft de opleiding de overweging mee om te bezien of vanwege het experimentele karakter van de deeltijdopleidingen een andere wijze van omgang met de BSA-norm mogelijk is, om daarmee de flexibele opzet van de opleidingen beter te kunnen benutten.

Samenwerking met het werkveld: de gouden driehoek

Het panel heeft met veel plezier en waardering kennisgenomen van de intensieve samenwerking tussen werkplek, opleidingen en studenten, die het studenten op een waardevolle manier mogelijk maakt om de leeruitkomsten te realiseren.

Een belangrijk deel van het leren, zo niet het belangrijkste deel van het leren, vindt plaats op de werkplek van studenten. Op de werkplek voeren studenten opdrachten uit en leggen zij toetsen af door het maken van beroepsproducten. De opleidingen refereren naar de samenwerking die hieraan ten grondslag ligt als de gouden driehoek: de driehoek tussen werkplekcoach op de werkplek, leercoach op de opleiding en de student.

Werkplekcoaches zijn collega's van studenten op de werkplek, die studenten begeleiden in hun leerproces. Werkplekcoaches worden geschoold in de werkwijze van de opleiding, onder meer door het gezamenlijk bestuderen van de leeruitkomsten en hoe die in de praktijk te valideren. Vier werkplekcoaches worden ook ingezet als examinerator en hebben daarvoor een BKE-training doorlopen (zie standaard 3). Twee keer per jaar vindt er een bijeenkomst van werkplekcoaches plaats. Opleidingen, studenten en werkveld zijn enthousiast over de samenwerking en vinden dat een sterk punt van deze Ad- en Bacheloropleidingen. Het panel onderschrijft deze mening.

Kennis en vaardigheden

Het panel heeft de kennis en vaardigheden bestudeerd, zoals die in de leeruitkomsten van de verschillende modules zijn benoemd. Het panel vindt dat zowel kennis en theorie als vaardigheden goed aan bod komen in de leeruitkomsten en passend zijn voor toekomstige sociaal werkers op Ad- en op Bachelorniveau.

Voorbeelden van kennisgerelateerde leeruitkomsten zijn kennis op het gebied van sociologie, psychologie, recht, opvoeding. Ook moeten studenten leeruitkomsten aantonen gerelateerd aan de landelijke kennisbasis sociaal werk.

Vaardigheden komen aan bod tijdens trainingen op de contactdagen of zijn onderdeel van de werkervaring van studenten en kunnen met een leerwegaafhankelijke toets worden aangetoond. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld gesprekstechnieken en het methodisch kunnen handelen.

Internationalisering

De opleiding wil studenten met meerdere internationale perspectieven op sociaal werk en de vraagstukken die zich daarbij voordoen in aanraking brengen. Studenten ontwikkelen zo een culturele sensitiviteit wat hen helpt om met diversiteit in hun werk om te gaan.

Het panel vindt dat de deeltijdopleiding op een bijzondere wijze invulling geeft aan internationalisering. Studenten wordt bijvoorbeeld gevraagd in keuzemodule Samenlevingsopbouw om vanuit een internationale definitie van Social Work te reflecteren op hun handelen.

Andere vormen van internationalisering zijn het gebruik van internationale literatuur, uitwisseling met partnerhogeschool Artevelde in Gent en participatie aan een online platform over social work met studenten van de universiteit Ohio in de Verenigde Staten. Vooral deze laatste vorm van internationalisering vindt het panel creatief en goed gevonden voor een deeltijdopleiding. HAN-studenten wisselen ervaringen over welzijnswerk uit met studenten uit Ohio, en zijn zo in staat

om te leren van ervaringen van studenten uit een andere cultuur die werken en studeren in de setting van een miljoenenstad.

Onderzoek

Het panel is dan ook positief over de wijze waarop studenten leren om een onderzoekende houding te ontwikkelen. De aandacht die de opleidingen aan onderzoek besteden, past goed in de (toekomstige) beroepspraktijk waarin afgestudeerde sociaal werkers op Ad- of Bachelorniveau werken, vindt het panel.

De Bachelor- en Ad-opleiding hebben met meerdere voltijdopleidingen van de HAN, waaronder Social Work en Toegepaste psychologie in samenwerking met het lectoraat een visie ontwikkeld op het te ontwikkelen onderzoekend vermogen van bachelorstudenten. Daarbij hebben de opleidingen aansluiting gezocht bij het gedachtegoed van Daan Andriessen op praktijkgericht onderzoek: onderzoek heeft een dienende functie ten behoeve van de ontwikkeling van de beroepspraktijk. Bachelorstudenten Social Work moeten aan het einde van hun studie in staat zijn om een praktijkgericht onderzoek te doen om zo tot innovatief beroepsproduct te komen dat bijdraagt aan de ontwikkeling van hun beroepspraktijk (module 7 Onderzoek en Innovatie).

De eisen aan Ad-studenten zijn passend voor het NLQF-5 niveau. De opleiding verwacht van een Ad-afgestudeerde een onderzoekende blik op cliëntsituaties. Ad-afgestudeerden moeten verder net als bachelorafgestudeerden in staat zijn om met evidence based evaluatie-instrumenten te werken, om kennis te gebruiken uit onderzoek van anderen. Ook moeten zij net als bachelorafgestudeerden kunnen reflecteren op hun eigen handelen. Tot slot moeten Ad-afgestudeerden in staat zijn om bachelorafgestudeerden te ondersteunen bij het doen van praktijkgericht onderzoek

Het panel heeft gezien dat diverse aspecten van onderzoek in het gehele curriculum zijn opgenomen. Dat begint in jaar 1, waar studenten geleerd wordt om met een open onderzoekende houding cliënten en beroepssituaties tegemoet te treden. Ook in de modulen 3 en 4 (keuzemodulen) is er aandacht voor onderzoeksvaardigheden.

In module 5 (Visie op sociaal functioneren) doorlopen bachelorstudenten begeleid een onderzoekscyclus. In module 7 doen studenten praktijkgericht onderzoek als afsluiting van de bacheloropleiding. De studenten die het panel gesproken heeft herkennen de opbouw van de onderzoekslijn en vinden deze helder. Studenten zeggen te leren kritisch te zijn op wat zij lezen en actief op zoek te gaan naar bronnen die hun niet worden aangereikt door de HAN.

Veel waardering heeft het panel voor de wijze waarop opleiding en het kenniscentrum HAN Sociaal samenwerken met de RIBW⁹ Arnhem en Veluwe Vallei om 52 bachelorstudenten vanuit deze instelling te laten participeren in een overkoepelend onderzoeksprogramma. Studentenduo's van de RIBW werken onder begeleiding van het kenniscentrum aan onderzoeksonderwerpen die passen binnen het overkoepelend onderzoeksprogramma op hun eigen werkplek en ontwikkelen daarbij innovatieve producten en werkwijzen, die zij meteen daarna in hun beroepspraktijk kunnen toepassen. Afgestudeerde RIBW-medewerkers, werkgever en aan het kenniscentrum verbonden lectoraten zijn enthousiast over de resultaten die geboekt worden.

⁹ RIBW: Regionale Instelling voor Beschermende Woonvormen

Blend werkvormen onderwijsarsenaal

Studenten die de route van het onderwijsarsenaal volgen, zijn in principe in de eerste twee jaar twaalf keer per module een dag op school. Voorafgaand aan de onderwijsdag bereiden studenten hun lessen voor: vervolgens werken studenten in groepen van vier aan de toepassing van het geleerde op hun praktijksituatie. Daarbij kunnen docenten bij groepsvorming differentiëren in leerbehoefte en niveau van de studenten is het onderwijs vooral gericht op interactie en verdieping. Op een onderwijsdag zijn twee docenten aanwezig, wat door studenten zeer op prijs wordt gesteld. Docenten dienen als vraagbaak of coach. Hoorcolleges vinden niet plaats. Studenten leren vaardigheden met trainingsacteurs. Ook is er ruimte voor het oefenen met intervisievormen. Regelmatig nodigen de opleidingen gastsprekers uit op de onderwijsdagen. Op de onderwijsdagen zijn tevens de leercoaches van de studenten aanwezig. In de jaren 3 en 4 neemt het aantal onderwijsdagen af.

De studenten die het panel gesproken heeft zijn enthousiast over de bijeenkomsten en de werkvormen die de opleiding organiseert. De bijeenkomsten zijn inspirerend omdat er veel ruimte is voor studenten om onderlinge ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Juist de kansen die de bijeenkomsten bieden om van elkaar te leren is voor veel studenten de doorslaggevende factor om te kiezen voor het onderwijsarsenaal.

Het panel is positief over de invulling die de opleidingen geven aan de onderwijsdagen en ziet dat dit onderwijsarsenaal aan de behoefte voldoet van veel deeltijdstudenten. Daarnaast heeft het panel ook studenten gesproken die bewust een keuze maken om delen van het onderwijsarsenaal niet te volgen en daarbij te kiezen voor het doen van toetsen. Het panel vindt het een verrijking dat de opleidingen studenten beide opties bieden.

Docenten

Het panel heeft een gedreven team van docenten leren kennen dat met elkaar de opleiding draagt en vormgeeft. Studenten vinden docenten goed toegankelijk en zien dat docenten intensief met elkaar samenwerken om het onderwijs vorm te geven.

In totaal zijn 37 medewerkers actief voor de deeltijdopleidingen Ad Sociaal Werk en de Bachelor Social Work, waaronder 32 docenten en vijf ondersteuners. De meeste docenten zijn masteropgeleid (85 procent), vrijwel allemaal beschikken de docenten over ruime ervaring in de praktijk. De opleidingen verwachten van docenten dat zij kort na hun aanstelling over een Basis Didactisch Bekwaamheids certificaat (gericht op didactiek) en een BKE-certificaat (gericht op toetsing) beschikken.

Docenten hebben veel intercollegiaal contact. Er zijn scholingsmogelijkheden gericht op het flexibele deeltijdonderwijs en daarnaast zijn er intervisiebijeenkomsten waar docenten ervaring uitwisselen en casuïstiek bespreken.

Het panel vindt het docententeam enthousiast en goed toegerust om de deeltijdopleidingen vorm en inhoud te geven en daarnaast nog verder door te ontwikkelen. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat het huidige docenten team in staat zal zijn om bij groei van de opleiding nieuwe docenten mee te nemen in de werkwijze van het flexibele onderwijs.

Begeleiding en coaching van studenten

De belangrijkste rol in de begeleiding van deeltijdstudenten is weggelegd voor de leercoaches. Het panel vindt dat deze leercoaches een waardevolle rol vervullen in de ondersteuning van studenten. Leercoaches begeleiden studenten vanaf het moment van aanmelding bij het maken

van keuzes van type onderwijs, het aanvragen van vrijstellingen, vraagstukken rond de werkplek, het al dan niet versnellen of vertragen van de opleiding, persoonlijke vraagstukken, het kiezen van keuzemodulen en het uitstroomprofiel.

Leercoaches onderhouden daarnaast contact met de werkplekcoaches en houden zo oog op het werkplekklaren van studenten. Daarnaast bewaken leerwegcoaches de studievoortgang van studenten.

Het panel ziet dat leerwegcoaches goed in staat zijn om studenten te begeleiden bij hun opleiding. In principe is iedere docent ook leerwegcoach. In het eerste jaar zijn de contacten tussen student en leerwegcoach intensief, zowel individueel maar ook groepsgewijs. De leercoach bewaakt op individuele basis de afspraken met de studenten, voor zover niet vastgelegd in de OOK. Het panel verwacht dat bij de groei van het aantal studenten er meer behoefte zal ontstaan om leerwegcoaches te ondersteunen met een werkzaam digitaal informatiesysteem, waarin de belangrijkste afspraken rond de leerroutes zijn vastgelegd. De opleiding is zich daarvan bewust.

Voorzieningen en elektronische leeromgeving

De digitale leeromgeving van de opleiding is een belangrijke voorziening voor deeltijdstudenten of zij nu gebruik maken van het onderwijsarsenaal of de leerwegaafhankelijke route met toetsing van de leeruitkomsten volgen.

Het panel heeft de online leeromgeving bestudeerd en vindt deze helder weergegeven. Online kunnen studenten informatie vinden over de modules, de EVL-en, de leeruitkomsten, toetsing en beoordelingscriteria. Er staan opdrachten instaptoetsen, voorbereidende literatuur, videoclips en andere informatie op de leeromgeving. Verder is er de mogelijkheid om online met medestudenten en docenten in contact te komen.

Kwaliteitszorg

Het panel ziet dat de opleidingen stevig en systematisch inzetten op doorontwikkeling en kwaliteitsverbetering van het flexibele onderwijs. Iedere module wordt geëvalueerd met docenten, leercoaches en opleidingscommissie. Daarbij worden kinderziekten gesignaleerd en opgelost. Bijsturingen worden helder in de modulebeschrijvingen vastgelegd. Het panel heeft daarvan diverse voorbeelden gezien, zoals het uitbreiden van beoordelingscriteria. Ook het werkveld blijft betrokken bij de formulering van de inhoud van de leeruitkomsten en ziet dat suggesties worden opgenomen in de leeruitkomsten. Een voorbeeld daarvan is de aandacht voor het ontwikkelen van een ondernemende houding van studenten.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment Leeruitkomsten:

De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

Conform het experiment zijn de toetsen leerwegonafhankelijk. Studenten bepalen zelf wanneer ze toetsen doen en welk onderwijs ze ter voorbereiding volgen. De toetsing is gedegen vormgegeven met een heldere lijn van leeruitkomsten naar toetscriteria en met het gebruik van toetsmatrijzen en rubrics. De toetsmatrijzen, rubrics en beoordelingscriteria zijn zo geformuleerd dat de toetsen in de vorm van beroepsproducten in verschillende werkcontexten toepasbaar zijn, wat de leerwegonafhankelijkheid versterkt. Positief is de ontwikkeling van een nieuwe startmodule die studenten meer begeleidt bij de opbouw van een portfolio en mogelijke bewijsvoering voor vrijstellingsaanvragen. Het panel is onder de indruk van de gedegen wijze waarop de beoordeling plaats vindt. Het panel is daarbij enthousiast over de inzet en de professionalisering van werkveldexaminatoren. De opleidingen hebben goed oog voor de borging van de kwaliteit van toetsing, via een duidelijk actieve rol van de examen- en toetscommissie en door garanderen van het toetsniveau middels training van de examinatoren, kalibratiesessies voor examinatoren en door voortdurende aandacht voor toetsmatrijzen, beoordelingscriteria en rubrics.

Onderbouwing

Systeem van toetsing (indien specifiekere dan generiek)

De opleidingen Ad Sociaal Werk en Bachelor Social Work hebben een eigen toetsbeleid geformuleerd. Daarin staan een aantal uitgangspunten benoemd. De toetsen moeten valide zijn en daarbij van meerwaarde zijn voor het werkplekleren. Toetsen zijn leerwegonafhankelijk conform de principes van het experiment leeruitkomsten en daarbij veelal gebaseerd op de eigen beroepspraktijk. Ook moeten studenten zelf kunnen aangeven wanneer zij klaar zijn om hun leeruitkomsten aan te tonen. En tot slot willen de opleidingen de focus op het leerproces houden in plaats van op de toetsing.

Het panel heeft de toetsen van de beide opleidingen Social Work bekeken en vastgesteld dat deze aan de hierboven genoemde uitgangspunten voldoen. De toetsontwikkeling is gedegen

vormgegeven in de praktijk; voor alle toetsen zijn toetsmatrijzen aanwezig, gebaseerd op de formulering van de leeruitkomsten. Ook de beoordelingscriteria zijn helder afgeleid van de leeruitkomsten, vindt het panel (zie verder beoordeling). Bovendien kent de opleiding een zichtbare kwaliteitscultuur ten aanzien van het evalueren van toetsen, waarbij studenten, docenten en borgingscommissie betrokken zijn, wat leidt tot aanscherpingen en verbeteringen.

Leerwegaafhankelijk toetsen

De opleiding maakt gebruik van verschillende voor geschreven toetsvormen. Alle toetsen zijn leerwegaafhankelijk. Ad-studenten leggen in de modules die zij volgen dezelfde toetsen af als bachelorstudenten.

Kennis wordt aan de hand van multiplechoicetentamens getoetst. Studenten kunnen vijf keer per jaar een kennistoets af leggen en hebben daarvoor twee kansen. Andere toetsvormen zijn het opstellen van een portfolio, een praktijkbeoordeling, schriftelijke rapportages, mondelinge rapportages en het maken van een filmpje. Er zijn acht momenten in het jaar waarop studenten deze toetsen kunnen afleggen, met een herkansingsmogelijkheid. Hoewel de vorm is voorgeschreven kunnen studenten daarvan afwijken, mits zij daarvoor toestemming hebben gekregen van de examencommissie.

De toetsmatrijzen en beoordelingscriteria zijn zo geformuleerd dat de toetsen in de vorm van beroepsproducten in verschillende werkcontexten toepasbaar zijn. Het panel heeft daar positieve meningen van studenten over gehoord. Ook de leerwegaafhankelijkheid van toetsen blijkt in de praktijk goed tot uitdrukking te komen: uit navraag blijkt dat de slagingspercentages van studenten die het onderwijsarsenaal volgen en studenten die ervoor kiezen om alleen de toetsen af te leggen niet van elkaar afwijken.

Het panel heeft met de opleidingen gesproken over de kennistoetsen waarin de BoK wordt getoetst. Het gaat om meerkeuzetoetsen, waarbij het accent meer op reproduceren dan op toepassen ligt. De opleidingen erkennen dat en zijn bezig om nieuwe meer integrale toets te ontwikkelen, op basis van een portfolio en zijn daarover in overleg met de examencommissie

De Ad- en Bacheloropleidingen Social Work hebben een aparte helder uitgewerkte handleiding opgesteld, hoe om te gaan met vrijstellingen. Voorafgaand aan de definitieve aanmelding kunnen aankomende studenten hun diploma's laten valideren en krijgen op basis daarvan vrijstellingen. Ook kunnen zij een portfolio aanleveren met bewijsstukken waaruit hun kennis en ervaring blijkt op een specifiek onderwerp blijkt, waarna een beoordelingsgesprek volgt. Vervolgens besluit de examencommissie over het al dan niet verlenen van vrijstellingen.

In de praktijk blijkt dat maar weinig studenten in aanmerking komen voor een vrijstelling op basis van een portfolio en een beoordelingsgesprek. In de afgelopen jaren hebben 130 studenten een quickscan ingevuld, voorafgaand aan adviesgesprekken, wat uiteindelijk maar tot negen vrijstellingen heeft geleid. De opleidingen vinden zelf de eisen die nu aan studenten worden gesteld om een vrijstelling te verkrijgen behoorlijk stringent. De opleidingen stellen zich daarbij zelf de vraag of met deze vrijstellingsaanpak recht wordt gedaan aan eerdere werkervaringen. Daarnaast blijkt in de praktijk dat studenten er zelf voor kiezen om af te zien van de vrijstellingen, omdat zij liever het gehele programma willen volgen.

Om recht te doen aan studenten die werkervaring mee nemen en op basis daarvan hun opleiding willen versnellen, ontwikkelen de opleidingen een nieuwe startmodule van een half jaar. Binnen deze module krijgen studenten meer begeleiding bij de opbouw van hun portfolio dan nu beschikbaar is en hebben zij de mogelijkheid om een aantal toetsen af te leggen, zonder daarvoor onderwijs te volgen. Het panel juicht deze ontwikkeling toe.

Toetspraktijk

Het panel heeft de beoordelingen van toetsen bestudeerd en stelt vast dat deze zorgvuldig zijn vormgegeven. Beoordelingscriteria zijn afgeleid van leeruitkomsten en voor de toetsing van beroepsproducten omgezet in rubrics. Het panel stelt vast dat deze systematiek helder is omschreven in de OS/OER en beschikbaar is voor studenten. Studenten vinden deze informatie adequaat. Soms vergt het wat puzzelen om er voor te zorgen dat de beroepsproducten passen binnen de werkcontext van studenten, maar in principe komen studenten samen met hun leercoaches altijd uit. Regelmatig worden beoordelingscriteria en rubrics tegen het licht gehouden en aangescherpt als het nodig is.

De beoordeling van de beroepsproducten vindt plaats door docenten/examinatoren, die geen docent zijn van de module waarvoor de student zijn leeruitkomsten aantoont. Alle examinatoren zijn minimaal BKE-geschoold.

Bij de praktijkbeoordelingen wordt de werkplekcoach als adviserend ten aanzien van de beoordeling ingezet. Bij tentamens op eindniveau Ad en Bachelor werkt de opleiding met (door de opleiding zelf getrainde en door de examencommissie aangewezen) buitenexaminatoren uit het werkveld. Tot slot zijn er vier werkveldexaminatoren volledig BKE-gecertificeerd en zij beoordelen als eerste examinator zelfstandig tentamens en nemen deel aan kalibreersessies. De laatste groep is groeiende. Rubrics en kalibratiesessies tussen examinatoren onderling dragen bij aan uniformiteit in beoordeling. Het panel is onder de indruk van de gedegen wijze waarop de beoordeling plaats vindt. Het panel is daarbij enthousiast over de inzet en de professionalisering van werkveldexaminatoren. Daarmee geeft de opleiding ook bij toetsing en beoordeling een uitstekende invulling van werkplekleren.

Borging

Het panel heeft gesproken met vertegenwoordigers van de examen- en toetscommissie. De examencommissie is, vanwege de conversie van de Social Work opleidingen, onlangs samengesteld uit leden van de examencommissie Ad en van de examencommissie Social Work bachelor.

Het panel heeft vastgesteld dat beide commissies goed zijn betrokken bij de start van het experiment, voor wat betreft het vrijstellingenbeleid, de opzet van het toetssysteem en het benoemen van de examinatoren. De toetscommissie houdt de vinger aan de pols voor wat betreft de kwaliteit van de toetsen door het screenen van toetsen, het screenen van beoordelingsformulieren en het trainen van examinatoren.

Ook de examencommissie heeft een proactieve houding, vindt het panel. De examencommissie kijkt scherp naar de borging van het eindniveau door de eindtermen laten toetsen door het CITO. Het panel is positief over de borging van de kwaliteit van toetsing, niet alleen vanwege de actieve rol van de examen- en toetscommissie, maar ook door de navolgbare zorg van de opleidingen zelf voor het toetsniveau, dat zichtbaar is in de training van de examinatoren, de kalibratiesessies en de voortdurende aandacht voor toetsmatrijzen, beoordelingscriteria en rubrics.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment Leeruitkomsten:

De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.

Conclusie

De deeltijd/duaal-opleidingen Bachelor Social Work en Ad Sociaal Werk ontvangen voor deze standaard het oordeel **voldoet**.

De Ad- en bacheloropleidingen hebben duidelijk onderscheidbare afstudeerprogramma's die passen bij de gewenste eindniveaus. De geleverde eindwerken zijn passend voor het niveau en passend voor het werkveld en de functies waarvoor wordt opgeleid. Het panel ziet een creatieve en innovatieve aanpak van praktijkvraagstukken in de eindwerken. De kwaliteit wordt geborgd door gedegen toetsing met extern toezicht en toepassing van het vier-ogen-principe.

Onderbouwing

Systeem van afstuderen

Om de opleiding te kunnen afronden zijn er afzonderlijke eisen gesteld aan Ad-studenten en bachelorstudenten.

De eindtoets van de Ad-opleiding bestaat uit:

- Het hanteren van complexe cliëntsituaties en experimenteren met nieuwe handelwijzen, een analyseverslag

Het afstudeerprogramma van de Bachelor bestaat uit drie tentamens:

- Methodisch handelen in multiperspectief
- Reflecteren op randvoorwaarden
- Ontwerpen van een innovatief product

De afstudeertoetsen worden bij beide opleidingen beoordeeld door een examinerator van de opleiding en de werkveldexaminator. Daarvoor hebbende opleidingen heldere beoordelingsformulieren ontwikkeld, met scherp omschreven rubrics, die volgens het panel duidelijk en passend zijn bij het eindniveau van de afzonderlijke opleidingen. Ook zijn de beoordelingsformulieren goed afgestemd op de eind- c.q. afstudeerwerken. De borging van het eindniveau Bachelor en Ad wordt verder gewaarborgd door extern toezicht, deze is betrokken bij tien procent van de toetsen. Ook de klankbordgroep (zie standaard 1) bespreekt de eindwerken.

De beoordelingsformulieren zijn duidelijk, er worden ontvankelijkheidseisen gesteld aan de vorm van de producten er worden op essentiële dimensies knock-outcriteria (moet voldoende zijn) toegepast.

Niveau Bachelor- en Ad-eindtoetsen (worden leeruitkomsten aantoonbaar behaald)

Het panel heeft vier eindwerken van Ad-studenten en vier eindwerken van bachelorstudenten kunnen bestuderen. Dat er zo kort na de start van de opleidingen al eindwerken beschikbaar zijn, hangt samen met de versnelling die deze studenten hebben doorlopen door vrijstellingen en/of door het versneld afleggen van LOT's. Het panel heeft de werken bestudeerd en is van mening dat de eindwerken passend zijn voor de Ad- en Ba-niveaus en ook passend zijn voor het vakgebied waarvoor wordt opgeleid. Er worden vakbekwame startende professionals afgeleverd. De eindtoetsen van de Ad, het hanteren van complexe cliëntsituaties en experimenteren met nieuwe handelwijzen, zijn analyse-verslagen waarin er een onderzoekende blik van de student is op de cliëntsituatie. Dit blijkt duidelijk in de eindverslagen. Studenten worden in deze opdracht uitgenodigd om hun handelingsrepertoire uit te breiden. Bachelorstudenten moeten als onderdeel van het afstudeerprogramma een innovatief product ontwerpen. Ook dit is zichtbaar in de eindwerken, bijvoorbeeld het maken van een informatieve film over een doelgroep om de afstand tussen de doelgroep en de maatschappij te verkleinen.

Functioneren studenten in de praktijk

De opleidingen hebben nog weinig afgestudeerden, met name de bacheloropleiding. Uit gesprekken blijkt wel dat het werkveld heel tevreden is over de studenten en afgestudeerden. Velen maken tijdens de studie al een groei door qua taken, functiegebieden of posities binnen hun werkorganisatie.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voor alle deeltijd/duaal opleidingen Bachelor en Associate degree van de faculteit GGM HAN
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

Het panel constateert met de GGM-opleidingen dat er in voorgaande jaren hard is gewerkt aan de ontwikkeling en verbetering van het flexibele deeltijdonderwijs. De opleidingen zijn trots op de intensieve betrokkenheid van het werkveld, de mate waarin de mogelijkheden tot flexibilisering en personalisering nu staan en de mate waarin binnen de blended onderwijsomgeving gebruik wordt gemaakt van de aanwezige kennis en ervaring bij studenten. De docenten zijn gegroeid in hun ondersteunende rol naar studenten als inhoudsdeskundige, begeleider/coach en inspirator. Veel aandacht is uitgegaan naar het ontwerp van de onderwijsprogramma's. Het doortrekken naar meer leerwegaafhankelijker toetsing behoeft bij meerdere opleidingen nog de aandacht en is een logische volgende stap binnen het experiment. Met de eindwerken van studenten die de programma's al versneld hebben doorlopen tonen de opleidingen aan dat de gewenste Ad- en Ba-niveaus worden behaald.

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande **deeltijd-/duaalopleidingen van de Faculteit GGM** van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee ter ondersteuning van de verdere ontwikkeling van de flexibele deeltijd/duaal opleidingen van de Faculteit GGM van de HAN:

Algemeen/generieke aanbevelingen:

-maak duidelijk hoe men omgaat met het verstrekken van certificaten voor behaalde modules.

Het panel heeft vanuit de visitatie de indruk dat dit niet bij alle opleidingen helder wordt gecommuniceerd en uitgevoerd.

Standaard 1

-met de ervaringen van eerste cohorten afgestudeerden kunnen de opleidingen de leeruitkomsten evalueren en optimaliseren, met oog voor de doorvertaling naar de toetsindicatoren.

Standaard 2

-maak in het onderwijsconcept en naar studenten duidelijk wat de grenzen zijn aan de uitwisselbaarheid van modulen en de kaders voor volgordelijkheid. In de onderwijsprogramma's lijkt dit meer begrensd dan in het onderwijsconcept.

-gebruik de huidige ervaringen met intake en het componeren van maatwerkroutes om de persona's verder uit te werken en deze weer als hulpmiddel te gebruiken bij het verder professionaliseren en efficiënter maken van de intake procedures, vrijstellingenprocedures en het studentvolgsysteem.

-inventariseer of opleidingen werken met gelijklopende leeruitkomsten en of dat mogelijkheden biedt tot gemeenschappelijke opleidingsoverstijgende modulen, waarmee de student zijn opleidingsprofiel kan verbreden.

-maak werk van het digitaliseren van onderwijsafspraken in onderwijs- en praktijkleervereenkomsten en de toekenning van vrijstellingen en een goede koppeling tussen de verschillende registratiesystemen. Dat verhoogt de inzichtelijkheid voor studenten en de werkbaarheid voor docenten.

Standaard 3

-zet de ontwikkeling van het flexibele concept verder door in de toetsing en deel ervaringen en werkwijzen. Daarmee kan de aansluiting op de beroepscontext en de werkomgeving van studenten nog verder worden geoptimaliseerd.

Standaard 4

-verduidelijk de differentiatie tussen de Ad- en de Ba-opleidingen door een meer eigenstandige en integrale afronding van de Ad-opleidingen, waarbij structureel het vier-ogen-principe wordt gehanteerd bij de eindtoetsing.

Bijlagen

Bijlage 1 Beoogde leerresultaten en leeruitkomsten

De opleiding hanteert ook leeruitkomsten en leerresultaten voor drie domeintheema's die samen met Sportkunde worden gevolgd.

Beoogde leerresultaten Bachelor ALO:

ALO / BEWEEGPROGRAMMA'S - Beschrijving van de leeruitkomsten op niveau 3-2-1

De docent SBO ontwerpt, plant, voert uit, beoordeelt en evalueert zelfstandig, op adequate wijze sport- en bewegingsactiviteiten binnen het primair en voortgezet onderwijs met als hoofddoel het beter leren bewegen en het stimuleren van de cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen. Hierbinnen werkt hij naar een vakconcept en vakwerkplan passend binnen de huidige sport- en bewegingscultuur en het beleid van de school waarbij rekening gehouden wordt met de specifieke kenmerken en vragen van de verschillende doelgroepen en individuele behoeften. De docent SBO onderbouwt zijn keuzes op basis van relevante ontwikkelingen, trends en wetenschappelijke inzichten. Op deze manier bevordert hij een actievere en gezondere leefstijl bij leerlingen.

	Niveau 3	Niveau 2	Niveau 1	Body of knowledge
	De student ontwikkelt een <u>vakwerkplan</u> dat past binnen het beleid en de visie op het vak LO.	De student ontwikkelt een vakconcept dat aansluit bij het beleid van de school en zijn eigen visie op het vak LO.	De student typeert een bestaand vakwerkplan en relateert dit aan het vakconcept dat daaraan ten grondslag ligt. De student verwoordt zijn eigen mening met betrekking tot een bestaand vakwerkplan en het onderliggende vakconcept.	
	De student ontwikkelt een concreet sport- en beweegprogramma dat past binnen het beleid/vakwerkplan van de organisatie.	De student ontwikkelt onder supervisie een sport- en beweegprogramma dat past binnen het beleid/vakwerkplan van de organisatie.	De student relateert een bestaand sport- en beweegprogramma aan het actuele beleid/vakwerkplan van de organisatie.	Kennis van motorische, sociaal-emotionele, cognitieve en morele ontwikkeling bij kinderen van 0-12 jaar
	De student ontwerpt een sport- en beweegprogramma op basis van de beginsituatie en sport- en beweegmotieven van de deelnemers.	De student ontwerpt een sport- en beweegprogramma waarbij hij zijn keuzes voor activiteiten motiveert op basis van de beginsituatie en de sport- en beweegmotieven van de groep en individuele deelnemers.	De student houdt in zijn voorbereiding van sport- en beweegactiviteiten rekening met de beginsituatie van de groep. Hij herkent de verschillende sport- en beweegmotieven die de deelnemers hebben.	Kennis van psychologische, lichamelijke en psychosociale ontwikkeling bij pubers en adolescenten Kennis van verschillende (sociaal) psychologische en filosofische benaderingen van menselijk 'bewegen'
	De student begeleidt en coördineert pedagogisch en didactisch verantwoorde sport- en beweegactiviteiten volgens methodische principes en speelt daarbij in op de actuele lessituatie.	De student zorgt voor een uitgebreide methodische opbouw in zijn sport- en beweegprogramma. Hij voert onder supervisie één of meerdere gedeelten van het sport- en beweegprogramma uit en wijkt indien nodig af van zijn voorbereiding	De student zorgt voor een basale methodische opbouw in zijn sport- en bewegingsactiviteiten. De student voert onder begeleiding een gedeelte van een activiteit uit volgens zijn voorbereiding.	Kennis van biomechanica/groepsdynamica/ onderwijsvisie/visie op leertheorieën/ maatschappij- & mensopvattingen / motivatietheorieën
	De student stimuleert de deelnemers tot deelname aan sport- en beweegaanbod.	De student heeft oog voor de individuele deelnemers in de groep, bv. door hen ruimte te bieden voor initiatief en zelfstandigheid.	De student heeft oog voor alle deelnemers in de groep en betreft de groep bij de sport- en bewegingsactiviteit.	

	De student beoordeelt en evalueert planmatig de ontwikkeling van de deelnemers.	De student geeft inzicht in het ontwikkelingsniveau en –proces van de deelnemers en relateert deze aan de doelstellingen van het sport- en beweegprogramma en het jaarplan.	De student beschrijft het ontwikkelingsniveau van de individuele deelnemers. De student benoemt de onderdelen van de aangeboden sport- en bewegingsactiviteiten die een positief dan wel negatief effect hebben gehad op de ontwikkeling van de individuele deelnemers.	
	De student toetst en evalueert planmatig het sport- en beweegprogramma en/of het vakwerkplan én voert indien noodzakelijk verbeteringen door.	De student evalueert het sport- en beweegprogramma, brengt hierin (indien nodig) aanpassingen aan en doet suggestie ter verbetering van het beleid/vakwerkplan.	De student beargumenteert waarom de doelstelling van zijn sport- en beweegactiviteiten goed was of waarom hij hem achteraf beter anders had kunnen formuleren. De student evalueert de uitvoering van de activiteiten en benoemt de dingen die anders verliepen dan gepland.	

ALO / COACHING EN BEGELEIDING - Beschrijving van de leeruitkomsten op niveau 3-2-1

De docent SBO is in staat om verschillende groepen en individuen zelfstandig, planmatig en adequaat te begeleiden met als hoofddoel het beter leren bewegen van leerlingen. Hij creëert een veilig, respectvol en sociaal pedagogisch klimaat waarbij de cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling eveneens centraal staat. De docent SBO houdt hierbij rekening met de specifieke kenmerken, wensen en eisen van de doelgroep of individuen. Hij kan afwijkend gedrag signaleren, ermee omgaan en indien nodig voor doorverwijzing zorgen naar andere specialisten. Tevens is de docent SBO in staat om effectieve coaching strategieën toe te passen en een passend (individueel) advies te geven. Op deze manier levert hij een bijdrage aan een positief verloop van de schoolloopbaan en ontwikkeling van leerlingen.

	Niveau 3	Niveau 2	Niveau 1	Body of knowledge
	De student analyseert de leer- en begeleidingsbehoefte van de groep of individuele deelnemer en zet op basis daarvan coachings- en begeleidingsstijlen in.	De student onderzoekt de leerbehoefte van een individuele deelnemers. Op grond van zijn bevindingen en kennis van / inzicht in motivatietheorieën en groepsdynamica trekt hij conclusies met betrekking tot de te hanteren coachings-/begeleidingsstijl. Hij legt uit welke verschillende gesprekstechnieken passend zijn.	De student voert een eenvoudig (behoefte)onderzoek uit naar de beginsituatie en begeleidingsbehoefte van een groep of individuele deelnemer. In de voorbereiding van (de begeleiding van) activiteiten houdt hij daar rekening mee.	Kennis van coachings en begeleidingsmodellen en stijlen. Kennis van motivatietheorieën Kennis van motiverende gespreksvoering Kennis van gedragsverandering

	De student motiveert (doel)groepen en individuen tot deelname aan activiteiten en sport- en beweegprogramma's en stimuleert tot gedragsverandering.	De student motiveert (doel)groepen en individuen bij activiteiten en maakt hen bewust van hun eigen gedrag/leefstijl.	De student signaleert opvallend heden en afwijkingen in gedrag en bespreekt dit met de begeleider/collega's.	
	De student coacht en begeleidt (doel)groepen en individuen op verantwoorde wijze, past indien de situatie daarom vraagt zijn coach- en begeleidingsstijl aan.	De student past verschillende coach- en begeleidingsstijlen toe die aansluiten bij de begeleidingsbehoefte van de gehele groep of de individuele deelnemers. Tijdens het uitvoeren van het sport- en beweegprogramma bewaakt hij de voortgang en het proces. Zo nodig past hij zijn coach- en begeleidingsstijl aan.	De student past een vooraf gekozen coach- en begeleidingsstijl toe die aansluit bij de begeleidingsbehoefte van de hele groep. Hij maakt daarbij gebruik van vaak toegepaste begeleidingsstijlen. De student herkent zijn voorkeursstijl van coachen en begeleiden en schat in welke stijl passend is bij de behoefte van de doelgroep.	
	De student beoordeelt de effectiviteit van zijn begeleiding en past op basis van reflectie en feedback van anderen zijn coachings- en begeleidingsstijl aan.	Na de les reflecteert de student aan de hand van een methode op de gekozen begeleidingsstijl met betrekking tot een individuele deelnemer. Hij past op basis van deze reflectie en feedback van anderen zijn manier van begeleiden met betrekking tot een individuele deelnemer aan. Daarnaast neemt de student actief deel aan leerlingenbesprekingen.	De student reflecteert aan de hand van een methode op zijn begeleiding bij de uitgevoerde sport- en bewegingsactiviteiten. Op basis van deze reflectie en feedback van anderen benoemt hij verbeterpunten met betrekking tot zijn manier van begeleiden.	

ALO / MANAGEN - Beschrijving van de leeruitkomsten op niveau 3-2-1

De docent SBO organiseert op projectmatige wijze een evenement of meerdaagse binnen een onderwijs- en/of sport-gerelateerde omgeving in overeenstemming met het beleid en de visie van de (school)organisatie). Denk hierbij aan de sportdagen, schoolreizen en meerdaagse (bv. kampen en gezondheidsweken). Op projectmatige wijze kan hij een evenement voorbereiden, uitvoeren en evalueren voor een opdrachtgever.

	Niveau 3	Niveau 2	Niveau 1	Body of knowledge
	De student managet planmatig activiteiten en/of projecten in de context van sport en bewegen.	De student managet onder supervisie en op projectmatige wijze, meervoudige activiteiten en projecten in de context van sport en bewegen.	De student organiseert onder begeleiding op projectmatige wijze een eenvoudige activiteit in het werkveld.	Kennis van (sport)managementprincipes Kennis van principes van projectmatig werken Kennis van risicomangement Kennis van leiderschapsstijlen Kennis van projectleiderschap Kennis van financiering en begroting
	De student managet werk- en/of organisatieprocessen rondom het uitvoeren van activiteiten en projecten in de context van sport en bewegen, hij rapporteert over de voortgang en stelt bij indien noodzakelijk.	De student managet de activiteit of het project conform het draaiboek en speelt actief in op onverwachte situaties. De student overlegt actief met andere betrokkenen over de voortgang van de activiteit of het project.	De student voert activiteiten uit conform een vastgesteld draaiboek. De student herkent en beschrijft werk- en organisatieprocessen die van belang zijn bij het uitvoeren van activiteiten en projecten.	
	De student evalueert planmatig de activiteiten en/of projecten in de context van sport en bewegen en voert op basis daarvan verbeteringen door.	De student evalueert methodisch met andere betrokkenen de andere activiteiten en/of projecten op de relevante beheeraspecten. Op grond van deze input doet hij verbetervoorstellen, zowel gericht op product als proces.	De student evalueert systematisch de uitvoering van een eenvoudige activiteit of onderdeel van een evenement. Hij benoemt wat anders is verlopen dan voorzien en geeft aan wat daarvoor de oorzaak kan zijn geweest.	

ALO / ONDERNEMEN EN INNOVEREN - Beschrijving van de leeruitkomsten op niveau 3-2-1

De docent SBO houdt de signalen uit de maatschappij en de ontwikkelingen of trends op het gebied van sport en bewegen bij. Ook ligt bij hem continu de focus op het ontwikkelen, vernieuwen en verbeteren van het sport- en bewegingsaanbod, zowel binnen het onderwijs als in de buurt en/of regio. Dit laatste vindt wel alleen plaats in relatie tot sport- en bewegingsonderwijs. De docent SBO bedenkt zelfstandig innovatieve, duurzame concepten met betrekking tot sport- en bewegingsonderwijs en implementeert deze op kleinschalig niveau, bv. in zijn eigen sport- en bewegingsonderwijs. Ook evalueert hij deze implementatie en trekt op grond daarvan conclusies.

Niveau 3	Niveau 2	Niveau 1	Body of knowledge
De student ontwikkelt innovatieve en duurzame concepten die (doel)groepen en sponsors aan de organisatie weten te binden. De student sluit met zijn ontwikkelde concepten aan bij de kansen in het werkveld.	De student signaleert een vraag of kans in het werkveld en analyseert deze. Op grond van de analyse kiest hij voor een bestaand concept in de context van sport- en bewegen dat passend is bij de gesignaleerde vraag of kans. De student onderbouwt zijn keuze. De student verbetert op basis van de behoeften van een doelgroep en de actuele trends en ontwikkelingen in de sport een bestaand concept.	De student signaleert een eenvoudige vraag of kans in het werkveld en analyseert deze. Op grond van de analyse kiest hij voor een eenvoudig bestaand concept in de context van sport en bewegen dat passend is bij de gesignaleerde vraag of kans. De student onderbouwt zijn keuze.	Kennis van (sport)marketingprincipes (bv SWOT) Kennis van trends en ontwikkelingen op het vlak van sport en bewegen Kennis over gedragsbeïnvloeding van deelnemers bv beleving (model van Pine en Gilmore en plakfactor) Kennis over opzetten eenvoudig behoeftenonderzoek Kennis over implementatie strategieën Kennis over wet- en regelgeving
De student implementeert het innovatieve en duurzame concept.	De student implementeert een eenvoudig innovatief/verbeterd concept. Gedurende het implementatieproces past de student de innovatie zo nodig aan.	De student typeert de fases van een implementatieproces. Hij levert een specifiek aandeel in een lopend implementatieproces van een bestaand/vernieuwend concept.	
De student brengt het innovatieve en duurzame concept op de markt.	De student beveelt met overtuigingskracht het ontwikkelde innovatieve en duurzame concept aan bij de betrokken stakeholders. Hij expliciteert de meerwaarde van het concept en legt onderbouwd uit dat het op de markt brengen haalbaar is.	De student onderzoekt de haalbaarheid van het op de markt brengen van een specifiek innovatief en duurzaam concept.	

	De student evalueert de implementatie van het innovatieve en duurzame concept.	De student evalueert de geïmplementeerde innovatie met betrokken stakeholders aan de hand van een methode en doet concrete verbeter suggesties voor zowel product als proces.	De student evalueert methodisch een uitgevoerd implementatieproces.	
--	--	---	---	--

ALO / BELEID EN ADVIES - Beschrijving van de leeruitkomsten op niveau 3-2-1

De docent SBO begeleidt niet alleen sport- en bewegingsactiviteiten, hij denkt ook mee over het schoolbeleid met betrekking tot sport- en bewegingsonderwijs. Hij signaleert problemen en/of ziet kansen binnen de schoolorganisatie en op basis daarvan én op basis van de eigen en schoolvisie is hij in staat om beleid(sadvies) te formuleren op het gebied van sport- en bewegingsonderwijs. De docent SBO legt dit advies met concrete interventies voor aan zijn leidinggevende.

	Niveau 3 (vastgesteld)	Niveau 2	Niveau 1	Body of knowledge
	De student signaleert en analyseert problemen en kansen in het werkveld.	De student signaleert problemen en kansen in de organisatie of in de directe omgeving daarvan. Hij analyseert deze problemen en kansen onder supervisie en binnen aangewezen kaders.	De student analyseert een afgebakend, toegewezen probleem in de context van sport- en bewegen.	Kennis van beleidscyclus en landelijk/lokaal sport en beweeg beleid. Kennis van netwerkorganisaties Kennis over het analyseren van organisaties op zowel intern als extern vlak. Kennis van de sport en onderwijsinfrastructuur Kennis van relevante wet en regelgeving
	De student ontwikkelt en formuleert beleid en advies op het gebied van sport en bewegen en gebruikt daarbij de visie van de organisatie als leidraad en referentiekader. In het geformuleerde beleid en advies wordt uitgewerkt in actieplannen.	De student formuleert een eenvoudig beleidsvoorstel/advies of vertaalt bestaand beleid naar een beleidsvoorstel/advies. Hij maakt daarin een koppeling met de voorliggende interne en externe analyse en bestaande interventies.	De student vat de bevindingen van de analyse van het beleid overzichtelijk samen en doet globale aanbevelingen met betrekking tot mogelijke oplossingen voor het probleem.	
	De student adviseert over mogelijke oplossingen en passende interventies en de implementatie daarvan.	De student reikt op grond van zijn bevindingen op hoofdlijnen oplossingsrichtingen aan. In zijn advies schetst hij de voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden.	De student bespreekt de bevindingen van zijn probleemanalyse met de organisatie.	

Beoogde leerresultaten LGW

Eenheden van leeruitkomsten (EVL)	Leeruitkomsten
Propedeutische fase	
Module Krachtig Leren (KL)	
KL1: Krachtig leren leren	<p>Sturen van het eigen leren</p> <p>De student werkt met behulp van een individueel ontwikkelplan (of plan van vergelijkbare aard) op een zelfstandige en planmatige manier aan zijn professionele ontwikkeling tot onderwijsondersteuner. Op basis van een zelfanalyse formuleert hij leerdoelen en maakt hij een plan voor hoe hij zijn eigen ontwikkeltraject richting en sturing geeft. De zelfanalyse is gebaseerd op een oriëntatie op de rol van onderwijsondersteuner en gericht op de bekwaamheidseisen. De student trekt uit de zelfanalyse conclusies over zijn sterke- en ontwikkelpunten en formuleert op basis hiervan methodisch leerdoelen m.b.t. zijn professioneel handelen op het niveau van onderwijsondersteuner. De student stelt een persoonlijk ontwikkelingsplan op waarin hij beschrijft welke leeractiviteiten hij in de beroepspraktijk van onderwijsondersteuner onderneemt, hoe hij de leerdoelen wil realiseren, welke begeleiding en feedback hij daarvoor inschakelt en welke (bewijs) materialen/producten dit oplevert. De student evalueert zijn leerdoelen en leeractiviteiten en beschrijft welke leerdoelen zijn behaald en aan welke hij nog moet werken.</p> <p>Uitvoeren van een bronnenstudie</p> <p>De student zoekt, selecteert en gebruikt diverse bronnen om antwoorden te vinden op vragen die de oriëntatie op krachtig leren oproept (voorbeeld: Hoe motiveer ik leerlingen voor een vaardigheidsles? Welke leervoorkeuren zijn er? Wat betekent samenwerkend leren? Hij zoekt een antwoord op deze vraag door op een systematische manier een bronnenstudie te verrichten. De student oriënteert zich op het onderwerp en maakt een lijst van zoektermen. Hij verzamelt literatuur/bronnen en beoordeelt de gevonden literatuur op relevantie en kwaliteit. De student bestudeert de bronnen, interpreteert en legt verbanden en noteert wat uit welke bron bruikbaar is in het kader van het beantwoorden van zijn praktijkvraag. De student verwerkt de bronnen door in eigen woorden samen te vatten, de betekenis of het belang van de gevonden informatie uit te leggen en te verwijzen naar de oorspronkelijke bron. De student reflecteert methodisch (met behulp van de reflectiecirkel van Korthagen) op zijn leerproces m.b.t. de uitgevoerde bronnenstudie en beschrijft welke nieuwe inzichten deze methode van leren hem heeft opgeleverd en welke leervooremens hij hieruit destilleert.</p>
KL2: Versterken van de leeromgeving	<p>Versterken van de leeromgeving</p> <p>De student doet aanbevelingen voor het versterken van de fysieke leeromgeving, op basis van een analyse. Een theoretisch kader (bronnenstudie) vormt de basis voor deze analyse. De student zoekt, selecteert en gebruikt diverse bronnen om een antwoord te vinden op de vraag: "Wat is een krachtige (fysieke) leeromgeving?". De opgedane theoretische inzichten in de krachtige leeromgeving (bijv. van Stevens, Schellekens/Simons, kenmerken van De Bruin, piramide van Maslow e.a.) vormen het uitgangspunt van de analyse. De systematische en methodische analyse richt zich op de kenmerken van de fysieke leeromgeving in relatie tot de context van de beroepsopleiding waarin de student werkzaam is /stage loopt. Hij maakt daarbij gebruik van minimaal twee verschillende meetinstrumenten (bijv. een checklist en enquête) Hij beschrijft zijn bevindingen en trekt conclusies over de sterke kanten en de te verbeteren kanten van de leeromgeving. Vervolgens doet hij aanbevelingen die bijdragen aan de versterking van de fysieke leeromgeving. De student toetst bij een docent van de werkplek of de aanbevelingen realistisch en bruikbaar zijn. De aanbevelingen zijn onderbouwd vanuit theorieën over krachtig leren.</p>
KL3: Professionele ontwikkeling in de praktijk	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als</p>

	<p>vaardigheidsinstructeur: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
Module Begeleiden van het leren van beroepsvaardigheden (BB)	
BB1: Ontwerpen van vaardigheidslessen	<p>Analyseren van leerlingkenmerken De student maakt, ter voorbereiding op een vaardigheidsles, een analyse van de leerlingkenmerken. Hiervoor analyseert hij de beginsituatie (ontwikkelingsgerichte kenmerken) van een groep leerlingen (VMBO-MBO), welke uitmonden in conclusies over de manier waarop deze leerlingen op effectieve wijze de betreffende beroepsvaardigheid kunnen ontwikkelen. De analyse is op methodische wijze uitgewerkt en met theorie onderbouwd.</p> <p>Ontwerpen en verantwoorden van een lesplan De student maakt ter voorbereiding op het ontwerpen van een vaardigheidsles een analyse van een beroepsvaardigheid. Daarbij onderzoekt de student hoe de beroepsvaardigheid in de beroepspraktijk wordt uitgevoerd. Hij brengt de gevolgde procedure die de professional hanteert systematisch in kaart en analyseert vervolgens welke deelvaardigheden in de beroepsvaardigheid te onderscheiden zijn. De vakspecifieke kennis waarover de leerling dient te beschikken om de beroepsvaardigheid te kunnen uitvoeren wordt beschreven, waarbij een onderscheid in declaratieve en procedurele kennis wordt gemaakt. De student verwijst naar in zijn beschrijving naar recente en (waar nodig) gevalideerde bronnen. Het resultaat van de analyse van de beroepsvaardigheid wordt getoetst door een professional in de beroepspraktijk.</p> <p>De analyse van een beroepsvaardigheid wordt, samen met de analyse van leerlingkenmerken, gebruikt om een pedagogisch-didactisch verantwoord lesplan te ontwerpen voor het aanleren van een specifieke beroepsvaardigheid. In dit plan komt tot uitdrukking hoe de betreffende leerlingen op een effectieve en efficiënte wijze de betreffende beroepsvaardigheid aanleren en wordt gebruik gemaakt van een methodiek m.b.t. het vaardigheidsleren (bijv. de skillslabmethodiek of het directe instructie model). In het plan beschrijft de student de leerdoelen (cognitieve, affectieve en psychomotorische leerdoelen) die behaald moeten worden en de leeractiviteiten/leermiddelen die hiervoor doelbewust worden ingezet. De vaardigheidsles bevat leeractiviteiten die aansluiten bij de specifieke kenmerken van de doelgroep en die het actief en zelfstandig leren stimuleren.</p> <p>De student onderbouwt en verantwoordt zijn lesplan voor het aanleren van een beroepsvaardigheid. Met deze verantwoording laat hij zien over kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën (bijv. theoretische inzichten in motivatie en leerling behoeften) te beschikken, die relevant zijn voor zijn voor het vaardigheidsleren. De student onderbouwt zijn lesplan met geldende en overtuigende argumenten, zodat voor betrokkenen (collega's, leidinggevenden, kwaliteitsmedewerkers, leerlingen/studenten) duidelijk is waarom de beroepsvaardigheid op deze specifieke wijze wordt aangeleerd.</p>

<p>BB2: Begeleiden van vaardigheidslessen</p>	<p>Uitvoeren van een vaardigheidsles</p> <p>De student begeleidt leerlingen (studenten of lerenden) op een planmatige manier bij het leren van (nieuwe) beroepsvaardigheden. Hij stemt zijn instructie af op het niveau en de ontwikkelingsgerichte kenmerken van zijn groep leerlingen (VMBO-MBO). Hij maakt hierbij gebruik van een passend instructiemodel (de skillslabmethode of het directe instructiemodel). Hij motiveert de leerlingen voor het uitvoeren van hun leeractiviteiten en helpt hen deze met succes af te ronden. Hij begeleidt de leerlingen bij het leren van en met elkaar en bevordert hun zelfstandigheid in het leren. De student draagt zorg voor een veilige leer- en werkomgeving en biedt leerlingen houvast en structuur. De student bewaakt dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan en op een zorgvuldige en professionele manier met de beschikbare leermiddelen omgaan. Doel van zijn begeleiding is dat de leerlingen de beoogde beroepsvaardigheden kunnen uitvoeren en dat zij zijn voorbereid op de beroepspraktijk of op hun vervolgopleiding.</p>
	<p>Reflecteren op een relevante lessituatie</p> <p>De student geeft gedurende de module zelfstandig vorm aan zijn eigen professionele ontwikkeling, door actief te vragen naar en gebruik te maken van feedback van anderen. Hij reflecteert op relevante lessituaties met zowel zijn leerlingen als met collega's/stagebegeleiders en analyseert de ontvangen evaluaties en feedback. Hij trekt hieruit conclusies m.b.t. zijn eigen sterke punten en te verbeteren punten. Hij heeft een realistisch beeld van zijn eigen competenties m.b.t. het begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden. Op basis van de feedback van relevante anderen pedagogisch-didactische inzichten verkent de student handelingsalternatieven. De student trekt hieruit conclusies en formuleert voornemens voor het eigen handelen, in het perspectief van het begeleiden bij het leren van beroepsvaardigheden. Daarnaast kan de student benoemen wat hij in zijn begeleiding belangrijk vindt en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat. Hij laat zien dat hij de kansen benut die (onderwijs)organisatie biedt om zich verder te ontwikkelen.</p>
	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als vaardigheidsinstructeur hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk</p>
<p>BB3: Onderzoeken en presenteren van het beoordelingsproces van beroepsvaardigheden</p>	<p>Onderzoeken en presenteren van het beoordelingsproces</p> <p>De student onderzoekt en presenteert op welke wijze het toetsen van beroepsvaardigheden plaatsvindt op zijn stage/werkplek. Hij participeert in de voorbereiding en afname van een vaardigheidstoets en vergelijkt de toetsmethoden met de toetspiramide van Miller. Op basis van deze participatie en vergelijking benoemt hij wat er wordt getoetst, welke toetsmethoden gehanteerd worden, wie verantwoordelijk is voor de samenstelling/ontwikkeling van de toetsen en hoe de organisatie en uitvoering van de toetsen plaatsvindt. Hij benoemt ook de risico's van de beoordelaarsfouten bij het afnemen van</p>

	vaardigheidstoetsen. Ten slotte presenteert hij zijn ervaringen waarbij tot uitdrukking komt waaruit zijn taak bestaat ten aanzien van het toetsen van vaardigheden.
Post-propedeutische fase	
Module Mens, Zorg en Activiteit (MZA)	
MZA1: Lesgeven over gezondheidszorg	<p>Organisatie van gezondheidszorg en Welzijn</p> <p>De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het domein 'organisatie van gezondheidszorg en welzijn'. Hij legt de historische ontwikkelingen van de gezondheids- en welzijnszorg in Nederland uit alsmede de actuele indeling van de sector (indeling in lijnen, intra- extra- en semimurale zorg etc.). Hij geeft aan wat de taken zijn van regionale en landelijke gezondheids-, welzijns-, en belangenorganisaties, onderscheidt verschillende beroepsprofielen en beroepenvelden in de sector en benoemt actuele knelpunten in de sector. De student legt de geldende wet- en regelgeving uit en benoemt de invloed van landelijk beleid en wet- en regelgeving op regionaal beleid. Hij legt het sociaal functioneren van onze samenleving en de invloed daarvan op de sector uit, beschrijft actuele maatschappelijke ontwikkelingen en de invloed daarvan op de dagelijkse praktijk. De student legt voor de sector verschillende organisatie- en managementstructuren uit (inclusief organogrammen), hij legt de voor- en nadelen uit van het uitbesteden of in eigen beheer uitvoeren van werkzaamheden, hij formuleert vaardigheden van het ondernemerschap die essentieel zijn binnen de sector en onderscheidt de stappen van een ondernemingsplan.</p> <p>Gezondheid en ziekte</p> <p>De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het domein gezondheid, ziekte en EHBO. De student legt de anatomie (bouw) en fysiologie (werking) van het menselijke lichaam uit. Hij legt de anatomische en fysiologische processen van de orgaanstelsels uit op basis van natuurwetenschappelijke principes en beschrijft hij hoe in het lichaam de afweer, afweerreacties en immuniteit tot stand komen.</p> <p>De student legt aan de hand van gehanteerde modellen uit wat de meest voorkomende ziekten en doodsoorzaken zijn, benoemt het belang en de keerzijde van verschillende classificatiesystemen en beschrijft de kenmerken van de reguliere en complementaire geneeskunde. De student legt de oorzaken, symptomen, diagnose, ziekteverloop, behandeling, complicaties, prognose en begeleiding van de meest voorkomende (psychiatrische) ziekten uit. Hij geeft aan wat de invloed van multiple pathologie is op de behandeling van de (oudere) zorgvrager. De student benoemt en verklaart de basishandelingen van EHBO en Basic Life support.</p> <p>Lesgeven met inzet van digitale didactiek</p> <p>De student ontwerpt een les waarin bewust gebruik gemaakt wordt van digitale didactiek. In deze les staat een vakinhoudelijk onderdeel uit de kennisbasis Gezondheidszorg en Welzijn centraal. De student maakt gebruik van meerdere originele digitale werkvormen om de vakinhoud leerbaar te maken. De les sluit aan bij de leerdoelen, eindtermen en eindkwalificaties van de doelgroep. De student verantwoordt de vakdidactische keuzes die voor de totstandkoming van de gekozen vorm van digitale didactiek zijn gemaakt, door gebruik te maken van theoretische bronnen.</p> <p>De student vraagt feedback aan een vakinhoudelijk en didactisch onderlegde expert(s) op de correctheid van de vakinhoud, de gebruiksvriendelijkheid en effectiviteit van de digitale didactiek.</p> <p>De student blikt kritisch terug op de gebruiksvriendelijkheid en correcte vakinhoud van digitale werkvormen en maakt hierbij gebruik van verkregen feedback. Op basis van deze terugblik formuleert de student een leervoornemen.</p>
MZA2: Lesgeven over zorg voor doelgroepen	<p>Doelgroepen</p> <p>De student beheerst de kennis van het domein doelgroepen. De student illustreert met behulp van voorbeelden uit de beroepspraktijk de bio-</p>

	<p>psychosociale ontwikkeling van de mens aan de hand van actuele ontwikkelingstheorieën. Hij benoemt zijn mensbeeld en relateert dit aan verschillende perspectieven van onder andere ethiek, religie en filosofie. De student legt kenmerkende begrippen (motorische ontwikkeling, taalontwikkeling, sociale ontwikkeling etc.) uit en onderscheidt de verschillende levensfasen van conceptie tot de dood. Daarnaast onderscheidt hij de specifieke doelgroepen (baby, peuter, basisschoolkind, adolescent etc.) binnen de sector. Hij legt de meest voorkomende hulpverleningsmogelijkheden en zorg- en welzijnsvoorzieningen voor de specifieke doelgroepen uit</p> <p>Persoonlijke/basiszorg De student benoemt de aandachtspunten bij persoonlijke basiszorg (protocollen en richtlijnen, voorschriften, rapportage dossier etc.) en onderbouwt zijn handelen. Daarnaast benoemt de student de veel voorkomende vaardigheden, materialen, middelen en apparatuur in de persoonlijke/basiszorg volgens actuele richtlijnen en protocollen. De student benoemt de stappen van methodisch werken in de sector. De student benoemt de principes van veiligheid, hygiëne, ergonomie en duurzaamheid en past daarbij de principes van veiligheid, hygiëne, ergonomie en duurzaamheid toe.</p> <p>Ontwerpen en uitvoeren van een roulerend practicum De student ontwerpt en voert een roulerend practicum uit op basis van de vakinhoud van zorg en welzijn en gekoppeld aan het leren van beroepsvaardigheden¹. Vanuit deze vakinhoud maakt hij een keuze voor een thema (of onderwerp) dat bestaat uit verschillende samenhangende onderwerpen/onderdelen. Hiervoor ontwerpt hij verschillende oefenstations waarin één of meerdere (deel)vaardigheden worden aangeleerd en waarin sprake is van verschillende leeractiviteiten. De student past bij het ontwerpen en uitvoeren van de verschillende oefenstations de principes van het vaardigheidsleren toe en houdt rekening met de actualiteit van de (beroeps)context van de lerenden.</p>
MZA3: Professionele ontwikkeling in de praktijk	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als beginnend leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
Module Mens, Gezondheid en Omgeving (MGO)	
MGO1: Lesgeven over gezond gedrag	<p>Leefstijl en gezond gedrag De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het domein 'Leefstijl en gezond gedrag'. Hij legt verschillende visies op gezondheid uit en relateert (on)gezond gedrag van (groepen) mensen en de gevolgen hiervan op de gezondheid aan de hand van het Lalonde model en aan de hand van epidemiologische gegevens. De student legt de verschillende stappen uit van planmatige voorlichting om een interventieprogramma te ontwikkelen. De student verdiept zich in verschillende leefstijlthema's van De Gezonde School. De student legt uit wat de invloed is van de persoonskenmerken en de fysieke en sociale omgeving op besluitvormingsprocessen van jongeren met</p>

	<p>betrekking tot persoonlijke verzorging, bewegen, seksualiteit, genotmiddelen, voeding, consumentengedrag, social media en tijd- en geldbesteding. De student legt uit wat de werking, de effecten en de risico's zijn van alcohol, drugs, gamen en gokken bij jongeren en benoemt de bijbehorende hulpverleningsmogelijkheden. De student legt de seksuele en relationele vorming van de mens uit en benoemt daarbij behorende hulpverleningsmogelijkheden.</p> <p>De student legt gedrags- en besluitvormingsprocessen van (on)gezond gedrag uit, aan de hand van relevante gedragstheorieën en- strategieën zoals het ASE-model, Health Belief model en Stages of Change. De student kan deze modellen toepassen op de leefstijlthema's.</p> <p>De student kan voorbeelden geven bij de leefstijlthema's van de verschillende vormen van collectieve en individuele ziektepreventie en gezondheidsbevordering. De student benoemt voor- en nadelen van voorlichting vanuit ethisch perspectief.</p> <p>Voedingsleer</p> <p>De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het domein 'Voeding'. Hij legt het verwerken van voedsel in het menselijk lichaam uit met behulp van natuurwetenschappelijke en microbiologische basisprincipes en duidt verbanden tussen voeding, gezondheid en ziekten. Aan de hand van de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum (gebaseerd op de "Voedingsnormen" en de "Richtlijnen goede voeding" van de Gezondheidsraad) stelt de student een gezond voedingsadvies op. Hij analyseert en beoordeelt een voedingspatroon op basis van de "Voedingsnormen" en de "richtlijnen goede voeding". De student legt uit wat aandachtspunten en risicofactoren zijn met betrekking tot voeding en gezondheid voor specifieke doelgroepen. Hij legt de samenstelling en indicatie van de meest voorkomende diëten uit en beschrijft voedingspatronen op basis van cultuur, religie en levensovertuiging.</p> <p>De student legt uit hoe levensmiddelen deskundig en milieubewust worden ingekocht, bewaard, gebruikt en verwerkt en beschrijft de herkomst en/of het productieproces van de veel voorkomende levensmiddelen. De student legt de regels rondom levensmiddelenwetgeving, levensmiddelen-etikettering en de controle hierop uit. Hij benoemt de belangrijkste microbiologische, chemische en fysische gevaren op het gebied van voedselveiligheid.</p> <p>De student verklaart de basistechnieken op het gebied van voedselbereiding en onderbouwt deze. De student legt de regels van recepten- en menuleer voor het bereiden van een gerecht uit en legt uit wat de basisregels van tafels dekken en serveren zijn.</p> <p>Ontwerpen en uitvoeren van een voorlichtingsgesprek</p> <p>De student verzorgt een les (of afgebakend lesonderdeel) over een 'gevoelig' en persoonlijk gezondheids- of welzijnsthema (bijvoorbeeld leefstijl, gezonde voeding, vitaal-burgerschap, relatievorming). Het onderwerp wordt verbonden aan de persoonlijke leefwereld van de lerende. De student biedt een logische lesstructuur waarbij de lerende stapsgewijs door de leerstof heen wordt geleid en heeft daarbij oog voor de veiligheid in de groep. De student hanteert het onderwijsleergesprek én andere activerende werkvormen die passen bij het bespreken van 'gevoelige kwesties'. Hij bewaakt de lijn en structuur van de les en zorgt dat de vooraf vastgestelde leerdoelen van de les / het lesonderdeel behaald worden.</p> <p>De student hanteert bij het onderwijsleergesprek een adequate beurtverdeling zodat alle deelnemers worden betrokken. Met zijn vragen activeert hij zowel hun voorkennis als deelname en zorgt hij voor een verbreding of verdieping van deze kennis. De student gebruikt passende onderwijsmaterialen om het denken en de leerstof te visualiseren.</p>
MGO2: Lesgeven over uiterlijk en omgeving	<p>Facilitaire dienstverlening</p> <p>De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het domein 'Facilitaire dienstverlening'. Hij benoemt en beargumenteert op welke wijze elke tak binnen de facilitaire dienst een toegevoegde waarde nastreeft en direct invloed uitoefent op het resultaat van een instelling of onderneming. De student legt de taken en verantwoordelijkheden van gebouwenbeheer en logistieke diensten uit, inclusief kwaliteitszorg. De student legt de textielcyclus binnen een instelling in de sector</p>

	<p>uit. De student legt relevante begrippen (restaurantieve voorzieningen, centraal en decentraal koken, gekoppeld en ontkoppeld koken etc.) binnen de voedingsdienst en/of catering uit en beschrijft de lijn van inkoop tot en met afvalverwerking én legt kwaliteitsaspecten zoals kwaliteitszorg, HACCP en ISO-certificering uit.</p> <p>De student legt de meest voorkomende schoonmaakmethoden/middelen, de werking van professionele schoonmaakapparaten en de schoonmaakcyclus uit. De student benoemt huishoudelijke handelingen in een klein huishouden volgens actuele richtlijnen en protocollen (inclusief schoonmaakvaardigheden en textielverzorging). De student benoemt de meest voorkomende was- en schoonmaakapparatuur met bijbehorende was- en schoonmaakmiddelen</p> <p>Uiterlijke verzorging De student beheerst de kennis van en heeft inzicht in het subdomein 'Uiterlijke verzorging, UV'. Hij legt de meest voorkomende vaardigheden, materialen en apparatuur op het gebied van uiterlijke verzorging uit (verzorgingsproducten en make-up, verzorgingsapparatuur, haareigenschappen, huid eigenschappen etc.) volgens actuele richtlijnen en protocollen.</p> <p>Lesgeven met inzet van speldidactiek De student ontwerpt een les waarin bewust gebruik gemaakt wordt van speldidactiek. In de les staat een vakinhoudelijk onderdeel uit de kennisbasis Gezondheidszorg en Welzijn centraal. De les sluit aan bij de leerdoelen, eindtermen en eindkwalificaties van de doelgroep. De student maakt voor zijn originele lesontwerp gebruik van gevarieerde spel en speltechnieken om kennis, vaardigheden en attitudes behorende bij de vakinhoud over te brengen. Daarnaast beschrijft de student hoe de speldidactiek aansluit bij de huidige onderwijskundige inzichten, door gebruik te maken van theoretische bronnen. De student vraagt feedback aan een vakinhoudelijk en didactisch onderlegde expert(s) op de correctheid van de vakinhoud, de gebruiksvriendelijkheid en effectiviteit van de speldidactiek. De student blikt kritisch terug op de gebruiksvriendelijkheid en correcte vakinhoud van het beroepsproduct en maakt hierbij gebruik van de verkregen feedback. Op basis van deze terugblik formuleert de student een leervoornemen. Hij verwerkt het lesontwerp, de theoretische onderbouwing en de verkregen feedback met de reflectie in een beroepsproduct met handleiding.</p>
MGO3: Professionele ontwikkeling in de praktijk	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als (beginnend) leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
Module Krachtig begeleiden (KB)	
KB1: Ontwerpen van lessituaties	<p>Ontwerpen van lessituaties De student ontwerpt een lesplan met behulp van een lesvoorbereidingsmodel, zodat de lerenden de leerdoelen die centraal staan behalen. Na de uitvoering</p>

	<p>van het lesplan evalueert hij de les en onderzoekt hij welke leerdoelen wel/niet behaald zijn.</p> <p>De student onderzoekt als basis voor het te ontwerpen lesplan de leerdoelen (SMART geformuleerd en getypeerd naar domein: kennis, vaardigheden, houding) die centraal staan. Hiervoor gebruikt hij bv. een kwalificatiedossier of een examenprogramma. Daarnaast analyseert hij de cognitieve, affectieve en metacognitieve kenmerken van de groep lerenden in relatie tot de leerdoelen. Op basis hiervan ontwerpt de student een lesplan aan de hand van een lesvoorbereidingsmodel (bv. van Gelder, Gagné) dat aansluit bij de leerdoelen en de beginsituatie en belevingswereld van de groep lerenden. De student heeft kennis van motiverende en activerende didactiek (bv. self-determination theory) en past dit toe in zijn lesplan om zo optimaal aan te sluiten bij de beginsituatie en belevingswereld. Het lesplan bevat een duidelijke kop, romp, staart structuur waarin gevarieerde leeractiviteiten en werkvormen worden toegepast die ervoor zorgen dat de lerenden geactiveerd worden tot leren.</p> <p>De student voert het lesplan uit en evalueert het. Hij onderzoekt of de leerdoelen wel/niet behaald zijn en beargumenteert dit. Hij geeft aan welke onderdelen van het lesplan verbetering behoeven of wat hij een volgende keer anders zou aanpakken.</p>
KB2: Begeleiden van lessituaties	<p>Activerend lesgeven</p> <p>De student geeft les aan een groep lerenden waarbij hij met behulp van de 5 rollen van leraar (Slooter) ervoor zorgt dat de lerenden de leerdoelen behalen en dat er een veilige leer- en werkomgeving ontstaat.</p> <p>De student geeft les aan een groep lerenden waarin hij laat zien dat hij de 5 rollen van de leraar toepast (gastheer, presentator, didacticus, pedagoog en afsluiter). Hierbinnen laat hij zien dat hij de lerenden verwelkomt aan het begin van de les en investeert in de relatie (gastheer). Ook laat hij zien dat hij rekening houdt met de beginsituatie en de belevingswereld van de lerenden (didacticus). De student past zijn inzichten in motiverende en activerende didactiek (bv. self-determination theory) in zijn les toe (presentator/didacticus). Daarnaast draagt de student zorg voor een veilige leer- en werkomgeving en biedt lerenden houvast en structuur (pedagoog). Hij gebruikt hiervoor een passend instructiemodel (bv. directe instructiemodel, versnellingsbak van Ruigrok). Ook bewaakt de student dat lerenden op een respectvolle en zorgvuldige manier met elkaar en de beschikbare leermiddelen omgaan door bv. duidelijke regels en afspraken te maken en het gewenste gedrag van lerenden te belonen (pedagoog). Hij sluit de les af door het leerproces en de leerdoelen te evalueren (afsluiter).</p> <p>Ontwikkelen van de bekwaamheid in de leraarsrollen</p> <p>De student reflecteert op de rollen van de leraar (Slooter), zodat hij inzicht krijgt in de rollen die hem goed af gaan (sterke kant) en de rollen waaraan hij moet werken (ontwikkelpunten).</p> <p>De student geeft les aan een groep lerenden en vervult hierbij de rollen van de leraar, waar in zijn onderwijscontext een beroep op wordt gedaan (dat kan ook de 'zesde rol' van coach zijn). Met behulp van een reflectiemodel (bv. de spiraal van Korthagen) reflecteert de student methodisch op zijn handelen gerelateerd aan de rollen van de leraar. Hij maakt hiermee duidelijk welke rol zijn voorkeur heeft en in welke rol hij zich nog graag wilt verbeteren. Vragen die hierbij een rol kunnen spelen: Welke rol ligt mij goed? Welke rol neem ik van nature graag aan? Wat zijn mijn sterke kanten met betrekking tot een bepaalde rol? Welke rol vervul ik minder vaak? Hoe komt dat? Wat zijn mijn overtuigingen? Wat zijn mijn ontwikkelpunten met betrekking tot een bepaalde rol? De student illustreert zijn reflectie met treffende praktijkvoorbeelden en formuleert concrete leervoorname.</p>

	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
KB3: Sturen op groepsprocessen	<p>Sturen op groepsprocessen</p> <p>De student creëert in les- en begeleidingssituaties een veilige en stimulerende leeromgeving waarin de lerenden optimaal kunnen leren. Dit doet hij door voorwaarden te scheppen voor een goed leerklimaat (klassenmanagement) en door het groepsproces op een positieve manier te beïnvloeden en begeleiden.</p> <p>De student bouwt een goede werkrelatie op met zijn groep, waarbij hij uitgaat van een positief leer- en werkklimaat. Hij observeert de onderlinge verhoudingen binnen de groep en signaleert problemen in de groepscommunicatie en groepssamenwerking. Problemen binnen de groep of tussen lerenden kan hij bespreekbaar maken, sturen en begeleiden. Hij doet dit op basis van inzichten in groepsnormen, groepscohesie, (stadia van) groepsvorming en behoeften van individuen (veiligheid, invloed en contact). Hij stuurt op het groepsproces door vertrouwen te wekken, leiderschap te tonen en, indien nodig, adequaat conflicten te hanteren. Hij beschikt over een variëteit aan mogelijkheden om het gedrag van lerenden en van groepen in de gewenste richting te beïnvloeden.</p> <p>De student beschrijft een kritieke situatie uit zijn eigen onderwijspraktijk, waarin zich een probleem in de communicatie en/of samenwerking binnen de groep lerenden voordeed. Op basis van inzichten in groepsprocessen (bijv. groepscohesie, groepsnormen, (stadia van) groepsvorming en basisbehoeften) analyseert hij de situatie en verklaart hij de (mogelijke) oorzaken en trekt hij conclusies over passende interventies. Hij beschrijft en verantwoordt zijn eigen interventie in de gegeven situatie. Hij reflecteert kritisch op zijn eigen handelen en trekt hieruit conclusies voor zijn toekomstig (pedagogisch) handelen in groepen.</p>
KB4: Coachen en begeleiden	<p>Coachen en begeleiden van lerenden</p> <p>De student coacht of begeleidt één of meerdere lerenden door individuele gesprek(ken) met hen te voeren. Tijdens deze individuele gesprekken is de student oprecht betrokken bij de leerling (o.a. door zijn grondhouding, het kunnen omgaan met emoties) en past hij adequate gespreksvaardigheden toe (o.a. structureren van het gesprek, luisteren, samenvatten en doorvragen, feedback geven, stimuleren tot nadenken en zelfsturing). De student beschikt over methodieken om de lerende tot leren aan te zetten en past deze adequaat toe. De student heeft inzicht in het eigen functioneren bij het coachen van lerenden en trekt op basis van deze inzichten conclusies over het eigen toekomstig handelen.</p>

Module Ontwerpen van onderwijs en toetsing (OO)	
<p>OO1: Leerplanontwikkeling</p>	<p>Ontwerpen van een leerplanonderdeel De student analyseert (een deel van) het leerplan van de opleiding waaraan hij verbonden is. Hij brengt in kaart in welke mate dit leerplan(onderdeel) voldoet aan de vier criteria voor leerplankwaliteit: relevantie, samenhang, bruikbaarheid en effectiviteit. Op basis hiervan trekt hij conclusies over de sterke kanten van het leerplan en over de te verbeteren kanten (bijv. m.b.v. het curriculaire spinnenweb, Van den Akker). Hij formuleert aanbevelingen ter verbetering en onderbouwt deze vanuit theoretische inzichten. Op basis van deze aanbevelingen maakt de student een nieuw of verbeterd ontwerp van het leerplan(onderdeel). Voor dit ontwerp brengt hij de landelijke en organisatorische kaders (kerndoelen, eindtermen, examenprogramma's, eisen beroepspraktijk, visie van de school e.d.) in kaart en stelt hij op basis daarvan vast aan welke eisen het ontwerp moet voldoen. De student maakt op basis van zijn aanbevelingen en de ontwerpeisen een samenhangend ontwerp, dat inzicht geeft in de opbouw en samenhang van de leerdoelen, leerinhouden, leeractiviteiten, leermiddelen en toetsen van het betreffende leerplanonderdeel. Het ontwerp sluit aan op de visie van de opleiding/organisatie en past binnen het gehele curriculum, zoals vastgelegd in de ontwerpeisen. Het ontwerp wordt gepresenteerd in de vorm van een helder en overzichtelijk leerplanschema, waarin voor alle gebruikers (lerenden, docenten/ trainers, management) duidelijk is wanneer welke leerstof aan bod komt, hoe hier aan gewerkt wordt, met welke middelen, in welke groeperingsvorm, in welke leeromgeving en met behulp van welk soort toetsen (bijv. m.b.v. het curriculaire spinnenweb, Van den Akker). Hij onderbouwt de hierbij gemaakte keuzes vanuit praktische en theoretische argumenten. De student zoekt actief afstemming met betrokken collega's, maakt gebruik van feedback en creëert draagvlak voor zijn conclusies, aanbevelingen en ontwerp.</p>
<p>OO2: Toetsontwikkeling</p>	<p>Ontwerpen van een toetsinstrument De student oriënteert zich op hoe het toetsen, beoordelen en evalueren in zijn beroepspraktijk georganiseerd is. Hij analyseert een leersituatie die getoetst dient te worden. Hij maakt in zijn analyse gebruik van de gangbare kwaliteitscriteria voor eigentijds toetsen. Op basis van deze analyse ontwerpt of herontwerpt hij een passend toetsinstrument. Hij maakt hierbij gebruik van een toetsmatrijs en kiest voor passende toetsvormen. Het toetsinstrument voldoet aan gangbare kwaliteitseisen (zoals validiteit, betrouwbaarheid, moeilijkheidsgraad en transparantie). Het instrument omvat alle benodigde elementen, zoals een instructie, beoordelingscriteria, een nakijk/antwoordmodel, cesuur- en cijferbepaling. De student verantwoordt dit volledige toetsinstrument op basis van theorie en inzichten. Hij verzamelt feedback uit de praktijk over de kwaliteit en bruikbaarheid van het ontworpen toetsinstrument. Daarnaast verantwoordt hij dat hij voor afstemming met collega's heeft gezorgd.</p> <p>Ontwikkelen van de eigen beoordelaarsbekwaamheid De student oriënteert zich op de verschillende rollen die in zijn beroepspraktijk vervuld worden rond toetsing en beoordeling. Hij brengt in kaart welke bekwaamheden dit vraagt en onderzoekt in hoeverre hij daar zelf over beschikt. Op basis van eigen leervragen en ontwikkelpunten zoekt hij kansen en mogelijkheden in de praktijk om zijn eigen beoordelaarsbekwaamheid te vergroten. Hij vervult daartoe een actieve rol in diverse toets- en beoordelingssituaties, zoals het afnemen van vaardigheidstoetsen, het beoordelen van beroepsprestaties, het voeren van een beoordelingsgesprek, het feedback geven op een praktijktoets. Hij verzamelt feedback en reflecteert op zijn eigen aanpak en op de nieuw opgedane inzichten. Hij maakt hierbij gebruik van theoretische inzichten over o.a. beoordelaarseffecten en principes als feedback en feedforward. De student formuleert op basis hiervan leervoornemens en/of ontwikkeldoelen voor de toekomst.</p>
<p>OO3: Vakinhoudelijk bekwaam</p>	<p>Ontwikkelen van de eigen vakinhoudelijke deskundigheid De student beheerst de actuele vakinhoudelijke kennisbasis gezondheidszorg en</p>

	welzijn, zoals vastgelegd in de Toetsgids Gezondheidszorg en Welzijn (www.10voordeleraar.nl)
OO4: Professionele ontwikkeling in de praktijk	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
Module De onderzoekende leraar (OL)	
OL1: De professionele onderzoekende leraar	<p>Reflecteren op de onderzoekende leraar</p> <p>De student toont zich een reflectieve professional. Hij reflecteert individueel op methodische wijze. De diepgaande reflectie bevat verschillende essentiële leerervaringen over zijn onderzoekende houding tijdens het ontwikkelen van het beroepsproduct. Hij reflecteert op de ontvangen feedback van relevante anderen uit de beroepspraktijk en kijkt vooruit door leervoorname te formuleren</p> <p>Ontwikkelen van een professioneel beroepsproduct</p> <p>De student ontwikkelt met een onderzoekende houding een authentiek beroepsproduct dat relevant en actueel is. De student ontwikkelt dit methodisch, analytisch en onderzoeksmatig in samenwerking met de praktijk. Er is een diversiteit aan beroepsproducten mogelijk zoals een advies, ontwerp, handeling of fabricaat. Hij plaatst zijn beroepsproduct in een onderwijskundige context en relateert dit aan zijn persoonlijke visie op onderwijs en het beroep als docent/opleider. De student selecteert onderzoeksmethodieken (bijvoorbeeld via de fases van design thinking) en passende onderzoekstechnieken (waaronder perspectiefwisseling) voor (het ontwikkelen van) het beroepsproduct. Het beroepsproduct wordt gedeeld met relevante anderen uit de beroepspraktijk. De student verzamelt op systematische wijze en in interactie met de betrokkenen feedback op het beroepsproduct. Hij onderbouwt individueel zijn keuzes onder andere op basis van feedback uit de beroepspraktijk en literatuur</p> <p>Kennisdelen met professionals</p> <p>De student verzorgt zelfstandig een kennisdeling over het authentieke beroepsproduct aan relevante anderen. Hij gebruik hierbij passende en activerende werkvormen. Hij zet zijn expertise in om de dialoog aan te gaan aan met de deelnemers over zijn beroepsproduct en opgedane inzichten. Tijdens de kennisdeling (of uit feedback van de deelnemers van de kennisdeling) blijkt dat de student gezorgd heeft voor een veilige leeromgeving, afstemming op deelnemers en een logische structuur</p>
OL2: Professionele ontwikkeling in de praktijk	<p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student</p>

	<p>geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
Minor: keuze uit een vrije minor of één van onderstaande opleidings specifieke minoren	
Minor De leraar in het VMBO (MV)	
MV1: Omgaan met diversiteit	<p>Afstemmen op leer- en gedragsproblemen</p> <p>De student maakt een groepsoverzicht van de groep leerlingen die hij in kader van stage-/ werkactiviteiten veelvuldig en regelmatig ziet. Hij geeft een aantal lessen aan deze groep leerlingen waarin hij afstemt op de informatie uit het groepsoverzicht en tegemoet komt aan de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen. Hierbij maakt hij gebruik van de methodiek 'Handelingsgericht werken'.</p> <p>Als basis voor het groepsoverzicht analyseert de student de beginsituatie (cognitieve, metacognitieve en affectieve kenmerken) van de individuele leerlingen, hiervoor gebruikt hij bv. de handelingsplannen en andere informatie die al aanwezig zijn op school. Op basis van de verzamelde leerling-kenmerken, beschrijft de student de onderwijsbehoeften van de gehele groep en elke individuele leerling. In de lessenreeks die hij geeft, laat hij zien dat hij rekening houdt met de onderwijsbehoeften van de groep in z'n geheel. De student kiest ook op basis van het groepsoverzicht twee leer- en/of gedragsstoornissen uit (bv. dyslexie, dyscalculie, autismespectrum stoornis, ADHD, ADD, ODD) en laat zien hoe hij in zijn lessen tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen die gediagnosticeerd zijn met deze stoornis. Hij reflecteert hierbij op zijn aanpak en komt tot voornemens wanneer noodzakelijk.</p> <p>Bijdragen aan burgerschapsvorming</p> <p>De student bespreekt een controversieel thema met de leerlingen dat speelt in de groep en aansluit bij diversiteitsaspecten, bv., multiculturalisme, homoseksualiteit, geslacht, pesten, etc.</p> <p>De student leidt het gesprek of de activiteit waarin de leerlingen hun mening mogen laten horen met betrekking tot een controversieel thema. De student zorgt ervoor dat alle leerlingen iets kunnen zeggen als ze dat graag willen en dat dit op een nette en respectvolle manier gebeurt. Hij geeft het goede voorbeeld. Ook zorgt de student ervoor dat leerlingen naar elkaar luisteren en de mogelijkheid krijgen om op elkaars meningen te reageren. Wanneer noodzakelijk grijpt hij in om iets of iemand te verduidelijken, bij te staan, te corrigeren etc. Het gesprek/de activiteit moet ertoe leiden dat verschillende invalshoeken van het controversiële thema belicht worden en dat leerlingen mogelijk elkaars mening gaan begrijpen, ze hoeven het niet eens met elkaar te worden. Ten slotte evalueert hij de activiteit met de leerlingen en reflecteert hij op het verloop van de activiteit en zijn eigen handelen.</p>
MV2: Begeleiden van leerlingen	<p>Begeleiden van leerlingen bij hun loopbaan</p> <p>De student voert bij twee leerlingen twee of meer opeenvolgende loopbaanreflectiegesprekken in het kader van LOB. Hij ondersteunt hen hier bij</p>

	<p>loopbaanvragen en begeleidt de leerlingen bij het ontwikkelen van een goed zelfbeeld, beroepsbeeld, opleidingsbeeld, een positieve beroepshouding, een arbeidsidentiteit en de benodigde loopbaancompetenties. De student vraagt naar de ervaringen en emoties die de leerling tegenkomt op zijn leerweg en reageert hier gepast op. Hij maakt géén keuzes voor de leerling, maar voert met de leerling een coachend gesprek over ervaringen en mogelijke keuzes, zodat de leerling de juiste beslissing kan nemen. In een loopbaanreflectiegesprek komen één of meer loopbaancompetenties aan de orde zoals bijvoorbeeld door NieuwVmbo is uitgewerkt (zie Handreiking LOB in de nieuwe examenprogramma's). In het loopbaanreflectiegesprek wordt teruggekeken op een concrete ervaring en vooruitgekeken naar een volgende ervaring/ keuze.</p>
<p>MV3: Professioneel leiderschap</p>	<p>Profileren als leraar in het VMBO</p> <p>De student voert een gesprek met collega's uit het werkveld over zijn ontwikkeling en profiel als VMBO docent. In dit gesprek legt de student uit hoe hij zich heeft georiënteerd en bekwaamd in de diverse rollen als leraar. Hij geeft aan wat zijn sterke en minder sterke kanten hierin zijn en verduidelijkt hoe hij hier in de praktijk mee omgaat. De student laat zien dat hij goed op de hoogte is van actuele trends en ontwikkelingen in zijn werkveld en weet deze te vertalen naar zijn eigen beroepspraktijk. Ook laat hij zien dat hij een persoonlijke visie heeft op het werken als VMBO docent en beschrijft hij wat dat van hem als (startbekwaam) professional vraagt. Hij trekt conclusies over waar hij staat in zijn ontwikkeling en wat hij nog te ontwikkelen heeft in de toekomst.</p> <p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling tot startbekwame leraar in het VMBO. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil in zijn verdere professionele ontwikkeling. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt hij gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
<p>Minor De leraar in het MBO (MM)</p>	
<p>MM1: Burgerschap en loopbaanontwikkeling</p>	<p>Begeleiden van leerlingen bij de leerloopbaan</p> <p>De student onderzoekt hoe Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) een plek inneemt in de opleiding waar hij stage loopt. Hij begeleidt drie leerlingen binnen het traject van Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB). Hij voert met deze leerlingen loopbaanreflectiegesprekken. Het gesprek bestaat uit vier onderdelen: (a) terugkijken naar een ervaring, (b) reflecteren op deze ervaring met als doel kwaliteiten en motieven te benoemen, (c) vooruitkijken naar keuzes die - gegeven de kwaliteiten en motieven - het best verkend kunnen worden, en ten slotte (d) de leerling activeren om daadwerkelijk stappen te ondernemen waarmee hij de keuze voor vervolgstappen concreetiseert. De student toont aan dat hij feedback van relevante anderen gebruikt voor zijn ontwikkeling in het voeren van LOB-gesprekken</p>

	<p>Afstemmen op diversiteit en burgerschapsvorming</p> <p>De student onderzoekt op welke manier de opleiding waar hij stage loopt invulling geeft aan burgerschap. Hij bereidt een buitenschoolse activiteit voor die past binnen het curriculum van burgerschap. De activiteit valt onder een van de burgerschapsdimensies (Burgerschapsagenda mbo 2017-2021), en leidt ertoe dat de mbo-leerling perspectieven van anderen leert in te nemen en nadenkt over hoe zijn eigen opvattingen, beslissingen en handelingen tot stand komen. De student toont inzicht in de doelgroep, de gekozen burgerschapsdimensie en het ontwikkelen van kritische denkvaardigheden. De student stemt de activiteit af op de relevante verschillen tussen de leerlingen (differentiatie) en heeft aandacht voor (culturele) diversiteit.</p> <p>De student onderbouwt vanuit literatuur welke factoren van invloed zijn geweest op de keuze voor de activiteit en het toepassen van differentiatie. De student reflecteert op de activiteit en onderbouwt deze met relevante theoretische inzichten.</p>
MM2: Begeleiden van de beroepspraktijkvorming	<p>Begeleiden van de beroepspraktijkvorming</p> <p>De student brengt in beeld hoe de beroepspraktijkvorming (BPV) binnen de mbo-opleiding wordt vormgegeven. Hij is actief betrokken bij de BPV-begeleiding en levert een bijdrage aan de kwaliteit van de BPV binnen het eigen onderwijsteam.</p> <p>De student brengt toonbeelden (ideaal voorbeeld) en kansen voor de beroepspraktijkvorming binnen de mbo-opleiding in beeld. Hij onderbouwt dit aan de hand van actuele literatuur, bijvoorbeeld 'Leren en veranderen' van Sanneke Bolhuis en deelt deze inzichten met relevante betrokkenen.</p>
MM3: Professioneel leiderschap	<p>Profileren als leraar in het MBO</p> <p>De student voert een gesprek met collega's uit het werkveld over zijn ontwikkeling en profiel als MBO docent. In dit gesprek legt de student uit hoe hij zich heeft georiënteerd en bekwaamd in de diverse rollen als leraar. Hij geeft aan wat zijn sterke en minder sterke kanten hierin zijn en verduidelijkt hoe je hier in de praktijk mee omgaat. De student laat zien dat hij goed op de hoogte is van actuele trends en ontwikkelingen in zijn werkveld en deze weet te vertalen naar zijn eigen beroepspraktijk. Ook laat de student zien dat hij een persoonlijke visie heeft op het werken als MBO docent binnen zijn eigen vakgebied en beschrijft hij wat dat van een (start bekwaame) professional vraagt. De student trekt conclusies over waar hij staat in zijn ontwikkeling en wat er nog te ontwikkelen is in de toekomst.</p> <p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling tot start bekwaame leraar. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als leraar: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil in zijn verdere professionele ontwikkeling. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de (school)organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt hij gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>

Minor De opleider in de praktijk (MP)	
<p>MP1: Organisatiegericht leren en opleiden</p>	<p>Adviseren over een opleidingsvraag</p> <p>De student ontwikkelt in samenwerking met betrokkenen, op basis van een opleidingsvraag binnen de organisatie, een opleidingsadvies met implementatieplan. Het opleidingsadvies en implementatieplan zijn gebaseerd op een analyse van de vraag en een organisatie- en/of omgevingsanalyse. De student voert een gesprek met opdrachtgever(s) van de organisatie over een opleidingsvraagstuk. Naar aanleiding van dit gesprek voert hij een analyse uit naar het vraagstuk. Bij deze analyse maakt de student gebruik van theoretische modellen zoals bijv. de Cirkel van Romiszowski, het achtveldenmodel van Kessels of de impactmap van Verdonchot & Stevens. In de analyse betreft hij het strategisch beleid van de organisatie en onderzoekt hij in welk (maatschappelijk) krachtenveld de organisatie zich bevindt, welke van invloed is op de opleidingsvraag. De student stelt op basis daarvan de opleidingsnoodzaak vast. Hij beschrijft het geconstateerde probleem en onderbouwt de conclusie dat opleiden al dan niet daarvoor de beste oplossing biedt. Op basis van deze conclusies schrijft de student een advies over welke interventies wenselijk zijn om het (opleidings)vraagstuk op te lossen. Het opleidingsadvies omvat in elk geval een omschrijving van de beoogde doelen en de evaluatiemethodiek (bijv. m.b.v. de evaluatieniveaus van Kirkpatrick). Ook is in het advies opgenomen een globale omschrijving van de opleidingsinterventies (bijv. individuele coachingstrajecten, begeleide intervisiebijeenkomsten, trainingsbijeenkomsten) en de transferbevorderende maatregelen.</p> <p>Het opleidingsadvies omvat ook een beknopte financiële onderbouwing, bijvoorbeeld de kosten van het opleidingstraject en verletkosten deelnemers. In het implementatieplan beschrijft de student de wijze waarop het advies geïmplementeerd gaat worden in de organisatie: actoren, voorwaarden, tijdspad (wie, wat, waar en wanneer). De student heeft in het implementatieplan speciaal ook aandacht voor het creëren van draagvlak.</p> <p>De student onderbouwt de keuzes die hij gemaakt heeft tijdens het ontwikkelen van een opleidingsadvies, het implementatieplan en de (effect)evaluatiemethodiek. Hij maakt bij de onderbouwing gebruik van relevante en actuele theoretische en methodische inzichten en past deze op een juiste manier toe.</p>
<p>MP2: Begeleiden van (leer)processen</p>	<p>Coachen van (werk)begeleiders op de werkplek</p> <p>De student coacht (werk)begeleiders bij hun professionalisering in het begeleiden van leerlingen, stagiaires en medewerkers. Tijdens deze individuele coachgesprekken is de student oprecht betrokken bij de (werk)begeleider (o.a. door zijn grondhouding, het kunnen omgaan met emoties) en toont hij in zijn handelen aan bekwaam te zijn. Dit doet hij door o.a. te laten zien dat hij de (werk)begeleider ondersteunt in zijn reflectieproces, dat hij coacht op overtuigingen, normen en waarden, eigenschappen en motieven (transformationeel coachen), dat hij een modelrol inneemt als coach (teach what you preach) en dat hij de (werk)begeleider leert om te coachen. Hij beschikt over passende methodieken (bijv. oplossingsgericht coachen, transactionele analyse, coachen op kwaliteiten) om de lerende tot leren aan te zetten. De student heeft inzicht in het eigen functioneren m.b.t. coachen van de (werk)begeleider en trekt op basis van deze inzichten conclusies over het eigen toekomstig handelen</p> <p>Afstemmen op diversiteit</p> <p>De student heeft inzicht in de verschillende vormen van diversiteit en stemt zijn begeleiding en ondersteuning van (teams van) professionals adequaat af. De student verdiept zich in een situatie in zijn werk waarin verschillen tussen medewerkers/ lerenden een rol spelen en om een speciale aanpak vragen. De student zoekt naar bronnen (literatuur en/of ervaringsdeskundigen) om de situatie te verklaren en om handelingsalternatieven te verkennen. De student deelt zijn inzichten met medestudenten en of collega's op professionele wijze</p>
<p>MM3: Professioneel leiderschap</p>	<p>Profileren als opleider in de praktijk</p> <p>De student voert een gesprek met collega's uit het werkveld over zijn ontwikkeling en profiel als opleider in een organisatie. In dit gesprek legt de student uit hoe hij zich heeft georiënteerd en bekwaamd in de diverse rollen als</p>

	<p>opleider. Hij geeft aan wat zijn sterke en minder sterke kanten hierin zijn en verduidelijkt hoe hij hier in de praktijk mee omgaat. De student laat zien dat hij goed op de hoogte is van actuele trends en ontwikkelingen in zijn werkveld en deze weet te vertalen naar zijn eigen beroepspraktijk. Ook laat hij zien dat hij een persoonlijke visie heeft op het werken als opleider en beschrijft hij wat dat van hem als (startbekwaam) professional vraagt. Hij trekt conclusies over waar hij staat in zijn ontwikkeling en wat hij nog te ontwikkelen heeft in de toekomst.</p> <p>Professionele ontwikkeling in de praktijk</p> <p>De student werkt planmatig aan zijn eigen professionele beroepsontwikkeling. Hij heeft een beeld van de ontwikkeling van zijn bekwaamheden als opleider: hij benoemt waar hij staat en hij verwoordt waar hij naartoe wil. Hij maakt hierbij gebruik van de kaders die de wet en de organisatie biedt. De student geeft op een zelfstandige en planmatige manier sturing aan zijn ontwikkeltraject. Hij hanteert actief vormen of methodieken om te leren van zijn eigen ervaringen vanuit een onderzoekende houding, alleen en samen met anderen (collega's of begeleider). Hij onderzoekt daarin zijn eigen veronderstellingen, verbindt deze met theoretische kaders en zoekt naar mogelijkheden om zijn eigen handelen te verbeteren. Hij is zich bewust van zijn eigen leerstijl en beschikt over metacognitieve vaardigheden om zijn eigen leren te sturen. De student ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van de eigen (leer)resultaten. Hierbij maakt gebruik van methodieken voor professionele consultatie en leren zoals collegiale consultatie en intervisie. Hij voert gesprekken met anderen (collega's, begeleiders) en vraagt feedback om de inhoud van zijn eigen taakuitvoering en zijn professionele ontwikkeling mee te bepalen. Hij is zich bewust van zijn zelfbeeld en beroepsmotivatie en blijft van daaruit kritisch op zijn taakopvatting en toekomstperspectief. De student laat in een portfolio zien hoe hij zich ontwikkelt in zijn bekwaamheden. Met het portfolio geeft de student inzicht in dit ontwikkelproces in de praktijk.</p>
--	--

Sociaal communicatief vermogen

Bachelor:

- De student begeleidt medewerkers, teams of samenwerkingsverbanden met als doel het vergroten van effectiviteit en het versterken van onderlinge samenwerking.
- De student overtuigt verschillende partijen van de meerwaarde van zijn plannen of acties, met als resultaat dat deze partijen in beweging komen. Dit doet de student door de dialoog aan te gaan over zijn plannen of resultaten, het geven van een overtuigend advies en het beïnvloeden van en onderhandelen met betreffende belanghebbenden.
- De student gaat zowel interne als externe samenwerkingsverbanden aan, die bijdragen aan de dienstverlening van zijn werkeenheden t.b.v. de klant en stimuleert professionals hier een actieve bijdrage aan te leveren.

AD:

- De student brengt individuele medewerkers/teams in beweging door de professionele verantwoordelijkheid van de medewerker, zijn eigen persoonlijk leiderschap en de kracht van het team te benutten, zodat hij de beoogde teamdoelen behaalt.
- De student presenteert zowel zichzelf als zijn plannen op een interactieve en inspirerende wijze aan relevante stakeholders en brengt een dialoog op gang.

Analytisch Vermogen

Bachelor:

- De student toont op basis van een methodische analyse de noodzaak aan voor een verandering en ontwerpt daarvoor een plan.
- De student laat een onderzoekende en kritische houding zien en verantwoordt op basis van onderzoek zijn acties en hun impact op de processen binnen de eigen organisatie.
- De student signaleert kansen om toegevoegde waarde te bieden aan de klant en analyseert wat het van de organisatie vraagt om deze kansen te effectueren

AD:

- De student voert een methodische analyse uit t.a.v. de externe- en interne ontwikkelingen die van invloed zijn op zijn organisatie-eenheid en onderbouwt hiermee zijn verbeterplan. Hij onderzoekt de potentie van medewerkers en sluit hierbij aan met behulp van zijn verbeterplan.

Doelmatig Handelen

Bachelor:

- De student zet mensen en middelen gericht in om beoogde doelen te realiseren en de implementatie te monitoren.
- De student initieert en realiseert een verandering binnen zijn organisatie, die leidt tot betere zorg- en dienstverlening.
- De student initieert netwerken waarbij verschillende organisaties vertegenwoordigd zijn om effectief in te spelen op de vraag van de klant
- De student brengt met behulp van een participatief actieonderzoek het team op een doelmatiger niveau van functioneren.

AD:

- De student laat zien dat hij mensen en middelen gericht weet in te zetten om procesverbetering te realiseren en te monitoren.
- De student berekent op basis van de zorgvraag en de benodigde formatie de opbrengsten en kosten en brengt het resultaat van een organisatie-eenheid in kaart.
- De student signaleert nieuwe kansen die toegevoegde waarde hebben voor de klant en/of voor professionals en onderbouwt dit overtuigend aan relevante stakeholders.

Ontwikkelvermogen

Bachelor:

- De student geeft leiding aan zichzelf door actief te sturen op zijn eigen ontwikkeling als leidinggevende en op zijn persoonlijk leiderschap.
- de student heeft inzicht in zijn eigen talenten en kan deze doelbewust inzetten. De student kent zijn eigen valkuilen en anticipeert hierop door de talenten van anderen te benutten.

AD:

- De student geeft leiding aan zichzelf door actief te sturen op zijn eigen ontwikkeling als coördinator en/of regievoerder.
- De student doorloopt actief de leerproces, reflecteert op feedback van derden en op zijn leeruitkomsten en legt hiermee verantwoordelijkheid af over zijn handelen. Hij toont aan over zelfinzicht te beschikken door zijn kwaliteiten effectief in te zetten en te anticiperen op zijn ontwikkelpunten.

Visieontwikkeling

Bachelor:

- De student draagt een authentieke visie ten aanzien van leiden in zorg en dienstverlening uit en handelt conform die visie. Voor deze visie gebruikt de student input vanuit de interne en externe omgeving (nationaal en internationaal) als inspiratie voor doelen voor de eigen verantwoordelijkheidsgebieden.

AD:

- De student is in staat om vanuit zijn visie op de toekomst en de organisatie van de zorg zijn acties te onderbouwen en individuele medewerkers/het team aan te sturen. Zijn visie is gebaseerd op een analyse van de toekomstige in- en externe ontwikkelingen en de belangen van verschillende stakeholders.

Kerntaken	Kwalificaties Associate degree Sociaal Werk	Kwalificaties Bachelor Social Work
<p>1. Bevorderen van sociaal functioneren van mensen en hun sociale context</p>	<p>1. Actief contact maken en het tonen van adequate gespreksvaardigheden. <i>Professionals sociaal werk Ad benaderen mensen en hun sociale contexten, en laten zich benaderen. Professionals sociaal werk zijn 'present', ze maken contact via verschillende kanalen en vangen signalen op in de uitvoering van het primaire proces. Deze signalen maken zij bespreekbaar binnen hun organisatie.</i></p>	<p>1. Actief openstellen, contact maken en signaleren. <i>Professionals sociaal werk benaderen mensen en hun sociale contexten, en laten zich benaderen. Professionals sociaal werk zijn 'present', ze maken contact via verschillende kanalen en vangen signalen op. Deze signalen geven informatie over kansen en bedreigingen op diverse leefgebieden: sociale relaties, zingeving, lichamelijke en psychische gezondheid, financiën, wonen, werk en activiteiten.</i></p>
	<p>2. Bevorderen van het vermogen van mensen en hun primaire leefomgeving om actief gestalte te geven aan eigen en elkaars welzijn, ontplooiing en maatschappelijke participatie. <i>Professionals sociaal werk Ad begeleiden en ondersteunen mensen en hun primaire leefomgeving op methodische wijze ter bevordering van hun welzijn, de ontplooiing en maatschappelijke participatie.</i></p>	<p>2. Bevorderen van het vermogen van mensen en hun primaire leefomgeving om actief gestalte te geven aan eigen en elkaars welzijn, ontplooiing en maatschappelijke participatie. <i>Professionals sociaal werk bevorderen het welzijn, de ontplooiing en maatschappelijke participatie van mensen en hun primaire leefomgeving op methodische wijze. Ze doen dit in samenspraak met mensen en hun netwerken gericht op zelfregie en participatie en waar mogelijk op onderlinge ondersteuning door bijvoorbeeld mede-opvoeders of mantelzorgers. Ze letten op sociale veiligheid van mensen en ze dragen hieraan bij.</i></p>
	<p>3. Bevorderen van het vermogen van mensen en hun sociaal netwerk om actief bij te dragen aan een inclusieve samenleving. <i>Professionals sociaal werk Ad bevorderen doormiddel van de uitvoer van bestaande activiteiten de actieve bijdrage van groepen mensen, sociale netwerken en gemeenschappen op methodische wijze. Hiermee dragen zij bij aan een inclusieve samenleving.</i></p>	<p>3. Bevorderen van het vermogen van groepen mensen en sociale netwerken om actief bij te dragen aan een inclusieve, rechtvaardige samenleving waarin ieders welzijn, ontplooiing en maatschappelijke participatie centraal staan. <i>Professionals sociaal werk bevorderen de actieve bijdrage van groepen mensen, sociale netwerken en gemeenschappen op methodische wijze. Ze werken aan community development en cultuurontwikkeling, ze mobiliseren mensen, ze dragen bij aan sociale veiligheid en rechtvaardigheid.</i></p>

		<i>Ze bevorderen de bijdrage van de gemeenschap aan het welzijn van alle leden en aan de opvoeding van kinderen en jeugdigen die in de gemeenschap opgroeien. Ze richten zich daarbij op het versterken van sociale cohesie en inbedding, samenredzaamheid, burgerschap en diversiteit.</i>
<i>2. Versterken van de organisatorische verbanden waarbinnen sociaal werk plaatsvindt .</i>	4. Effectief, efficiënt en transparant omgaan met beschikbare middelen. <i>Professionals sociaal werk Ad werken transparant, resultaatgericht en efficiënt met de middelen en de inzet van andere professionals binnen de organisatie.</i>	4. Effectief, efficiënt en transparant omgaan met beschikbare middelen. <i>Professionals sociaal werk voeren effectieve regie ten aanzien van bijvoorbeeld indicatie, verwerving en inzet van middelen en inzet van professionals en niet-professionals. Ze werken transparant, resultaatgericht en efficiënt. Ze werken waarde- en kostenbewust.</i>
	5. Werken als actieve en ondernemende sociaal werker. <i>Professionals sociaal werk opereren actief en ondernemend in één (en soms) meerdere organisatievormen.</i>	5. Ondernemend, strategisch en beleidsmatig werken. <i>Professionals sociaal werk opereren actief en ondernemend in één of meerdere organisatievormen. Ze dragen bij aan de ontwikkeling van organisatorische verbanden en beleid. Ze dragen bovendien bij aan opdrachtverwerving bij aanbestedingen en zetten onderwerpen op de agenda bij opdrachtgevers.</i>
<i>3. Bevorderen van de eigen professionaliteit en de ontwikkeling van het beroep</i>	6. Representeren van de professie van het sociaal werk <i>Professionals sociaal werk Ad laten door hun professionele houding en aanpak zien van meerwaarde te zijn voor het sociaal werk.</i>	6. Profileren van het beroep <i>Professionals sociaal werk zijn van toegevoegde waarde, ze laten hun toegevoegde waarde zien en ze communiceren hierover met derden. Ze zijn vertegenwoordigers van hun beroepsgroep.</i>
	7. Reflecteren en ontwikkelen van de eigen professionaliteit <i>Professionals sociaal werk Ad leren van hun ervaringen door te experimenteren en te reflecteren op hun eigen professioneel handelen in relatie tot hun primaire werkproces en ontwikkelingen in het werkveld. Hierbij houden zij hun vakkennis actueel.</i>	7. Reflecteren en ontwikkelen van de eigen professionaliteit <i>Professionals sociaal werk leren van hun ervaringen door te experimenteren en te reflecteren op hun eigen professioneel handelen in relatie tot ontwikkelingen in het werkveld, actuele vakkennis en maatschappelijke ontwikkelingen. Zij verantwoorden gemaakte keuzes.</i>

	<p>8. Sociaal werk optimaliseren vanuit een onderzoekende houding <i>Professionals sociaal werk Ad hebben een onderzoekende houding. Ze hebben het vermogen om kennis uit onderzoek van anderen toe te passen en kunnen indicaties geven voor verbeteringen en/of nader onderzoek. Zij zijn in staat een bijdrage te leveren aan de uitvoering van een onderzoek.</i></p>	<p>8. Onderzoeken en de beroepspraktijk verbeteren <i>Professionals sociaal werk hebben een onderzoekende houding. Ze hebben het vermogen om kennis uit onderzoek van anderen toe te passen en om actief aan praktijkgericht onderzoek deel te nemen. Ze zijn in staat om de resultaten van onderzoek te vertalen naar verbetering van de beroepspraktijk.</i></p>
<p><i>Kerntaken 1, 2 en 3</i></p>	<p>9. Vanuit verschillende rollen samenwerken. <i>Professionals sociaal werk Ad dragen bij aan interdisciplinaire samenwerking binnen of tussen (professionele) netwerken. Ze voeren regie in de begeleidingssituaties van mensen.</i></p>	<p>9. Vanuit verschillende rollen samenwerken. <i>Professionals sociaal werk dragen bij aan interdisciplinaire samenwerking binnen of tussen (professionele) netwerken. Ze initiëren en coördineren deze samenwerking zo nodig. Dat doen ze op zodanige wijze dat mensen, netwerken en gemeenschappen hun eigen en gezamenlijke doelstellingen kunnen halen.</i></p>
	<p>10. Gebruikmaken van beroepscodes en op kritische en ethische wijze afwegingen maken <i>Professionals sociaal werk Ad maken ethische afwegingen met gebruikmaking van relevante (internationale) beroepscodes. Ze herkennen ethische dilemma's en maken die bespreekbaar.</i></p>	<p>10. Kritisch en ethische afwegingen maken <i>Professionals sociaal werk maken ethische afwegingen met gebruikmaking van (internationale) beroepscodes, ze maken gebruik van hun discretionaire ruimte en brengen hun ethische afwegingen over het voetlicht bij de verschillende betrokkenen. Professionals sociaal werk handelen kritisch reflecterend en zijn gericht op duurzame werking van hun professionele handelen.</i></p>
	<p>11. Creatief denken en creatief handelen. <i>Professionals sociaal werk Ad zijn vindingrijk en creatief in hun denken en handelen. Zij kunnen hiervoor meerdere middelen methodisch inzetten, bijvoorbeeld taal, spel, sportieve en kunstzinnige media in bij het uitvoeren van hun werk.</i></p>	<p>11. Creatief denken en creatief handelen. <i>Professionals sociaal werk creëren met betrokkenen nieuwe aanpakken en oplossingen waar bestaande niet (meer) werken. Ze zijn vindingrijk en creatief in hun denken en handelen. Professionals sociaal werk kunnen hiervoor een keur aan middelen inzetten, bijvoorbeeld taal, spel, sportieve en kunstzinnige media in bij het uitvoeren van hun werk.</i></p>

Bijlage 2: Voorbeeld modulebeschrijving SW

SSDADU-1SWB		Basis van Sociaal Werk <i>Social Work: the basics</i>		
Ingangseisen	Als ingangseis voor de tentaminering geldt dat de praktijkleerovereenkomst ingeleverd is.			
Onderwijsvorm	Duaal			
		Naam EVL	Studiepuncten	Aantal (deel)tentamens
Overzicht van EVL'en waaruit de module is opgebouwd	1	Methodisch cyclisch werken <i>Methods of Social Work</i>	30	4
<p>EVL 1 – Bij de basis van sociaal werk staat het werken op methodisch cyclische wijze centraal. Je bent in staat om contact te maken met de cliënt en je op zijn situatie te oriënteren vanuit een open onderzoekende houding. Je bent gericht op een goede werkalliantie tussen jou en je cliënt en werkt adequaat samen met andere deskundigen. Je kunt vervolgens komen tot een analyse van de bepalende factoren in de situatie van de cliënt en hierop – zo veel mogelijk samen met de cliënt – een plan van aanpak ontwerpen. Dit plan van aanpak voer je uit en evalueer je tijdens en aan het einde van het proces dat je met jouw cliënt doorloopt.</p> <p>De wijze waarop je methodisch cyclisch werkt kan verschillen per werkcontext, maar een aantal basisvoorwaarden zijn voor iedere sociaal werker van belang. Dit zijn bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je hebt kennis van basisbegrippen van recht, pedagogiek en psychologie - Je onderbouwt je cliëntanalyse met deze basisbegrippen op punten waar ze passend zijn - Je toont een onderzoekende houding om de situatie van jouw cliënt open tegemoet te treden beter te leren begrijpen - Je maakt een keuze voor je handwijze, passend bij de werkwijze van je organisatie, de beschikbare middelen, maar in ieder geval gebaseerd op de principes van empowerment en systeemgericht werken - Je ondersteunt de cliënt bij het zo optimaal mogelijk zelfstandig vormgeven van zijn leven - Je betreft waar mogelijk het formele en informele netwerk van de cliënt - Je zet verbale en non-verbale communicatie gericht in - Je evalueert op meerdere momenten volgens een bestaand evaluatiemodel - Je rapporteert professioneel aan andere deskundigen - Je reflecteert doorgaand op je handelen door middel van een reflectiemodel <p>Door op methodisch cyclische wijze te werken ontdek je in deze eenheid van leeruitkomsten ook of het sociaal werk bij jou past, hoe jij je verhoudt tot ontwikkelingen in het sociaal werkveld en wat het onderbouwen met theorie jou als professional oplevert.</p>				
SSDADU-1SWB-1	Methodisch cyclisch werken			
Beroepstaak/taken	Bevorderen van sociaal functioneren van mensen en hun sociale context Versterken van de organisatorische verbanden waarbinnen sociaal werk plaatsvindt Bevorderen van de eigen professionaliteit en de ontwikkeling van het beroep			
Eindkwalificatie(s) / competentie(s)	1. Actief contact maken en het tonen van adequate gespreksvaardigheden 2. Bevorderen van het vermogen van mensen en hun primaire leefomgeving om actief gestalte te geven aan eigen en elkaars welzijn,			

	ontplooiing en maatschappelijke participatie 4. Effectief, efficiënt en transparant omgaan met beschikbare middelen 6. Representeren van de professie van het sociaal werk 7. Reflecteren en ontwikkelen van de eigen professionaliteit 8. Sociaal werk optimaliseren vanuit een onderzoekende houding 10. Gebruikmaken van beroepscode en op kritische en ethische wijze afwegingen maken 11. Creatief denken en handelen
Aantal studiepunten	30
Beschrijving van de leeruitkomst(en) waaruit deze EVL is opgebouwd	
Basiskennis Sociaal Werk	<p>Je toont aan dat je op de hoogte bent van basisbegrippen op het gebied van pedagogiek, psychologische stromingen en de basis van het Nederlands recht. Je kunt betekenis verlenen aan en de juiste toepassing herkennen van centrale begrippen die relevant zijn voor jouw ontwikkeling tot sociaal werker. Bij pedagogiek en psychologische stromingen gaat het onder andere over de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opvoeding - Behaviorisme - Humanistische psychologie - Ontwikkelingspsychologie - Systeemtheorie <p>Bij recht gaat het onder andere om de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Basis Nederlands recht - Jeugdrecht - Wet Maatschappelijke Ondersteuning - Participatiewet
Methodische cyclus	<p>Je toont aan op respectvolle en betrokken wijze contact te maken met je cliënt en/of zijn systeem en een goede alliantie te bewerkstelligen. Je zet hierbij lichaamstaal bewust in. Je oriënteert je vanuit een onderzoekende houding op de situatie van de cliënt en analyseert deze. Met 'situatie' bedoelen we onder andere: concrete leefomstandigheden, financiële situatie, de achtergrond van de cliënt, beleving van de situatie, krachten, talenten en beperkingen. Je analyseert systematisch en brengt samenhang aan in de verschillende factoren die het functioneren van de cliënt bepalen. Bij je analyse laat je zien theorie te betrekken over (bijvoorbeeld) de ontwikkelingsfase van de cliënt, de humanistische psychologie en zijn maatschappelijke positie en rechten en plichten als burger, passend bij de beroepscontext waarin je werkt. Je bent in staat om via een gesprek en/of met inzet van creatieve technieken relevante informatie te verzamelen over de hulpverlenings-, ondersteunings- of begeleidingsvragen van een cliënt. Je kunt hierover ook adequaat samenwerken en rapporteren aan andere professionals. Ook laat je zien betrokken, betrouwbaar en lerend te functioneren in jouw werkcontext.</p> <p>Je laat zien dat je (waar mogelijk samen met de cliënt) tot een handelingsplan komt dat je doelgericht en haalbaar formuleert. Bij het handelingsplan staat empowermentgericht handelen op de voorgrond en betrek je zo veel mogelijk het netwerk van de cliënt, maar ook de</p>

	<p>middelen die jij vanuit je werkcontext effectief en efficiënt inzet. Indien van toepassing heb je aandacht voor de veiligheid van kinderen in het cliëntsysteem.</p> <p>Jouw uitvoering van je handelingsplan evalueer je op een aantal momenten, maar in ieder geval aan het einde van de hulpverlening, volgens een bestaand evaluatiemodel. Op basis hiervan beschrijf en onderbouw je je bevindingen, conclusies en aanbevelingen voor het mogelijke vervolg van de hulpverlening. Je betreft hierbij ook de effectiviteit en efficiëntie van jouw handelen in deze situatie. Hierbij let je op een professionele toonzetting, het juist verwijzen naar bronnen, het scheiden van meningen en feiten en het doen van aanbevelingen die passend en haalbaar zijn in de context waarin je werkt en jouw rol in het hulpverleningsproces. Ook laat je zien betrokken, betrouwbaar en lerend te functioneren in jouw werkcontext.</p>
<p>Reflectie op methodische cyclus</p>	<p>Je toont aan in staat te zijn een reflectiemodel adequaat te kunnen toepassen. Hierbij onderscheid je in ieder geval betekenisvolle momenten, kwaliteiten die je hebt getoond, verbeterpunten en voornemens voor een volgende situatie. In je reflectie pas je ook theorie toe die jouw bevindingen ondersteunt. Hierbij kun je denken aan theorie over leren, motivatie, lichaamstaal etc. Belangrijk is hierbij dat de theorie van toepassing is op de wijze waarop jij zelf hebt gehandeld en dat je op juiste wijze verwijst naar bronnen.</p> <p>Tot slot ben je in staat een eerste standpunt te kunnen formuleren m.b.t. jouw motivatie om sociaal werker te worden (of hier jezelf in te professionaliseren) en onderbouw je in algemene zin waarom jij jezelf wel of niet geschikt acht voor het beroep.</p>

Bijlage 3: Bezoekprogramma

Dag 1: 24 april 2019

Tijd	Inrichting	Programmaonderdeel	Betrokkenen (voorbeeld)	Ruimte
13.00 – 15.00 uur		Vorbereidingstijd panel inclusief materiaal bekijken	Kernpanel	K33
14.00 – 15.00		Vorbereidingstijd opleiding	Betrokkenen opleiding	K33
15.00 – 16.30 uur	Facultair & Opleidingsspecifiek	Start: <ul style="list-style-type: none"> • Welkom & opening • Korte kennismaking met Faculteit GGM (pitch) • Korte kennismaking met de opleidingen (pitch) • Presentatie van wat het experiment de opleidingen heeft gebracht • Programma vandaag & morgen, aangevuld met toelichting op waarom het programma is zoals het is • Vragen vanuit het panel 	Deeltijd directeur, projectleider, opleidingscoördinatoren of andere betrokkenen uit de opleidingen Panel	K33
16.30 – 17.00 uur		Pauze & overlegtijd panel		K33
17.00 – 17.30 uur		Afstemming / overleg	Management + kernpanel + begeleiders + secretaris project DT GGM	K33

Dag 2: 25 april 2019

Tijd	Inrichting	Programmaonderdeel	Betrokkenen (voorbeeld)	Ruimte
09.00 – 09.30 uur		Overlegtijd panel		GWW: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
09.00 – 09.30 uur		Overlegtijd opleiding		GWW: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
09.30 –	Parallelsessies in	Processen rondom oriënteren en afspraken	Intakers, studieloopbaanbegeleiders,	GWW: LGW & MZD

Tijd	Inrichting	Programmaonderdeel	Betrokkenen (voorbeeld)	Ruimte
10.30 uur	opleidingsteams	maken: opleidingsspecifieke invulling (standaard 1 en 2)	studenten Subpanel per (groep van) opleiding(en)	Gymnasion: ALO K33: Social Work
10.30 – 10:45 uur		Pauze & overlegtijd panel		GWV: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
10:45 – 12.15 uur	Parallelsessies in opleidingsteams	Leren en waarderen (standaard 2 en 3) Invulling door opleidingsteam → accent op onderwijsarrangementen en bijbehorende toetsing	Opleidingsteam, studenten en werkveldvertegenwoordigers + subpanel per (groep van) opleiding(en)	GWV: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
12.15 – 13.45 uur		Lunch en beraad Panel		Panel luncht gezamenlijk op K33
13.45 - 14.45 uur	Parallelsessies in opleidingsteams	Leren en waarderen (standaard 3 en 4) Invulling door opleidingsteam → accent op toetsing en gerealiseerd niveau	Examencommissie en examinatoren Subpanel per (groep van) opleiding(en)	GWV: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
14.45 – 15.00 uur		Pauze en overlegtijd panel		
15.00 – 15.45 uur		Mogelijkheid voor het panel om met deeltijdstudenten te spreken.	Studenten	GWV: LGW & MZD Gymnasion: ALO K33: Social Work
15:45 – 16:15		Verplaatsen naar K33		
16:15 –	Facultair	Afstemming / overleg: tijd voor het panel om alle	Panel	K33

Tijd	Inrichting	Programmaonderdeel	Betrokkenen (voorbeeld)	Ruimte
17:15 uur		indrukken en bevindingen te combineren, de stand van zaken op te maken en de terugkoppeling voor te bereiden		
16:15 – 17:15 uur	Facultair	Afstemming / overleg	Deeltijd directeur, projectleider, opleidingscoördinatoren of andere betrokkenen uit de opleidingen	K33
17.15 – 17.45 uur		Korte terugkoppeling door het kernpanel aan de faculteit	Kernpanel Overige betrokkenen	K33
17.45 – 18.15 uur	Parallelsessies in opleidingsteams	Ontwikkelgesprek	Opleidingsteam, subpanel per (groep van) opleiding(en) en evt. studenten en werkveldvertegenwoordigers	K33

Bijlage 4 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapporten

- Zelfevaluatie rapport Faculteit GGM
- Zelfevaluatie rapporten ALO, LGW, MZD en SW en leeswijzers

Bijlagen bij zelfevaluatie rapport Generiek

- Groene boek 2015-2016, HAN Deeltijdstudies Toekomst proof, opmaat naar flexibel hoger onderwijs voor werkenden. Programmaplan & aanvraag 'subsidieregeling flexibel hoger onderwijs voor volwassenen'
- Visie op flexibel, vraaggericht onderwijs, HAN
- Onderwijskundige handleiding en uitwerking onderwijskundig concept HAN deeltijdstudies 2018-2019
- Handreiking instroom en intake, HAN visitaties experimenteervarianten deeltijd & duaal
- Format onderwijsovereenkomsten 2018-2019, HAN
- Modellen en toelichting van praktijkleerovereenkomsten 2018-2019, HAN
- Screeningsinstrument Leerwegaafhankelijke Tentamens, HAN

Bijlagen bij Zelfevaluatie rapporten van de verschillende opleidingen

- Procedures intake en vrijstellingen EVL of OWE per opleiding
- Programmaoverzichten curricula per opleiding
- Overzichten leeruitkomsten en leerresultaten per opleiding
- Relatie eindkwalificaties en eenheden van leeruitkomsten per opleiding
- Studiehandleidingen per EVL/module per opleiding
- Voorbeelden onderwijsovereenkomsten en praktijkleerovereenkomsten per opleiding
- Overzichten toetsprogramma's en procedures per opleiding
- Overzichtlijsten afstudeerders voorgaande afstudeercohorten en geselecteerde eindwerken per opleiding
- Overzichten personeel per opleiding
- Opleidingsstatuten en OnderwijsExamenReglementen per opleiding
- (Landelijke) Beroepsprofielen per opleiding
- Notulen borgingscommissies per opleiding
- NSE- en rendementsresultaten per opleiding
- Visie op leren en opleiden per opleiding
- Het HILL Model in de praktijk, tips en richtlijnen
- Kwaliteitszorgplan per opleiding
- Checklists studiekeuzecheck per opleiding
- Verslagen raadpleging werkveld per opleiding

Ter inzage ter plekke:

-Onderwijs- en toetsmateriaal per opleiding

ALO:

-'De HAN-ALO legt uit', Lichamelijke opvoeding magazine

-Flexscan toelichtingsresultaten april

-Rapportage accreditatie 2016

-Thema's vergelijking EK's ALO en SKN

-Van LUK naar beoordelingsdimensies en -criteria, richtlijnen voor bloktrekkers

-Onderbouwing verkorte routes ALO dt voor studenten met een diploma van een tweedegraads lerarenopleiding, voor studenten met een diploma SBE of een PABO-diploma

-Beleidskoers HAN Sport en Bewegen 2016

-Voorbeeld onderwijsovereenkomst

-Blended learning in HAN-ALO Deeltijd

LGW/OGW:

- Jaarplan LGW 2019
- Hogeschoolrapportages Landelijke Kennistoets Gezondheidszorg en Welzijn
- Toetsplan en toetsprogramma LGW en AD
- Kwaliteitszorgjaarplan LGW AD

MWD en AD:

- samenvatting co-creatiesessies
- Manifest beroepsonderwijs Onderwijs voor het Leven

Social Work en AD:

- Opleidingsconcept SSD
- Verantwoordingsverslag naar aanleiding van Toets Nieuwe Opleiding
- Eindrapport Curriculumscan
- Kwalificatiedossier